

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Wrocław, dnia 22 maja 2014 r.

Poz. 2448

UCHWAŁA NR XLVIII/1622/14 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

z dnia 27 marca 2014 r.

w sprawie zmiany uchwały nr XLVIII/873/2002 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego

Na podstawie art. 18 pkt. 3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2013 r., poz. 596 i 645) oraz art. 42 ust. 1 i ust. 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r. poz. 647 z późn. zm.¹⁾), w związku z uchwałą nr LVIII/889/2006 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 21 września 2006 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego uchwała się, co następuje:

§ 1. W uchwale nr XLVIII/873/2002 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego (Dz. Urz. Woj. Dol. z 2003 r. Nr 4, poz. 100) wprowadza się następujące zmiany:

1) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, perspektywa 2020” składa się z:

- 1) tekstu planu - stanowiącego załącznik nr 1 do uchwały;
- 2) opracowań graficznych w skali 1:250 000:
 - a) rysunek nr 1A - Kierunki ochrony zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych oraz poprawy stanu środowiska, zasoby środowiska przyrodniczego, stanowiący załącznik nr 2 do uchwały,
 - b) rysunek nr 1B - Kierunki ochrony zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych oraz poprawy stanu środowiska, system ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego, stanowiący załącznik nr 3 do uchwały,
 - c) rysunek nr 2 – Kierunki rozwoju osadnictwa, stanowiący załącznik nr 4 do uchwały,
 - d) rysunek nr 3 – Kierunki rozwoju systemów transportu, stanowiący załącznik nr 5 do uchwały,
 - e) rysunek nr 4 – Kierunki rozwoju gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami i energetyki, stanowiący załącznik nr 6 do uchwały,
 - f) rysunek nr 4A-Infrastruktura energetyczna i telekomunikacyjna, stanowiący załącznik nr 7 do uchwały,

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 951 i 1445 oraz w z 2013 r. poz. 21, 405 i 1238.

g) rysunek nr 4B-Infrastruktura gospodarki wodno – ściekowej i odpadowej, stanowiący załącznik nr 8 do uchwały,

h) rysunek nr 5 – Kierunki poprawy stanu ochrony przeciwpowodziowej i bezpieczeństwa, stanowiący załącznik nr 9 do uchwały,

i) rysunek nr 6 - Rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym, stanowiący załącznik nr 10 do uchwały,

j) rysunek nr 7 - Rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu wojewódzkim, stanowiący załącznik nr 11 do uchwały.”;

2) uchyla się § 3 i 4;

3) załączniki nr 1-7 otrzymują brzmienie jak załączniki nr 1-7 do niniejszej uchwały;

4) dodaje się załączniki nr 8, 9, 10 i 11 do niniejszej uchwały.

§ 2. Zobowiązuje się Zarząd Województwa Dolnośląskiego do opracowania planu wdrażania Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego, perspektywa 2020.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Dolnośląskiego.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego.

Przewodnicząca Sejmiku Województwa Dolnośląskiego:

B. Zdrojewska

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XLVIII/1622/14
Sejmiku Województwa Dolnośląskiego
z dnia 27 marca 2014 r.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego Perspektywa 2020

SPIS TREŚCI

1I WPROWADZENIE

- 1.1 Charakterystyka opracowania
- 1.2. Metodyka prac planistycznych
- 1.3. Wyjaśnienie zastosowanych w tekście skrótów

CZĘŚĆ I - UWARUNKOWANIA, PROBLEMY I WIZJE ROZWOJU PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA

1 | UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

- 1.1. Uwarunkowania związane ze sferą przyrodniczo-kulturową
- 1.2. Uwarunkowania związane ze sferą osadniczą
- 1.3. Uwarunkowania związane ze sferą techniczną
- 1.4. Uwarunkowania związane ze sferą społeczną
- 1.5. Uwarunkowania związane ze sferą gospodarczą

2 | UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

3 | UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z USTALENIAMI PODSTAWOWYCH DOKUMENTÓW PLANISTYCZNYCH

- 3.1. Ustalenia koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 w zakresie obszarów funkcjonalnych
 - 3.1.1. Miejskie obszary funkcjonalne: ośrodka wojewódzkiego i ośrodków regionalnych
 - 3.1.2. Wiejskie obszary funkcjonalne: uczestniczące w procesach rozwojowych oraz wymagające wsparcia procesów rozwojowych
 - 3.1.3. Obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska w skali makroregionalnej
 - 3.1.3.1. Obszary górskie
 - 3.1.3.2. Obszary ochrony gleb dla celów produkcji rolnej
 - 3.1.4. Obszary kształtowania potencjału rozwojowego
 - 3.1.4.1. Cenne przyrodniczo
 - 3.1.4.2. Obszary ochrony krajobrazów kulturowych
 - 3.1.4.3. Obszary ochrony i kształtowania zasobów wodnych
 - 3.1.4.4. Obszary strategicznych złóż kopalin
 - 3.1.5. Obszary funkcjonalne wymagające rozwoju nowych funkcji przy użyciu instrumentów właściwych polityce regionalnej
 - 3.1.5.1. Miasta i inne obszary tracące dotychczasowe funkcje społeczno – gospodarcze
 - 3.1.5.2. Obszary o najniższym poziomie dostępu do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe
 - 3.1.5.3. Obszary przygraniczne
 - 3.1.5.4. Obszary o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich
- 3.2. Ustalenia Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020

4 | PROBLEMY I OBSZARY PROBLEMOWE W WOJEWÓDZTWIE

- 4.1. Główne problemy rozwoju przestrzennego województwa
 - 4.1.1. Główne problemy rozwoju przestrzennego w sferze przyrodniczo-kulturowej
 - 4.1.2. Główne problemy rozwoju przestrzennego w sferze osadniczej
 - 4.1.3. Główne problemy rozwoju przestrzennego w sferze technicznej związane z transportem i systemami infrastruktury technicznej
- 4.2. Charakterystyka głównych obszarów problemowych

5 | WIZJE ROZWOJU PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA W DŁUGOOKRESOWEJ PERSPEKTYWIE

- 5.1. Scenariusze rozwoju przestrzennego
- 5.2. Syntetyczne wizje rozwoju przestrzennego
 - 5.2.1. Wizja rozwoju przestrzennego w sferze przyrodniczo-kulturowej
 - 5.2.2. Wizja rozwoju przestrzennego w sferze osadniczej
 - 5.2.3. Wizja rozwoju przestrzennego w sferze technicznej

CZĘŚĆ II - CELE, KIERUNKI, ZASADY ORAZ DZIAŁANIA I ZADANIA DLA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA W PERSPEKTYWIE 2020 R. ORAZ PONADLOKALNE INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO

1 | STRATEGICZNE CELE ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

2 | PODSTAWOWE KIERUNKI I ZASADY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

- 2.1. Strefy ochrony środowiska
- 2.2. Kierunki i zasady ochrony oraz wykorzystania zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych oraz poprawy stanu środowiska
- 2.3. Kierunki i zasady rozwoju osadnictwa
- 2.4. Kierunki i zasady rozwoju transportu i infrastruktury technicznej
- 2.5. Zasady planowania rozwoju i zagospodarowania obszarów problemowych

3 | DZIAŁANIA I ZADANIA, SŁUŻĄCE REALIZACJI PRZYJĘTYCH KIERUNKÓW I ZASAD ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

- 3.1. Działania i zadania dla ochrony i wykorzystania zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych oraz poprawy stanu środowiska
- 3.2. Działania i zadania dla rozwoju osadnictwa
- 3.3. Działania i zadania dla rozwoju transportu
- 3.4. Działania i zadania dla rozwoju systemów infrastruktury technicznej
- 3.5. Działania i zadania dla poprawy ochrony przeciwpowodziowej i bezpieczeństwa

4 | USTALENIA PLANU W ZAKRESIE ROZMIESZCZENIA PONADLOKALNYCH INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO

- 4.1. Zestawienie inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym
- 4.2. Zestawienie inwestycji celu publicznego o znaczeniu wojewódzkim

CZĘŚĆ III - ZASADY I NARZĘDZIA REALIZACJI PLANU**1 | ZASADY I NARZĘDZIA PROWADZENIA REGIONALNEJ POLITYKI PRZESTRZENNEJ****2 | ZASADY WDRAŻANIA USTALEŃ I POSTULATÓW PLANU NA POZIOMIE LOKALNYM****3 | WNIOSKI DLA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W REGIONACH SĄSIEDNICH****5 | ZASADY PROWADZENIA MONITORINGU ZMIAN STANU ZAGOSPODAROWANIA ORAZ POSTĘPÓW W PLANOWANIU PRZESTRZENNYM****6 | REKOMENDACJE I WNIOSKI DLA OPRACOWAŃ WDROŻENIOWYCH****7 | ANEKSY**

- 7.1. Wykaz terenów zamkniętych pozostających w trałym zarządzie lub użytkowaniu rejonowego zarządu infrastruktury we Wrocławiu (stan na grudzień 2012 r.)
- 7.2. Wykaz stref ochronnych wokół obiektów wojskowych (stan na grudzień 2012 r.)
- 7.3. Zakłady dużego i zwiększonego ryzyka (stan na 14 maja 2013 r. wg danych WIOŚ we Wrocławiu)
- 7.4. Wykaz stref ochronnych ujęć wód powierzchniowych i podziemnych ustanowionych rozporządzeniem dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu (stan na październik 2013 r., na podstawie www.bip.wroclaw.rzgw.gov.pl)

ZAŁĄCZNIKI GRAFICZNE

- RYSUNEK NR 1A KIERUNKI OCHRONY ZASOBÓW PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWYCH I KULTUROWYCH ORAZ POPRAWY STANU ŚRODOWISKA, ZASOBY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO, SKALA 1 : 250 000
- RYSUNEK NR 1B KIERUNKI OCHRONY ZASOBÓW PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWYCH I KULTUROWYCH ORAZ POPRAWY STANU ŚRODOWISKA, SYSTEM OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KULTUROWEGO, SKALA 1 : 250 000
- RYSUNEK NR 2 KIERUNKI ROZWOJU OSADNICTWA, SKALA 1 : 250 000
- RYSUNEK NR 3 KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW TRANSPORTU, SKALA 1 : 250 000
- RYSUNEK NR 4 KIERUNKI ROZWOJU GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, GOSPODARKI ODPADAMI I ENERGETYKI, SKALA 1 : 250 000
- RYSUNEK 4A INFRASTRUKTURA ENERGETYCZNA I TELEKOMUNIKACYJNA, SKLA 1: 250 000
- RYSUNEK 4B INFRASTRUKTURA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ I ODPADOWEJ, SKALA 1: 250 000
- RYSUNEK NR 5 KIERUNKI POPRAWY STANU OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ I BEZPIECZEŃSTWA, SKALA 1 : 250 000
- RYSUNEK NR 6 ROZMIESZCZENIE INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU KRAJOWYM, SKALA 1 : 250 000
- RYSUNEK NR 7 ROZMIESZCZENIE INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU WOJEWÓDZKIM, SKALA 1 : 250 000

1 | WPROWADZENIE

1.1 CHARAKTERYSTYKA OPRACOWANIA

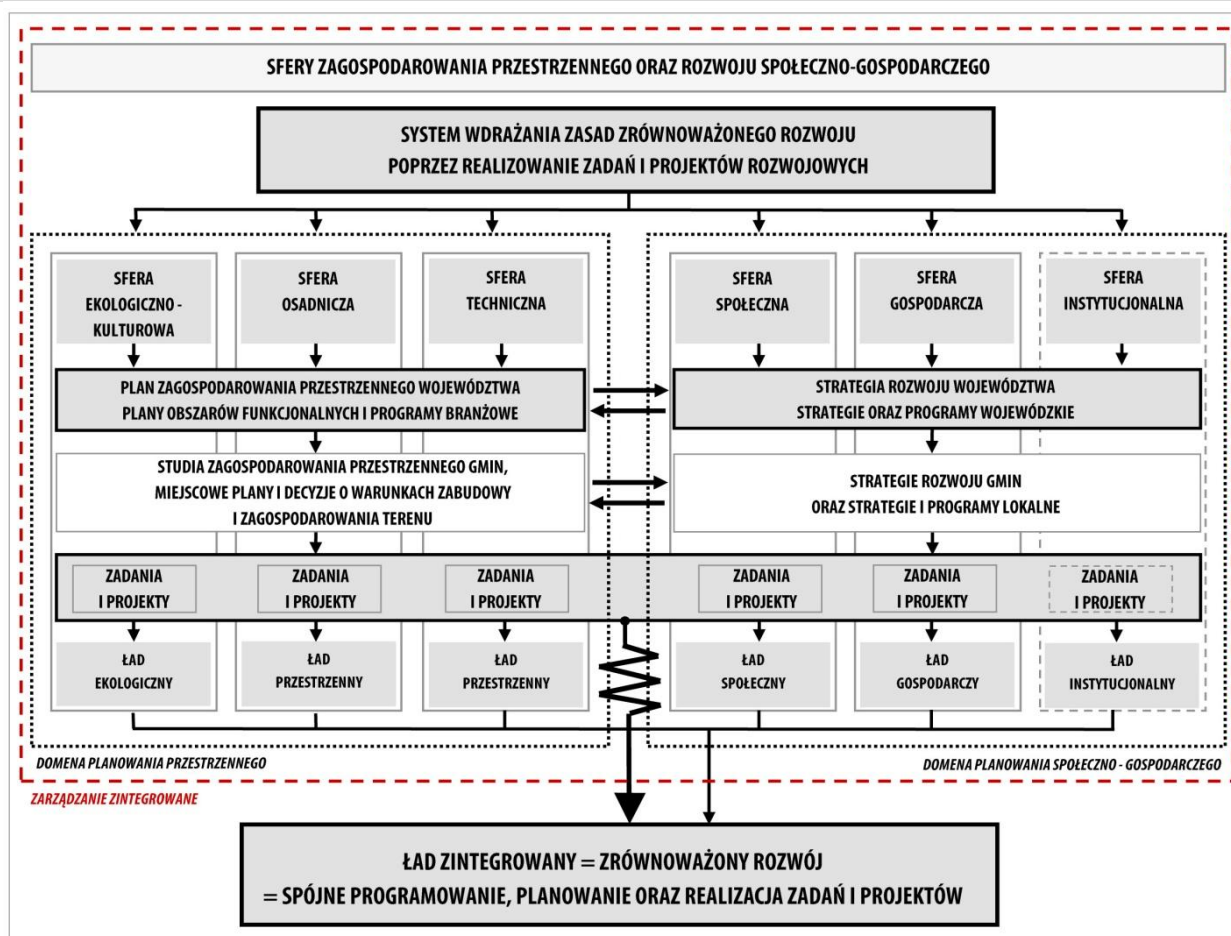
1. Niniejszy Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego Perspektywa 2020, sporządzony został na podstawie Uchwały Nr LVIII/889/2006 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 21 września 2006 r. i zastępuje dotychczas obowiązujący Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego, przyjęty Uchwałą Nr XLVIII/873/2002 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 sierpnia 2002 r.
2. Prace nad Planem zostały podjęte ponieważ obowiązujący dotychczas Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego, przyjęty ww. uchwałą wymagał dostosowania do aktualnych uwarunkowań przestrzennych, przepisów i dokumentów, na co wskazywały raporty o stanie zagospodarowania przestrzennego i rozwoju społeczno-gospodarczym województwa. W latach 2006 - 2010 sporządzone zostały w Wojewódzkim Biurze Urbanistycznym we Wrocławiu, trzy tego typu opracowania. Zostały one przyjęte kolejnymi uchwałami Zarządu Województwa Dolnośląskiego: Nr 744/II/06 z dnia 13 czerwca 2006 r., Nr 4888/III/10 z dnia 7 września 2010 r. oraz Nr 1346 /IV/11 z dnia 19 października 2011 r.
3. Podstawy prawne sporządzenia Planu stanowią:
 - 1) ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2013 r., poz. 596 z późn. zm.),
 - 2) ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012r. poz. 647 z późn. zm.).
4. Plan uwzględnia wymogi, określone w art. 39 ust. 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012r. poz. 647 z późn. zm.) i określa:
 - 1) podstawowe elementy sieci osadniczej województwa i ich powiązań komunikacyjnych oraz infrastrukturalnych, w tym kierunki powiązań transgranicznych;
 - 2) system obszarów chronionych, w tym obszary ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, ochrony uzdrowisk oraz dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;
 - 3) rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym;
 - 4) obszary problemowe wraz z zasadami ich zagospodarowania oraz obszary metropolitalne;
 - 5) obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi;
 - 6) granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych;
 - 7) obszary występowania udokumentowanych złóż kopalin.
5. Plan składa się z części tekstowej oraz załączników graficznych: 10 rysunków planu, opracowanych w skali 1:250 000.
6. Część tekstowa obejmuje:

- część I, w której określone zostały uwarunkowania, problemy i wizje rozwoju przestrzennego województwa, w tym obszary funkcjonalne i problemowe,
 - część II. cele, kierunki i zasady rozwoju przestrzennego województwa w perspektywie 2020 r. oraz działania i zadania, służące realizacji tych celów, a także inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym; jest to część o charakterze kierunkowym, określająca politykę przestrzenną samorządu województwa, uwzględniającą ustalenia SRWD 2020 oraz KPZK 2030, a także dokumenty zawierające ponadlokalne inwestycje celu publicznego,
 - część III. zasady i narzędzia realizacji Planu; jest to część o charakterze informacyjno-postulatywnym, wskazująca zasady i narzędzia realizacji Planu.
7. Plan został opracowany dla obszaru województwa dolnośląskiego, w granicach określonych ustawą z 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa (tj. Dz.U. Nr 96, poz. 603 z późn. zm).
8. Do Planu, zgodnie z przepisami art. 46, art. 50 i 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.), przeprowadzona została strategiczna ocena oddziaływania na środowisko, w ramach której opracowana została prognoza oddziaływania na środowisko.
9. Opracowanie Planu poprzedzone zostało „Diagnozą stanu zagospodarowania przestrzennego województwa i uwarunkowań dla jego rozwoju” sporządzoną w 2009 r. Wykorzystane zostały również inne opracowania wykonane przez różne jednostki dla samorządu województwa dolnośląskiego. Należą do nich, przede wszystkim:
- „Przegląd zmian w zagospodarowaniu przestrzennym województwa dolnośląskiego” (z 2005 r.);
 - „Okresowa ocena planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego” (z 2006 r.);
 - „Wytyczne dla kształtowania sieci drogowej i kolejowej w województwie dolnośląskim,” (z 2009 r.);
 - „Raport o stanie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego” (z 2010 r.)
 - „Raport o stanie zagospodarowania przestrzennego i rozwoju społeczno-gospodarczym województwa dolnośląskiego 2011” (z 2011 r.)
 - „Diagnoza stanu województwa dolnośląskiego 2011” (z 2011),
 - „Identyfikacja i delimitacja obszarów wzrostu i obszarów problemowych w województwie dolnośląskim, wyniki badań” (Urząd Statystyczny we Wrocławiu, Wrocław 2012)
 - „Studium wydobycia i transportu surowców skalnych na Dolnym Śląsku. Stan i Perspektywy” (z 2009 r., aktualizacja 2012 r.);
 - „Studium przestrzennych uwarunkowań rozwoju energetyki wiatrowej w województwie (z 2010 r., aktualizacja 2012 r.)”.

1.2. METODYKA PRAC PLANISTYCZNYCH

1. Dla opracowania Planu przyjęta została indywidualna metodyka, której podstawowymi wyróżnikami są:
 - 1) spełnienie ustawowych wymogów w odniesieniu do zakresu merytorycznego projektu;
 - 2) poprzedzenie opracowania sporządzeniem „Opracowania ekofizjograficznego dla województwa dolnośląskiego” (w 2005 r.)
 - 3) opracowanie „Diagnozy stanu zagospodarowania przestrzennego województwa i uwarunkowań dla jego rozwoju” obejmującej, oprócz trzech podstawowych sfer gospodarki przestrzennej (przyrodniczej, kulturowo-osadniczej i technicznej), także dwie sfery powiązane z nimi: społeczną i gospodarczą.
 - 4) przyjęcie zasad zrównoważonego rozwoju i kształtowania ładu przestrzennego za podstawy dla formułowania polityki przestrzennej samorządu województwa dolnośląskiego.

SCHEMAT 1: Modelowe ujęcie wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju i kształtowania ładu zintegrowanego

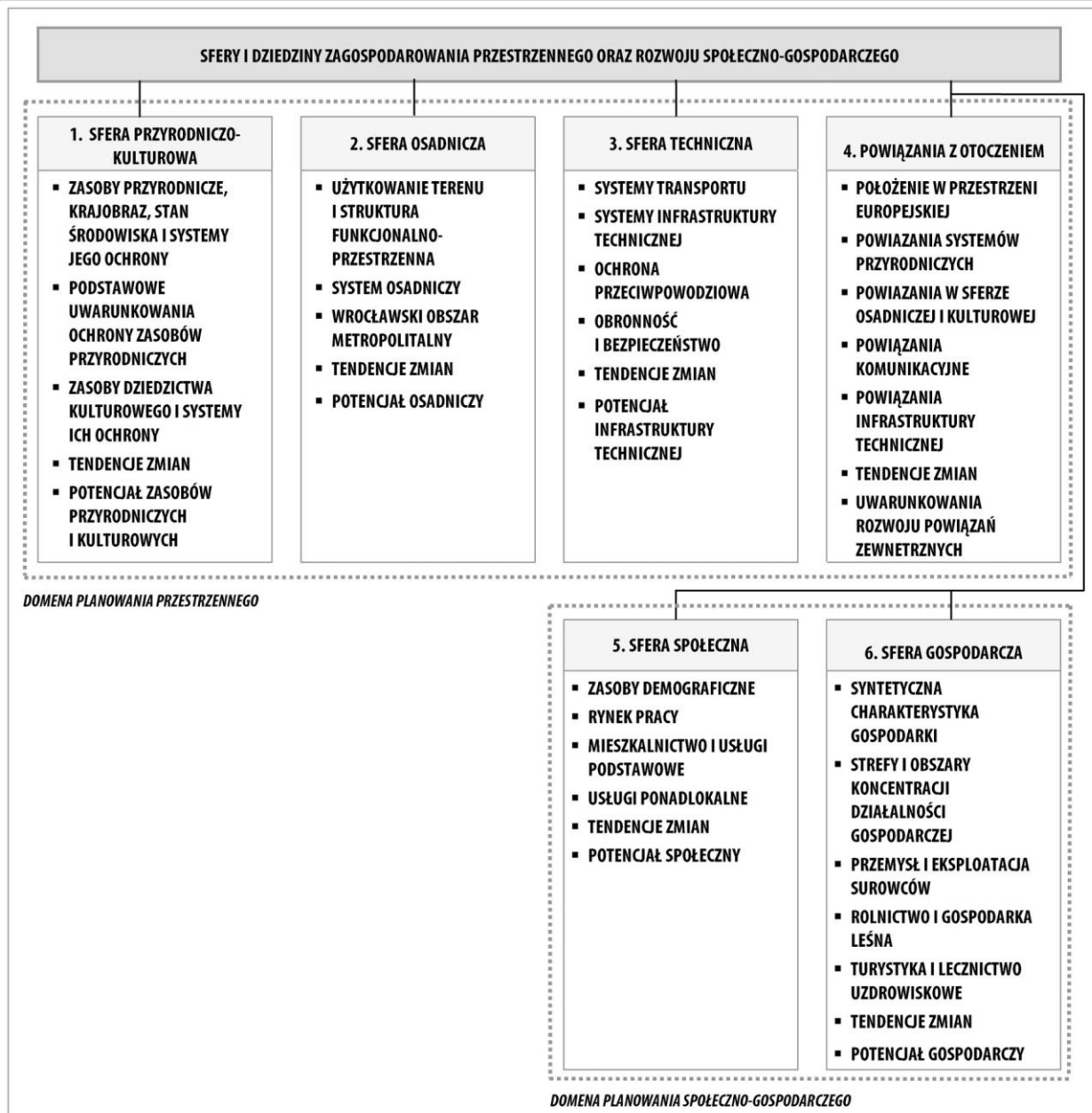
2. Zrównoważony rozwój, określony w ustawie z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.), rozumiany jest w Planie jako taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym w celu zrównoważenia szans dostępu do środowiska zarówno współczesnych, jak i przyszłych pokoleń, następuje integrowanie działań politycznych, gospodarczych, społecznych i przestrzennych z zachowaniem trwałej równowagi przyrodniczej. W praktyce funkcjonuje jednocześnie wąskie (pochodzące od ekorozwoju), jak i szerokie (kojarzone z ładem zintegrowanym) rozumienie tego pojęcia. W przyjętej metodyce przyjmuje się to drugie, rozszerzone jego rozumienie, jako rozwoju zrównoważonego, prowadzącego do spójnego, jednoczesnego tworzenia ładów środowiskowego (przyrodniczo-kulturowego), przestrzennego, społecznego, gospodarczego i instytucjonalnego. Wyrazem związanych z ich tworzeniem procesów winien być ład zintegrowany - podstawowa cecha rozwoju zrównoważonego. Modelowe ujęcie wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju i kształtowania ładu zintegrowanego przedstawia się na schemacie 1.

3. Przyjęcie przedstawionych wyżej zasad kształtowania ładu zintegrowanego stało się podstawą do wydzielenia w strukturze Diagnozy stanu zagospodarowania przestrzennego województwa i uwarunkowań dla jego rozwoju poprzedzającej prace nad Planem, sześciu podstawowych sfer gospodarki przestrzennej:

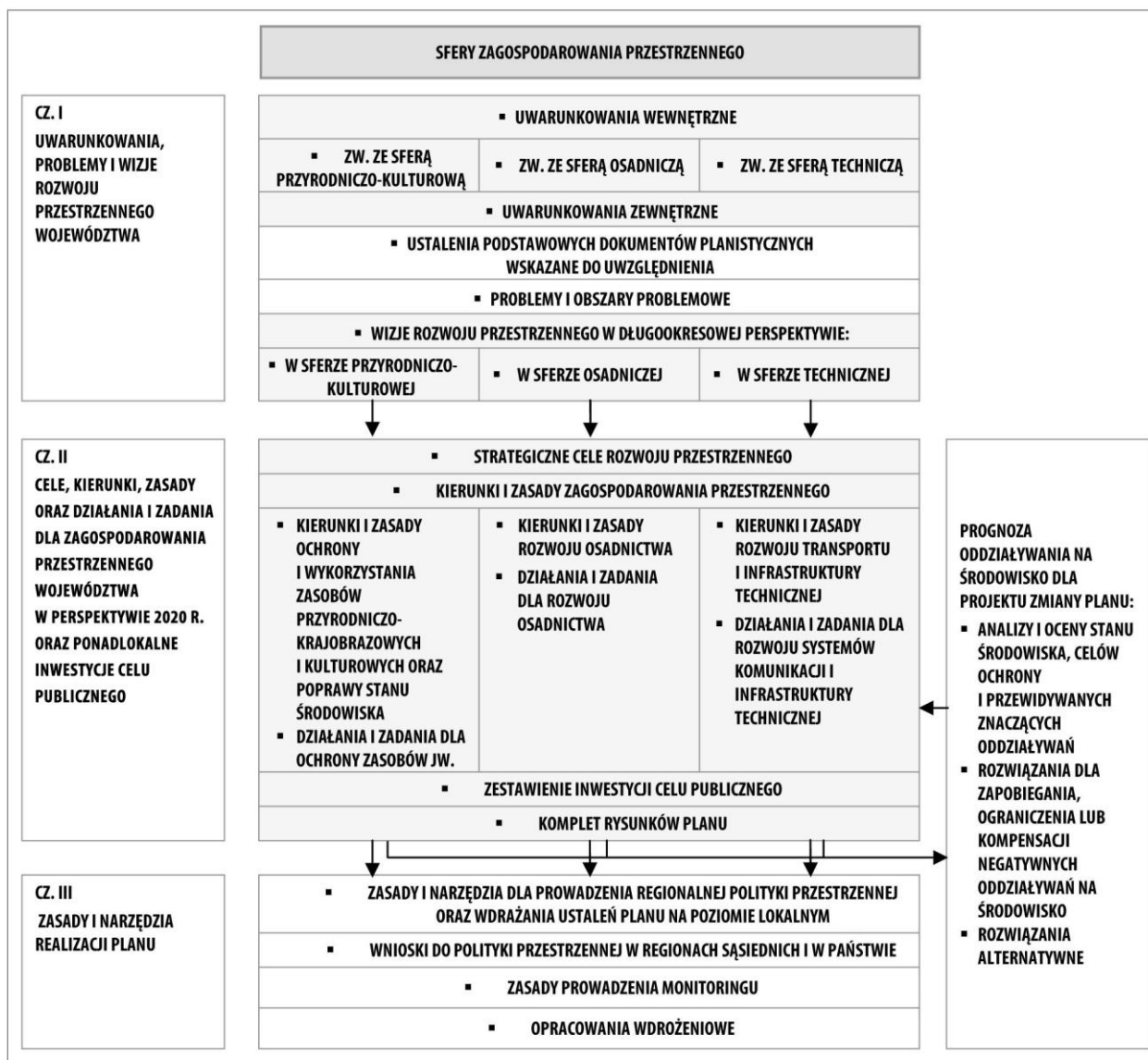
- 1) w domenie planowania przestrzennego: przyrodniczo-kulturowej, osadniczej, technicznej i powiązań z otoczeniem;
- 2) w domenie planowania strategicznego społeczno-gospodarczego: społecznej i gospodarczej.

Strukturę ww. prac przedstawia schemat 2.

SCHEMAT 2: Struktura prac nad diagnozą stanu zagospodarowania przestrzennego województwa

SCHEMAT 3: Struktura prac nad projektem zmiany planu zagospodarowania przestrzennego

4. Podział na sfery został przyjęty przy opracowaniu Diagnozy, jako opracowania służącego potrzebom zarówno planowania i programowania przestrzennego, jak i społeczno-gospodarczego. Zakłada się przy tym, że w programowaniu i planowaniu rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego województwa utrzymana będzie zasada równorzędnego traktowania obu związanych z nimi domen i wzajemnego powiązania zachodzących pomiędzy nimi relacji.

5. Podział na wskazane wyżej sfery zawężony został w Planie do trzech sfer, będących przedmiotem jego ustaleń i związanych przede wszystkim z domeną planowania przestrzennego, przy czym przy formułowaniu celów, kierunków i zasad rozwoju przestrzennego uwzględnione zostały również uwarunkowania wynikające ze sfery społecznej i gospodarczej, jak: konsekwencje przestrzenne zachodzących w regionie procesów demograficznych, zmian na rynku pracy, występowanie obszarów koncentracji pozytywnych i negatywnych

zjawisk w tym zakresie, a także wskazanie pasm, obszarów i ośrodków o szczególnych predyspozycjach do prowadzenia działalności gospodarczej.

Schemat 3: Struktura prac nad projektem zmiany planu zagospodarowania przestrzennego

6. W Planie uwzględnione zostały ustalenia KPZK 2030, opublikowanej w Monitorze Polskim z dnia 27 kwietnia 2012 r., poz. 252 i SRWD 2020, a także inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa, zgodnie z ich właściwością.

1.3. WYJAŚNIENIE ZASTOSOWANYCH W TEKŚCIE SKRÓTÓW

1. Zastosowane w tekście Planu zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego Perspektywa 2020 skróty, oznaczają:

- 1) ARAW – Agencja Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej,
- 2) ARiMR (PROW) – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Program Rozwoju Obszarów Wiejskich),
- 3) DGLP – Dyrektor Generalny Lasów Państwowych,
- 4) Diagnoza – Diagnoza stanu zagospodarowania przestrzennego województwa i uwarunkowań dla jego rozwoju (2009 r.),
- 5) DSDiK – Dolnośląska Służba Dróg i Kolei,
- 6) DZMiUW – Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych,
- 7) ESPON – (European Observation Network for Territorial Development and Cohesion) Europejska Sieć Obserwacyjna Rozwoju Terytorialnego i Spójności Terytorialnej,
- 8) GDOŚ – Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska,
- 9) GZWP- Główny Zbiornik Wód Podziemnych,
- 10) HCVF – obszary leśne o szczególnych walorach przyrodniczych,
- 11) HNV – obszary użytkowane rolniczo o wysokich walorach przyrodniczych,
- 12) IMiGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej,
- 13) KPOŚK – Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- 14) KPZK 2030 - Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,
- 15) KSRR 2010 – 2020 – Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 Regiony, miasta, obszary wiejskie,
- 16) KZGW – Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej,
- 17) LGOP - Legnicko-Głogowski Okręg Przemysłowy,
- 18) mpzp – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego,
- 19) MRiRW – Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- 20) NSRO – Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia,
- 21) ODW – Odrzańska Droga Wodna,

- 22) OSChR – Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza,
- 23) OSO – Obszar Specjalnej Ochrony,
- 24) OZW – obszary mające znaczenie dla Wspólnoty,
- 25) PGL LP – Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe,
- 26) PIG – Państwowy Instytut Geologiczny,
- 27) PIOŚ – Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska,
- 28) PKP S.A. – Polskie Koleje Państwowe S.A.,
- 29) Plan - niniejszy Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego Perspektywa 2020,
- 30) RDLP – Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych,
- 31) RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska,
- 32) RPO – Regionalny Program Operacyjny,
- 33) SRWD 2020 - Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020,
- 34) RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej,
- 35) suikzpg – studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- 36) TEN-T – Transeuropejska Sieć Transportowa,
- 37) WARR – Wrocławska Agencja Rozwoju Regionalnego,
- 38) WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- 39) WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska,
- 40) WPGO – Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami,
- 41) WrOM - Wrocławski Obszar Metropolitalny.

CZĘŚĆ I - UWARUNKOWANIA, PROBLEMY I WIZJE ROZWOJU PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA

1. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE
2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE
3. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z USTALENIAMI PODSTAWOWYCH
DOKUMENTÓW PLANISTYCZNYCH
4. PROBLEMY I OBSZARY PROBLEMOWE W WOJEWÓDZTWIE

5. WIZJE ROZWOJU PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA
W DŁUGOOKRESOWEJ PERSPEKTYWIE

1 | UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

1.1. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE ZE SFERĄ PRZYRODNICZO-KULTUROWĄ

A) W ODNIESIENIU DO ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH

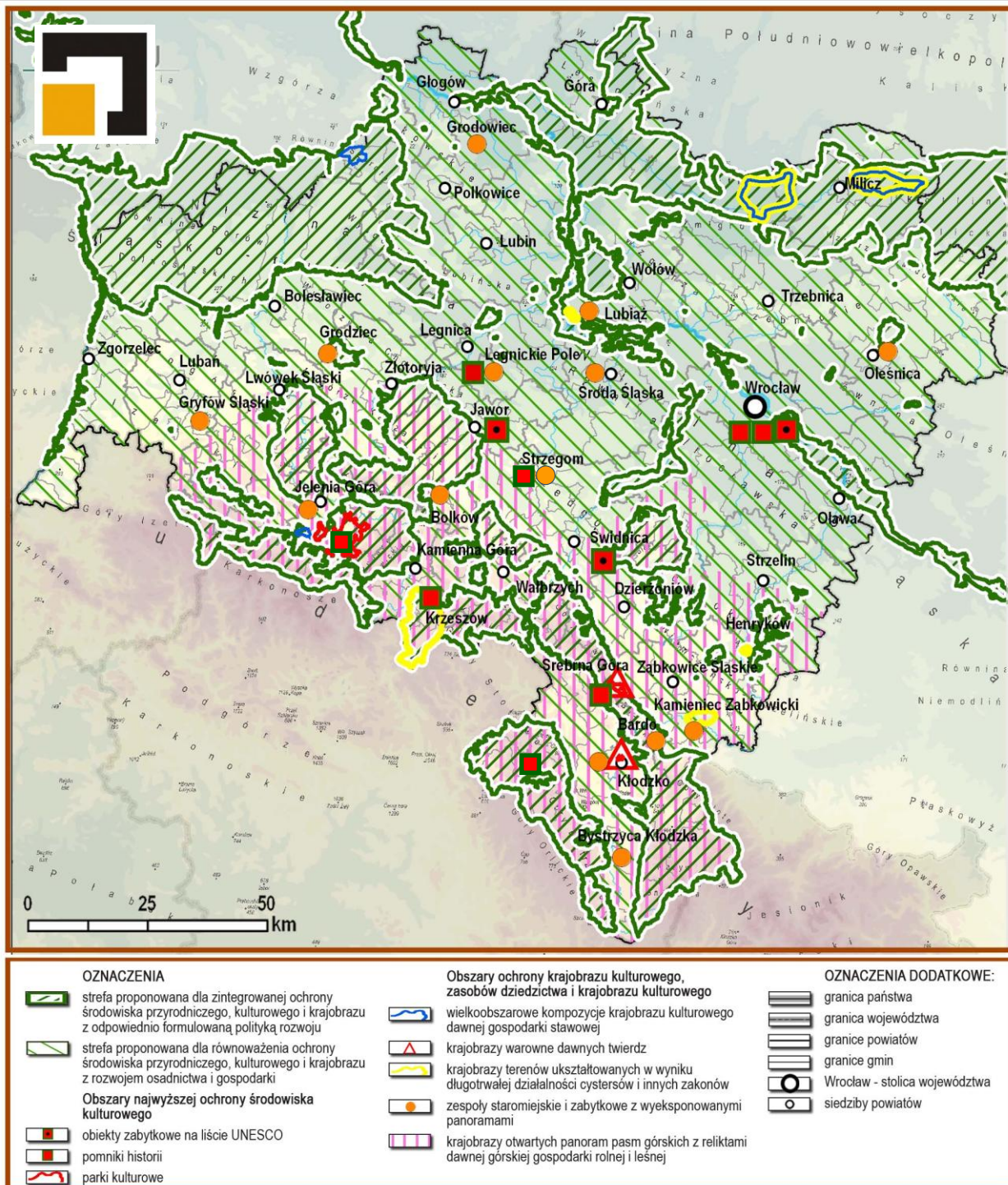
1. W opracowanej, w ramach analiz i studiów dla Planu, Diagnozie wskazane zostały przytoczone poniżej najważniejsze uwarunkowania, które mają istotne znaczenie dla określenia głównych problemów rozwoju oraz docelowego obrazu (wizji) stanu województwa:

- 1) istniejące warunki naturalne, związane z budową geologiczną oraz morfologią terenu wpływają na podział województwa na dwie zasadnicze części, zróżnicowane pod względem zachowania przyrody ożywionej, występowania krajobrazów naturalnych i nasycenia obszarami chronionymi; części te to obszary: górsko-wyżynne (Sudety wraz z ich Pogórzem i Przedgórzem) oraz nizinne (Niziny Śląska i Śląsko-Łużycka, Wał Trzebnicki, Obniżenie Milicko-Głogowskie i fragmenty Niziny Południowowielkopolskiej);
- 2) w części górsko-wyżynnej regionu, dzięki specyficznym, trudnym warunkom dla osadnictwa i prowadzenia intensywnej gospodarki, presja na środowisko jest mniejsza niż na terenach nizinnych, z czego wynika stosunkowo dobry stan zachowania zasobów przyrodniczych oraz większa ilość obszarów chronionych niż w pozostałej części województwa;
- 3) w części nizinnej regionu stan przyrody jest silnie uzależniony od działalności ludzkiej i często wiąże się z wykształceniem jej poszczególnych elementów na siedliskach, tworzonych przy udziale człowieka albo wybitnie nienadających się do zagospodarowania; wynikiem tych zjawisk są znaczne przekształcenie środowiska przyrodniczego i krajobrazu oraz mniejsza niż w części górsko-wyżynnej liczba obszarów chronionych;
- 4) klimat województwa, należący do najłagodniejszych w kraju, charakteryzuje się długimi okresami letnimi, krótkimi, ciepłymi zimami w obszarach nizinnych i ostrzejszym klimatem w obszarach górskich i podgórskich sprzyja rozwojowi różnorodnych form gospodarki i aktywności mieszkańców; jego specyficzne cechy wynikają z położenia geograficznego oraz ukształtowania terenu, warunkują jego odpowiednie zagospodarowanie przestrzenne, zwłaszcza w miejscach szczególnie wrażliwych na zmiany klimatu, takich jak kotliny śródgórskie i doliny rzeczne; współczesne tendencje globalnych zmian klimatycznych przejawiają się w obszarze województwa w generalnej tendencji wzrostu średnich temperatur oraz częstszego niż dotąd występowaniu silnych, nieregularnie występujących katastrofalnych powodzi i huraganowych wiatrów;
- 5) w ostatnich latach następuje stopniowa poprawa stanu wód powierzchniowych i podziemnych, a także jakości powietrza oraz gleb, jednakże w wielu przypadkach ich stan wciąż nie odpowiada normatywnym parametrom; działania na rzecz poprawy stanu środowiska koncentrują się na wprowadzaniu nowoczesnych technologii,

pozwalających na redukcję ilości zanieczyszczeń w zakładach przemysłowych, stopniową likwidację źródeł niskiej emisji oraz modernizację systemów komunikacyjnych;

- 6) region dysponuje dużymi i różnorodnymi zasobami surowców mineralnych, w tym kopalin, które mają lub mogą mieć istotne znaczenie dla gospodarki krajowej, takich jak rudy miedzi i pierwiastków metalicznych współtowarzyszących, soli kamiennej oraz węgla brunatnego; znajdują się tu ponadto istotne dla kraju, bardzo duże złoża kamieni łamanych i blocznych oraz innych surowców skalnych; część niezagospodarowanych dotąd złóż ma ograniczone możliwości dla ich wykorzystania ze względu na potencjalne kolizje związane z rozwojem osadnictwa oraz położeniem w obrębie terenów chronionych;
- 7) eksploatacja kopalin użytecznych oraz składowanie odpadów powydobywczych powodują niekorzystne zmiany w krajobrazie, zmniejszenie terenów rolnych i leśnych oraz degradację powierzchni ziemi; negatywny wpływ na środowisko i krajobraz ma m.in.: prowadzenie odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego w rejonie Bogatyni, górnictwo i przerób rud miedzi, wydobywanie różnorodnych surowców skalnych w wielu miejscach regionu oraz zakończona już podziemna eksploatacja węgla kamiennego w rejonie Wałbrzycha i Nowej Rudy;
- 8) gleby województwa, o wyższej niż przeciętna dla Polski przydatności rolniczej; kompleksy gleb wysokiej klasy, położone głównie w paśmie środkowym regionu, stanowią szczególnie wartościowy komponent zasobów naturalnych; gleby te narażone są na erozję wodną i wietrzną, bardziej intensywną w obszarach o bardziej zróżnicowanej rzeźbie, posiadają natomiast wysoką odporność na degradację chemiczną;
- 9) lasy, stanowiące ok. 1/3 powierzchni województwa, należą do najcenniejszych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych regionu; spełniają funkcje gospodarcze, rekreacyjne oraz ekologiczne i wywierają korzystny wpływ na klimat, stabilizację obiegu wody w przyrodzie, ochronę gleb przed erozją, zachowanie różnorodności gatunkowej, ekosystemowej i krajobrazowej;
- 10) do największych atutów województwa należy jego różnorodność przyrodnicza i krajobrazowa; zachowaniu tych wartości służy regionalny system obszarów chronionych stanowiący część systemu krajowego i systemów europejskich; do jego najcenniejszych elementów zalicza się parki narodowe i rezerваты przyrody chroniące najrzadsze siedliska, gatunki i krajobrazy naturalne, a także parki krajobrazowe i obszary chronionego krajobrazu, w części pełniące funkcje korytarzy ekologicznych; dla parków krajobrazowych: Chełmy, Ślęzańskiego, Rudawskiego, Gór Sowich, Doliny Jezierzycy i Doliny Bobru sporządzone zostały plany ochrony;

RYSunEK 1: Podstawowe uwarunkowania dla utrzymania i ochrony zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych.

11) w ramach europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000 w województwie ustanowiono 11 OSO oraz 88 obszarów ochrony siedlisk i gatunków uznano za ważne dla Wspólnoty (OZW) oraz zaproponowano 2 nowe; celem tworzenia sieci Natura 2000 jest zachowanie najcenniejszych siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, występujących w Europie.

2. W Diagnozie wskazane zostały również pozytywne i negatywne tendencje zmian stanu środowiska przyrodniczego regionu. Poniżej wskazuje się działania, służące ich wzmocnieniu lub eliminacji albo osłabieniu.

W odniesieniu do pozytywnych tendencji przyjmuje się, że winny być one umacniane poprzez:

- 1) poprawę stanu czystości i jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz stanu gleb i lasów w województwie;
- 2) ochronę i racjonalne wykorzystanie kopalin użytecznych i wód mineralnych i leczniczych;
- 3) utrzymanie bioróżnorodności i zwiększenie powierzchni obszarów obejmowanych różnymi formami ochrony przyrody i krajobrazu, w tym w ramach sieci Natura 2000.

3. W odniesieniu do niekorzystnych tendencji przyjmuje się, że dla ich wyeliminowania lub osłabienia winny być preferowane przede wszystkim:

- 1) zmniejszanie powierzchni obszarów zdewastowanych i zdegradowanych w wyniku działalności człowieka;
- 2) minimalizowanie konfliktów społecznych i środowiskowych, związanych z intensywną eksploatacją i transportem surowców mineralnych;
- 3) wzmocnienie ochrony terenów otwartych z wartościowymi elementami przyrodniczymi, krajobrazu i środowiska kulturowego, w tym minimalizowanie presji osadnictwa na obszary występowania najlepszych gleb oraz na ekosystemy związane z dolinami rzek;
- 4) uwzględnianie w planowaniu rozwoju przestrzennego osadnictwa potencjalnych wpływów zmian klimatycznych i klęsk żywiołowych;
- 5) likwidacja źródeł i zmniejszaniu wpływów emisji niskiej i emisji ze źródeł komunikacyjnych;
- 6) zmniejszenie uciążliwości komunikacyjnych i przemysłowych źródeł hałasu;
- 7) minimalizowanie konfliktów związanych z planowaniem i realizacją inwestycji, w obrębie obszarów chronionych, w tym w obszarach Natura 2000, m.in. poprzez uwzględnianie ustaleń wynikających z obowiązujących planów ochrony.

4. Narastające procesy urbanizacji i związana z nimi rozbudowa terenów produkcyjno-usługowych powodują znaczne potrzeby udostępniania nowych terenów dla zainwestowania. W obszarze województwa, charakteryzującym się ograniczonymi zasobami przestrzeni oraz dużym udziałem terenów chronionych dochodzi, podobnie jak w innych rejonach kraju, do nieuniknionych konfliktów interesu publicznego, jakim jest ochrona zasobów przyrodniczych i krajobrazowych, z interesami grupowymi lub indywidualnymi, związanymi z intensyfikacją procesów inwestycyjnych. Powinny być one rozwiązywane przy respektowaniu przyjętych zasad ochrony i racjonalnego wykorzystania zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego i powinno to być jednym z priorytetów polityki przestrzennej województwa.

5. Dla uwzględnienia w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym tak ujętego priorytetu potrzebne jest utrzymanie obowiązujących zasad ochrony najcenniejszych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym terenów województwa przed ich nadmiernym wykorzystaniem dla celów mieszkaniowych, rekreacyjnych i turystycznych, nieuzasadnioną rozbudową systemów komunikacyjnych i wykorzystywaniem

złów kopalin. W związku z tym proponuje się wyznaczenie w obszarze województwa strefy zintegrowanej ochrony walorów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu wraz z obszarami najwyższej ochrony, w skład której wchodziłyby istniejące tereny chronione z najcenniejszymi zasobami przyrodniczo-krajobrazowymi i kulturowymi o najwyższych wartościach. W tej strefie o zróżnicowanych uwarunkowaniach formalno-prawnych dla ochrony przyrody i krajobrazu oraz wybranych komponentów środowiska kulturowego winny obowiązywać zróżnicowane polityki ochrony tych zasobów. Jednocześnie należy dostosować do nich polityki rozwoju osadnictwa, funkcji gospodarczych, komunikacji i infrastruktury technicznej, w sposób nie zagrażający stanowi chronionych obiektów przyrodniczych i kulturowych. Pozostałe obszary województwa stanowić winny z kolei strefę równoważenia rozwoju i ochrony środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu z rozwojem osadnictwa i gospodarki. Układ przestrzenny obu ww. sfer wskazuje się na rysunku 1

B) W ODNIESIENIU DO ZASOBÓW KULTUROWYCH

1. W odniesieniu do zasobów kulturowych w Diagnozie zostały wskazane poniższe, najważniejsze uwarunkowania dla rozwoju przestrzennego województwa w sferze kulturowej:

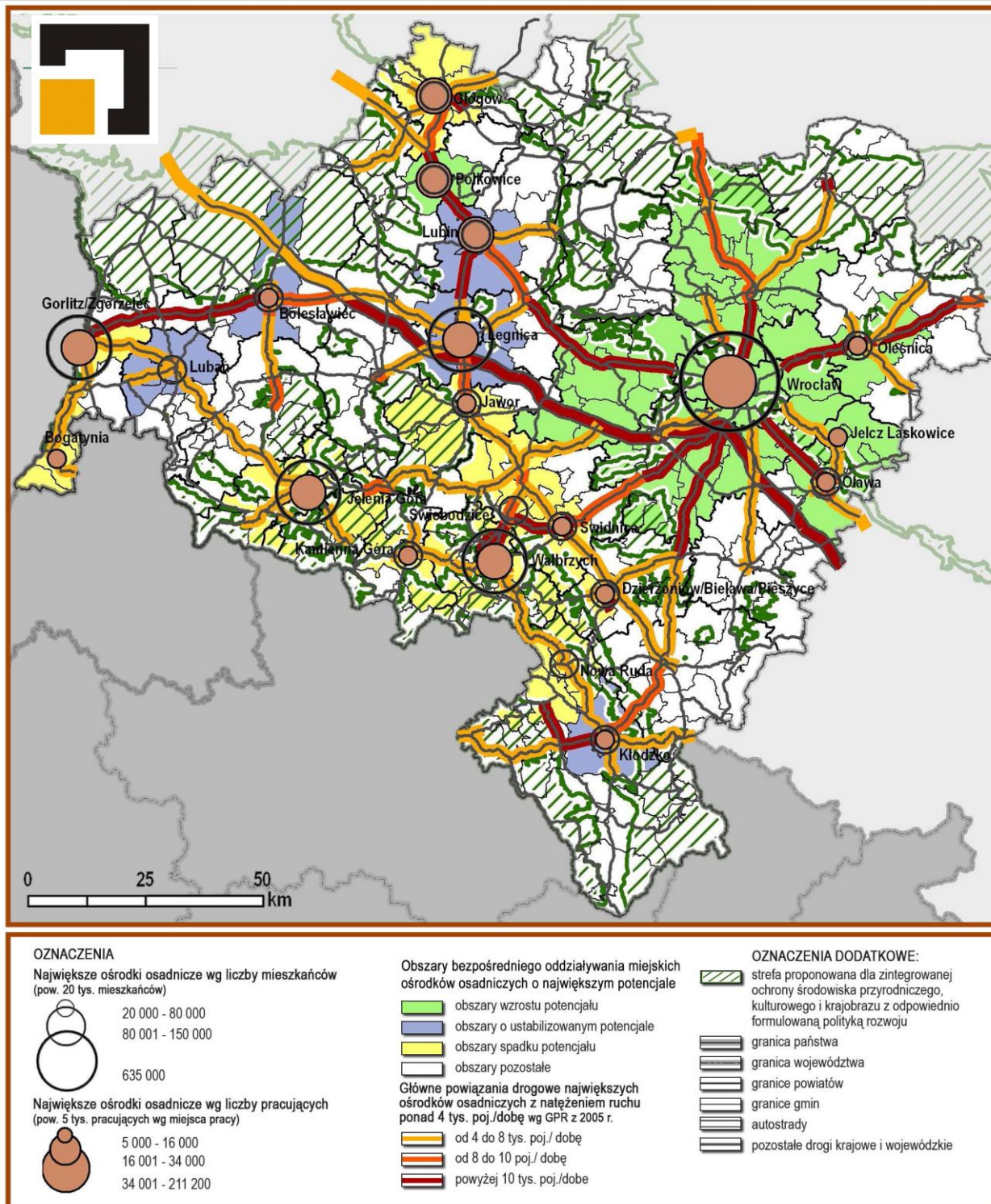
- 1) położenie Dolnego Śląska, sprzyjające przenikaniu wpływów kulturowych z Czech i Niemiec oraz oddziaływaniu wielu ośrodków, przede wszystkim Wiednia, Pragi, Drezna, Berlina i Krakowa, przy częstych zmianach sytuacji politycznej, zdecydowały o jego czołowej pozycji w kraju pod względem nasycenia obiektami zabytkowymi o wysokiej klasie artystycznej i znaczeniu historycznym;
 - 2) utrzymanie ww. pozycji regionu wiąże się z zapewnieniem warunków dla trwałego zachowania, zagospodarowania i utrzymania zabytkowych krajobrazów kulturowych oraz zespołów zabytków, takich jak: zabytki archeologiczne, miejskie i wiejskie zespoły zabytkowej zabudowy, obiekty architektury sakralnej, zespoły rezydencjonalne z założeniami parkowymi, obiekty architektury militarnej, zabytki przemysłu i techniki, miejsca upamiętniające ważne wydarzenia historyczne oraz miejsca martyrologii z okresu drugiej wojny światowej;
 - 3) zachowaniu ww. wartości służy regionalny system ochrony dziedzictwa kulturowego, który tworzą obiekty i obszary zabytkowe, objęte międzynarodowymi i krajowymi formami ochrony (wpisy na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, uznanie za Pomnik Historii, parki kulturowe, wpisy do rejestru zabytków, objęcie ochroną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, wojewódzka i gminna ewidencja zabytków oraz wykaz zabytków).
2. W Diagnozie wskazano szereg pozytywnych tendencji w zmianach stanu środowiska kulturowego regionu, których umocnieniu winny służyć:
- 1) kontynuacja rewitalizacji historycznych zespołów staromiejskich, układów wiejskich oraz miejscowości turystyczno-uzdrowiskowych;
 - 2) odnowa zabytkowych zespołów rezydencjonalnych wraz z adaptowaniem do nowych funkcji;

- 3) rozwój nowych form obszarowej ochrony krajobrazu kulturowego, w tym zwłaszcza systemu parków kulturowych.
- 3.** W odniesieniu do niekorzystnych tendencji przyjmuje się, że dla ich wyeliminowania lub osłabienia winny być preferowane przede wszystkim:
 - 1) kompleksowa odbudowa zdegradowanych zespołów zabytkowych w obszarach historycznych centrów miast i wsi, zespołów rezydencjonalnych oraz nieużytkowanych kościołów i cmentarzy;
 - 2) przeciwdziałanie dewastacji zabytków przemysłu i techniki, w szczególności wyłączonych z użytkowania obiektów infrastruktury kolejowej;
 - 3) zagospodarowanie i udostępnianie wybranych stanowisk archeologicznych o charakterystycznych formach krajobrazowych;
 - 4) promowanie i oznakowanie w terenie historycznych miejsc pamięci oraz utrzymanie pomników i cmentarzy wojennych.
- 4.** Ochrona i utrzymanie walorów zabytkowych krajobrazów kulturowych oraz zespołów zabytków województwa jest szczególnie ważne w kontekście wzrastającej presji inwestycyjnej, kierowanej zarówno na tereny tworzące te zespoły, jak i ich najbliższe otoczenie. W obrębie śródmiejskich zespołów zabudowy, a także w bezpośrednim otoczeniu zabytkowych zespołów pałacowo-parkowych i sakralnych dochodzi, mimo rygorystycznie prowadzonej ochrony konserwatorskiej, do trudnych do uniknięcia konfliktów interesu publicznego, jakim jest ochrona zasobów środowiska kulturowego, z interesami grupowymi lub indywidualnymi. Racjonalne wykorzystanie pomniejszających się zasobów środowiska kulturowego, przeciwdziałanie ich degradacji, znacząca poprawa ich stanu oraz zachowanie krajobrazu kulturowego w ścisłym powiązaniu z ochroną zasobów przyrodniczych powinno być jednym z priorytetów polityki przestrzennej województwa. Jego uwzględnieniu w planowaniu rozwoju przestrzennego służyć powinno m. in.: wprowadzenie obiektów objętych obszarową ochroną zabytków do zaproponowanej wcześniej strefy zintegrowanej ochrony walorów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu, a także pełne uwzględnienie potrzeby ochrony zabytków na poziomie planowania lokalnego.

1.2. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE ZE SFERĄ OSADNICZĄ

1. W Diagnozie wskazane zostały następujące, najważniejsze uwarunkowania dla rozwoju przestrzennego województwa w sferze osadniczej:

RYSUNEK 2: Podstawowe uwarunkowania dla rozwoju osadnictwa

- 1) Wrocław stanowi główny i największy ośrodek osadniczy województwa, zaliczany do grupy najważniejszych metropolii polskich, a w perspektywie międzynarodowej postrzegany jest jako ośrodek posiadający potencjał dla wykształcenia metropolii o randze europejskiej;
 - 2) w bezpośrednim otoczeniu Wrocławia można wyodrębnić gminy, które charakteryzują się większą dynamiką procesów społeczno-gospodarczych i korzystniejszymi tendencjami rozwoju oraz lepszymi, w porównaniu do innych jednostek w województwie, powiązaniami funkcjonalnymi z Wrocławiem, co potwierdza tendencje do kształtowania się w tym rejonie obszaru metropolitalnego;
 - 3) ośrodkami o dużym potencjale są miasta położone w sąsiedztwie Wrocławia (tj: Oleśnica i Oława), miasta położone w obrębie LGOP (Głogów, Legnica, Lubin i Polkowice), w rejonie wałbrzyskim (Wałbrzych, Świdnica, zespół miast Dzierżoniów-Bielawa-Pieszycy, Kamienna Góra) oraz pozostałe, większe miasta województwa (tj: Jelenia Góra, Zgorzelec - powiązany bezpośrednio z sąsiednim Görlitz, Bolesławiec i Kłodzko);
 - 4) szczególną rolę w strukturze osadniczej województwa pełnią ośrodki turystyczne, zlokalizowane głównie w obszarze Sudetów (są to przede wszystkim Karpacz i Szklarska Poręba oraz miejscowości uzdrowiskowe takie jak: Świeradów Zdrój, Polanica Zdrój, Duszniki Zdrój, Kudowa Zdrój, Jelenia Góra-Cieplice - dzielnica uzdrowiskowa); poza ww. obszarem największymi ośrodkami turystycznymi regionu są także Wrocław i Legnica;
 - 5) miasta - ośrodki powiatowe i gminne, a także wsie, pełniące funkcje ośrodków lokalnych, stanowiące podstawowe centra usługowe dla mieszkańców regionu; ich regularne rozmieszczenie w przestrzeni województwa umożliwia zapewnienie dogodnego dostępu do podstawowych usług; utrzymanie ich hierarchicznego, trójstopniowego podziału jest czynnikiem sprzyjającym spójności przestrzennej regionu i warunkiem utrzymania policentrycznego układu sieci osadniczej.
- 2.** W odniesieniu do wskazanych w Diagnozie pozytywnych tendencji zmian w sferze osadniczej przyjmuje się, że ich umocnieniu winny służyć:
- 1) wspieranie procesów integracyjnych we wrocławskiej aglomeracji (wykształcającym się obszarze metropolitalnym) oraz w aglomeracjach LGOP, jeleniogórskiej i wałbrzyskiej; dla pożądanego kompleksowego planowania ich rozwoju niezbędne jest wspólne podejście do rozwiązywania problemów zagospodarowania, w tym zwłaszcza lokalizacji nowych terenów mieszkaniowych i inwestycji gospodarczych, rozwoju i usprawnienia systemów komunikacyjnych i technicznego uzbrojenia oraz respektowanie przyjętych zasad ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego;
 - 2) rozwój systemów transportu drogowego i kolejowego, służących powiązaniu głównych ośrodków osadniczych regionu: Wrocławia, Legnicy, Głogowa, Lubina, Jeleniej Góry, Wałbrzycha i Świdnicy pomiędzy sobą oraz z pozostałymi ośrodkami województwa;
 - 3) rozwój zintegrowanych systemów transportu publicznego we Wrocławskim Obszarze Metropolitalnym oraz w aglomeracjach LGOP, jeleniogórskiej i wałbrzyskiej.

3. W odniesieniu do niekorzystnych tendencji przyjmuje się, że dla ich wyeliminowania lub osłabienia winny być preferowane:

- 1) uruchomienie szybkich, zewnętrznych połączeń transportowych umożliwiających powiązanie Wrocławia z Warszawą, Berlinem, Pragą i Wiedniem;
- 2) zapewnienie dogodnych połączeń transportowych Wrocławia z głównymi miastami województwa, przede wszystkim z Jelenią Górą i Wałbrzychem;
- 3) przeciwdziałanie spadkowi potencjału demograficznego i produkcyjnego w aglomeracji wałbrzyskiej;
- 4) zapobieganie spadkowi liczby mieszkańców miast; w tym poprzez przeprowadzenie kompleksowej rewitalizacji śródmiejskich zespołów zabudowy oraz zdegradowanych zespołów mieszkaniowych;
- 5) podniesienie jakości środowiska zamieszkania, m.in. poprzez opracowanie i wdrożenie lokalnych standardów zabudowy w obszarach o wybitnych walorach przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych oraz w otoczeniu miast o znacznej dynamice rozwoju.

4. Główne miasta regionu (Wrocław, Jelenia Góra, Legnica i Wałbrzych), posiadają potencjał demograficzno-produkcyjny o zasadniczym znaczeniu dla rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego regionu, a także dla obsługi jego mieszkańców. Wzmocnienie tego potencjału leży w interesie zarówno województwa, jak i całego kraju. Z kolei warunkiem utrzymania rozwiniętej, policentrycznej sieci osadniczej województwa jest także poprawa funkcjonowania pozostałych ośrodków ponadlokalnych.

5. Hierarchiczny układ ośrodków osadniczych województwa, uwzględniający jego policentryczną strukturę oraz europejską klasyfikację ośrodków, przyjętą w programie ESPON, powinny tworzyć w docelowym ujęciu następujące ośrodki ponadlokalne:

- 1) Wrocław jako europejski ośrodek metropolitalny;
- 2) 3 ośrodki regionalne (Legnica, Wałbrzych i Jelenia Góra);
- 3) 7 ośrodków subregionalnych: Bolesławiec, Głogów, Lubin, Świdnica, Polkowice, zespół miast Dzierżoniów/Bielawa/Pieszycy i Kłodzko;
- 4) 2 ośrodki transgraniczne Zgorzelec/ Görlitz i Bogatynia/Zittau/Hradek;
- 5) pozostałe ośrodki powiatowe (tj. Góra, Jawor, Kamienna Góra, Lubań, Lwówek Śląski, Milicz, Oleśnica, Oława, Strzelin, Środa Śląska, Trzebnica, Wołów, Ząbkowice Śląskie, Złotoryja).

6. W ramach prac nad Diagnozą wskazane zostały 3 grupy miast o największym potencjale, które, wraz z obszarami ich bezpośredniego oddziaływania, cechują się różnymi tendencjami zmian liczby ludności i liczby pracujących (w latach 1998-2007):

- 1) miasta w obszarach wzrostu potencjału demograficzno-produkcyjnego (Wrocław, Oleśnica, Oława i Polkowice wraz z obszarami ich bezpośredniego oddziaływania);
- 2) miasta w obszarach o ustabilizowanym potencjale (rejony Bolesławca, Kłodzka, Lubania, Lubina i Legnicy);

- 3) miasta w obszarach spadku potencjału (Bogatynia, Jawor, Jelena Góra, Głogów, Kamienna Góra, Nowa Ruda, Świebodzice, Świdnica, Wałbrzych, Zgorzelec i zespół miast Dzierżoniów-Bielawa-Pieszyce wraz z obszarami ich bezpośredniego oddziaływania).

Układ przestrzenny ww. ośrodków na tle ważniejszych powiązań drogowych wskazuje się na rysunku 2.

7. Przy określaniu kierunków rozwoju sieci osadniczej niezbędne jest uwzględnienie zarówno ich obecnej kondycji, położenia w sieci osadniczej regionu, jak i potrzeby wyrównania opóźnień rozwojowych. Rozwój ośrodków osadniczych może mieć miejsce w obrębie rozwijających się aglomeracji i pasm rozwoju, w których następuje i zapewne utrzyma się kumulowanie ich potencjału demograficzno-produkcyjnego. Są to układy funkcjonalne:

- 1) Wrocławia i zgrupowanych wokół niego ośrodków miejskich, takich jak: Oława, Oleśnica i Jelcz-Laskowice;
- 2) miast układu pasmowego: Głogów-Polkowice-Lubin-Legnica-Jawor-Świdnica-Nowa Ruda-Dzierżoniów-Bielawa-Pieszyce-Kłodzko;
- 3) aglomeracji Wałbrzycha obejmującej miasta: Kamienną Górę, Świebodzice, Świdnicę i zespół Dzierżoniów-Bielawa-Pieszyce;
- 4) aglomeracji Jeleniej Góry i zgrupowania ośrodków o funkcjach turystycznych i uzdrowiskowych w Sudetach z zasadniczą rolą także Kłodzka.

1.3. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE ZE SFERĄ TECHNICZNĄ

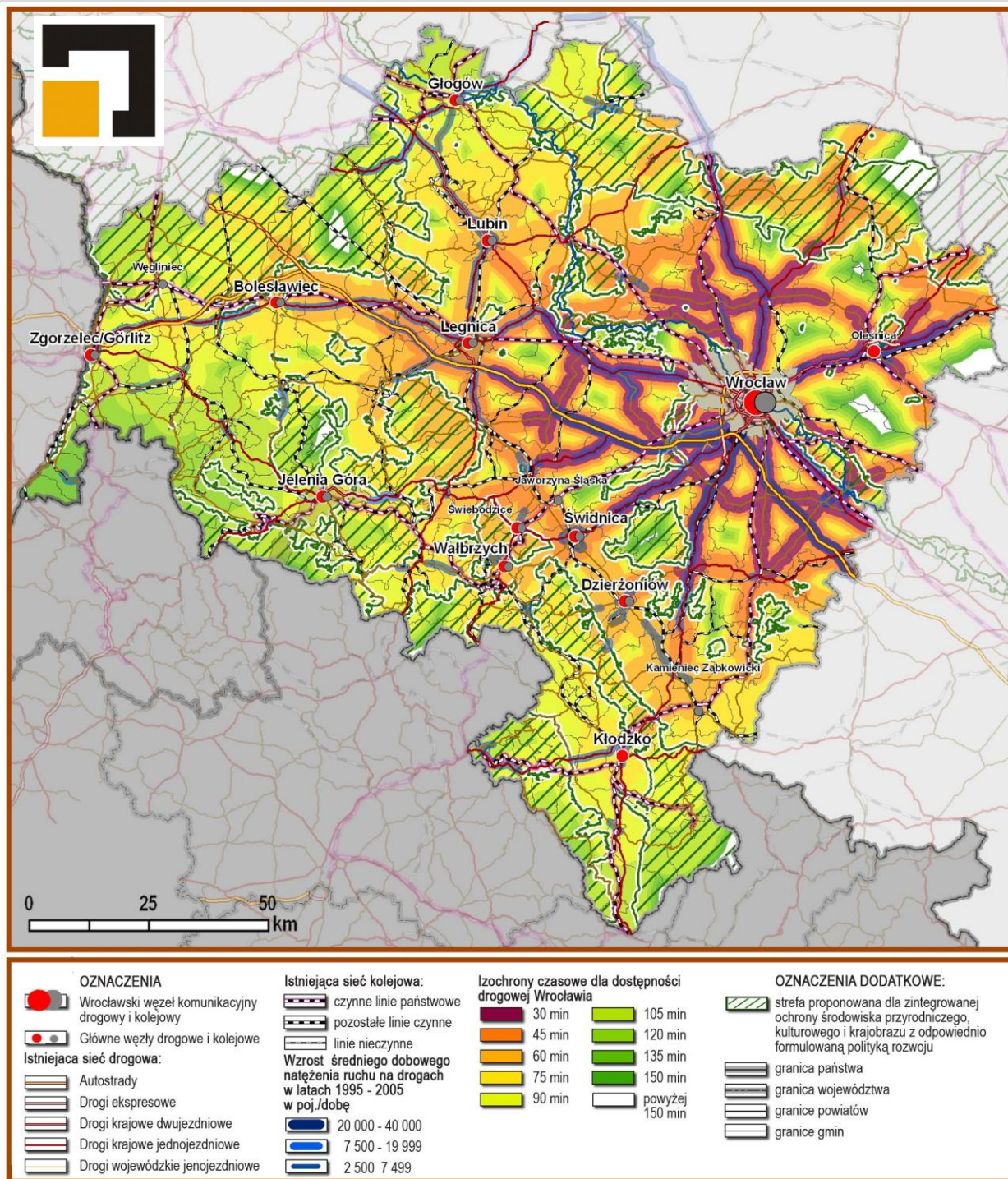
A) W ODNIESIENIU DO SYSTEMÓW TRANSPORTOWYCH

1. Najważniejsze uwarunkowania dla rozwoju przestrzennego województwa wskazane w Diagnostyce i odnoszące się do transportu (drogowego, kolejowego, lotniczego i żeglugi) scharakteryzować można w następujący sposób:

- 1) zasadniczym elementem układu komunikacyjnego województwa jest przebiegająca przez jego część środkową Europejska Oś Centralna – III Paneuropejski Korytarz Transportowy Berlin/Drezno-Wrocław-Katowice-Kraków-Przemysł-Lwów-Kijów. Z ww. korytarzem powiązany jest układ 16 dróg krajowych o łącznej długości ok. 1 400 km (w tym odcinki autostrad A4, A8 i A18 oraz odcinki drogi ekspresowej S8), dróg wojewódzkich o długości ok. 2 360 km;
- 2) układ przestrzenny sieci drogowej województwa, wraz z rozwojem gospodarczym i społecznym regionu oraz wzrostem natężenia ruchu nie zaspokaja potrzeb zw. z obsługą sieci osadniczej Dolnego Śląska; ponadto jego stan uległ daleko idącej dekapitalizacji; poza odcinkami autostrady A4 Zgorzelec-Wrocław-Kraków-Korczowa i fragmentami drogi ekspresowej S8 Warszawa-Łódź-Wrocław oraz odcinkami wyremontowanych ostatnio dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych reszta układu drogowego regionu nie spełnia normatywnych standardów technicznych; obecne analizy natężeń ruchu pojazdów wskazują na pilną potrzebę przeprowadzenia głębokiej modernizacji i rozbudowy całego układu, a zwłaszcza na jego uzupełnienie o nowe odcinki autostrad, dróg ekspresowych i innych, wybranych dróg krajowych i wojewódzkich;

- 3) województwo posiada bardzo dobrze rozwiniętą sieć kolejową, obsługującą jego najważniejsze ośrodki gospodarcze i turystyczne; czynnych jest tu 1 779 km linii kolejowych; przez obszar Dolnego Śląska przebiegają magistrale kolejowe objęte transportowymi umowami międzynarodowymi: AGC (E-30 Zgorzelec-Wrocław-Katowice-Kraków-Przemyśl) i E-59 Świnoujście-Szczecin-Wrocław-Chałupki) oraz AGTC (CE-59 Świnoujście-Szczecin-Wrocław-Opole-Chałupki, C-59/1 Nowa Sól-Żagań-Węgliniec-Zgorzelec-Zawidów, C-59/2 Wrocław-Międzylesie oraz CE-30 Zgorzelec-Wrocław-Katowice-Medyka), które wykazują najwyższą efektywność ; wskutek zmniejszenia się znaczenia transportu kolejowego w ruchu pasażerskim i towarowym zlikwidowano lub zawieszono ruch na wielu odcinkach szlaków kolejowych województwa, a brak odpowiednich nakładów inwestycyjnych na ich modernizację i utrzymanie spowodował degradację stanu technicznego większości linii; w ostatnich latach został uruchomiony proces przejmowania linii kolejowych przez władze samorządowe województwa, służący poprawie standardu i dostępności połączeń kolejowych o znaczeniu aglomeracyjnym i regionalnym;
- 4) udział żeglugi śródlądowej w transporcie w Polsce, kształtujący się w 2010 r. na poziomie 0,3%, znajduje odzwierciedlenie w marginalnej roli jaką pełni obecnie Odrzańska Droga Wodna; jej obiekty, zrealizowane na przełomie XIX i XX wieku, nie odpowiadają obecnym wymogom technicznym; znaczna zmienność przepływów Odry stwarza dodatkowo niestabilne warunki dla żeglugi śródlądowej; na terenie województwa dolnośląskiego ODW jest drogą wodną o znaczeniu regionalnym klasy III (na odcinku: opolsko – dolnośląska granica województwa – Brzeg Dolny) i II (na odcinku: Brzeg Dolny – lubusko - dolnośląska gr. województwa).
- 5) zasadniczą rolę w obsłudze komunikacji lotniczej pełni Port Lotniczy we Wrocławiu-Strachowicach, w którym po wprowadzeniu tanich linii lotniczych, bardzo zwiększyła się liczba lotów i odprawianych pasażerów; linie te są obecnie najbardziej aktywnym przewoźnikiem w Polsce, a wzrost liczby odprawianych pasażerów w ww. Porcie świadczy o atrakcyjności regionu; po uruchomieniu nowego terminalu w marcu 2012 r. przepustowość wyniesie ponad 3 mln pasażerów rocznie a docelowo będzie wynosić 7 mln; mimo istnienia szeregu małych lotnisk sportowych, sanitarnych i innych nie obserwuje się tendencji do rozwoju ich sieci, przy czym dodać należy, że niektóre dawne lotniska wojskowe straciły swoje funkcje transportowe.

RYSUNEK 3: Podstawowe uwarunkowania dla rozwoju transportu drogowego i kolejowego

2. Dobrze rozwinięta infrastruktura komunikacyjna stanowi podstawę rozwoju przestrzennego i społeczno-gospodarczego regionu, służy poprawie dostępności województwa w skali kraju i Europy, jak również wzmocnieniu jego spójności terytorialnej. Ważną rolę w jej rozwoju powinny pełnić główne węzły komunikacyjne, tj. miejscowości, gdzie krzyżują się szlaki drogowy i kolejowy regionu. Wśród nich wskazać należy:

- 1) węzły będące głównymi generatorami ruchu (tj.: wrocławski, legnicko-lubiński, wałbrzysko-świebodzicki, jeleniogórski, głogowski, bolesławiecki, świdnicki, zgorzelecki, dzierzoniowski);
 - 2) węzły w których zbiegają się lub przecinają co najmniej dwie drogi krajowe o znacznym natężeniu ruchu, a także występuje linia kolejowa (tj.: oleśnicki i kłodzki);
 - 3) węzły kolejowe, związane przede wszystkim z transportem towarowym (położone w takich miejscowościach jak Węgliniec, Jaworzyna Śląska i Kamieniec Ząbkowicki).
- 3.** Zasadniczą rolę w systemie komunikacyjnym województwa pełni węzeł wrocławski w którym zbiegają się autostrady A4 i A8, droga ekspresowa S8, drogi krajowe nr: 5, 35, 94, 98, drogi wojewódzkie nr: 342, 347, 366, 395, 455, szereg dróg powiatowych oraz 10 linii kolejowych. Węzeł ten w dużej mierze kształtuje przestrzenny układ dróg krajowych i wojewódzkich oraz kolei w całym regionie. Dla poprawy jego funkcjonowania należy w pierwszej kolejności uzupełnić go o drogi szybkiego ruchu w układzie południkowym oraz zapewnić dostateczną ilość przepraw mostowych na Odrze.
- 4.** Wskazane w Diagnozie pozytywne tendencje w zmianach w sferze transportu, winny być umacniane i służyć:
- 1) rozbudowie zintegrowanej, komplementarnej sieci transportowej;
 - 2) rozwojowi regionalnego i aglomeracyjnego systemu transportu osobowego;
 - 3) rozbudowie transportu lotniczego, w tym Portu Lotniczego Wrocław-Strachowice.
- 5.** W odniesieniu do niekorzystnych tendencji przyjmuje się, że dla ich wyeliminowania lub osłabienia, winny być preferowane:
- 1) prowadzenie remontów, modernizacji i rozbudowy sieci dróg krajowych i wojewódzkich oraz linii kolejowych, służących poprawie ich stanu technicznego celem uzyskania obowiązujących normatywów;
 - 2) działania dla poprawy dostępności komunikacyjnej i przepustowości dróg w województwie;
 - 3) działania dla poprawy standardu i oferty kolejowych przewozów osobowych oraz rozwoju transportu kolejowego, związanego z m.in. eksploatacją surowców skalnych;
 - 4) konsekwentna realizacja zadań związanych z żeglugą, ujętych w Programie dla Odry 2006.

B) W ODNIESIENIU DO INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

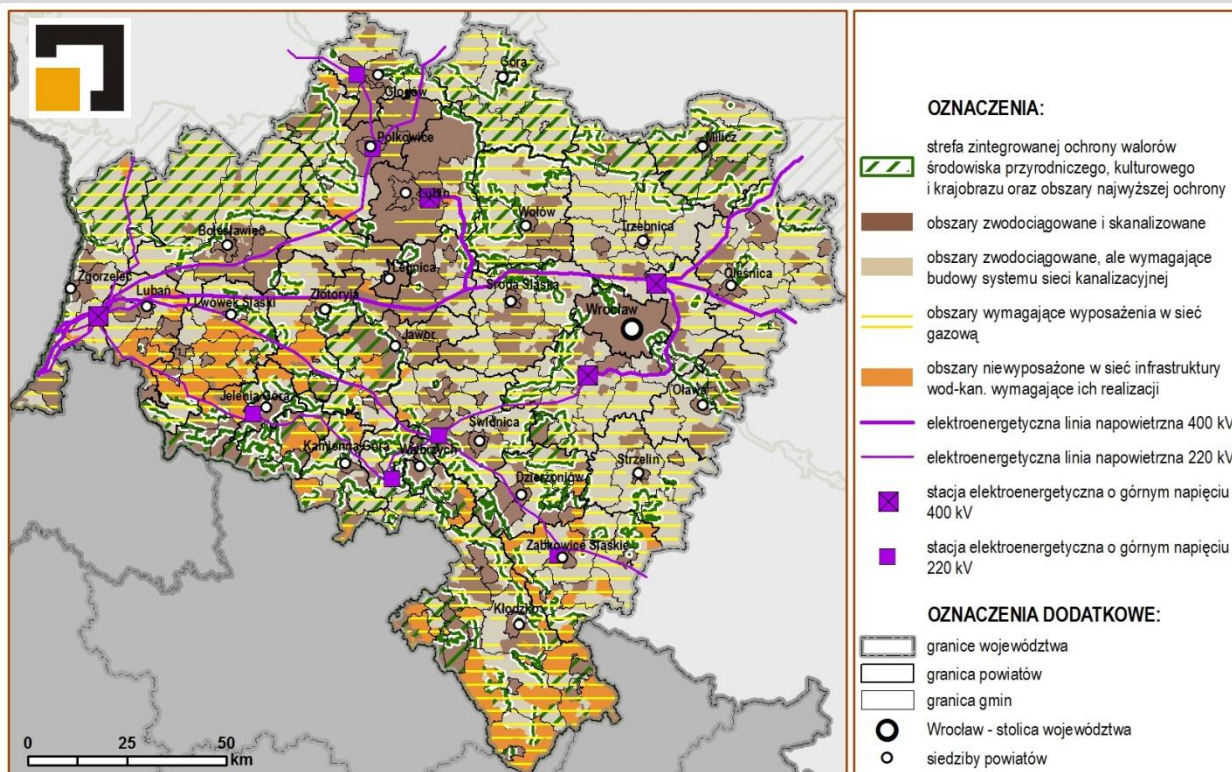
- 1.** W Diagnozie wskazane zostały następujące najważniejsze uwarunkowania dla rozwoju przestrzennego województwa w sferze technicznej (obejmującej sieci i urządzenia infrastruktury technicznej oraz ochronę przeciwpowodziową, obronność i bezpieczeństwo):
 - 1) stan wyposażenia terenów województwa w sieci wodociągowe jest bardzo wysoki, wszystkie miasta posiadają wodociągi komunalne, z których korzysta 96,7% mieszkańców (przy średniej krajowej 95,3%); w niektórych tylko miejscowościach województwa odczuwa się braki w dostawach wody, co dotyczy niektórych małych miast lub części terenów wiejskich, najlepiej pod tym względem przedstawia się

sytuacja w powiatach centralnej i północnej części regionu, natomiast najslabiej w trudno dostępnych obszarach górskich;

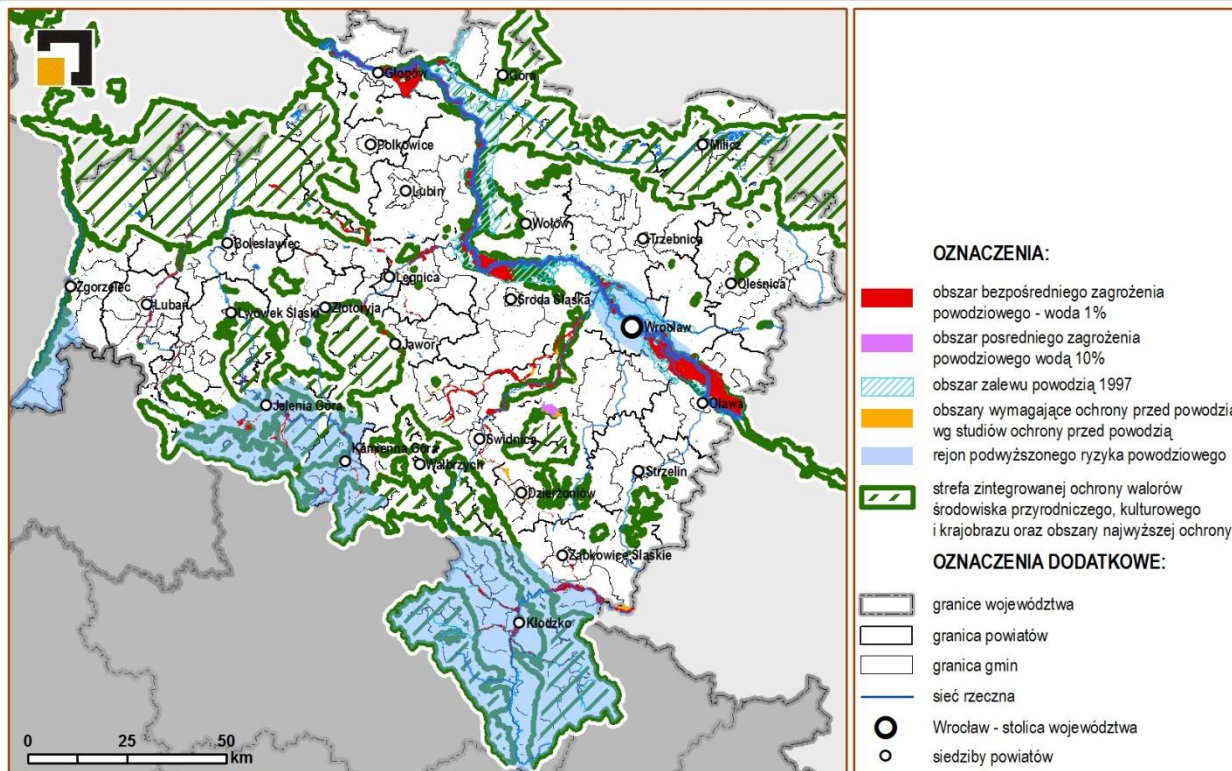
- 2) zdecydowana większość miast regionu posiada komunalne oczyszczalnie ścieków, lecz nie wszystkie z nich pracują prawidłowo i spełniają wymogi ochrony środowiska; tereny wiejskie, które w dużej mierze są już zwodociągowane, w większości nie posiadają urządzeń do odbioru i oczyszczania ścieków; w ostatnich latach obserwuje się wzrost tempa realizacji sieci i obiektów kanalizacyjnych, co wskazuje na postępującą w ich obszarze poprawę sytuacji w tym zakresie; jednocześnie postępująca suburbanizacja skutkuje wzrostem liczby zadań i kosztów realizacji gminnej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej;
- 3) stan gospodarki odpadami na terenie województwa ciągle jest niezadowalający; w większości gmin prowadzenie uporządkowanej gospodarki odpadami sprowadza się nadal do zbierania, gromadzenia, częściowego odzysku surowców wtórnych i następnie wywozu i składowania odpadów komunalnych na urządzonych składowiskach; sprawna, systemowa gospodarka odpadami komunalnymi może być wdrażana jedynie na szczeblu ponadlokalnym, dlatego konieczne jest wspólne rozwiązywanie problemów związanych z zagospodarowywaniem odpadów przez związki celowe gmin i powiatów, co w części regionu ma miejsce;
- 4) zaopatrzeniu województwa w gaz ziemny wysokometanowy służy rozbudowany system przesyłowych gazociągów, powiązany z węzłem w Lasowie (m. i gm. Pieńsk), zaś północna część regionu korzysta z istniejących tu złóż gazu ziemnego; rozmieszczenie urządzeń i sieci gazowej jest skoncentrowane przede wszystkim na terenie miast, w małym stopniu na terenach wiejskich; w większości z gazu przewodowego korzystają gminy położone w bezpośrednim sąsiedztwie istniejących gazociągów wysokiego ciśnienia;
- 5) dostarczaniu energii cieplnej służy rozbudowany system ciepłowni i elektrociepłowni miejskich i kotłowni obsługujących zespoły zabudowy; w ostatnich latach przeprowadzono jego głęboką modernizację, powiązaną ze stopniową likwidacją źródeł niskiej emisji;
- 6) województwo cechuje szybki wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną (szczególnie w dużych ośrodkach miejskich oraz m. in. na terenach Specjalnych Stref Ekonomicznych i w obszarach aktywności gospodarczej), co wywołuje potrzeby modernizacji i rozbudowy urządzeń oraz sieci elektroenergetycznych i zwiększenia stanu bezpieczeństwa energetycznego;
- 7) w niektórych częściach województwa, zwłaszcza na terenach wiejskich i małych miast, stan rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej jest niezadowalający; postępuje rozwój telefonii GSM oraz wzrost abonentów telefonii komórkowej przy spadku abonentów sieci przewodowych;
- 8) województwo należy do obszarów o dużym zagrożeniu powodziowym, które w największym stopniu skupia się w dolinie Odry i jej zlewni oraz w dorzeczach: Bystrzycy, Nysy Kłodzkiej, Kwisy, Ślęzy i Nysy Szalonej; na zmniejszenie tego zagrożenia zasadniczy wpływ ma funkcjonowanie systemu istniejących zbiorników retencyjnych i polderów położonych na terenie województwa oraz wymagający rozbudowy system zabezpieczeń powodziowych, zlokalizowany poza jego obszarem, w górnej części dorzecza Odry;

- 9) w regionie funkcjonują rozbudowane systemy służące obronności i bezpieczeństwa państwa (z wieloma obiektami na terenach zamkniętych) oraz ochronie bezpieczeństwa publicznego.
- 2.** Postępujące procesy urbanizacji województwa i związanej z nimi rozbudowy terenów mieszkaniowych i produkcyjno-usługowych powodują znaczny wzrost zadań w zakresie modernizacji i rozbudowy sieci kanalizacyjnych, gazowych i elektroenergetycznych realizowanych przy uwzględnieniu zróżnicowania regionu pod względem jego wyposażenia w poszczególne elementy uzbrojenia inżynieryjnego. W wyniku przeanalizowania stanu zagospodarowania województwa w zakresie wyposażenia w podstawowe media wskazano następujące zróżnicowane obszary pod względem dostępności do infrastruktury technicznej:
- 1) obszary zwodociągowane i skanalizowane, stanowiące w większości tereny miast, gdzie ich mieszkańcy mają pełny dostęp do sieci infrastrukturalnych;
 - 2) obszary zwodociągowane, ale wymagające budowy sieci kanalizacyjnej, stanowiące większość terenów wiejskich województwa;
 - 3) obszary wymagające wyposażenia w sieć gazową, stanowiące większość terenów wiejskich województwa i obejmujące 14 miast, zlokalizowanych w południowo-zachodniej części regionu;
 - 4) obszary niewyposażone w sieci infrastruktury tj. tereny trudnodostępne oraz obszary chronione posiadające wysokie walory przyrodnicze i ekstensywnie zagospodarowane.
- 3.** Mimo prowadzenia wielu działań dla minimalizowania negatywnych skutków powodzi, nadal istnieje na terenie województwa realne zagrożenie powodziowe. Koncentruje się ono w następujących rejonach podwyższonego ryzyka powodziowego:
-

RYSUNEK 4: Podstawowe uwarunkowania dla rozwoju systemów infrastruktury technicznej

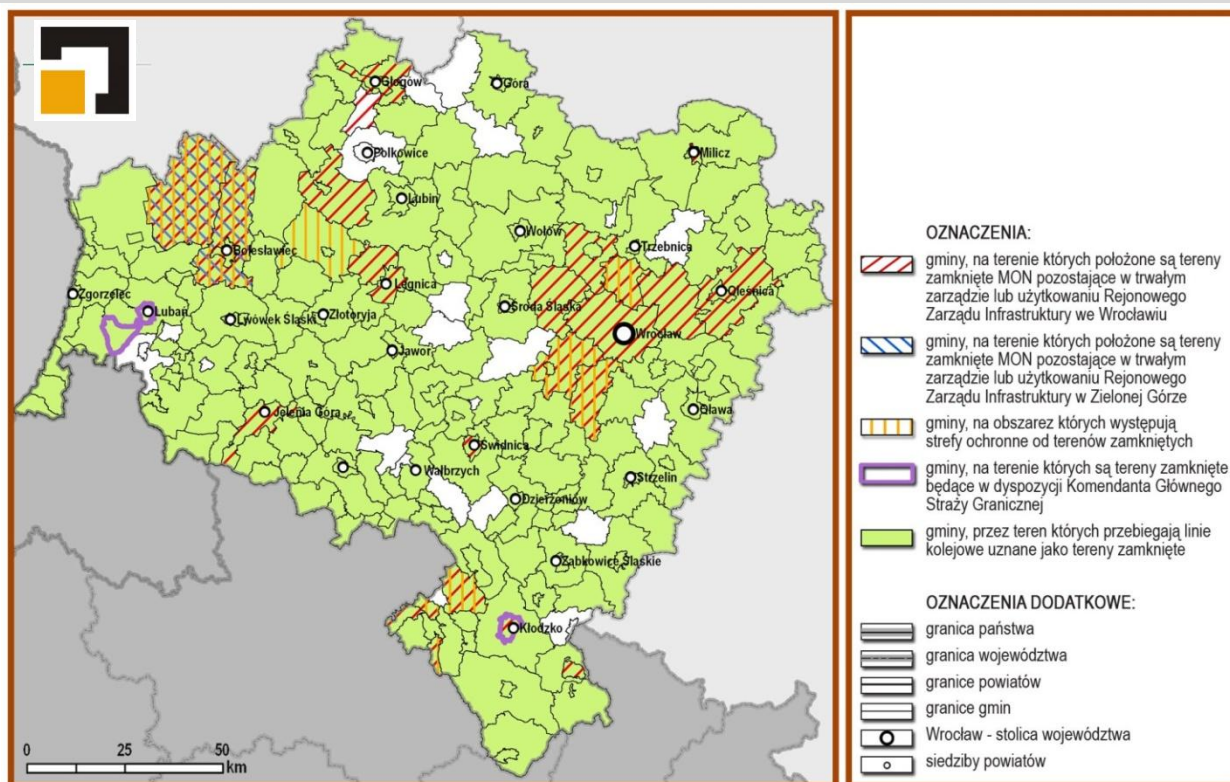
RYSUNEK 5: Podstawowe uwarunkowania dla poprawy stanu ochrony przeciwpowodziowej

- 1) Aglomeracja wrocławska (obszar związany z obiektami Wrocławskiego Węzła Wodnego) – wskazany ze względu na duże zagęszczenie ludności, wielkość zgromadzonego majątku i unikalne wartości kulturowe oraz zlokalizowanie urządzeń przemysłowych o wysokim potencjale zagrożenia a także strategicznych elementów warunkujących funkcjonowanie terenów zurbanizowanych;
 - 2) Kotlina Kłodzka - obszar wskazany ze względu na wyjątkowo intensywne narażenie na katastrofalne w skutkach powodzie.
 - 3) Sudety Zachodnie – ze względu na intensywne narażenie na katastrofalne w skutkach powodzie;
 - 4) Kotlina Żytawska – ze względu na straty poniesione w wyniku powodzi w 2010 r. (obszar przygraniczny). Ponadto na terenie województwa przedstawione zostały obszary szczególnego i potencjalnego zagrożenia powodzią oraz obszary wymagające ochrony przed powodzią w zlewniach takich rzek, jak: Bystrzyca, Górnego Bobru, Kaczawy, Kwisy, Nysy Kłodzkiej, wyznaczone przez dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej (RZGW) w Studiach ochrony przed powodzią. Na pozostałych terenach obszar szczególnego zagrożenia powodzią stanowią tereny pomiędzy linią brzegu rzeki lub potoku i wałem przeciwpowodziowym.
- 4.** Obiektami związanymi z obronnością i bezpieczeństwem państwa zarządzają Inspektorat Wspierania Sił Zbrojnych w Bydgoszczy (obejmujący województwa: dolnośląskie, kujawsko-pomorskie, lubuskie, lubelskie, łódzkie, małopolskie, mazowieckie, opolskie, podkarpackie, podlaskie, pomorskie, warmińsko-mazurskie, świętokrzyskie, śląskie, wielkopolskie i zachodniopomorskie) oraz Wojewódzki Sztab Wojskowy we Wrocławiu (obejmujący województwo dolnośląskie). Towarzyszą im Wojskowe Komendy Uzupełnień, zlokalizowane w: Bolesławcu, Głogowie, Kłodzku i Wrocławiu wraz z Komendą Garnizonu Wrocław. Obowiązek ochrony granic państwa spoczywa na Straży Granicznej Rzeczypospolitej Polskiej, której oddział Łużycki z siedzibą w Lubaniu funkcjonuje na terenie województwa: .
- 5.** Wśród obiektów pozamilitarnych ważną rolę w utrzymaniu obronności pełnią zakłady i jednostki, których zadania związane są m.in. z tworzeniem i utrzymywaniem rezerw państwowych na potrzeby obronne, utrzymywanie infrastruktury obronnej, a także prowadzeniem prac badawczo-rozwojowych na rzecz obrony państwa. Na terenie województwa działalność o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym prowadzi 8 przedsiębiorstw z których 5 zlokalizowanych jest we Wrocławiu, a pozostałe w Jeleniej Górze i Czernicy. Potrzebom obronności i bezpieczeństwa państwa służą także tereny zamknięte, określone przez właściwych ministrów i kierowników urzędów centralnych. M.in. w wykazie terenów zamkniętych MON pozostających w trwałym zarządzie lub użytkowaniu Rejonowego Zarządu Infrastruktury we Wrocławiu, znajdują się tereny o łącznej powierzchni 4 342,0134 ha.
- 6.** W odniesieniu do wskazanych w Diagnozie pozytywnych tendencji w zmianach funkcjonowania opisanych wyżej systemów infrastruktury technicznej oraz ochrony przeciwpowodziowej, obronności i bezpieczeństwa przyjmuje się, że ich umocnieniu winny służyć:
- 1) ochrona, retencjonowanie w obszarach deficytu i racjonalne wykorzystanie zasobów wód powierzchniowych i podziemnych dla potrzeb użytkowych;

- 2) budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków komunalnych oraz systemów kanalizacji zbiorczych w aglomeracjach;
- 3) rozbudowa i modernizacja układu sieci gazowej wysokiego ciśnienia oraz urządzeń towarzyszących, sukcesywny rozwój dystrybucyjnej sieci gazowej, doprowadzenie gazu przewodowego do wszystkich miast województwa oraz gazyfikacja terenów wiejskich przy spełnieniu warunków opłacalności ekonomicznej planowanych inwestycji;
- 4) zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym województwa;
- 5) konsekwentna realizacja zadań związanych z ochroną przeciwpowodziową, ujętych w Programie dla Odry 2006.
- 6) rozbudowa i modernizacja systemów obronności i bezpieczeństwa publicznego.

RYSUNEK 6: Podstawowe uwarunkowania dla obronności i bezpieczeństwa.

7. W odniesieniu do wskazanych w Diagnozie niekorzystnych tendencji przyjmuje się, że dla ich wyeliminowania lub osłabienia winny być preferowane:

- 1) minimalizowanie skali powstawania odpadów, zapewnienie wysokiego stopnia ich odzysku i recyklingu oraz składowanie tylko tych odpadów, które ze względów ekonomicznych lub technologicznych nie da się przetworzyć oraz intensywny wzrost zastosowania zarówno biologicznych, jak i termicznych metod przekształcania odpadów komunalnych;
- 2) rozbudowa i modernizacja regionalnego systemu przesyłu energii powiązanego z budową nowych linii najwyższych napięć dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego;
- 3) minimalizowanie negatywnych skutków powodzi poprzez długofalowe, prewencyjne planowanie przestrzenne na terenach zagrożonych powodzią.

1.4. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE ZE SFERĄ SPOŁECZNĄ

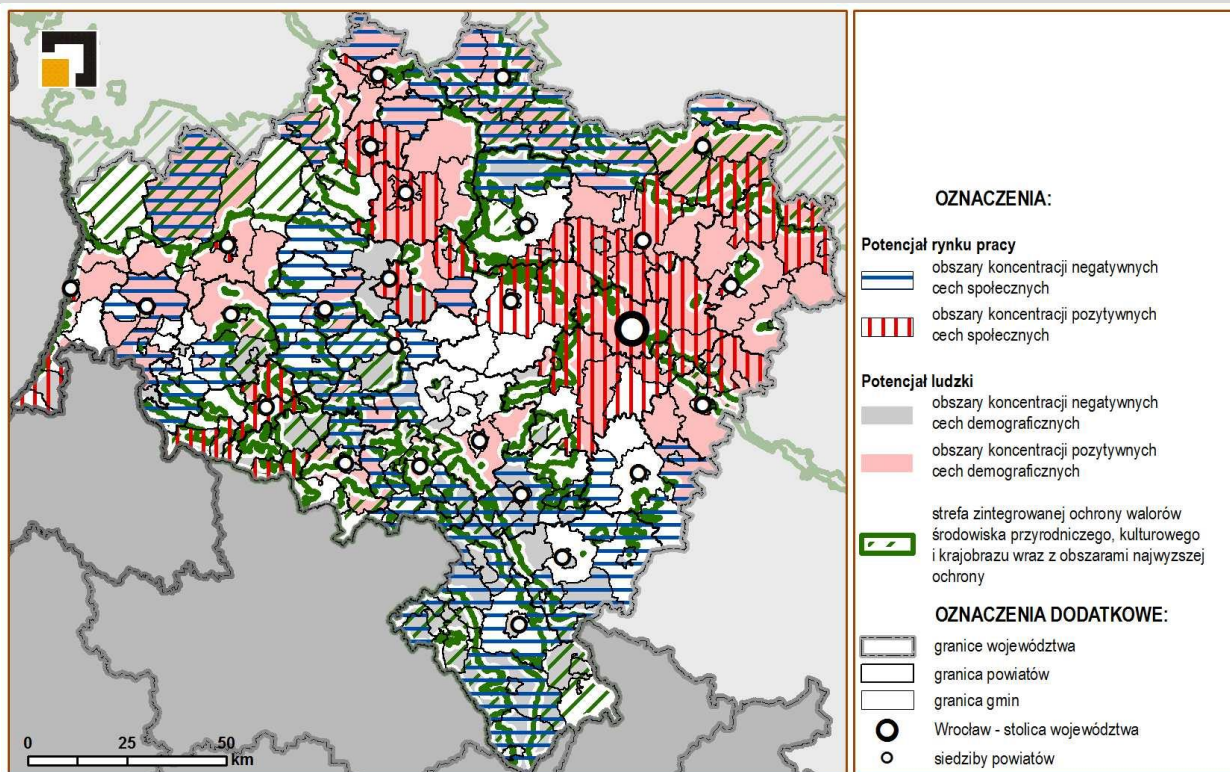
1. W charakterystyce sfery społecznej ujętej w Diagnozie wskazane zostały następujące, wybrane uwarunkowania, mające istotne konsekwencje dla rozwoju przestrzennego województwa:

- 1) województwo pod względem liczby ludności zajmuje 5 pozycję w kraju, mieszka tu ok. 7,5% ogółu ludności Polski (przy średniej zaludnienia 144 osoby na 1 km²); w regionie występuje wyraźne, przestrzenne zróżnicowanie rozmieszczenia ludności z koncentracją w części centralnej;
- 2) w otoczeniu największych, uprzemysłowionych i atrakcyjnych ośrodków miejskich takich jak Wrocław, Bolesławiec, Głogów, Jelenia Góra, Legnica, Lubin, a także w południowej i zachodniej części województwa; region cechuje najniższy przyrost naturalny w całym kraju, z czym wiąże się systematyczny spadek ludności; charakterystycznym zjawiskiem są także nasilające się ruchy migracyjne ludności, związane z procesami narastającej suburbanizacji oraz przemieszczeniami ludności z terenów peryferyjnych województwa do jego głównych ośrodków dla pozyskania pracy i lepszych warunków zamieszkania; na terenie województwa od wielu lat odnotowuje się w całościowym ujęciu ujemne saldo migracji stałej; spadek nie oznacza jednak ubytku liczby ludności na całym obszarze województwa, gdyż w znacznej jego części występują korzystne tendencje tj.: w gminach położonych w obrębie aglomeracji wrocławskiej i w obszarze LGOP;
- 3) na Dolnym Śląsku statystyczny mieszkaniec województwa dolnośląskiego ma 38,9 lat (w kraju 38 lat); potencjał ludnościowy regionu, mierzony udziałem osób w wieku produkcyjnym do ogółu społeczeństwa jest wyższy niż dla Polski, co świadczy o ciągle dobrej kondycji demograficznej regionu; biorąc pod uwagę trendy oraz prognozy demograficzne, sytuacja ulegnie niekorzystnej zmianie; przy utrzymującym się ujemnym przyroście naturalnym i zmniejszającej się liczbie ludności, starzenie społeczeństwa dolnośląskiego będzie przebiegało intensywniej niż ludność reszty kraju; populacja seniorów w miastach województwa będzie trzykrotnie liczniejsza od populacji na wsiach;
- 4) Dolny Śląsk pod względem liczby pracujących zajmuje 4 pozycję w kraju; największą liczbę ogółu pracujących w regionie tj. ok 1/3 skupia Wrocław; w ostatnich latach odnotowywano postępujący wzrost

udziału liczby pracujących w sektorze usług; największym udziałem pracujących w usługach charakteryzują się miasta: Wrocław, Jelenia Góra, Legnica oraz powiaty: kłodzki, lubański, górowski, wałbrzyski, lubiński, lwówecki i ząbkowicki; najwyższą stopę bezrobocia odnotowują powiaty położone peryferyjnie w stosunku do głównego ośrodka regionu m.in.: złotoryjski, górowski, lwówecki, kłodzki, jaworski, lubański, ząbkowicki, kamiennogórski, jeleniogórski, legnicki, wołowski, dzierzoniowski i wałbrzyski; najkorzystniejszą powiat wrocławski oraz powiaty: lubiński i polkowicki, a także miasta: Wrocław, Jelenia Góra i Legnica;

- 5) region dysponuje znaczącymi zasobami mieszkaniowymi, stanowiącymi 7,9% krajowych zasobów; największe zasoby mieszkaniowe województwa, obejmujące ok. 76% ich całości zlokalizowane są w miastach, przy czym aż ich 1/4 znajduje się we Wrocławiu; znaczącymi zasobami mieszkań dysponują także Wałbrzych, Legnica i Jelenia Góra; sukcesywne powiększanie tych zasobów wiąże się ze wzmożoną aktywnością budownictwa mieszkaniowego, gdzie bezkonkurencyjny pod względem intensywności osadnictwa jest podregion wrocławski, najmniej mieszkań oddano do użytku w podregionie wałbrzyskim; warunki mieszkaniowe na Dolnym Śląsku dzięki omawianym procesom ulegają regularnej poprawie, co ma odzwierciedlenie we wskaźnikach standardu zamieszkania i poziomu zaspokojenia potrzeb; obecnie przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na jednego mieszkańca w województwie jest zbliżona do średniej Polski; stopień wyposażenia mieszkań w sieci infrastruktury technicznej jest dobrze oceniany;
- 6) województwo, a zwłaszcza jego stolica należą do najważniejszych ośrodków szkolnictwa wyższego w kraju, zarówno ze względu na potencjał ilościowy, jak i jakość kadry naukowej; obserwuje się tu wyraźny wzrost liczby osób zainteresowanych zdobywaniem wykształcenia oraz podnoszeniem swoich kwalifikacji; poza głównym ośrodkiem akademickim Wrocławiem znacznie rozwinęły się także mniejsze ośrodki jak Jelenia Góra, Legnica i Wałbrzych oraz inne, w których po 1999 r. utworzone zostały nowe uczelnie i zamiejscowe filie;
- 7) opiekę zdrowotną w województwie oraz dostępność do usług medycznych cechują wyższe od średniej krajowej wskaźniki; wyspecjalizowane usługi medyczne skupiają się w największych miastach regionu takich jak: Wrocław, Jelenia Góra, Legnica, Wałbrzych, Głogów, Świdnica i Bolesławiec;
- 8) szeroka oferta kulturalna regionu obejmuje różnorodne propozycje artystyczne o zasięgu regionalnym, krajowym i międzynarodowym; niewątpliwym centrum kulturalnym jest miasto Wrocław, ale istotną rolę pełnią także pozostałe większe miasta, tj. Jelenia Góra, Wałbrzych, Legnica i Świdnica; na obszarze całego województwa występuje szereg ponadlokalnych obiektów sportu i rekreacji, a w obszarze Sudetów koncentrują się obiekty służące potrzebom takich specjalistycznych form rekreacji, jak sporty zimowe, wodne, lotnicze, turystyka rowerowa, czy też jazda konna.

RYSUNEK 7: Podstawowe uwarunkowania dla rozwoju sfery społecznej.

2. Przeprowadzenie analiz sytuacji demograficznej województwa oraz potencjałów rynku pracy, przy sporządzaniu Diagnozy, pozwoliło na identyfikację następujących obszarów ze zjawiskami sprzyjającymi jego rozwojowi lub stanowiącymi dlań ograniczenia lub bariery:

- 1) obszary koncentracji pozytywnych cech demograficznych, tj. obszary charakteryzujące się dynamicznym napływem ludności i wzrostem jej potencjału obejmujące gminy położone w otoczeniu większych, uprzemysłowionych i atrakcyjnych ośrodków miejskich takich jak: Wrocław, Bolesławiec, Głogów, Jelenia Góra, Legnica i Lubin; obejmują Wrocław wraz z sąsiadującymi z nim gminami, LGOP, gminy w Worku Turowskim i w Kotlinie Jeleniogórskiej;
- 2) obszary koncentracji cech negatywnych obejmujące południowy obszar, charakteryzujący się odpływem i ubytkiem ludności, czyli zjawiskiem depopulacji, obejmują tereny peryferyjne, oddalone od większych uprzemysłowionych ośrodków regionalnych oraz często nie posiadające dobrych połączeń komunikacyjnych z ośrodkami rozwojowymi; występują przede wszystkim w południowej i północnej części województwa.

3. W odniesieniu do wskazanych w Diagnozie pozytywnych tendencji zmian sytuacji społecznej regionu przyjmuje się, że dla ich umocnienia winny być wspierane działania sprzyjające:

- 1) wzrostowi liczby mieszkańców w północnej i wschodniej części województwa,
- 2) zmianie struktury miejsc pracy, w tym sprzyjające zmniejszaniu się udziału pracujących w rolnictwie i wzrostem udziału pracujących w usługach oraz w przemyśle wysokich technologii,
- 3) stabilizacji rynku pracy i zmniejszeniu stopy bezrobocia,

- 4) rozwojowi budownictwa mieszkaniowego;
 - 5) stymulowaniu rozwoju bazy szkolnictwa wyższego w największych ośrodkach regionu,
 - 6) wysokim standardom opieki zdrowotnej oraz szerokiej ofercie kulturalnej i rekreacyjnej.
4. W odniesieniu do wskazanych w Diagnozie niekorzystnych tendencji przyjmuje się, że dla ich wyeliminowania lub osłabienia prowadzone winny być działania sprzyjające:
- 1) zahamowaniu zjawisk depopulacji w południowej części województwa,
 - 2) odwróceniu tendencji do utrzymywania się ujemnego przyrostu naturalnego oraz ujemnego salda migracji,
 - 3) uwzględnieniu konsekwencji związanych ze wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym, m.in. poprzez zapewnienie odpowiedniej dla nich oferty medycznej, kulturalnej i rekreacyjnej.

1.5. UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE ZE SFERĄ GOSPODARCZĄ

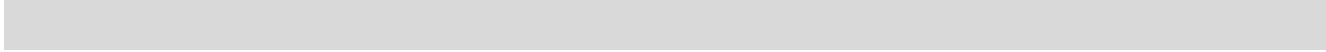
1. Na podstawie ujętej w Diagnozie charakterystyki sfery gospodarczej można wskazać następujące, najważniejsze uwarunkowania, które mają istotne znaczenie dla rozwoju przestrzennego województwa:
 - 1) Dolny Śląsk należy do najbardziej uprzemysłowionych regionów kraju i zajmuje 4 miejsce w kraju w odniesieniu do wartości produkcji sprzedanej przemysłu; we wszystkich, większych ośrodkach przemysłowych regionu na czele z Wrocławiem, przeważa zatrudnienie w przemyśle maszynowym i elektromaszynowym, jedynie w Legnicy i Głogowie dominuje produkcja metali i ich wyrobów; największym i najważniejszym ośrodkiem przemysłowym jest Wrocław; ważnymi ośrodkami przemysłowymi są także Wałbrzych, Legnica, Lubin i Polkowice; najdynamiczniej rozwijającymi się ośrodkami tego typu w ostatnich latach były Polkowice, Głogów i Jelcz-Laskowice;
 - 2) największe koncentracje terenów o funkcjach produkcyjno-usługowych występują we Wrocławiu oraz w gminach z nim sąsiadujących, znaczące: w pasmach Głogów-Polkowice-Lubin-Legnica oraz Jawor-Strzegom-Wałbrzych-Dzierżoniów; lokalizacje o mniejszym znaczeniu mają miejsce wzdłuż dróg krajowych nr 8 Wrocław-Warszawa oraz nr 35 Wrocław-Wałbrzych; na terenie województwa działają, pozyskując licznych dużych i średnich inwestorów, cztery Specjalne Strefy Ekonomiczne: Wałbrzyska, Kamiennogórska, Legnicka i Tarnobrzeska;
 - 3) rozkład przestrzenny obiektów innowacji i przedsiębiorczości w regionie jest spolaryzowany i koncentruje się wokół ośrodków o najwyższym potencjale ekonomicznym, takich jak Wrocław, Legnica i Wałbrzych; jednostki zajmujące się działalnością badawczo-rozwojową skoncentrowane są przede wszystkim we Wrocławiu, który mimo wysokiej rangi na akademickiej mapie kraju dysponuje ograniczonymi środkami na działalność tego rodzaju;
 - 4) województwo posiada bogate i różnorodne zasoby kopalin użytecznych, z których wiele, np. rudy miedzi i pierwiastków metalicznych współtowarzyszących, soli kamiennej różne surowce skalne (w tym m.in. różnorodne kamienie łamane i bloczne, piaski szklarskie, surowce skaleniowe i kaolinowe, gliny białe wypalające się, kamionkowe i ogniotrwałe) są unikalne w skali kraju; Dolny Śląsk pokrywa większość

krajowego zapotrzebowania na skały magmowe i metamorficzne, wykorzystywane w budownictwie, drogownictwie i kolejnictwie; ważnym elementem eksportu w regionie są produkty górnictwa rud miedzi i pierwiastków metalicznych współtowarzyszących; znajdują się tu takie duże złoża węgla brunatnego, których wydobycie w Turowie pokrywa blisko 1/5 potrzeb energetyki krajowej; duża część udokumentowanych złóż kopalin jest eksploatowana, uruchomienie eksploatacji części pozostałych może być ograniczone ze względu na wymogi ochrony środowiska (zwłaszcza w południowej części regionu);

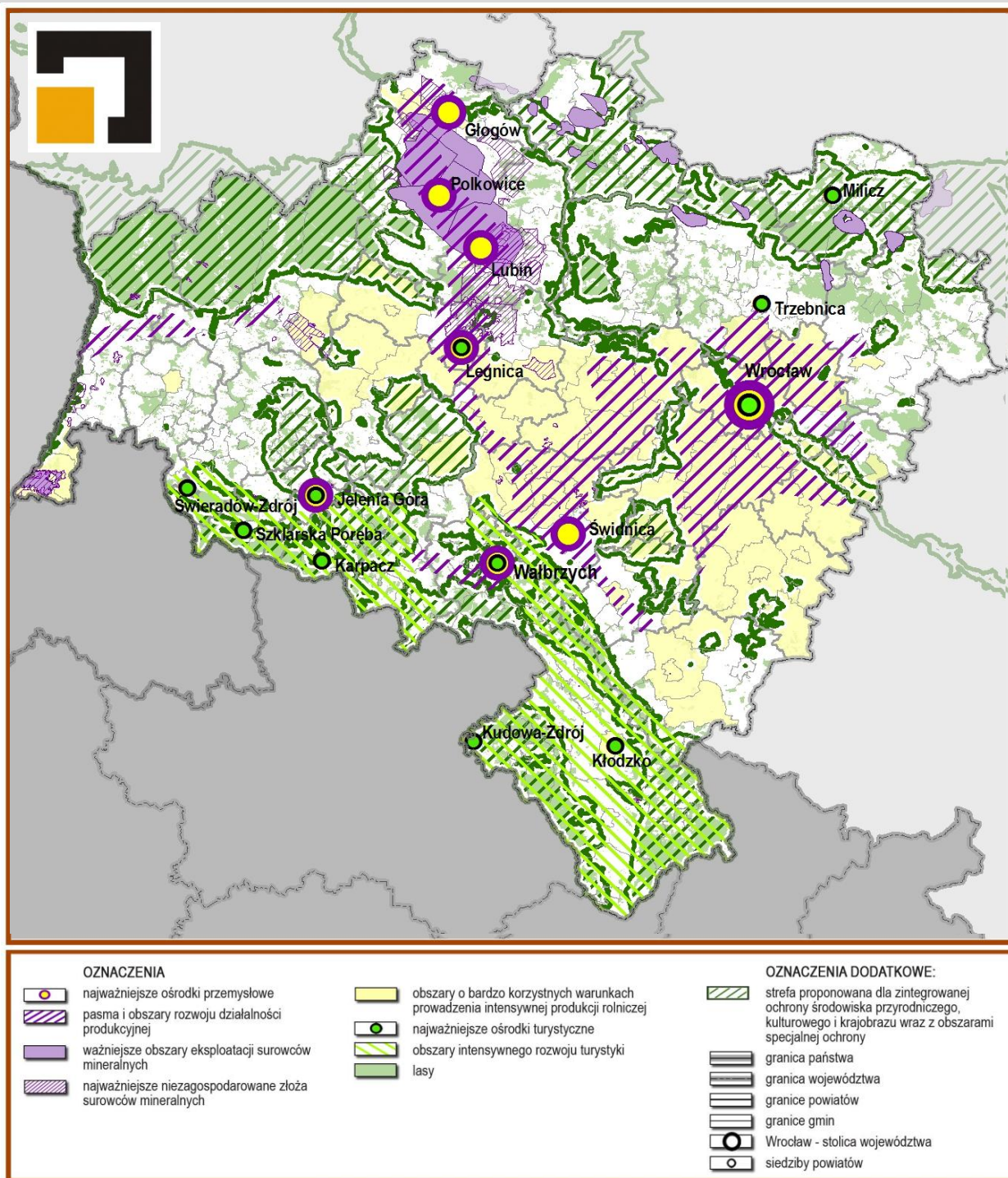
- 5) województwo posiada znaczny odsetek użytków rolnych, obejmujący blisko 57% jego powierzchni i bardzo korzystne warunki naturalne dla prowadzenia produkcji rolniczej; świadczy o tym wysoki wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej, który sytuuje region na drugim miejscu w kraju po woj. opolskim; ponad połowa terenów województwa w obrębie Nizin Śląskiej i Śląsko-Łużyckiej oraz Przedgórze Sudeckiego charakteryzuje się bardzo korzystnymi warunkami dla intensywnej produkcji rolniczej, jego północna część to obszary o warunkach średnio korzystnych, a Sudety i Pogórze Sudeckie to obszar o warunkach mało korzystnych; głównym kierunkiem produkcji rolniczej jest produkcja roślinna, przy czym dominuje uprawa zbóż, zaś produkcja zwierzęca ma niewielki wymiar; w strukturze własności użytków rolnych przeważa sektor prywatny, który cechuje stosunkowo niska średnia wielkość gospodarstw; pewien udział w strukturze własności użytków rolnych posiada nadal Agencja Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa;
 - 6) ważnym elementem gospodarki regionu jest gospodarka leśna, prowadzona na ok. 30% jego obszaru w obrębie Państwowego Gospodarstwa Leśnego i w niewielkim stopniu w lasach prywatnych; lasy gospodarcze stanowią niewiele ponad 33%, gdyż 65,9% powierzchni leśnej stanowią lasy ochronne; województwo znajduje się na trzecim miejscu w kraju pod względem pozyskania drewna na 100 ha powierzchni lasów;
 - 7) województwo dzięki posiadaniu zróżnicowanych walorów przyrodniczo-krajobrazowych, kulturowych i uzdrowiskowych oraz dogodnemu położeniu na styku trzech państw posiada doskonałe warunki dla rozwoju różnych form turystyki w niemal całym swoim obszarze, zwłaszcza w Sudetach; ich rozwój utrudniają dekapitalizacja istniejącego zaplecza turystycznego i uzdrowiskowego, brak odpowiedniej, nowoczesnej infrastruktury dla obsługi turystów, trudne do rozwiązania problemy, związane z rosnącą presją ruchu turystycznego na obszary o najwyższych walorach przyrodniczych; równocześnie obserwuje się marginalizację atrakcyjnych turystycznie innych obszarów województwa o mniejszej wartości zasobów przyrodniczych i większej odporności środowiska naturalnego, oraz niewystarczające wykorzystanie ich walorów dla turystyki.
2. Województwo posiada wyróżniające na tle kraju walory środowiskowe, rozwinięty potencjał gospodarczy i korzystne położenie, sprzyjające prowadzeniu różnych form działalności gospodarczej. Składają się na nie: rozwinięta baza produkcyjno-usługowa, bardzo korzystne warunki do prowadzenia produkcji rolniczej w znacznej części województwa, rozwinięta infrastruktura obsługi gospodarczej, bogate zasoby surowców

mineralnych oraz położenie regionu w strefie przygranicznej, w węźle ważnych, międzynarodowych i krajowych szlaków komunikacyjnych. Analizy stanu potencjału gospodarczego oraz tendencji jego rozwoju pozwalają na wskazanie w obszarze województwa pasm, obszarów i ośrodków o szczególnych predyspozycjach do prowadzenia działalności gospodarczej. Zostały one, za wyjątkiem turystyki, wskazane poza postulowaną strefą zintegrowanej ochrony walorów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu oraz poza obszarami najwyższej ochrony.

3. Istotne dla rozwoju przestrzennego województwa jest wskazanie następujących ośrodków i obszarów o najlepszych warunkach do rozwoju gospodarczego:

- 1) główne ośrodki przemysłowe, tj. Wrocław, Jelenia Góra, Głogów, Legnica, Lubin, Polkowice, Świdnica i Wałbrzych; posiadają one więcej niż 5 tys. pracujących w sektorze przemysłowym i tereny przemysłowe o powierzchni powyżej 50 ha);
 - 2) istniejące i projektowane koncentracje obszarów aktywności gospodarczej (takie jak: Specjalne Strefy Ekonomiczne, siedziby zarządów największych firm w Polsce, obiekty przedsiębiorczości i innowacji);
 - 3) pasma i obszary rozwoju działalności produkcyjnej z koncentracjami obszarów aktywności gospodarczej (zlokalizowane przede wszystkim wokół największych ośrodków przemysłowych oraz wzdłuż najważniejszych korytarzy komunikacyjnych; najważniejszym takim obszarem rozwoju w regionie jest Wrocławski Obszar Metropolitalny, któremu towarzyszy pasmo Głogów-Polkowice-Lubin-Legnica-Jawor-Strzegom-Wałbrzych-Świdnica-zespół dzierzoniowski);
 - 4) ważniejsze obszary eksploatacji surowców mineralnych (związane ze złożami węgla brunatnego w Niece Żytawskiej, rud miedzi i pierwiastków metalicznych współtowarzyszących w obrębie LGOP, gazu ziemnego w północnej części województwa, a także licznymi złożami kopalin skalnych, w tym wieloma unikalnymi w skali kraju);
 - 5) obszary z udokumentowanymi, niezagospodarowanymi złożami surowców, takich jak: złoża węgla brunatnego, gazu ziemnego, rud miedzi oraz kopalin skalnych;
-

RYSUNEK 8: Podstawowe uwarunkowania dla rozwoju sfery gospodarczej

- 6) obszary o bardzo korzystnych, warunkach do prowadzenia intensywnej produkcji rolniczej (występujące w części środkowej i środkowo-wschodniej województwa i posiadające wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej powyżej 80 pkt.);
- 7) obszary intensywnego rozwoju turystyki (obejmujące pasmo Sudetów, cechujące się wysokim stopniem wyposażenia w infrastrukturę turystyczną i uzdrowiskową) oraz potencjalne obszary rozwoju rekreacji dla

Wrocławia i LGOP (tworzy je pasmo obejmujące Doliny Odry i Baryczy oraz Wzgórza Trzebnickie i Bory Dolnośląskie); najważniejszymi ośrodkami turystycznymi są miejscowości o największych zasobach miejsc noclegowych oraz ośrodki o unikalnych walorach kulturowych: Jelenia Góra, Karpacz, Kłodzko, Kudowa Zdrój, Legnica, Milicz, Szklarska Poręba, Świeradów Zdrój, Trzebnica, Wrocław.

4. W odniesieniu do wskazanych w Diagnozie pozytywnych tendencji w zmianach stanu sytuacji gospodarczej regionu przyjmuje się, że ich umocnieniu powinny służyć:

- 1) utrzymanie dużej dynamiki gospodarki regionu w tworzenia PKB oraz wzrostu udziału sektora usługowego;
- 2) utrzymanie dotychczasowego tempa rozwoju we Wrocławiu - najważniejszym, wielofunkcyjnym ośrodku zarządzania oraz rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i innowacyjności w województwie;
- 3) utrzymanie dużej atrakcyjności inwestycyjnej województwa;
- 4) racjonalne wykorzystanie zasobów surowców województwa dla potrzeb gospodarki kraju i regionu;
- 5) poprawa struktury agrarnej gospodarstw rolnych, wzrost ich efektywności oraz rozwój zróżnicowanych form działalności rolniczej oraz przetwórstwa na obszarach wiejskich, dostosowanych do lokalnych warunków;
- 6) dalszy rozwój wielofunkcyjnej gospodarki leśnej, godzącej cele gospodarcze, społeczne, edukacyjne i ekologiczne;
- 7) rozwój turystyki i lecznictwa uzdrowiskowego oraz bazy noclegowej w wiodących obszarach turystycznych.

5. W odniesieniu do wskazanych w Diagnozie niekorzystnych tendencji przyjmuje się, że dla ich wyeliminowania lub osłabienia winny być podjęte działania takie jak:

- 1) minimalizowanie pogłębiającej się dysproporcji w rozwoju poszczególnych rejonów województwa, wyrażającej się stagnacją w obszarach peryferyjnych i koncentracją działalności gospodarczej w obszarach wzrostu, takich jak Wrocław i jego otoczenie oraz w regionalnych ośrodkach wzrostu i rozwoju;
- 2) zwiększenie nakładów na działalność badawczo-rozwojową oraz wzrost zatrudnienia w działalności badawczo-rozwojowej;
- 3) wtórne wykorzystanie terenów przemysłowych i powojennych poprzez wprowadzanie na ich obszarze inwestycji produkcyjnych i inwestycji związanych z działalnością innowacyjną;
- 4) minimalizowanie konfliktów społecznych i środowiskowych, związanych z eksploatacją surowców mineralnych;
- 5) ograniczanie przeznaczania gruntów rolnych wysokiej jakości na cele nierolnicze;
- 6) ograniczenie presji ruchu turystycznego na najcenniejsze obszary chronione, zwłaszcza w Sudetach oraz rozwój turystyki i lecznictwa uzdrowiskowego w formach przyjaznych dla środowiska;
- 7) przeciwdziałanie postępującej dekapitalizacji istniejącej infrastruktury turystycznej oraz wzrost nakładów inwestycyjnych na rozwój bazy turystycznej w ekstensywnie zagospodarowanych obszarach turystycznych województwa.

2 | UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

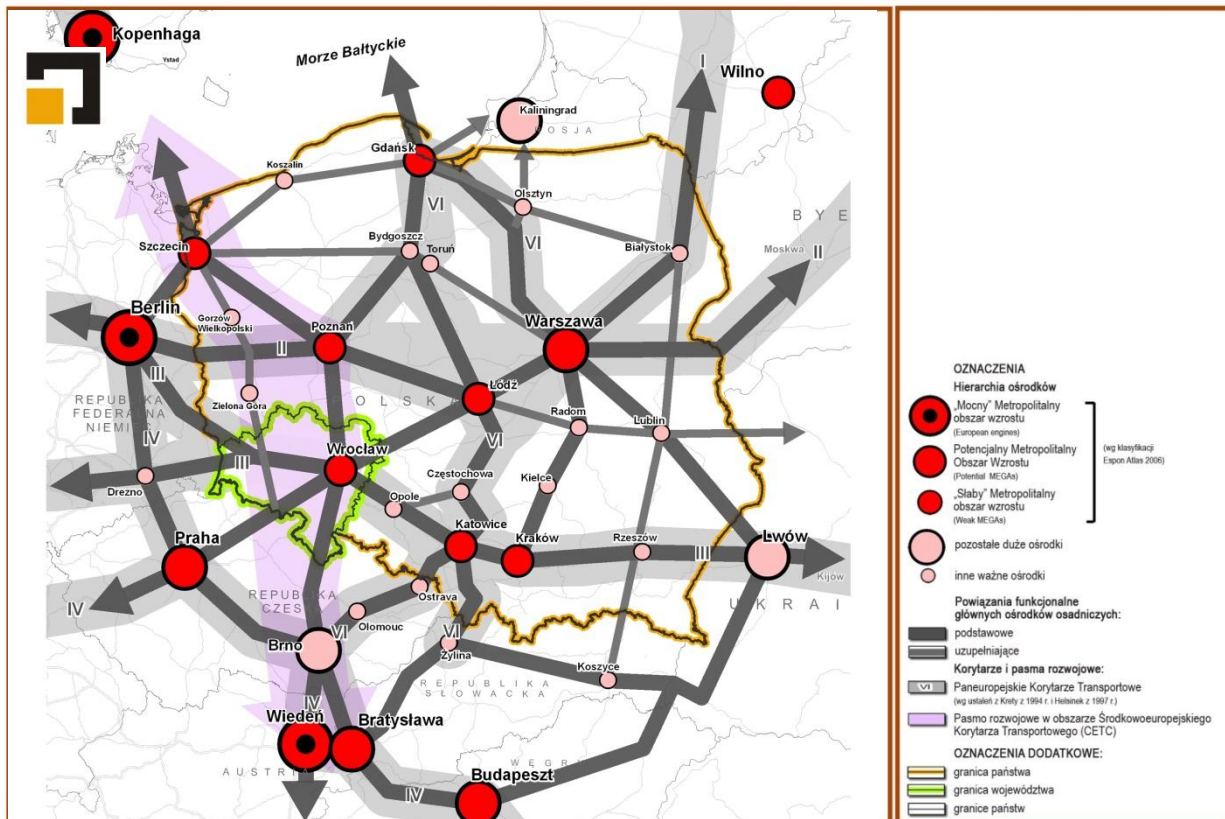
1. Wśród najważniejszych, zewnętrznych uwarunkowań dla rozwoju przestrzennego województwa, związanych z jego powiązaniem z otoczeniem, wskazać należy następujące:

- 1) województwo, położone przy granicy państwa z Republiką Federalną Niemiec oraz Republiką Czeską, zajmuje strategiczną pozycję w układzie przestrzennym Polski i Europy Środkowej, charakteryzującą się m.in.:
 - usytuowaniem na przecięciu ważnych transeuropejskich osi transportowych wschód-zachód (III Paneuropejskiego Korytarza Transportowego) oraz północ-południe (postulowanego Środkowo-europejskiego Korytarza Transportowego CETC z drogą wodną Odry),
 - położeniem w sferze oddziaływania dwóch obszarów pogranicza: polsko-niemieckiego i polsko-czeskiego,
 - stosunkowo bliską odległością od regionu metropolitalnego „Niemcy Środkowe” oraz obszarów metropolitalnych Warszawy, Berlina, Pragi i Wiednia;
- 2) regiony sąsiadujące z województwem mają zróżnicowany charakter i różnego typu powiązania z Dolnym Śląskiem; należą do nich trzy województwa polskie (lubuskie, wielkopolskie, opolskie), jeden land niemiecki (Saksonia) oraz cztery kraje czeskie (liberecki, kralowohradecki, pardubicki i ołomuniecki); ważnym ośrodkiem osadniczym na granicy polsko-niemieckiej jest transgraniczne miasto Zgorzelec-Görlitz;
- 3) województwo jest silnie powiązane ze swym otoczeniem poprzez systemy terenów chronionych (do najważniejszych elementów tego systemu należą: Bilateralny Rezerwat Biosfery Karkonosze/Krkonoše i obszary Natura 2000, główne, krajowe korytarze ekologiczne, m. in. takie jak dolina Odry; liczne złoża surowców naturalnych oraz zbiorniki wód podziemnych, położone w obszarach zarówno województwa, jak i regionów sąsiednich, stanowią także ważny element jego powiązań przyrodniczych z otoczeniem);
- 4) na elementy powiązań kulturowych Dolnego Śląska z Czechami i Saksonią, a w tym z Łużycami, składające się m. in. położone po obu stronach granicy jednorodne zespoły drewnianego budownictwa przysłupowego w południowo-zachodniej części województwa oraz zespoły regionalnej zabudowy położonej w Kotlinie Kłodzkiej; istnienie wspólnych obszarów cennych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym, w tym zwłaszcza pasma Sudetów i doliny Nysy Łużyckiej, stanowią kanwę dla prowadzenia wspólnej polityki ich udostępniania dla turystyki; ważną rolę pełnią przy tym transgraniczne szlaki turystyczne, wśród których szczególne znaczenie dla powiązań zewnętrznych regionu mają dwie międzynarodowe trasy rowerowe EV-9 i ER2 oraz szlak pieszy E-3;

- 5) województwo jest dobrze powiązane komunikacyjnie z regionami ościennymi na osi wschód zachód, co zapewnia głównie przebieg autostrad A4 i A18 oraz magistrali kolejowej E-30; dostępność regionu osłabiona jest jednak poprzez znacznie gorsze powiązania komunikacyjne na kierunku północ-południe oraz złe skomunikowanie z Warszawą (drogowe i kolejowe), Poznaniem (drogowe), Brnem i Wiedniem (drogowe i kolejowe); niewykorzystany jest także potencjał komunikacyjny rzeki Odry;
 - 6) najważniejsze powiązania województwa w zakresie infrastruktury technicznej tworzą elementy systemów sieci elektroenergetycznych oraz przesyłowych gazu; istniejące powiązania systemu elektroenergetycznego województwa pojedynczą linią najwyższych napięć z elektrowniami Turów i Opole nie gwarantują w pełni bezpieczeństwa energetycznego regionu.
2. Kształtowanie właściwych powiązań z otoczeniem ma zasadniczy wpływ na kierunki rozwoju wewnętrznego regionu oraz na rolę jaką może on pełnić w strukturach przestrzennych zarówno kraju jak też Europy Środkowej. Wiąże się z tym potrzeba realizacji takich zadań jak:
- 1) zintegrowanie zasad ochrony wspólnych zasobów przyrodniczych oraz możliwości wzmocnienia powiązań transgranicznych systemów przyrodniczych, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony krajobrazu;
 - 2) zintegrowanie zasad rozwoju przestrzennego zespołów miast Zgorzelec/Görlitz oraz Bogatynia/Zittau/Hradec;
 - 3) zintegrowanie zasad transgranicznego zagospodarowania turystycznego Sudetów Zachodnich, Środkowych i Wschodnich;
 - 4) prowadzenie wspólnej polityki przestrzennej dla terenów osadniczych, w tym zwłaszcza w rejonie Zgorzelec/ Görlitz, Bogatynia/Zittau/Hradec oraz Kudowa/Nachód;
 - 5) wzmocnianie potencjału rozwojowego transeuropejskich korytarzy transportowych, przebiegających przez region (III Korytarza i CETC), a zwłaszcza ich obszarów węzłowych, m.in. poprzez:
 - 6) wzmocnianie ich przepustowości i zapewnienie jak najlepszej dostępności z obszaru całego regionu,
 - 7) prowadzenie właściwej polityki lokalizacyjnej w obszarach korytarzy, która winna wspierać rozwój całego regionu;
 - 8) polepszenie transgranicznych i transregionalnych powiązań komunikacyjnych (w tym poprawa powiązań Wrocławia i Dolnego Śląska z Warszawą oraz Berlinem, Pragą i Wiedniem, a także z Poznaniem, Brnem i Dreznem);
 - 9) lepsze powiązanie Dolnego Śląska z regionami ościennymi w zakresie infrastruktury technicznej, zwłaszcza w zakresie poprawy powiązań sieci elektroenergetycznych (priorytetem w tym zakresie jest powiązanie Dolnego Śląska nowymi liniami przesyłowymi z elektrownią Opole);
 - 10) aktywizacja istniejących oraz wytyczenie nowych szlaków turystycznych o znaczeniu ogólnopolskim i europejskim dla udostępnienia istniejących zasobów dziedzictwa regionu (w tym m.in. uwzględnienie przebiegu śródgórskiej, międzynarodowej trasy turystycznej Via Montana i Szlaku św. Jakuba);

11) transgraniczne współdziałanie dla zintegrowania gospodarowaniem wodami dorzecza Odry, w tym również trwałego obniżania ryzyka szkód powodziowych.

RYSUNEK 9: Podstawowe uwarunkowania dla rozwoju ponadregionalnych powiązań województwa.

3 | UWARUNKOWANIA ZWIĄZANE Z USTALENIAMI PODSTAWOWYCH DOKUMENTÓW PLANISTYCZNYCH

3.1. USTALENIA KONCEPCJI PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU 2030 W ZAKRESIE OBSZARÓW FUNKCJONALNYCH

1. Zgodnie z wymogami art. 39 ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2012r. poz. 647 z późn. zm.) w planie zagospodarowania przestrzennego województwa uwzględnia się ustalenia koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju. KPZK 2030 przyjęta została Uchwałą Nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011r. (M.P. z 2012r., poz. 252) i stanowi dokument strategiczny dotyczący zagospodarowania przestrzennego kraju.

2. W KPZK 2030, zamieszczone zostały w odniesieniu do planów zagospodarowania przestrzennego województw, między innymi ustalenia i zalecenia w zakresie obszarów funkcjonalnych. Plan uwzględnia ustalenia oraz zalecenia, z zastrzeżeniem, że dokonana delimitacja tych obszarów ma charakter wstępny. Właściwa delimitacja będzie możliwa po podaniu kryteriów przez powołane do tego zespoły, zgodnie z zapisami KPZK 2030.

3. Poniższe zestawienie zawiera wszystkie typy i rodzaje obszarów funkcjonalnych występujących w województwie dolnośląskim, wymienionych w KPZK 2030 jako ustalenia i zalecenia dla planów województw:

- 1) miejskie obszary funkcjonalne:
 - a) ośrodka wojewódzkiego (Wrocławski Obszar Metropolitalny),
 - b) ośrodków regionalnych: Legnicy, Wałbrzycha i Jeleniej Góry;
- 2) wiejskie obszary funkcjonalne:
 - a) uczestniczące w procesach rozwojowych,
 - b) wymagające wsparcia procesów rozwojowych;
- 3) obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska w skali makroregionalnej:
 - a) obszary górskie,
 - b) obszary ochrony gleb dla celów produkcji rolnej;
- 4) obszary kształtowania potencjału rozwojowego:
 - a) obszary cenne przyrodniczo,
 - b) obszary ochrony krajobrazów kulturowych,

- c) obszary ochrony i kształtowania zasobów wodnych,
 - d) obszary strategicznych złóż kopalin;
- 5) obszary funkcjonalne wymagające rozwoju nowych funkcji przy użyciu instrumentów właściwych polityce regionalnej:
- a) miasta i inne obszary tracące dotychczasowe funkcje społeczno – gospodarcze,
 - b) obszary o najniższym poziomie dostępu do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe,
 - c) obszary przygraniczne,
 - d) obszary o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich.

4. W odniesieniu do ww. obszarów funkcjonalnych zakłada się następujący program działań samorządu województwa dolnośląskiego:

- 1) przeprowadzenie wstępnej delimitacji obszarów funkcjonalnych w Planie;
- 2) wykonanie szczegółowej delimitacji na podstawie kryteriów wypracowanych przez podmioty wskazane w KPZK 2030;
- 3) opracowanie odpowiednich strategii i planów, katalogów działań lub zasad, wynikających z zapisów KPZK 2030 (str. 181. M.P. z 2012 r., poz. 252).

5. Wyszczególniona w programie działań wstępna delimitacja każdego z obszarów, została przeprowadzona w ramach prac studialnych i zamieszczona w niniejszym Planie. Prace nad szczegółową delimitacją poszczególnych obszarów winny być przeprowadzone przy udziale samorządów lokalnych, w myśl zapisów KPZK 2030, iż „Ustalenia (obowiązkowe) i zalecenia (fakultatywne) angażują instytucje na każdym poziomie planowania i realizacji, tj. od delimitacji po wdrożenie strategii.” (str. 208, M.P. z 2012r., poz. 252). Opracowanie wstępnej delimitacji daje możliwość identyfikacji samorządów lokalnych, na terenie, których mają być prowadzone działania wskazane w KPZK 2030.

3.1.1. MIEJSKIE OBSZARY FUNKCJONALNE: OŚRODKA WOJEWÓDZKIEGO I OŚRODKÓW REGIONALNYCH

1. Zgodnie z zapisami KPZK 2030 istnieje obowiązek wyznaczenia obszaru funkcjonalnego ośrodka metropolitalnego – Wrocławia. W odniesieniu do ośrodków regionalnych: Legnicy, Wałbrzycha i Jeleniej Góry, wyznaczenie miejskich obszarów funkcjonalnych stanowi zalecenie.

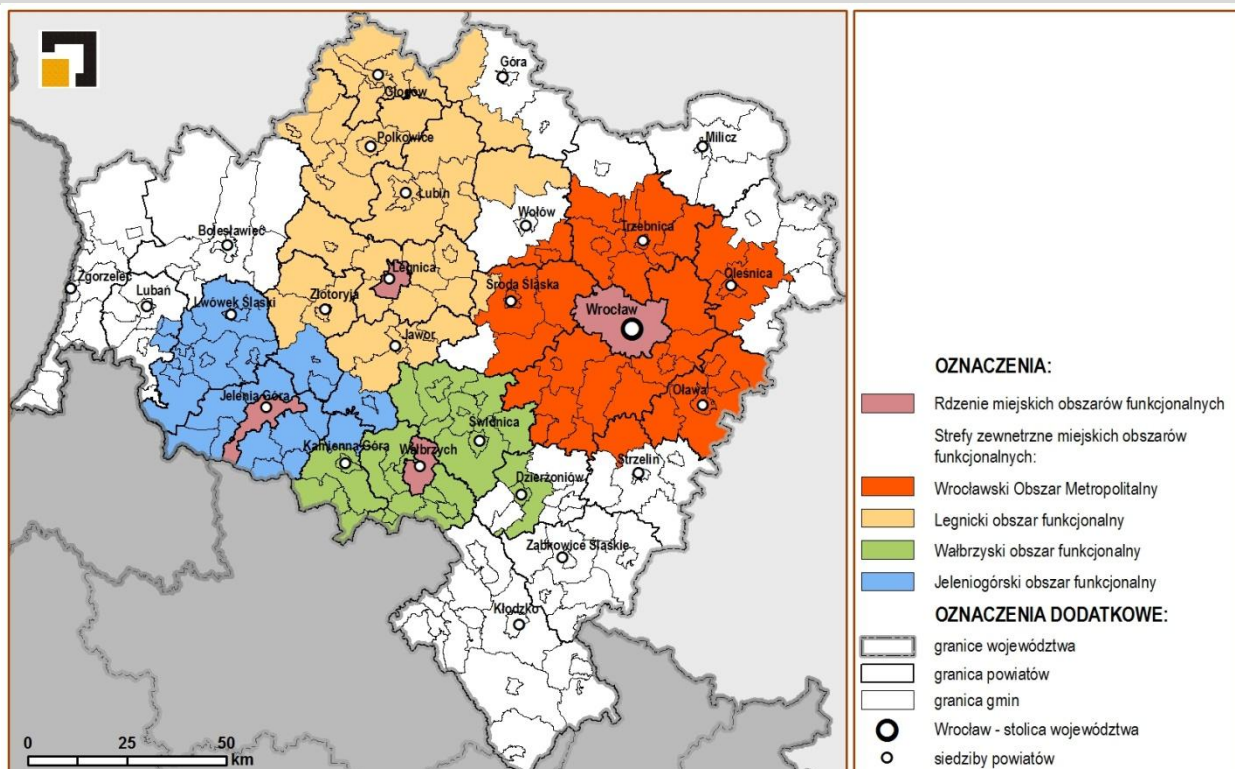
2. Delimitację Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego (WrOM) oraz miejskich obszarów funkcjonalnych Legnicy, Wałbrzycha i Jeleniej Góry przeprowadzono w trzech etapach, przyjmując gminę, jako podstawową jednostkę delimitacji (jednostkę statystyczną NTS 5).

3. W etapie I. wykonano, w oparciu o wskaźniki strukturalne, diagnozę uwarunkowań.

4. Etap II. obejmuje delimitację właściwą w ramach której dokonano, w oparciu o zależności funkcjonalno – przestrzenne, identyfikacji obszaru metropolitalnego oraz Legnickiego, Wałbrzyskiego i Jeleniogórskiego obszaru funkcjonalnego.

5. Etap III., bazujący na wynikach analiz etapu I. i II., stanowił określenie docelowej struktury miejskich obszarów funkcjonalnych: wrocławskiego, legnickiego, wałbrzyskiego i jeleniogórskiego.
6. Przy delimitacji zastosowano zasadę zwartości, tzn.: za wchodzące w skład miejskich obszarów funkcjonalnych uznano również te gminy, które nie spełniają kryteriów, ale sąsiadują wyłącznie z gminami spełniającymi założone kryteria.
7. W wyniku przeprowadzonej delimitacji, do Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego zaliczono 27 gmin.

RYSUNEK 10: Wstępna delimitacja Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego oraz miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków regionalnych

8. Przeprowadzona delimitacja pozwoliła wyodrębnić 3 miejskie obszary funkcjonalne ośrodków regionalnych, złożone z rdzeni (Legnica, Wałbrzych, Jelenia Góra) oraz stref zewnętrznych. W skład legnickiego obszaru funkcjonalnego weszło 5 gmin miejskich, 27 gmin wiejskich oraz 5 gmin miejsko-wiejskich. Strefę zewnętrzną wałbrzyskiego obszaru funkcjonalnego tworzy 7 gmin miejskich, 8 gmin wiejskich oraz 6 gmin miejsko-wiejskich. W jeleniogórskim obszarze funkcjonalnym znalazło się 5 gmin miejskich, 6 gmin wiejskich oraz 8 gmin miejsko-wiejskich.

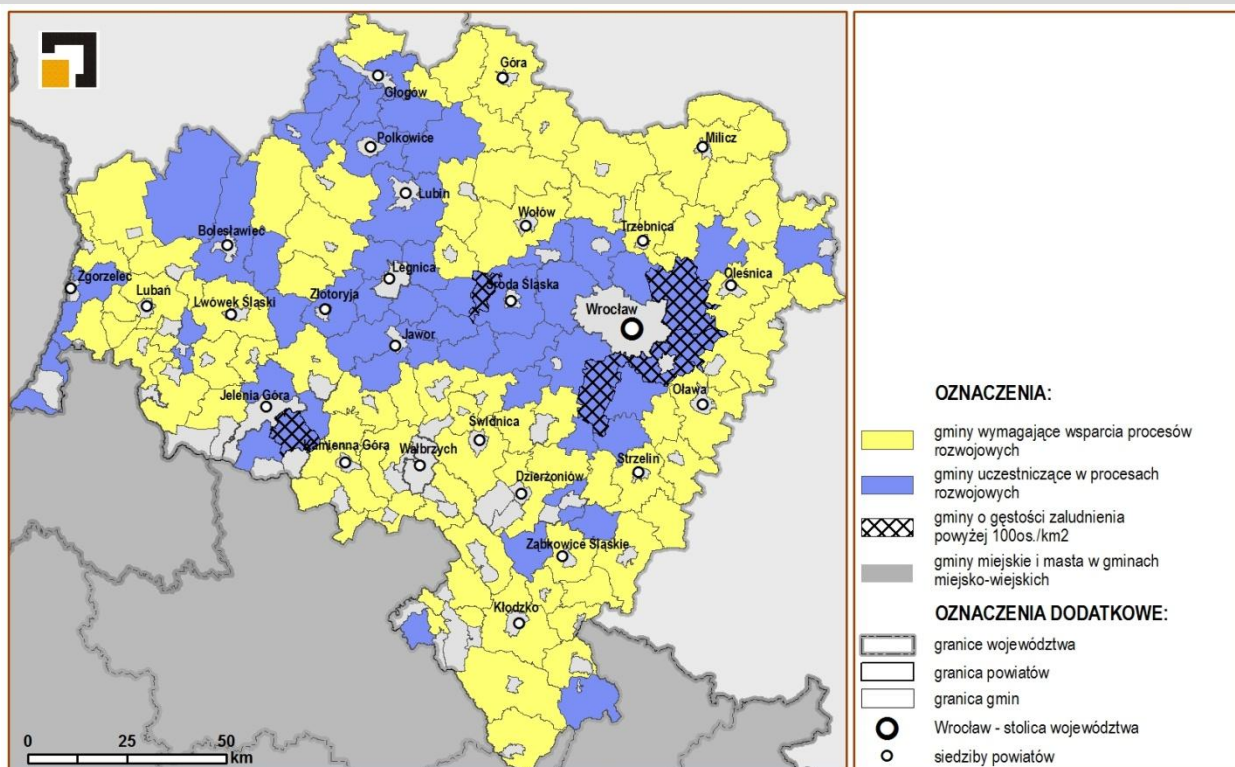
3.1.2. WIEJSKIE OBSZARY FUNKCJONALNE: UCZESTNICZĄCE W PROCESACH ROZWOJOWYCH ORAZ WYMAGAJĄCE WSPARCIA PROCESÓW ROZWOJOWYCH

1. W KPZK 2030 wyróżniono dwa typy wiejskich obszarów funkcjonalnych:
 - 1) uczestniczące w procesach rozwojowych;
 - 2) wymagające wsparcia procesów rozwojowych.

2. Przyjęta metoda delimitacji wzorowana jest na wskaźnikach zaproponowanych przez J. Bańskiego (str. 397, Przemiany funkcjonalno-przestrzenne terenów wiejskich, tom I, Lublin).

3. Za obszary wiejskie uznano gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich. Tylko jeden z zastosowanych wskaźników: dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca, ze względu na brak danych dla samych obszarów wiejskich (w gminach miejsko-wiejskich), został przyjęty dla całych gmin miejsko-wiejskich.

RYSUNEK 11: Wstępna delimitacja obszarów funkcjonalnych uczestniczących w procesach rozwojowych oraz wymagających wsparcia procesów rozwojowych

4. Na podstawie obliczonego wskaźnika syntetycznego wyodrębniono następujące obszary wiejskie:

- 1) 55 obszarów wiejskich wymagających wsparcia procesów rozwojowych,
- 2) 78 obszarów wiejskich uczestniczących w procesach rozwojowych.

5. Po zastosowaniu dodatkowego kryterium granicznej gęstości zaludnienia 100 osób na km² (Bański J., str. 432. Przemiany funkcjonalno-przestrzenne terenów wiejskich, tom I, Lublin) pozostało tylko 6 spośród 55 obszarów wcześniej zakwalifikowanych do obszarów uczestniczących w procesach rozwojowych.

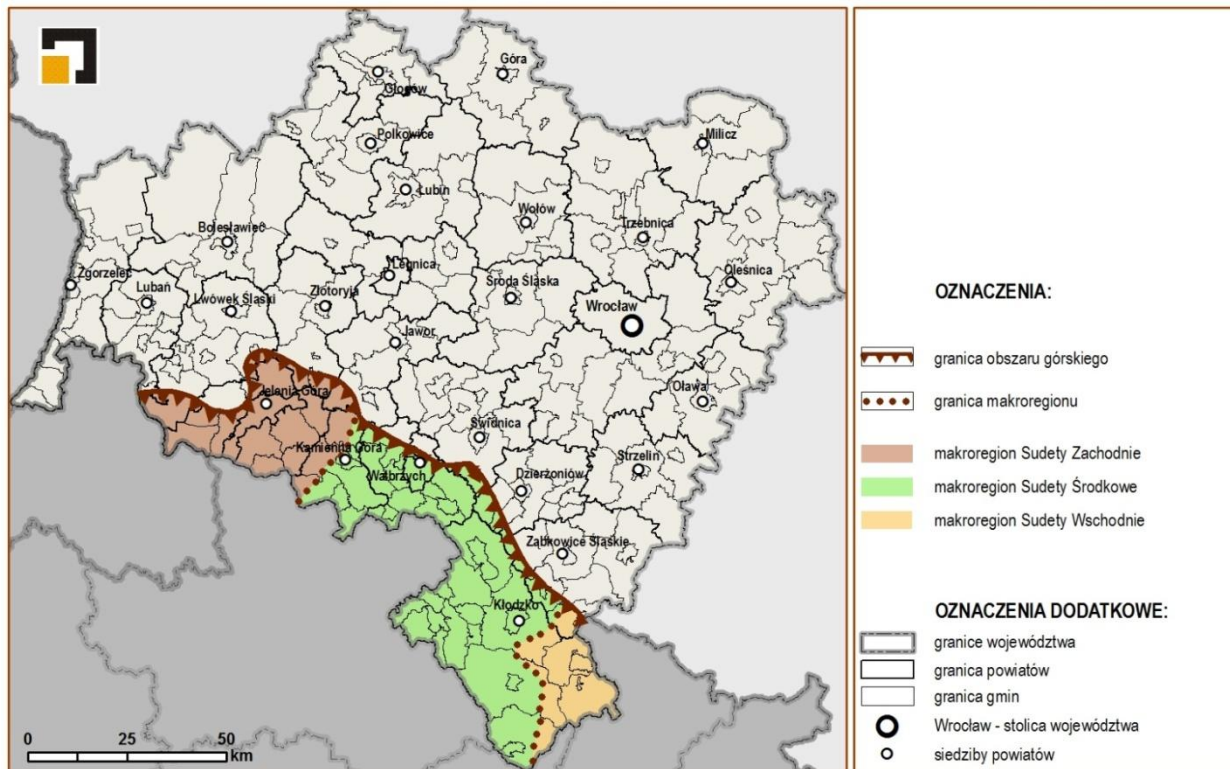
3.1.3. OBSZARY FUNKCJONALNE SZCZEGÓLNEGO ZJAWISKA W SKALI MAKROREGIONALNEJ

3.1.3.1. Obszary górskie

1. Zgodnie z zapisami KPZK 2030 „obszary górskie (znajdujące się w Polsce na terenie pięciu województw) charakteryzują się niekorzystnymi warunkami fizyczno-geograficznymi, klimatycznymi i glebowymi, powodującymi utrudnienia dla rolnictwa oraz rozwoju transportu z powodu wyższych niż na obszarach nizinnych kosztów budowy infrastruktury. Jednocześnie zmienność i różnorodność ukształtowania terenu i

krajobrazów kulturowo-przyrodniczych powoduje ich całoroczną atrakcyjność, oferując znakomite możliwości rozwoju turystyki.” (str. 195-196, M.P. z 2012r., poz. 252)

RYSUNEK 12: Wstępna delimitacja górskich obszarów funkcjonalnych

2. Jako podstawę delimitacji obszarów górskich przyjęto regionalizację fizycznogeograficzną Polski (Kondracki J., str. 216, Geografia regionalna Polski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2002), w której podział na poszczególne jednostki uwzględnia zróżnicowane cechy budowy geologicznej i orografii oraz wtórne makroformy ukształtowania powierzchni i cechy klimatyczno-roślinne. Obszar górski w województwie dolnośląskim obejmuje trzy makroregiony: Sudety Zachodnie, Sudety Środkowe i Sudety Wschodnie.

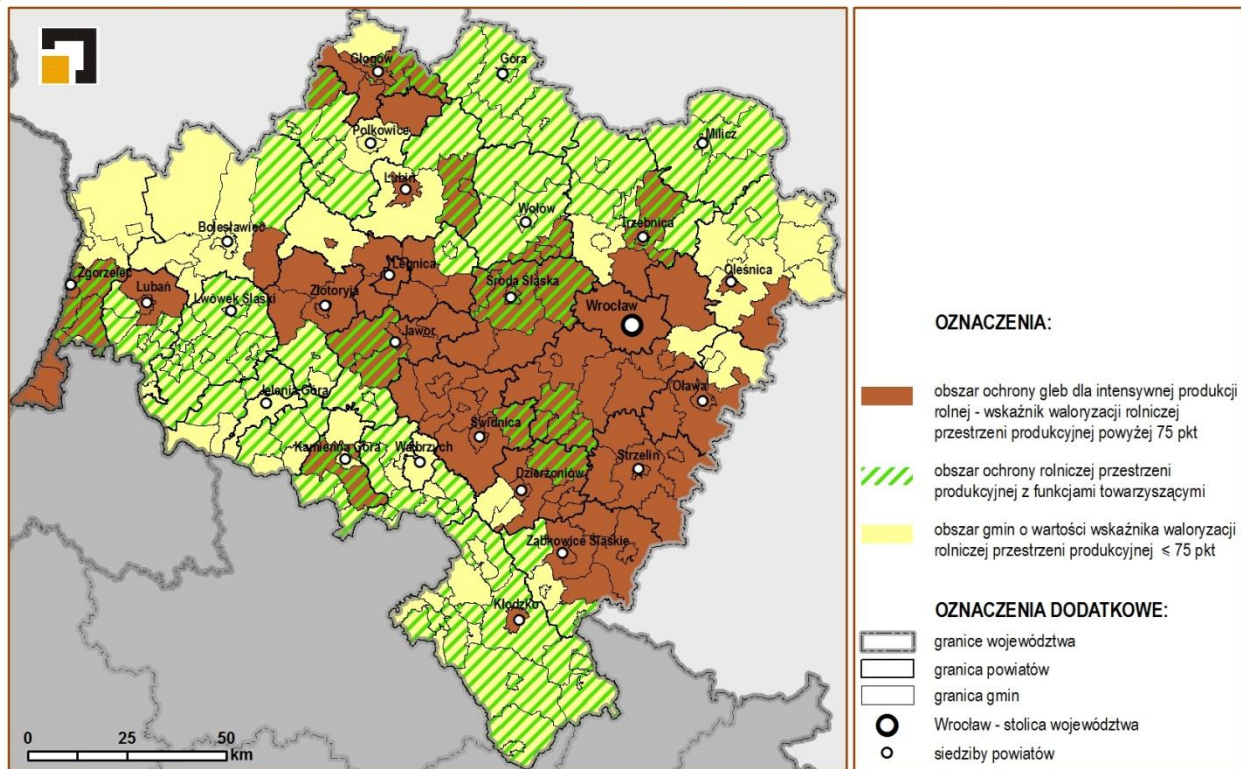
3.1.3.2. Obszary ochrony gleb dla celów produkcji rolnej

1. KPZK 2030 wskazuje konieczność wyznaczenia:

- 1) obszarów o najwyższej przydatności dla produkcji roślinnej;
- 2) ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla produkcji ekstensywnej.

2. Jako podstawę wyznaczania KPZK 2030 wskazuje ustawę o ochronie gruntów rolnych i leśnych, według której szczególnej ochronie podlegają gleby klas bonitacyjnych I – III oraz gleby pochodzenia mineralnego.

RYSUNEK 13: Wstępna delimitacja obszarów ochrony gleb dla prowadzenia produkcji rolnej

3. Jakość gleb jest najistotniejszym składnikiem syntetycznego wskaźnika jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej obliczonego dla gmin przez IUNG Puławy. Dlatego jako kryterium delimitacji obszarów ochrony gleb dla prowadzenia intensywnej produkcji rolnej w województwie dolnośląskim przyjęto wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej powyżej 75 punktów, co oznacza największą koncentrację gleb w klasach I – III. Są to 64 gminy wiejskie i miejsko – wiejskie (rysunek 13). Grunty użytkowane rolniczo w tych gminach stanowią 47,6% gruntów użytkowanych rolniczo w województwie dolnośląskim. Można je uznać za obszar ochrony gleb dla prowadzenia intensywnej produkcji rolnej.

4. Za obszary ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla rolnictwa ekstensywnego, wynikającej z wymogu ochrony funkcji towarzyszących produkcji żywności, takich jak np. ochrona walorów przyrodniczych, krajobrazowych, utrzymania trwałych użytków zielonych dla przeciwdziałania skutkom zmian klimatycznych lub utrzymania zielonych pierścieni w obszarach funkcjonalnych miast można uznać tereny stref priorytetowych wdrażania działań rolno-środowiskowych.

3.1.4. OBSZARY KSZTAŁTOWANIA POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO

3.1.4.1. Cenne przyrodniczo

1. Podstawą prawną wyznaczania obszarów cennych przyrodniczo jest ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 151 z późn. zm.) i Krajowa strategia ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Programem działań na lata 2007-2013 (2007 r.).

2. W Planie wyznaczono strefę zintegrowanej ochrony walorów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu oraz obszary najwyższej ochrony. Strefę tę wyznaczono dla utrzymania obowiązujących zasad

ochrony najcenniejszych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym terenów województwa przed ich nadmiernym wykorzystaniem dla celów mieszkaniowych, rekreacyjnych i turystycznych, nieuzasadnioną rozbudową systemów komunikacyjnych i wykorzystywaniem złóż kopalin.

3. Strefa obejmuje wielkoobszarowe obszary przyrodnicze objęte ochroną prawną na terenie województwa – wraz z otulinami - parki narodowe, obszary NATURA 2000, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu oraz obszary ochrony dziedzictwa kulturowego.

4. Strefa nie obejmuje korytarzy ekologicznych i obszarów proponowanych do ochrony, które jednak zostały uwzględnione w długookresowej wizji ochrony i stanu zasobów przyrodniczych i kulturowych województwa dolnośląskiego, traktowanej jako układ docelowy.

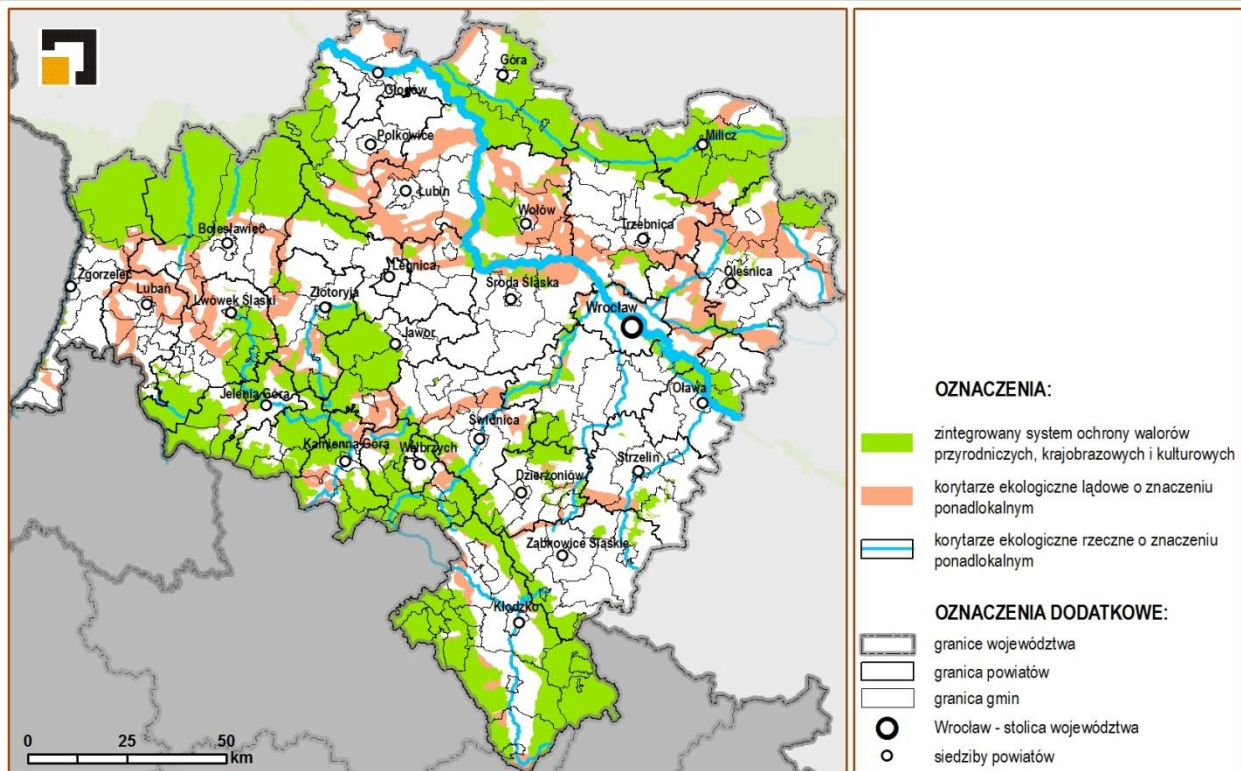
5. System obszarów cennych przyrodniczo (propozycja obszaru funkcjonalnego) obejmujący najcenniejsze obszary objęte ochroną, proponowane do ochrony oraz ich połączenia (korytarze) ekologiczne został przedstawiony na rysunku 14.

6. KPZK 2030 wskazuje, że oprócz wymienionych wyżej obiektów i stref, docelowy układ (system) obszarów chronionych powinien obejmować pozostałe obszary ważne dla zasilania systemu przyrodniczego województw, w tym obszary użytkowane rolniczo lub leśne o wysokich walorach przyrodniczych (High Nature Value - HNV i High Conservation Value Forests - HCVF).

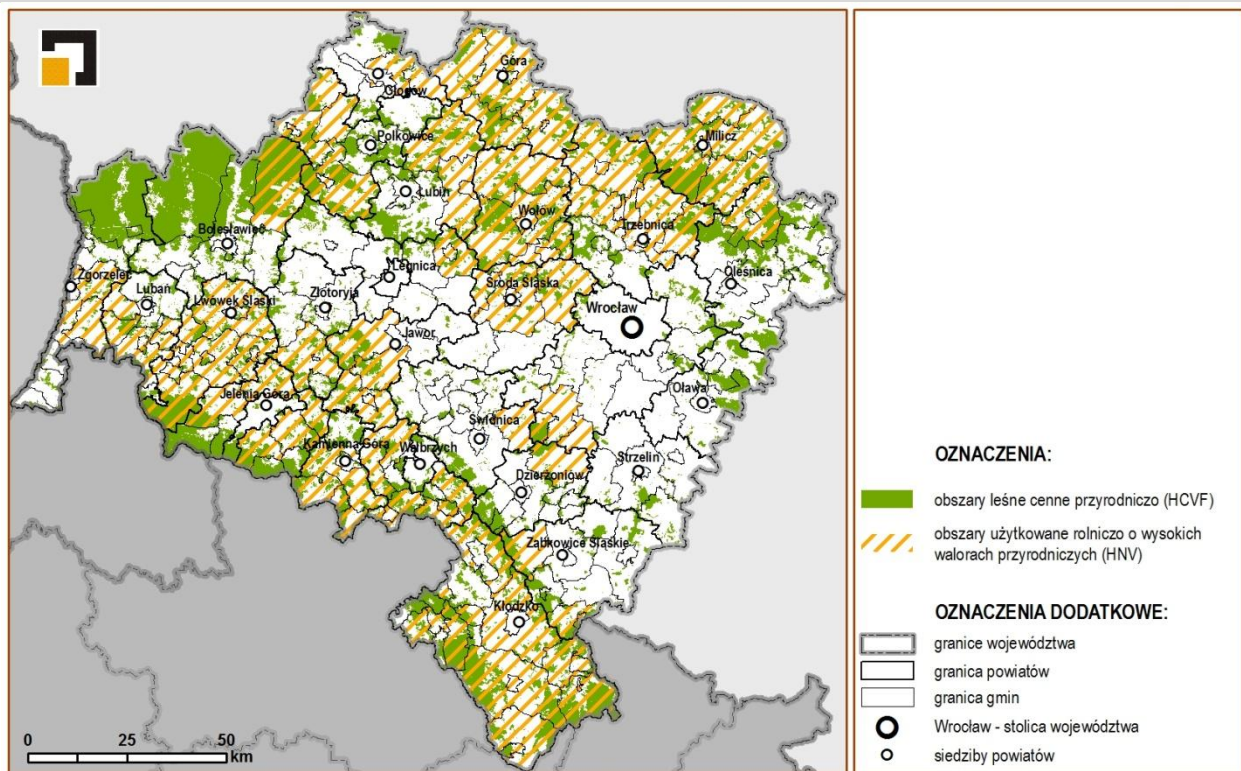
7. Za obszary użytkowane rolniczo o wysokich walorach przyrodniczych (HNV), można uznać strefy priorytetowe wdrażania działań rolno środowiskowych w ramach PROW.

RYSUNEK 14: Wstępna delimitacja obszarów cennych przyrodniczo

RYSUNEK 15: Obszary użytkowane rolniczo o wysokich walorach przyrodniczych oraz obszary leśne cenne przyrodniczo

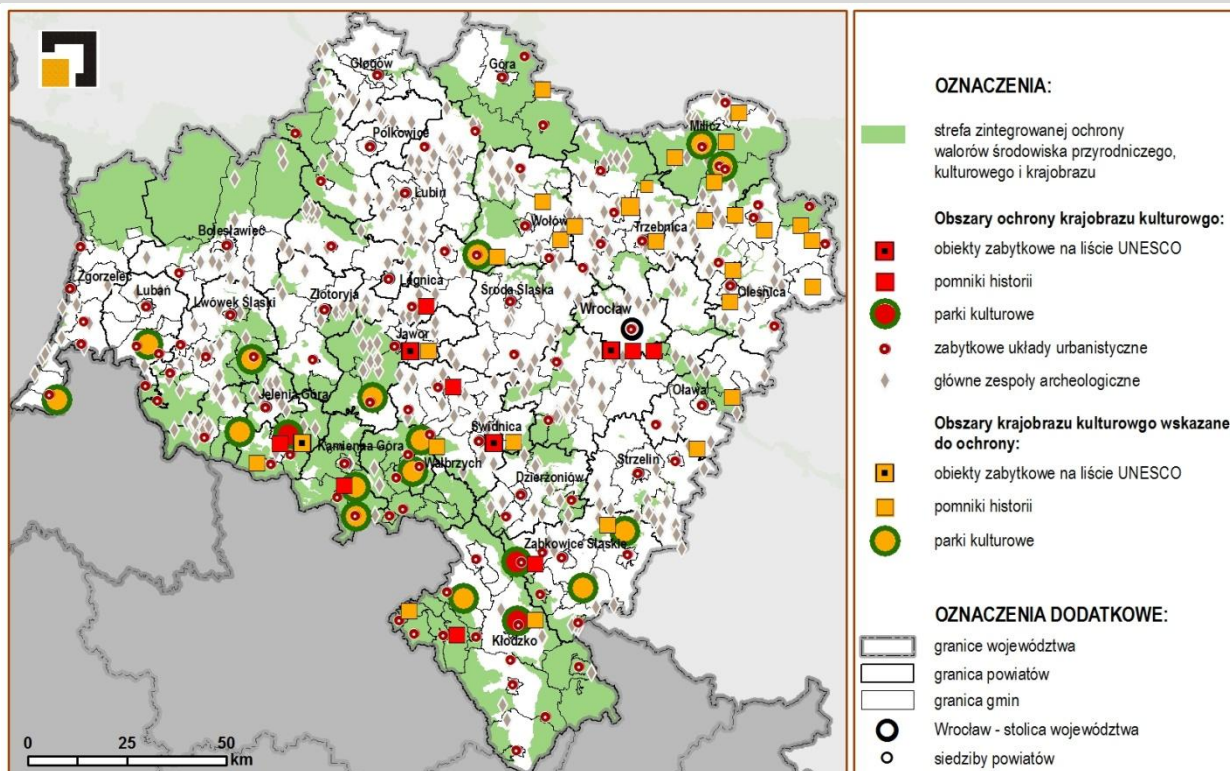
8. Natomiast obszary leśne o szczególnych walorach przyrodniczych (HCVF), zgodnie z zasadami certyfikacji gospodarki leśnej w ramach systemu certyfikacyjnego Forest Stewardship Council (FSC), zostały wyznaczone przez Regionalną Dyрекcyję Lasów Państwowych we Wrocławiu. Lasy o szczególnych walorach przyrodniczych zostały podzielone na 9 kategorii, których obszary nakładają się na siebie.

9. Zarówno HNV jak i HCVF w zdecydowanej większości zawierają się w wyznaczonej propozycji obszaru funkcjonalnego obszarów cennych przyrodniczo (były brane pod uwagę m.in. w trakcie wyznaczania obszarów NATURA 2000). Obydwie te kategorie przedstawiono na rysunku 15.

3.1.4.2. Obszary ochrony krajobrazów kulturowych

1. Podstawę prawną wyznaczania obszarów ochrony krajobrazów kulturowych stanowi ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.), która określa formy i zakres ochrony zabytków, a także kompetencje organów powołanych do sprawowania opieki nad zabytkami.

RYSUNEK 16: Wstępna delimitacja obszarów ochrony krajobrazów kulturowych

2. Jako obszary ochrony krajobrazów kulturowych w Planie, wskazano:
- 1) zespoły zabytkowe o unikalnych wartościach historycznych, artystycznych i naukowych, posiadających szczególne znaczenie dla dziedzictwa światowego – wpisane lub wskazane do wpisania na listę UNESCO;
 - 2) obszary o wysokich walorach krajobrazu kulturowego z zabytkami charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej, objęte lub wskazane do objęcia ochroną w formie parków kulturowych;
 - 3) zespoły zabytkowe o wysokich wartościach historycznych i ważnym znaczeniu dla dziedzictwa narodowego, uznane lub wskazane do uznania za pomniki historii;
 - 4) zespoły zabytkowe stanowiące świadectwo tradycji i tożsamości regionalnej.
3. W ramach prac nad planem dokonano delimitacji strefy zintegrowanej ochrony walorów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu, którą również zaliczono do obszarów ochrony krajobrazów kulturowych.

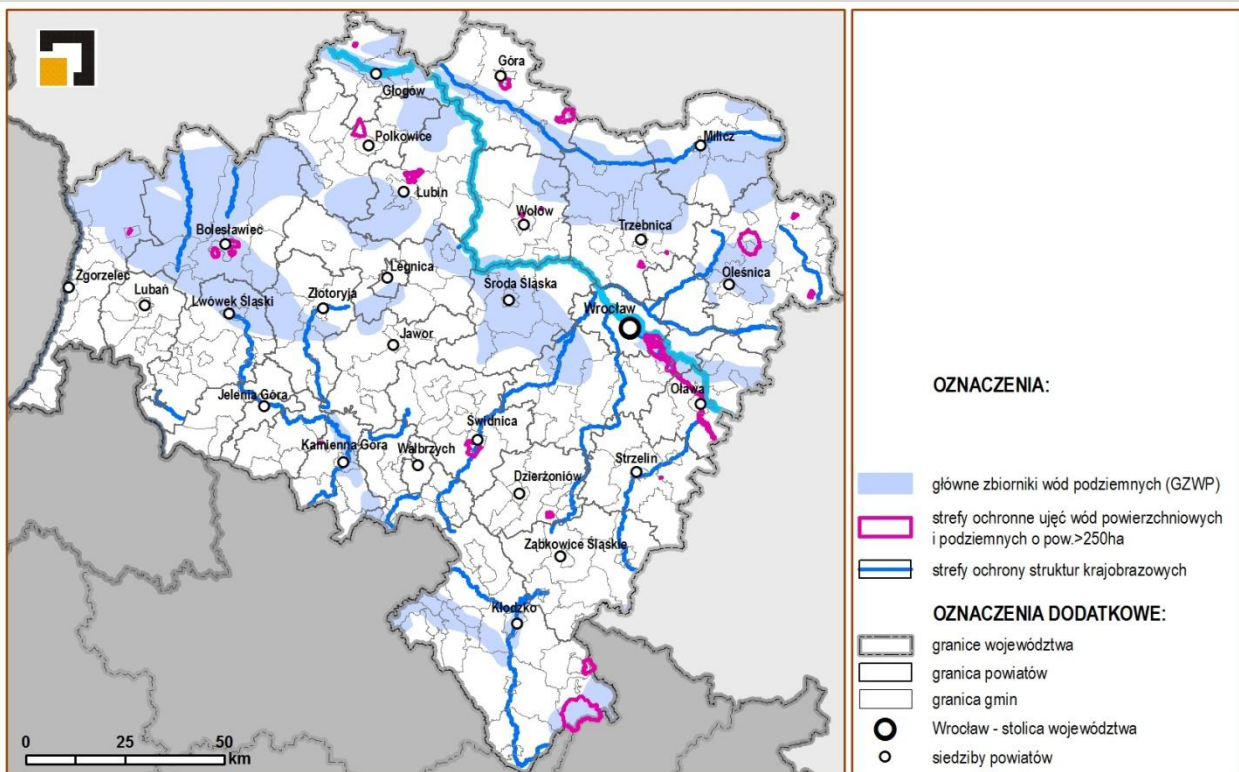
3.1.4.3. Obszary ochrony i kształtowania zasobów wodnych

1. Obszary ochrony i kształtowania zasobów wodnych, to obszary zrównoważonego i zintegrowanego gospodarowania zasobami wód wykorzystywanymi na potrzeby ludności oraz gospodarki, przy jednoczesnym zachowaniu i ochronie środowiska naturalnego.
2. Zgodnie z zaleceniem KPZK 2030 w Planie zawarto informację na temat scalonych jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, które zostały przedstawione na rysunku 17. Działania wód dla nich zostały określone w dokumentach dotyczących gospodarowania wodami, m.in. w programie wodno-środowiskowym kraju.
3. Jako kryteria wstępnej delimitacji obszarów ochrony i kształtowania zasobów wodnych w województwie dolnośląskim, przyjęto występowanie następujących obszarów:
- 1) związanych z ochroną zasobów wodnych (rysunek 18):
 - a. strefy ochrony struktur krajobrazowych odpowiadających za mikroretencję obszarową,
 - b. obszary ochronne ujęć wody i obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych;
 - 2) związanych z kształtowaniem zasobów wodnych (rysunek 19):
 - a. obszary planowanego rozwoju małej retencji wodnej,
 - b. planowane zbiorniki retencyjne i wielofunkcyjne;
 - c. obszary wymagające działań z zakresu sanitacji obszarowej,
 - d. obszary głównych problemów gospodarki wodnej (przeciwdziałania skutkom suszy, nadmiernego rozdysponowania zasobów wodnych, niekorzystnych zmian naturalnego reżimu hydrologicznego wód powierzchniowych, zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł rolniczych).

RYSUNEK 17: Scalone jednolite części wód

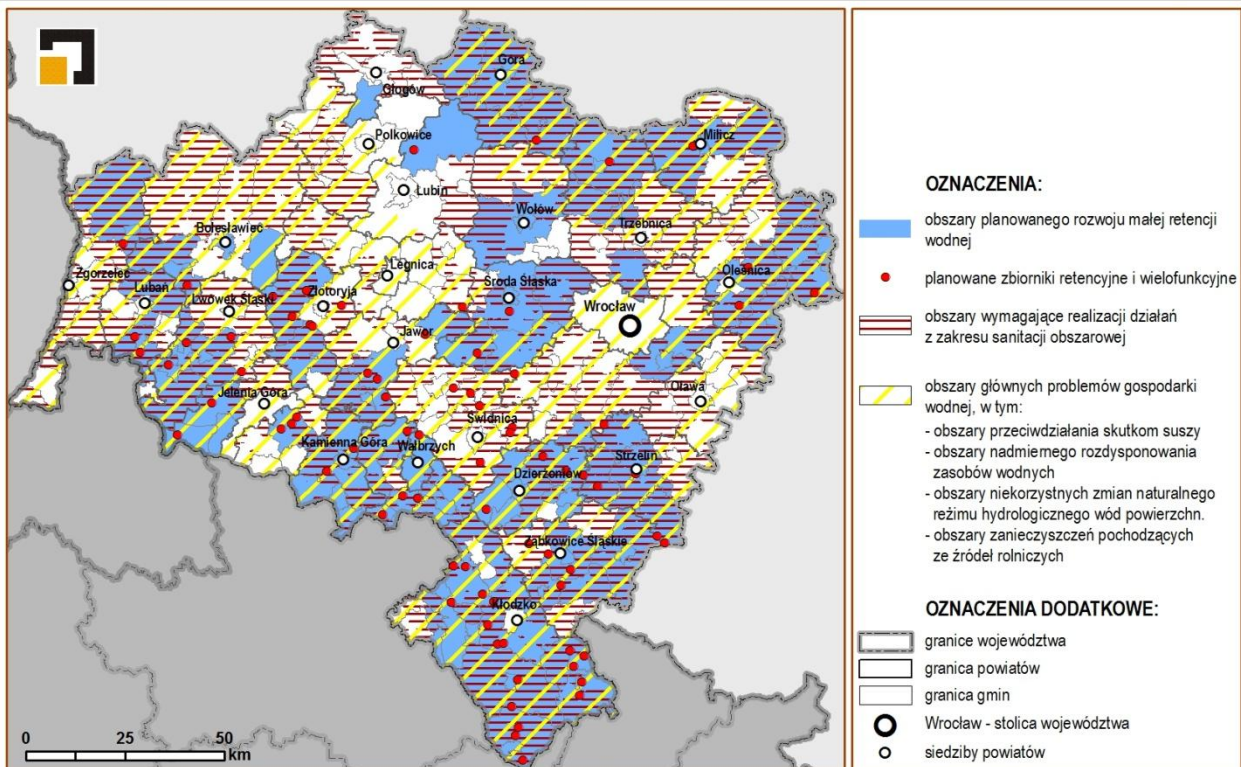

RYSUNEK 18: Wstępna delimitacja obszarów ochrony i kształtowania zasobów wodnych - Kryteria związane z ochroną zasobów wodnych

4. Wstępna delimitacja obszarów została wykonana na podstawie danych pochodzących z planów gospodarowania wodami, programu wodno-środowiskowego kraju, wojewódzkiego programu małej retencji, krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych oraz przeglądu istotnych problemów gospodarki wodnej dla obszarów dorzeczy (dokument poprzedzający prace nad planami gospodarowania wodami).

RYSUNEK 19: Wstępna delimitacja obszarów ochrony i kształtowania zasobów wodnych - Kryteria związane z kształtowaniem zasobów wodnych

5. Działania w zakresie ochrony i kształtowania zasobów wodnych dotyczą praktycznie całego obszaru województwa, dlatego za obszar funkcjonalny ochrony i kształtowania zasobów wodnych uznaje się teren województwa w jego granicach administracyjnych.

3.1.4.4. Obszary strategicznych złóż kopalin

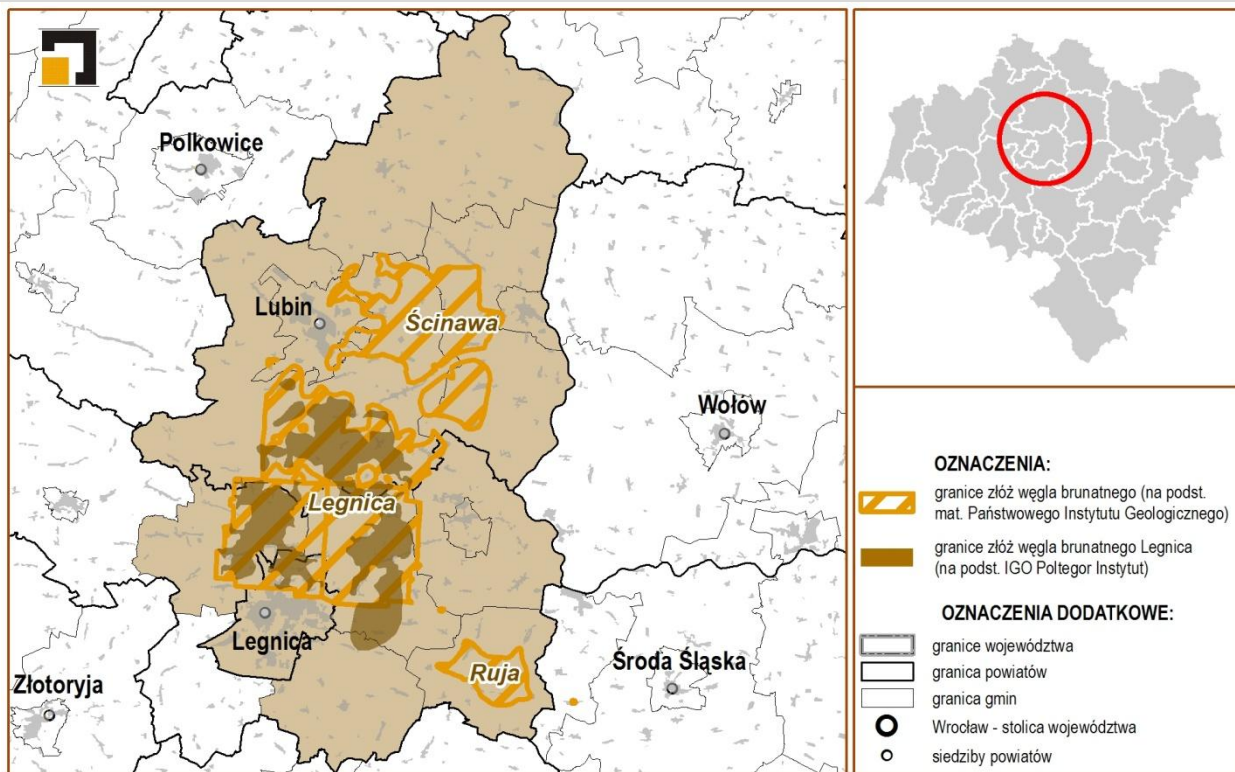
1. Obszary strategicznych złóż kopalin wyznacza się w celu zachowania wartości użytkowych złóż kopalin mających znaczenie strategiczne dla gospodarki państwa, w tym zachowania bezpieczeństwa energetycznego kraju w perspektywie roku 2030 i lat późniejszych.

2. Ze względu na brak wykazu strategicznych złóż kopalin do wstępnej delimitacji obszarów funkcjonalnych tego typu w województwie dolnośląskim wykorzystano zapisy KPZK 2030 oraz Polityki Energetycznej Państwa 2030 (PEP 2030). Jako potencjalnie strategiczne złoża przyjęto złoża kopaliny energetycznej węgla brunatnego w rejonie Legnicy.

3. Granice udokumentowanych złóż pozyskano z bazy danych systemu MIDAS Państwowego Instytutu Geologicznego oraz opracowania Instytutu Górnictwa Odkrywkowego Poltegor Instytut we Wrocławiu

wykonanego w ramach projektu celowego Scenariusze rozwoju technologicznego przemysłu wydobywania i przetwórstwa węgla brunatnego.

RYSUNEK 20: Wstępna delimitacja obszaru funkcjonalnego potencjalnych strategicznych złóż węgla brunatnego w rejonie Legnicy

4. Program działań wykonawczych PEP 2030 zakładał wydanie rozporządzenia w sprawie wykazu złóż węgla kamiennego i brunatnego o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa energetycznego kraju w 2010 roku. Ww. rozporządzenie do tej pory nie ukazało się, dlatego złoża węgla brunatnego w rejonie Legnicy można uznać jedynie za potencjalne złoża o znaczeniu strategicznym.

3.1.5. OBSZARY FUNKCJONALNE WYMAGAJĄCE ROZWOJU NOWYCH FUNKCJI PRZY UŻYCIU INSTRUMENTÓW WŁAŚCIWYCH POLITYCE REGIONALNEJ

3.1.5.1. Miasta i inne obszary tracące dotychczasowe funkcje społeczno – gospodarcze

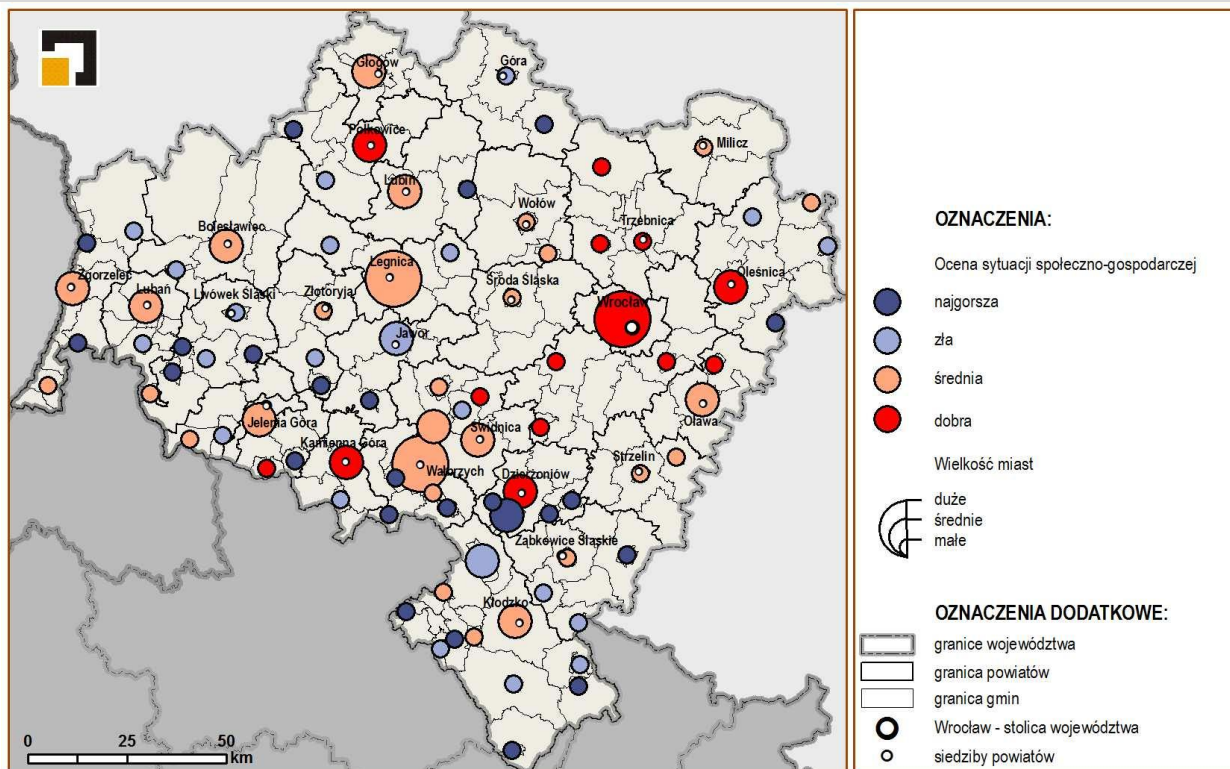
1. Miasta i inne obszary tracące dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze są to wyodrębnione przestrzennie obszary, na których występuje kumulacja negatywnych zjawisk i procesów gospodarczych, społecznych, przestrzennych i środowiskowych.

2. Oceny sytuacji społeczno-gospodarczej miast (na poziomie NTS 5) dokonano przy pomocy czterech typów zjawisk społeczno-gospodarczych tj.: depopulacji, jakości życia mieszkańców, trendów rozwoju gospodarczego, trendów zachodzących na rynku pracy

3. Zgodnie z przyjętymi kryteriami, za miasta tracące dotychczasowe funkcje, uznano te, w których sytuacja społeczno-gospodarcza jest poniżej średniej dla miast w województwie i oceniono ją jako najgorszą lub złą.

Dotyczy ona ponad połowy miast. Są to wyłącznie ośrodki lokalne, których kumulacja występuje głównie w Paśmie Sudeckim.

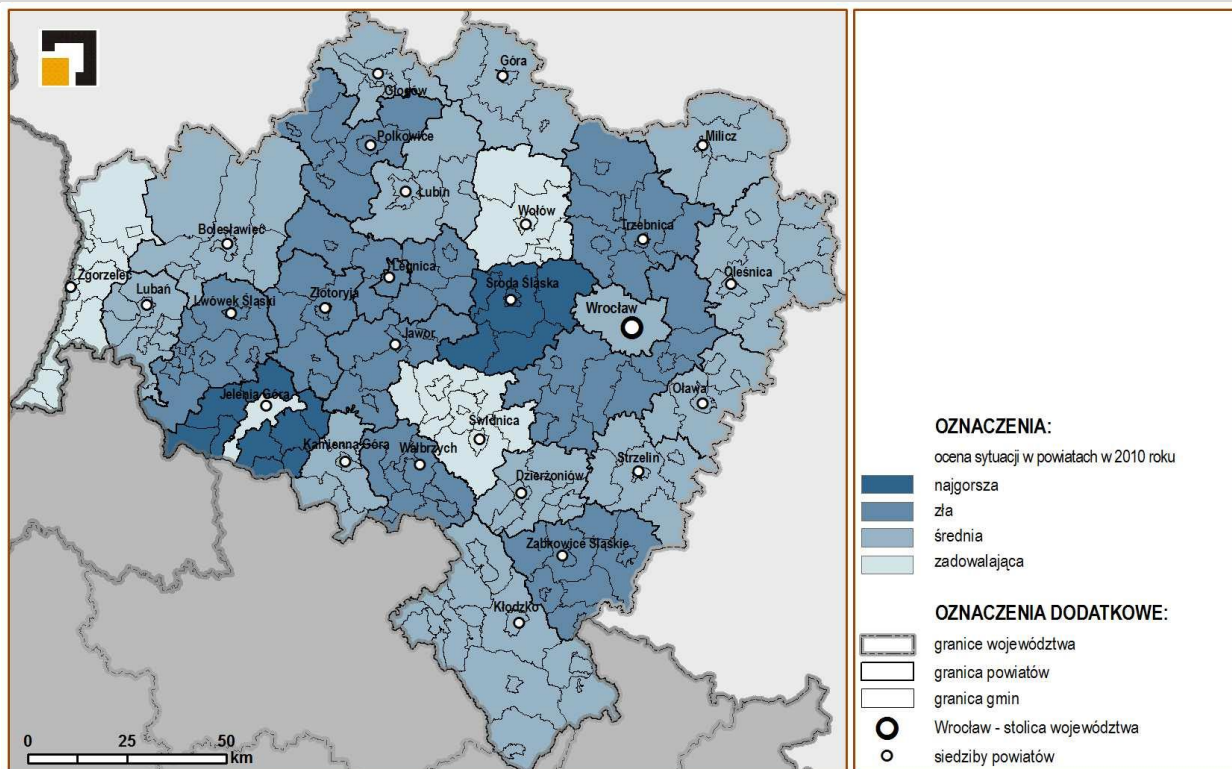
RYSUNEK 21: Miasta i inne obszary tracące dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze – wstępna delimitacja

3.1.5.2. Obszary o najniższym poziomie dostępu do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe

1. KPZK 2030 odwołuje się do przeprowadzonych prac nad KSRR 2010-2020, gdzie jako jedną z podstawowych przyczyn złych perspektyw rozwojowych obszarów wiejskich i miast położonych z dala od głównych ośrodków wzrostu zidentyfikowano niski poziom dostarczania usług publicznych decydujących o rozwoju. Obszary te, charakteryzują najgorsze wskaźniki w zakresie dostępu mieszkańców do edukacji, zdrowia, usług komunalnych i kultury, cechują się słabym rozwojem i niekorzystnymi trendami demograficznymi.
2. Ze względu na brak wytycznych określających krajowe minimalne standardy dostępu do usług, delimitacji obszarów dokonano w oparciu o kryteria przedstawione w KSRR 2010-2020.
3. Za podstawową jednostkę delimitacji przyjęto powiat (jednostkę statystyczną NTS 4). W wyniku przeprowadzonej analizy wyodrębnione zostały powiaty, które spełniają co najmniej 6 z 9 kryteriów, co pozwala ocenić sytuację jako najgorszą w skali województwa (żaden powiat nie spełniał więcej niż 6 przyjętych kryteriów). Do grupy tej zaliczono dwa powiaty: jeleniogórski i średzki.
4. Kolejną grupę stanowią powiaty, w których sytuację oceniono jako złą ze względu na występowanie 4-5 przyjętych kryteriów. Do tej grupy należą m.in. duże miasta takie jak Legnica i Wałbrzych.
5. Średnia sytuacja dotyczy powiatów spełniających 2 do 3 kryteriów a zadowalająca powiatów, które spełniają co najwyżej jedno kryterium.

RYSUNEK 22: Wstępna delimitacja obszarów o najniższym poziomie dostępu do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe.

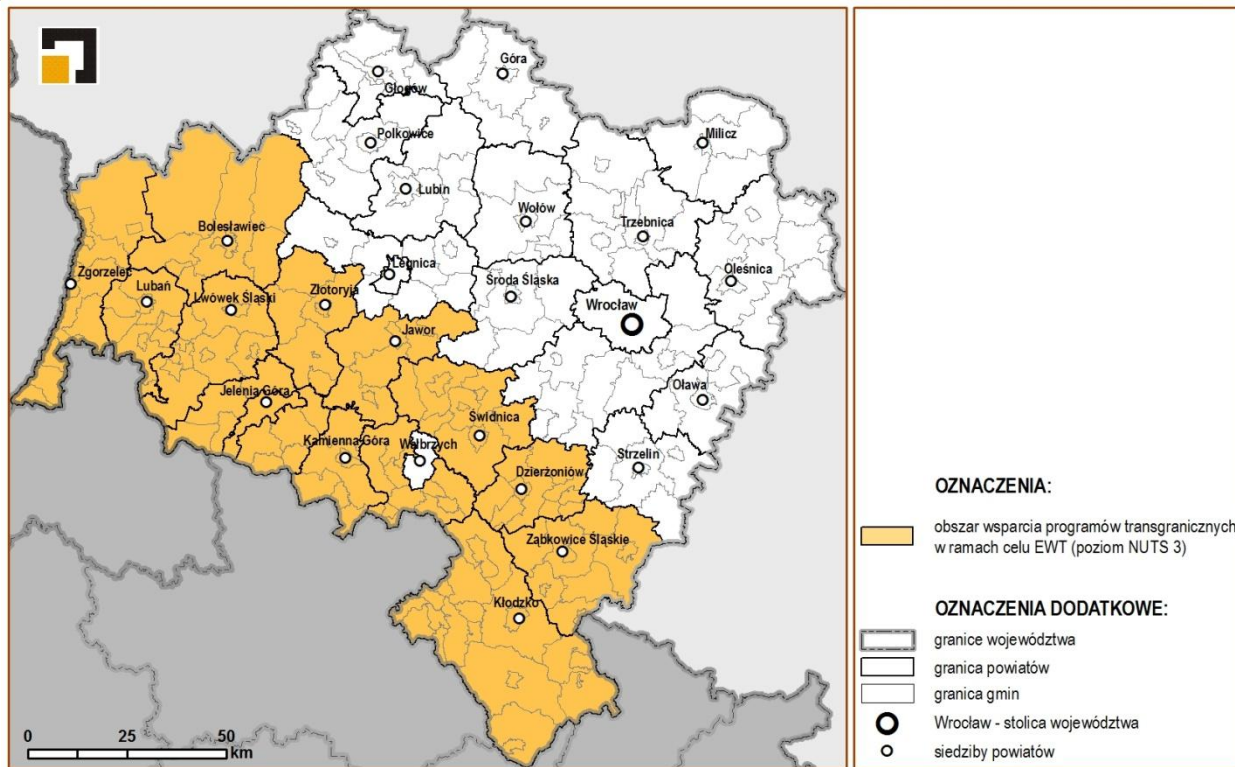
3.1.5.3. Obszary przygraniczne

1. Na Dolnym Śląsku występują obszary przygraniczne położone wzdłuż wewnętrznej granicy UE, które wymagają restrukturyzacji i rozwoju nowych funkcji poprzez wykorzystanie instrumentów właściwych polityce regionalnej. Obszary te pozostają pod wpływem Berlina i pozostałych ośrodków miejskich przez co narażone są na szereg zjawisk negatywnych m.in. zjawiska depopulacji czy drenaż endogenicznych potencjałów regionalnych. Dodatkowo, mała gęstość sieci osadniczej oraz niska dostępność komunikacyjna jest przyczyną marginalizacji tych terenów.

2. W Planie przyjęto delimitację regionalnego obszaru funkcjonalnego - przygranicznego, opartą na podziale administracyjnym, zbieżną z obszarem wsparcia dla programów transgranicznych w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej (tj. aktualnych do roku 2013 Polska-Saksonia i Polska-Czechy). W granicach województwa dotyczy to powiatów podregionu jeleniogórskiego oraz wałbrzyskiego (jednostki NTS 3). Dotychczasowy obszar wsparcia obejmuje także powiat strzeliński, który do 2008 roku należał do dawnego podregionu jeleniogórsko-wałbrzyskiego.

3. Istotny dla tej delimitacji jest fakt, że zaproponowany Komisji Europejskiej przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego obszar wsparcia dla kolejnego okresu programowania na lata 2014-2020 nie ulega zmianom z wyjątkiem wyżej wspomnianego powiatu strzelińskiego, który obecnie zlokalizowany jest w podregionie wrocławskim i będzie poza zasięgiem wsparcia.

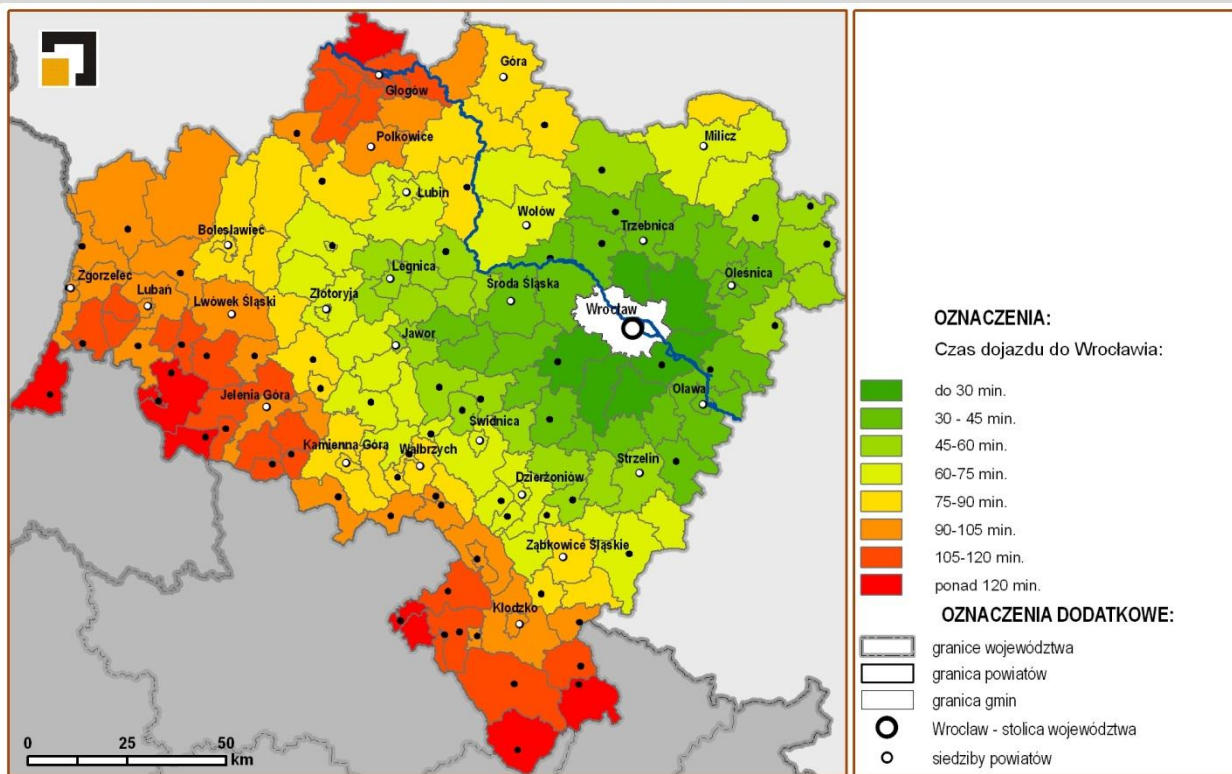
RYSUNEK 23: Wstępna delimitacja obszarów przygranicznych

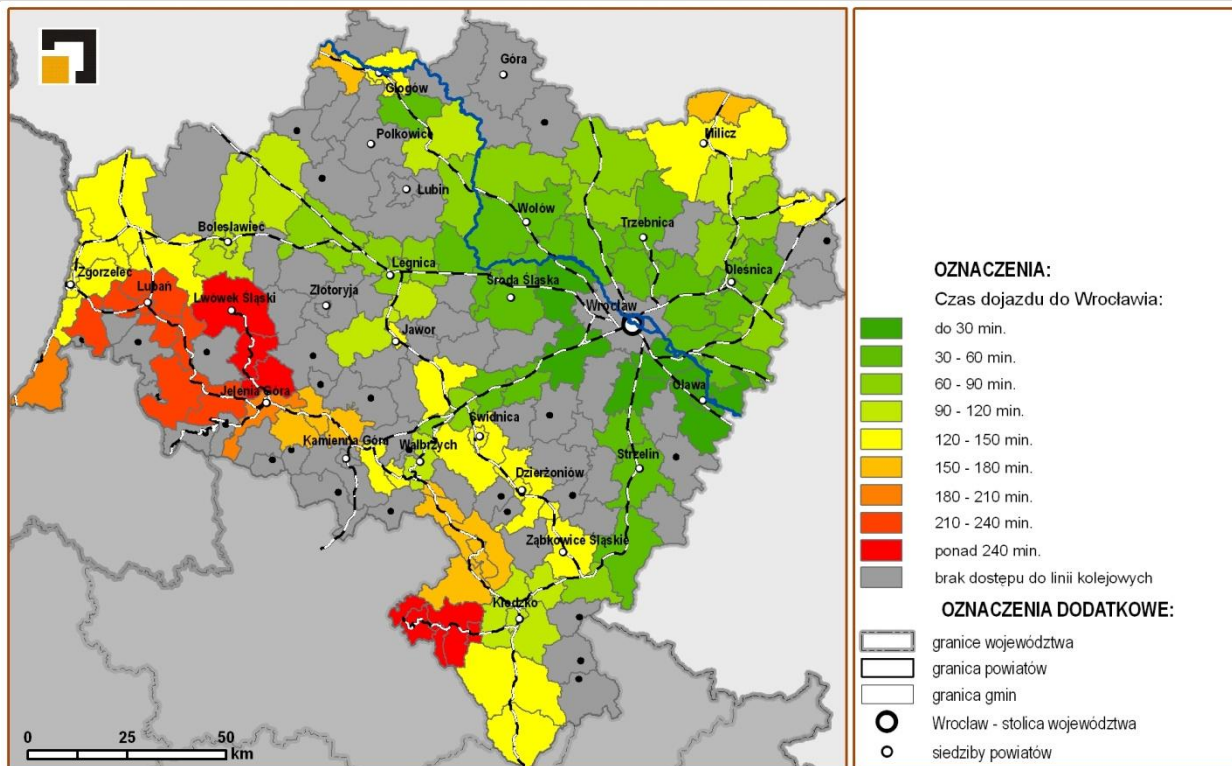
3.1.5.4. Obszary o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich

1. Według KPZK 2030 dla zapewnienia spójności wewnętrznej kraju duże znaczenie ma zwrócenie szczególnej uwagi polityki przestrzennego zagospodarowania kraju i polityki regionalnej na obszary najbardziej oddalone od głównych ośrodków wzrostu. Obszary takie nie mają możliwości uczestniczenia w procesach rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, oferowania dobrych miejsc pracy, mają charakter depopulacyjny i w dłuższej perspektywie osłabiają spójność wewnętrzną kraju oraz jego poszczególnych regionów.
2. Jako kryterium wyznaczania obszarów o najniższej dostępności do Wrocławia przyjęto: czas dojazdu z siedzib gmin do ośrodka wojewódzkiego – Wrocławia. Za wartość progową przyjęto 90 minut.
3. Badanie dostępności drogowej zostało oparte na istniejącej sieci drogowej w dniu 07.11.2012 r. I wykonane za pomocą systemu GPS (Global Positioning System).
4. Dostępność kolejowa gmin do miasta wojewódzkiego oceniona została na podstawie rozkładu jazdy PKP (stan na dzień 13.11.2012r.). Pod uwagę wzięto średni czas dojazdu do siedzib gmin, które znajdują się w przebiegu użytkowanych linii kolejowych. Jeśli siedziba gminy, przez którą przebiegają ww. linie nie znajdowała się w ciągu ich przebiegu, pod uwagę brano inną miejscowość.
5. Do obszarów o najniższej dostępności drogowej do Wrocławia należą peryferyjnie położone gminy w okolicach Kłodzka, Głogowa i Jeleniej Góry. Najniższą dostępnością kolejową do Wrocławia charakteryzują się gminy, które nie mają dostępu do transportu kolejowego oraz te, w których czas przejazdu pociągiem przekracza 90 minut (w okolicach Jeleniej Góry i Kłodzka).

RYSUNEK 24: Wstępna delimitacja obszarów o najniższej dostępności drogowej do Wrocławia

Rysunek 25: Wstępna delimitacja obszarów o najniższej dostępności kolejowej do Wrocławia

3.2. USTALENIA STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO 2020

1. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020, została przyjęta Uchwałą Nr XXXII/932/2013 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 28 lutego 2013 r. i w jej skład wchodzi siedem zasadniczych części:

- 1) Diagnoza prospektywna,
- 2) Cele Strategii,
- 3) Terytorialny wymiar polityki rozwoju,
- 4) Ramy Finansowe,
- 5) System Wdrażania,
- 6) Makrosfery,
- 7) Monitoring SRWD i system wskaźników.

2. Celem wskazanym w SRWD 2020 jest nowoczesna gospodarka w atrakcyjnym środowisku. Cele szczegółowe, to:

- 1) rozwój gospodarki opartej na wiedzy,
- 2) zrównoważony transport i poprawa dostępności transportowej,
- 3) wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP,
- 4) ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa,
- 5) zwiększenie dostępności technologii komunikacyjno –informacyjnych,
- 6) wzrost zatrudnienia i mobilności pracowników,
- 7) włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia,
- 8) podniesienie poziomu edukacji, kształcenie ustawiczne.

3. System celów podporządkowany jest generalnej zasadzie równoważenia rozwoju. Osiągnięcie założonych w SRWD 2020 celów odbywać się będzie poprzez realizację priorytetów przyjętych w Makrosferach, skierowanych na wzmocnienie rozwoju gospodarczego i kierujących racjonalny dobór przedsięwzięć.

4. Wskazane w poniższym zestawieniu priorytety, w podziale na 3 sfery gospodarki przestrzennej: techniczną, osadniczą i przyrodniczo-kulturową, odnoszą się do planowania przestrzennego i uwzględnione zostały w konstrukcji celów, kierunków, zasad i działań w Planie.

TABELA 1: Ustalenia Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020.

LP.	USTALENIA DO UWZGLĘDNIENIA	PRIORYTETY:
1.	W kierunkach rozwoju infrastruktury transportowej i technicznej (w sferze technicznej)	<p><u>MAKROSFERA INFRASTRUKTURA:</u></p> <p>INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA Poprawa dostępności transportowej regionu (powiązania wewnętrzne i zewnętrzne). Poprawa jakości i standardów transportu (drogowego, kolejowego, lotniczego i żeglugi śródlądowej). Rozwój energooszczędnych i niskoemisyjnych form transportu . Wzrost udziału transportu lotniczego. Wzrost konkurencyjności żeglugi śródlądowej. Promocja innowacyjnych rozwiązań logistycznych zgodnych z europejską ideą zielonych korytarzy. Wzrost nakładów na odtworzenie połączeń kolejowych oraz remonty i modernizacja infrastruktury kolejowej (w tym dworców), ze szczególnym uwzględnieniem turystycznych obszarów Dolnego Śląska. Organizacja sprawnego regionalnego systemu transportu publicznego zintegrowanego z systemami subregionalnymi i lokalnymi, obejmującego wszystkie główne regionalne generatory ruchu, miasta powiatowe i atrakcje turystyczne, konkurencyjnego do indywidualnego transportu samochodowego.</p> <p>INFRASTRUKTURA ENERGETYCZNA Poprawa niezawodności i zapewnienie dywersyfikacji dostaw energii (elektrycznej, ciepłej i gazowej). Integracja regionalnej sieci przesyłowej z sieciami zewnętrznymi. Wprowadzenie energooszczędnych rozwiązań (transport, budownictwo) oraz wspieranie gospodarki przyjaznej środowisku. Zmniejszenie niskiej emisji poprzez budowę i rozbudowę systemów ciepłowniczych i gazowniczych w obszarach o dużej gęstości zaludnienia oraz miejscowościach turystycznych i uzdrowiskowych. Zwiększenie (z zachowaniem racjonalnych proporcji w stosunku do posiadanych zasobów) udziału źródeł odnawialnych w produkcji energii, ze szczególnym uwzględnieniem energetycznego wykorzystania rzek.</p> <p><u>MAKROSFERA EDUKACJA, NAUKA, KULTURA, SPORT I INFORMACJA:</u></p> <p>INFORMACJA Rozwój społeczeństwa informacyjnego. Zapewnienie wszystkim mieszkańcom Dolnego Śląska dostępu do sieci teleinformatycznych, w tym sieci szerokopasmowej. Rozwój regionalnej infrastruktury telekomunikacyjnej oraz jej włączenie w sieci europejskie. Przeciwdziałanie powstawaniu obszarów wykluczenia informacyjnego.</p> <p><u>MAKROSFERA ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO:</u></p> <p>BEZPIECZEŃSTWO Ochrona przed klęskami żywiołowymi, w tym szczególnie likwidacja zagrożeń powodziowych. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa osobistego, publicznego i zdrowotnego, w tym ratownictwa.</p>
2.	W kierunkach rozwoju osadnictwa (w sferze osadniczej)	<p><u>MAKROSFERA ROZWÓJ OBSZARÓW MIEJSKICH I WIEJSKICH:</u></p> <p>ROZWÓJ OBSZARÓW MIEJSKICH Wzmocnienie węzłowej funkcji ośrodka metropolitalnego oraz regionalnych i subregionalnych ośrodków osadniczych, generujących rozwój społeczno-gospodarczy. Koordynacja działań w obrębie miejskich obszarów funkcjonalnych obejmujących obszar miast i powiązanych z nimi funkcjonalnie obszarów wiejskich.</p> <p>ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH Wzmacnianie restrukturyzacji i wielofunkcyjnego rozwoju wsi. Racjonalna organizacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich.</p>
3.	W kierunkach rozwoju ochrony zasobów przyrodniczych i poprawy stanu środowiska (w sferze	<p><u>MAKROSFERA ZASOBY:</u> Zrównoważone i racjonalne gospodarcze wykorzystanie surowców naturalnych. Wykorzystanie potencjału wód mineralnych, leczniczych i geotermalnych. Zachowanie i racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych.</p>

LP.	USTALENIA DO UWZGLĘDNIENIA	PRIORYTETY:
	przyrodniczo - kulturowej)	<p>Ochrona, powiększanie i udostępnianie zasobów leśnych. Wykorzystanie gospodarczego i rekreacyjnego potencjału rzek. Ochrona i udostępnianie walorów przyrodniczo-krajobrazowych oraz kulturowych. Wprowadzenie zasad udostępniania terenów cennych krajobrazowo dla działalności inwestycyjnej.</p> <p><u>MAKROSFERA TURYSTYKA:</u></p> <p>Wzmocnienie wizerunku regionu zarówno na terenie kraju, jak i Europy, jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku miejsca otwartego na świat, o nieprzeciętnych walorach przyrodniczych, kulturowych i uzdrowiskowych.</p> <p>Udostępnienie obiektów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego.</p> <p>Rozwój produktów turystycznych i rozbudowa infrastruktury turystycznej regionu m.in. dla pobudzania popytu na usługi turystyczno-rekreacyjne.</p>

4 | PROBLEMY I OBSZARY PROBLEMOWE W WOJEWÓDZTWIE

4.1. GŁÓWNE PROBLEMY ROZWOJU PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA

1. Dotychczasowy rozwój przestrzenny województwa, przebiegający z różną intensywnością w jego poszczególnych częściach wpłynął w zasadniczym stopniu na ukształtowanie się jego obecnej, zróżnicowanej struktury funkcjonalno-przestrzennej. Jej charakter, zróżnicowanie wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwoju przestrzennego, a także pozytywne i negatywne tendencje rozwoju przedstawione zostały w Diagnostyce, a także w pkt. 2 niniejszego opracowania.

2. W ww. rozdziale przytoczono także zalecane działania, służące wzmocnieniu pozytywnych tendencji oraz osłabieniu lub eliminacji tendencji negatywnych. O ile działania te, służące wzmocnieniu pozytywnych tendencji pozwalają na uzyskanie korzystnego obrazu przekształceń i poprawę stanu ładu przestrzennego w regionie, to utrzymywanie się tendencji negatywnych lub opóźnianie ich przewyżczenia mogą wpłynąć niekorzystnie na możliwości osiągnięcia tego celu.

3. Analiza tendencji negatywnych i ich manifestowania się w przestrzeni w istotnym stopniu pozwala na określenie głównych problemów rozwoju przestrzennego województwa i następnie głównych obszarów problemowych (w przyjętym dla całego opracowania zasadniczym podziale na strefy przyrodniczo-kulturową, osadniczą i techniczną).

4.1.1. GŁÓWNE PROBLEMY ROZWOJU PRZESTRZENNEGO W SFERZE PRZYRODNICZO-KULTUROWEJ

1. Dla określenia głównych problemów rozwoju przestrzennego województwa w odniesieniu do sfery przyrodniczo-kulturowej istotne znaczenie ma wskazanie następujących zjawisk, będących wynikiem negatywnych tendencji w przemianach i rozwoju ww. sfery:

- 1) brak spójności (fragmentacja) oraz ustabilizowania systemu ochrony obszarów o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych oraz kulturowych, a także wypracowania związanych z nimi polityk ochrony różnorodności przyrodniczej i krajobrazowej i wprowadzenia ich do elementów programów rozwojowych województwa oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i strategii gminnych;
- 2) degradacja różnorodności przyrodniczej i krajobrazowej terenów otwartych, związana ze wzrostem urbanizacji oraz gospodarczym wykorzystaniem terenów cennych pod względem przyrodniczo-krajobrazowym;
- 3) presja na podejmowanie eksploatacji nowych, udokumentowanych złóż kopalin (przede wszystkim surowców skalnych) w obszarach konfliktowych ze względów przyrodniczych i społecznych;

- 4) zajmowanie dużej w skali kraju powierzchni gruntów przez użytki kopalne i powiększanie się powierzchni obszarów o przekształconej rzeźbie terenu, związane przede wszystkim z eksploatacją surowców;
 - 5) zmniejszanie się zasobów ilościowych wód - jednego z podstawowych zasobów naturalnych dla zaspokajania potrzeb ludności i gospodarki - wynikające z postępującej urbanizacji i rozwoju gospodarczego oraz zmian klimatycznych;
 - 6) przekroczenia dopuszczalnych i docelowych poziomów zanieczyszczeń w powietrzu w części obszaru województwa;
 - 7) występowanie w ww. obszarze województwa miejsc (odcinków dróg) o przekroczonych wartościach dopuszczalnych hałasu.
- 2.** Wśród zjawisk, będących wynikiem negatywnych tendencji w przemianach i rozwoju ww. strefy, jakie manifestują się w obszarach wartościowych ze względów krajobrazowych i kulturowych wskazać należy na:
- 1) degradację historycznie ukształtowanego krajobrazu kulturowego miejskich i wiejskich terenów osadniczych, związaną przede wszystkim z procesami dekapitalizacji oraz suburbanizacji;
 - 2) pogłębianie się procesów dekapitalizacji zabytkowej zabudowy i zespołów zieleni urządzonej na terenach miast oraz procesy dewastacji jej tradycyjnych form w obrębie zabytkowych, wiejskich układów przestrzennych;
 - 3) utrzymywanie się degradacji obiektów rezydencjonalnych i zespołów pałacowo-parkowych, a także nieużytkowanych kościołów i cmentarzy ewangelickich;
 - 4) pogłębianie się dewastacji zabytków przemysłu i techniki, w szczególności nieużytkowanych obiektów infrastruktury kolejowej;
 - 5) pogłębianie się zaniedbań w zakresie utrzymania i udostępniania pomników i cmentarzy wojennych, w tym terenów podobozów KL Gross-Rosen (w kompleksie militarnym „Riese”).
- 3.** Nawarstwianie się wskazanych wyżej negatywnych zjawisk w zmianach stanu środowiska oraz zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych oraz niezadowalające postępy w jego poprawie stwarzają następujące, zasadnicze problemy dla rozwoju przestrzennego województwa:
- 1) brak spójności oraz stabilizacji systemu ochrony obszarów o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych oraz kulturowych;
 - 2) utrzymywanie się presji na wykorzystanie zasobów środowiska i otwartych przestrzeni z wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi i kulturowymi dla potrzeb rozwoju mieszkalnictwa, przemysłu i górnictwa, a także rekreacji i turystyki;
 - 3) niezadowalający postęp w eliminacji zagrożeń dla ilości i jakości zasobów wód podziemnych i powierzchniowych oraz innych komponentów środowiska;
 - 4) pogłębianie się procesów dekapitalizacji zabytkowych zespołów zabudowy miejskiej i wiejskiej, zwłaszcza w ośrodkach o osłabionej dynamice rozwoju;
 - 5) opóźnienia w rekultywacji i ponownym zagospodarowaniu terenów zdewastowanych i zdegradowanych.

4.1.2. GŁÓWNE PROBLEMY ROZWOJU PRZESTRZENNEGO W SFERZE OSADNICZEJ

1. Dla określenia głównych problemów w odniesieniu do sfery osadniczej istotne znaczenie ma wskazanie następujących zjawisk, będących wynikiem negatywnych tendencji w przemianach i rozwoju ww. sfery:

- 1) narastanie procesów suburbanizacji i towarzyszących im intensywnych zmian struktur użytkowania gruntów szczególnie wokół Wrocławia i innych dużych miast oraz postępujące procesy samorządnej restrukturyzacji i zmian charakteru gmin wiejskich w sąsiedztwie ww. ośrodków;
- 2) realizacja kompleksów zabudowy mieszkaniowej i obszarów aktywności gospodarczej w sposób nie tworzący spójnych układów przestrzennych;
- 3) spadek liczby mieszkańców większości miast w województwie powiązany z ich migracjami na tereny sąsiednich gmin wiejskich;
- 4) postępująca dekapitalizacja zabudowy wieloblokowej i związanych z nią terenów, a także opuszczonych terenów przemysłowych i powojennych;
- 5) utrzymywanie się słabej pozycji sektora badawczo-rozwojowego oraz innowacyjnych technologii w gospodarce regionu oraz powolny wzrost terenów z tym związanych;
- 6) utrzymywanie się dysproporcji w zagospodarowaniu turystycznym obszarów atrakcyjnych dla turystyki i lecznictwa uzdrowiskowego poza już istniejącymi rozwojowymi ośrodkami tego typu.

2. Nawarstwianie się ww. negatywnych zjawisk w rozwoju osadnictwa stwarza następujące problemy dla rozwoju przestrzennego województwa:

- 1) pogłębianie się negatywnych procesów suburbanizacji, szczególnie wokół Wrocławia i innych dużych miast, powiązane z realizacją monofunkcyjnych osiedli i zespołów usługowo-produkcyjnych o słabym dostępie do transportu publicznego;
- 2) niezrównoważenie rozwoju podstawowych ośrodków układu osadniczego województwa przy wzroście Wrocławia i Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego w stosunku do pozostałych jego terenów;
- 3) pogłębianie się zróżnicowania w rozwoju demograficznym i społeczno-gospodarczym województwa;
- 4) niepełne wykorzystanie potencjału turystycznego i uzdrowiskowego oraz utrzymanie się utrudnionej dostępności głównych miejscowości turystycznych województwa.

4.1.3. GŁÓWNE PROBLEMY ROZWOJU PRZESTRZENNEGO W SFERZE TECHNICZNEJ ZWIĄZANE Z TRANSPORTEM I SYSTEMAMI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

1. Dla określenia głównych problemów rozwoju przestrzennego województwa, w odniesieniu do sfery technicznej istotne znaczenie ma wskazanie następujących zjawisk, będących wynikiem negatywnych tendencji w przemianach i rozwoju ww. sfery:

- 1) niedostosowanie układu drogowego regionu do wzrastającego natężenia ruchu na większości dróg krajowych i wojewódzkich, szczególnie w otoczeniu Wrocławia oraz dużych i średnich miast regionu;
- 2) wzrost popytu na samochodowe usługi transportowe przy redukowaniu roli transportu kolejowego;
- 3) utrzymywanie się dysproporcji pomiędzy skalą potrzeb w dziedzinie modernizacji i rozbudowy sieci dróg a możliwościami realizacyjnymi oraz znaczne opóźnieniu realizacji rządowych planów rozbudowy tej sieci;

- 4) nieadekwatny do potrzeb stan infrastruktury transportu zbiorowego, w tym: zintegrowanych węzłów przesiadkowych, dworców, przystanków, systemów parkingowych (P&R, B&R), zajezdni komunikacji zbiorowej oraz tras i systemów zasilania transportu szynowego;
 - 5) obniżenie atrakcyjności transportu zbiorowego, szczególnie w ośrodkach zurbanizowanych, a w konsekwencji zmniejszający się udział transportu zbiorowego w stosunku do transportu samochodowego;
 - 6) pogorszenie się parametrów technicznych linii kolejowych oraz systematyczne wycofywanie ruchu osobowego i towarowego z szeregu linii kolejowych;
 - 7) likwidacja portów rzecznych oraz dworców autobusowych w węzłowych miastach regionu oraz wynikające z tego problemy rozwoju transportu wodnego i dostępności głównych ośrodków osadniczych regionu;
 - 8) brak postępów w rozbudowie sieci lotnisk o regionalnym znaczeniu;
 - 9) trwałe regresy transportu wodnego na Odrzańskiej Drodze Wodnej;
 - 10) wzrost ilości odpadów i opóźnienia w realizacji programów minimalizacji ich wytwarzania i przetwarzania;
 - 11) postępujące zużycie napowietrznych sieci przesyłowych i dystrybucyjnych oraz obniżanie się bezpieczeństwa energetycznego województwa;
 - 12) brak dostępu do usług szerokopasmowych lub ograniczona możliwość wyboru konkurencyjnej oferty w części obszaru województwa;
 - 13) utrzymywanie się zróżnicowanego stanu technicznego i sprawności technicznej infrastruktury przeciwpowodziowej województwa, nie stanowiącej właściwego zabezpieczenia zwłaszcza dla Wrocławskiego Węzła Wodnego;
 - 14) zagrożenie transportem towarów niebezpiecznych na głównych trasach komunikacyjnych regionu związane m.in. z brakiem parkingów dla ww. pojazdów;
 - 15) utrzymywanie się szczególnego rodzaju zagrożeń związanych z funkcjonowaniem obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych „Żelazny Most” i potrzebami jego rozbudowy.
- 2.** Nawarstwianie się ww. negatywnych zjawisk dla stanu sieci komunikacyjnych i technicznego uzbrojenia stwarza m.in. następujące problemy do rozwiązania:
- 1) utrzymywanie się zróżnicowania i nierównomierności w dostępności komunikacyjnej Wrocławia i głównych ośrodków osadniczych województwa oraz w relacjach pomiędzy nimi, a także niewystarczająca sprawność systemu komunikacyjnego regionu;
 - 2) pogorszenie się stanu technicznego podstawowej sieci drogowej (szczególnie dróg wojewódzkich i powiatowych) oraz sieci kolejowej (szczególnie linii kolejowych, nieobjętych międzynarodowymi umowami AGC i AGTC);

- 3) brak spójności w programowaniu krajowym i regionalnym docelowego układu krajowej sieci transportowej (w tym zwłaszcza dotyczącej połączeń autostradowych Wrocławia z Pragą, i ekspresowych z Wiedniem, rozbudowy sieci połączeń lotniczych oraz odnowy ODW);
- 4) utrzymywanie się niedostatecznego zaopatrzenia w wodę obszarów peryferyjnych regionu oraz powolna rozbudowa systemu jej retencjonowania;
- 5) utrzymywanie się opóźnień w tworzeniu ponadgminnych struktur wspólnej gospodarki odpadami komunalnymi;
- 6) niezadowalające postępy w rozbudowie oraz gruntownej modernizacji systemów energetycznych (infrastruktury wytwórczej, przesyłowej i dystrybucyjnej) dla poprawy jego bezpieczeństwa przy minimalnym wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii i alternatywnych źródeł ciepła;
- 7) niedostateczny rozwój infrastruktury zapewniającej dostęp do szerokopasmowego Internetu w obszarach, gdzie występują różnorodne bariery;
- 8) niewystarczające zabezpieczenie przed negatywnymi skutkami powodzi;
- 9) możliwość występowania konfliktów środowiskowych, związanych z koniecznością zapewnienia ochrony przyrody i krajobrazu i potrzebami ochrony przeciwpowodziowej oraz modernizacji ODW.

4.2. CHARAKTERYSTYKA GŁÓWNYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

1. Obszar problemowy, zgodnie z definicją art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2012r. poz. 647 z późn. zm.), jest to „obszar szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych wskazany w planie zagospodarowania przestrzennego województwa lub w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy”.

2. Na podstawie analiz wykonanych w ramach Diagnozy, a także innych opracowań wykorzystanych przy sporządzeniu zmiany planu, wyodrębnione zostało dwanaście głównych obszarów problemowych w województwie, w obrębie których występują szczególne zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej:

- 1) Wrocławski Obszar Metropolitalny ,
- 2) Legnicko-Głogowski Okręg Przemysłowy,
- 3) Ziemia Kłodzka,
- 4) Ziemia Dzierżoniowska,
- 5) Aglomeracja Wałbrzyska,
- 6) Aglomeracja Jeleniogórska,
- 7) Worek Turoszowski,
- 8) Kraina Baryczy i Wzgórz Trzebnickich,
- 9) Obszar Transgraniczny,
- 10) Autostrada Nowej Gospodarki,
- 11) Obszar Rolniczy,

12) Dolina Odry.

3. W odniesieniu do tych obszarów powinna być prowadzona zróżnicowana polityka, uwzględniająca specyficzne problemy i uwarunkowania. Szczegółowa delimitacja tych obszarów nastąpi w ramach studiów i analiz planistycznych przygotowywanych w celu wykorzystania instrumentów wsparcia ze środków unijnych na lata 2014-2020. Obszary te mają być podstawą wyznaczania Obszarów Strategicznej Interwencji oraz zawiązywania koalicji samorządu województwa, samorządów gminnych i powiatowych, w celu realizacji wspólnych zadań.

- 1) **WrOM** posiada cechy rozwijającej się metropolii o intensywnych procesach społeczno-gospodarczych. Jego przewaga nad innymi obszarami regionu stale wzrasta, lecz jednocześnie kumulują się tutaj problemy, charakterystyczne dla terenów intensywnego rozwoju, położonych wokół wielkich miast. Najważniejsze problemy WrOM związane są ze wzmożoną presją inwestycyjną oraz słabą dostępnością transportową ośrodka rdzennego, Wrocławia. Ma to swe odzwierciedlenie w postępującej urbanizacji, rozprzestrzenianiu się rozproszonej zabudowy oraz wzroście udziału transportu indywidualnego w codziennych dojazdach, co powoduje zagrożenie dla walorów przyrodniczych i przestrzeni otwartych, a także nadmierne zatłoczenie szlaków dojazdowych. Wspomniana presja inwestycyjna przyczynia się również do stałego wzrostu zagrożenia powodziowego, poprzez zabudowywanie dolin rzecznych, co jest szczególnie niebezpieczne w tak intensywnie zagospodarowanym obszarze. Nasilony rozwój gospodarczy WrOM powoduje także, znaczące w skali regionu zużycie wody oraz zapotrzebowanie na energię i paliwa.
- 2) **LGOP** charakteryzuje się rozbudowanym układem osadniczym i rozwiniętą gospodarką oraz bogatymi zasobami surowców ważnych dla gospodarki kraju. Prowadzona jest tu eksploatacja rud miedzi i pierwiastków metalicznych współtowarzyszących przez KGHM „Polska Miedź” SA, będący najważniejszym podmiotem gospodarczym regionu. Główne ośrodki miejskie: Głogów, Polkowice, Lubin, Legnica i Bolesławiec stanowią centra rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru. Posiada on cechy policentrycznej aglomeracji funkcjonalnej, stanowiącej swoistą przeciwwagę dla funkcjonalnego Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego. W obrębie aglomeracji nakładają się wpływy w/w ośrodków, zapewniających większość miejsc pracy w tym obszarze. Obejmuje zwarty obszar o powierzchni 180 km², zamieszkały przez 310 tys osób (10% ludności województwa dolnośląskiego). Jego dotychczasowy dynamiczny rozwój w dalszej perspektywie może być zagrożony lub będzie musiał podlegać głębokiej restrukturyzacji w związku z wyczerpywaniem się złóż miedzi, słabnięciem potencjału produkcyjnego KGHM. Wymaga on również kierunkowych decyzji na szczeblu krajowym dotyczących eksploatacji złóż węgla brunatnego w okolicach Legnicy;
- 3) **Ziemia Kłodzka** to obszar położony peryferyjnie w stosunku do głównych ośrodków osadniczych, o bardzo słabej dostępności transportowej do nich, w którym występuje dodatkowo kumulacja negatywnych wskaźników demograficznych i społecznych oraz podwyższone ryzyko powodziowe. Jest to jednocześnie obszar intensywnego rozwoju turystyki, obejmujący w województwie dolnośląskim pasmo Sudetów,

cechujące się ciągłością walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych oraz wysokim stopniem wyposażenia w infrastrukturę turystyczną i uzdrowiskową. Kłodzko i Kudowa-Zdrój należą do najważniejszych ośrodków turystycznych w województwie, do których zaliczono miejscowości o największych zasobach miejsc noclegowych oraz o unikalnych walorach kulturowych;

- 4) **Ziemia Dzierżoniowska** to obszar będący enklawą rozproszonego, policentrycznego osadnictwa z dominującymi ośrodkami miejskimi (Dzierżonów, Bielawa, Pieszyce, Łagiewniki, Niemcza, Piława Górna), wśród terenów atrakcyjnych przyrodniczo, o silnych tradycjach i dużym potencjale przemysłowym. Charakteryzuje się wysokim bezrobociem, wynikającym z upadku istniejących tu kiedyś dużych firm branży tekstylny - włókienniczej i elektrotechnicznej;
- 5) **Aglomeracja Wałbrzyska** stanowi obszar bezpośredniego oddziaływania miasta Wałbrzyska, wymagający wciąż działań restrukturyzacyjnych i rewitalizacyjnych w związku ze skutkami likwidacji przemysłu górniczego węgla kamiennego w tym problemie podnoszenia się zwierciadła wód podziemnych na terenach pokopalnianych;
- 6) **Aglomeracja Jeleniogórska** to obszar bezpośredniego oddziaływania Jeleniej Góry, skupiający największe ośrodki turystyczne województwa: Karpacz i Szklarską Porębę. Jednocześnie jest to obszar peryferyjny, wymagający poprawy dostępności transportowej a także rozwoju innych, poza turystyką, funkcji głównego ośrodka – Jeleniej Góry;
- 7) **Worek Turoszowski** jest obszarem związanym z odkrywkową eksploatacją węgla brunatnego, w obrębie którego nastąpiły silne przekształcenia środowiska przyrodniczego oraz występuje podwyższone ryzyko powodziowe. Bogatynia stanowi jeden z głównych ośrodków przemysłowych w województwie ale jednocześnie Worek Turoszowski jest obszarem o najdłuższej czasowej dostępności transportowej do największych ośrodków osadniczych w województwie. Jest to również rejon przygraniczny wymagający współpracy i integracji z działaniami po stronie czeskiej i niemieckiej;
- 8) **Kraina Baryczy i Wzgórz Trzebnickich** obejmuje północne, peryferyjne obszary województwa, charakteryzujące się występowaniem cennych obszarów przyrodniczych, w tym obszarów NATURA 2000 oraz dużych kompleksów stawów rybnych, stanowiących również dziedzictwo kulturowe. Rejon ten posiada predyspozycje do rozwoju różnych form turystyki w oparciu o walory przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe oraz w oparciu o gospodarkę rybacką;
- 9) **Obszar Transgraniczny** wyznaczony został w oparciu o kryterium lokalizacji na granicy polsko-czeskiej i polsko-niemieckiej. Jest to rejon o specyficznych uwarunkowaniach rozwoju, wyróżniający się peryferyjnym położeniem w województwie, słabą dostępnością transportową i wspólnymi, ze stroną czeską i niemiecką, problemami, wymagającymi koordynacji działań. Jest to teren o różnorodnym potencjale, na który składa się gęsta sieć osadnicza, z ośrodkami lecznictwa uzdrowiskowego i ośrodkami turystycznymi, cenne walory przyrodnicze i kulturowe oraz bogate zasoby kopalin;

- 10) **Autostrada Nowej Gospodarki** to obszar, który ma szansę stać się motorem rozwoju gospodarczego w województwie w oparciu o najlepszą dostępność transportową i silne ośrodki gospodarcze. Wykorzystanie potencjału tego obszaru uzależnione jest od integracji transportu drogowego, kolejowego i wodnego oraz od rozwoju najnowszych technologii. Ważną rolę mają do odegrania tutaj główne ośrodki gospodarcze: Wrocław, Legnica, Lubin, Polkowice, Głogów, Wałbrzych, Jelenia Góra, Bolesławiec, Świdnica a także dawne ośrodki przemysłowe w regionie sudeckim;
 - 11) **Obszar Rolniczy** to obszar obejmujący głównie Nizinę Śląską i Przedgórze Sudeckie. Charakteryzuje się bardzo dobrymi warunkami dla produkcji rolnej, o czym świadczy wysoki wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Wymaga szczególnej ochrony i wsparcia ze względu na najwyższą jakość gleb oraz wykorzystania tego wyjątkowego potencjału poprzez aktywizację przemysłu przetwórstwa rolno-spożywczego w celu pełnego wykorzystania naturalnych predyspozycji. Problemem w tym obszarze, a szczególnie w otoczeniu ośrodków miejskich jest presja urbanizacji na tereny rolne;
 - 12) **Dolina Odry** stanowi odcinek międzynarodowego korytarza ekologicznego i jednej z dwóch głównych osi hydrograficznych kraju, a także zaniedbaną, ważną drogę wodną. Prawie na całej długości w obszarze województwa dolina ta objęta jest ochroną głównie w ramach sieci NATURA 2000, dla zachowania unikatowych w skali europejskiej siedlisk i gatunków. Jest to także obszar narażony na duże zagrożenie powodziowe dla zlokalizowanych w jego obrębie miejsc koncentracji osadnictwa i wartości nagromadzonego majątku. W związku z realizowanym programem budowy szeregu inwestycji hydrotechnicznych i inżynierskich w obszarze doliny Odry oraz planowaniem wykorzystania jej dla żeglugi śródlądowej oraz potrzebą respektowania przyjętych reżimów ochronnych - niezbędne jest znalezienie rozwiązań, uwzględniających te często sprzeczne racje dla potrzeb gospodarki regionu i całego kraju.
-

5 | WIZJE ROZWOJU PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA W DŁUGOOKRESOWEJ PERSPEKTYWIE

5.1. SCENARIUSZE ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

1. Określenie celów, kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego województwa w perspektywie 2020 r., stanowiące przedmiot ustaleń Planu w jego II części, powinno wiązać się ze wskazaniem hipotetycznego stanu (wizji) jego rozwoju przestrzennego w długookresowej perspektywie. Może on być wskazywany w nawiązaniu do różnie kształtowanych scenariuszy rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego regionu, uwzględniających różne uwarunkowania zewnętrzne, w tym zwłaszcza dotyczące zmian koniunktury dla gospodarki europejskiej i światowej. Wśród takich możliwych scenariuszy rozwoju wskazać można na ich skrajne ujęcia, w syntetyczny sposób niżej zarysowane:

- 1) scenariusz związany z utrzymywaniem się sprzyjających warunków rozwoju społeczno-gospodarczego regionu i sprzyjającej koniunkturze rozwojowej w kraju oraz w obszarze Unii Europejskiej;
- 2) scenariusz związany z potrzebą harmonizowania rozwoju regionu w sytuacji utrzymywania się lub pogłębienia w kraju i w Europie negatywnych tendencji rozwojowych, a także obniżenia możliwości wprowadzania inwestycji i prowadzenia działań modernizacyjnych.

2. Przyjęcie w Planie obowiązujących ustaleń KPZK 2030 oraz SRWD 2020 stało się podstawą dla wyboru do dalszych rozważań pierwszego z ww. scenariuszy.

3. Przy przewidywaniu możliwych procesów rozwoju przestrzennego województwa związanych ze scenariuszem „pozytywnym”, należy uwzględnić ich powiązania z realnie zachodzącymi procesami rozwojowymi zarówno w kraju, jak i na kontynencie europejskim. Mimo przyjęcia takiego wariantu dla rozwoju przestrzennego regionu mogą utrzymywać się istniejące i pojawiać nowe, niekorzystne tendencje rozwojowe, stagnacja i trudności w rozwiązaniu zaistniałych dysproporcji rozwojowych w województwie. Dla rozwiązania zaistniałych problemów pomocne może być doskonalenie zintegrowanych metod zarządzania własnymi zasobami oraz pogłębianie współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej.

4. Zintegrowane zarządzanie, pogłębienie współpracy oraz utrzymanie korzystnych warunków rozwoju, sprzyjąc będzie większej skuteczności w sterowaniu procesami rozwojowymi regionu i pogłębienie integracji planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego we wdrażaniu zasad zrównoważonego rozwoju. Z kolei takie ukierunkowanie rozwoju regionu, winno zmierzać zarówno do jego polaryzacyjnego modelu (w odniesieniu do głównych ośrodków osadniczych i pasm rozwojowych), jak i stosowania wyrównawczego

modelu (w odniesieniu do pozostałych części przestrzeni województwa). Przyjęcie tych dwóch modeli rozwoju pozwoli na wyeliminowanie wewnętrznych sprzeczności i sfer nierównowagi i umożliwi uzyskanie wysokich parametrów jakości środowiska, poprawy warunków życia i podniesienia walorów ekonomicznych przestrzeni. Poprawi się w ten sposób konkurencyjność regionu i jego jednostek osadniczych lub ich związków jako swoista gwarancja skuteczności działań dla inwestorów i odbiorców wsparcia krajowych i europejskich funduszy rozwojowych.

5. Nakreślenie wizji stanu województwa w długookresowej perspektywie wynikające z kierowania się przyjęciem do dalszych rozważań realizacji „pozytywnego” scenariusza rozwoju województwa, opisuje się poniżej w podziale na sfery:

- 1) przyrodniczo-kulturową,
- 2) osadniczą,
- 3) techniczną.

5.2. SYNTETYCZNE WIZJE ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

5.2.1. WIZJA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO W SFERZE PRZYRODNICZO-KULTUROWEJ

1. Dolny Śląsk to region rozwijający się z poszanowaniem środowiska i walorów przyrodniczo-krajobrazowych oraz kulturowych, przy wykorzystaniu szans rozwojowych, jakie daje mu korzystne położenie geograficzne. Poszanowaniu walorów środowiskowych służy ukształtowany w spójny sposób, regionalny system obszarów chronionych.

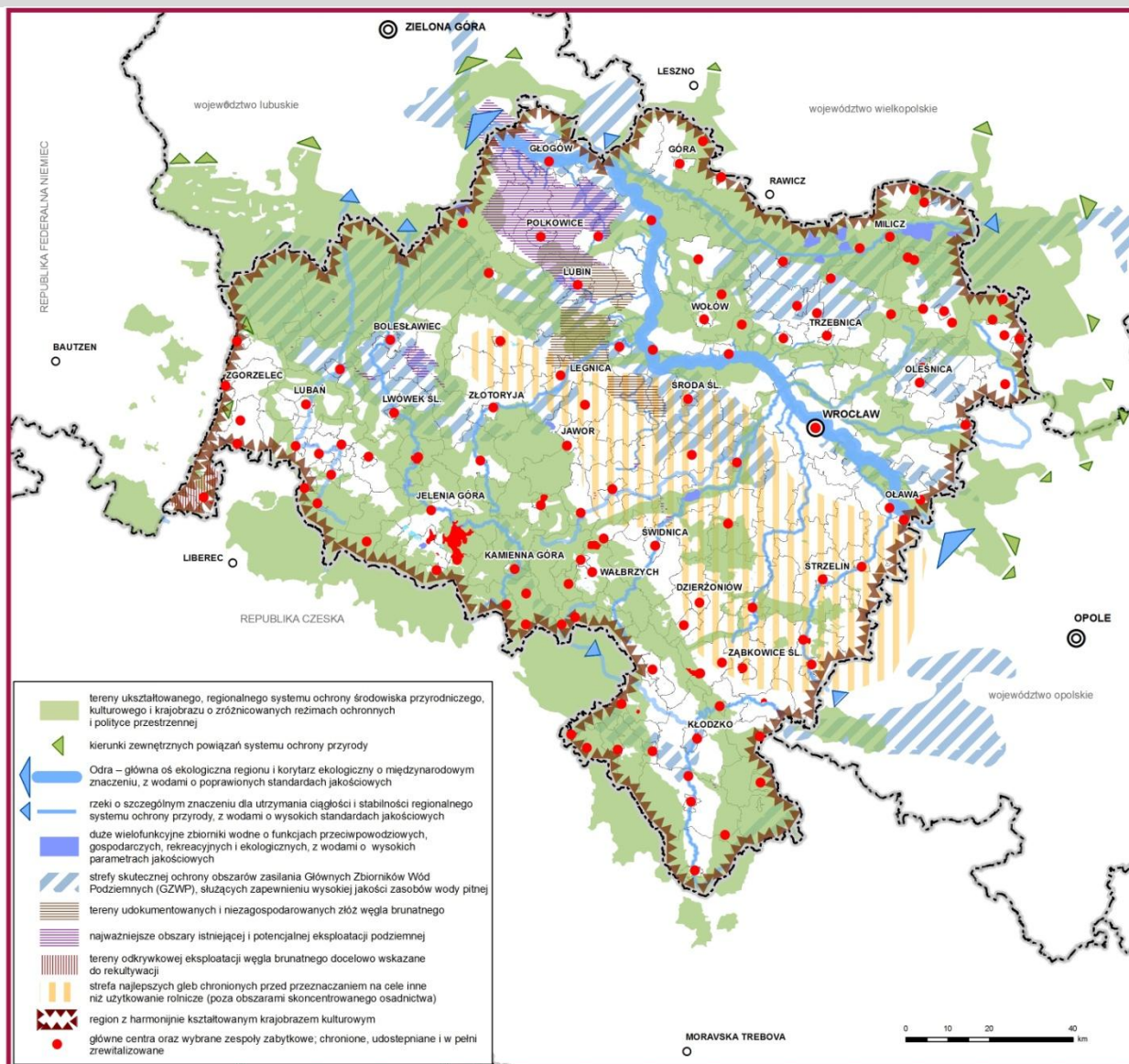
2. System ten funkcjonuje jako przestrzenny układ wzajemnych powiązań, ułatwiających migracje fauny i flory i jako ważny element w strukturze krajowych i europejskich obszarów chronionych. Jego głównymi elementami są Dolina Odry - oś ekologiczna regionu i korytarz ekologiczny o znaczeniu ponadregionalnym, Dolina Baryczy oraz kompleksy leśne Sudetów i Borów Dolnośląskich.

3. W rozwoju regionu uwzględnia się zarówno przyjęty system ochrony zasobów przyrodniczo-krajobrazowych, jak i system ochrony zasobów kulturowych; a ich ochrona oraz przyjazne dla środowiska stanowi ważny czynnik kształtowania tożsamości regionalnej i rozwoju gospodarczego. Najcenniejsze obiekty zabytkowe i ich zespoły są zrewitalizowane i udostępnione, a harmonijny rozwój przestrzenny funkcji osadniczych województwa przebiega bez degradacji krajobrazu otwartego i systemów powiązań przyrodniczych.

Tereny zagospodarowane charakteryzują się wysokimi parametrami jakościowymi stanu poszczególnych komponentów środowiska.

RYSUNEK 27: Wizja rozwoju przestrzennego w sferze przyrodniczo-kulturowej

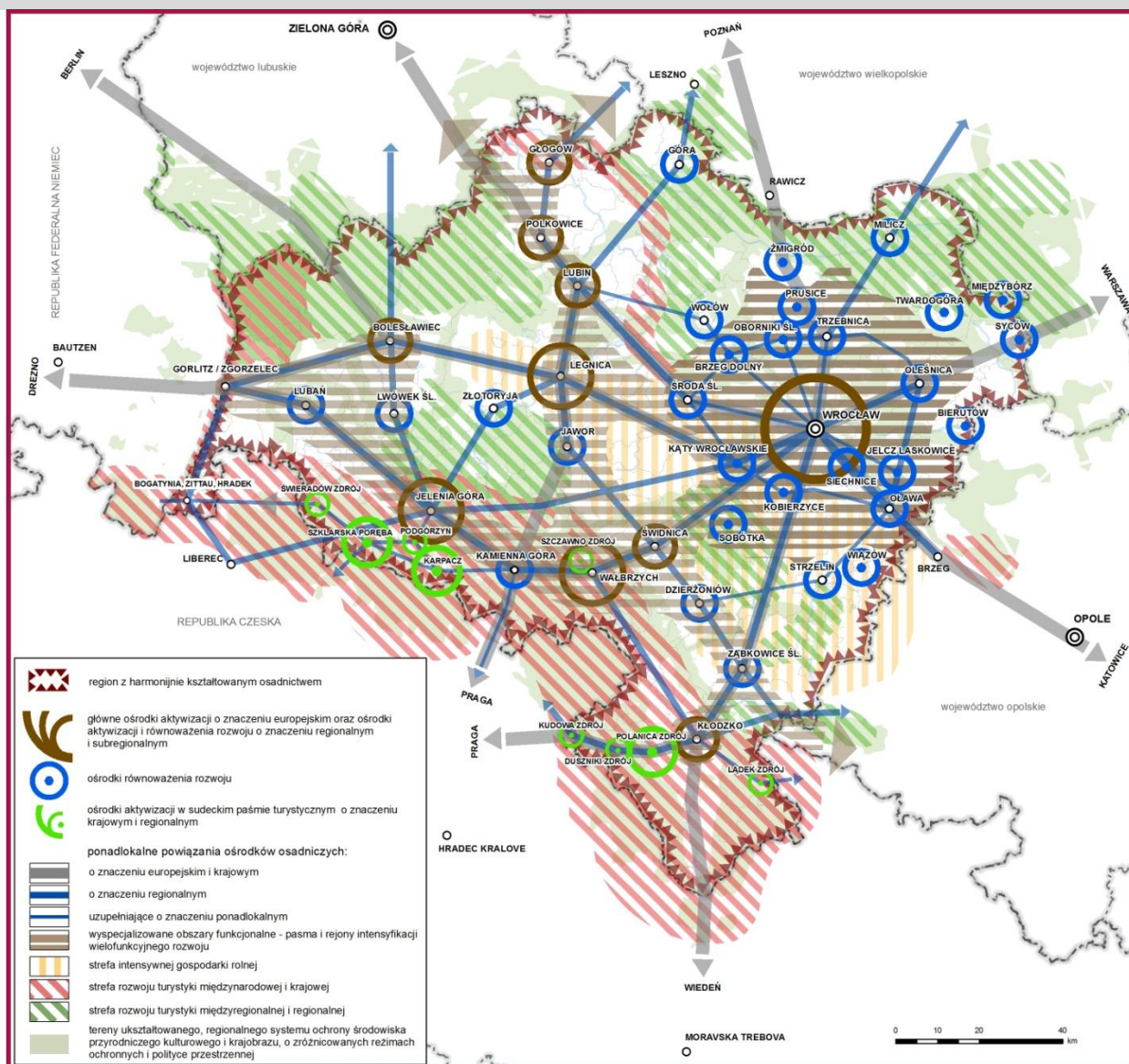
4. Eksploatacja surowców prowadzona jest racjonalnie, przy wykorzystaniu najlepszych dostępnych technik, minimalizowaniu szkód środowiskowych, a tereny zakończonej eksploatacji kopalni są sukcesywnie rekultywowane i zagospodarowywane.

5. Zasoby rolniczej przestrzeni produkcyjnej są wykorzystywane z uwzględnieniem naturalnych uwarunkowań i przy zachowaniu walorów krajobrazowych. Powszechne stosowanie dobrych praktyk rolniczych oraz wdrożenie programów rolno-środowiskowych sprzyja ograniczeniu negatywnego wpływu rolnictwa na środowisko.

6. Zróżnicowane wiekowo i gatunkowo lasy dolnośląskie spełniają funkcje ekologiczne, społeczne i gospodarcze. Poprawa stanu środowiska oraz zgodności składu gatunkowego z warunkami siedliskowymi większości drzewostanów przyczyni się do wzrostu ich odporności na różnego rodzaju zagrożenia.

7. Dolny Śląsk charakteryzuje się znacznym wykorzystaniem własnego potencjału odnawialnych źródeł energii, których pozyskiwanie nie powoduje strat w stanie środowiska oraz nie stwarza konfliktów społecznych.

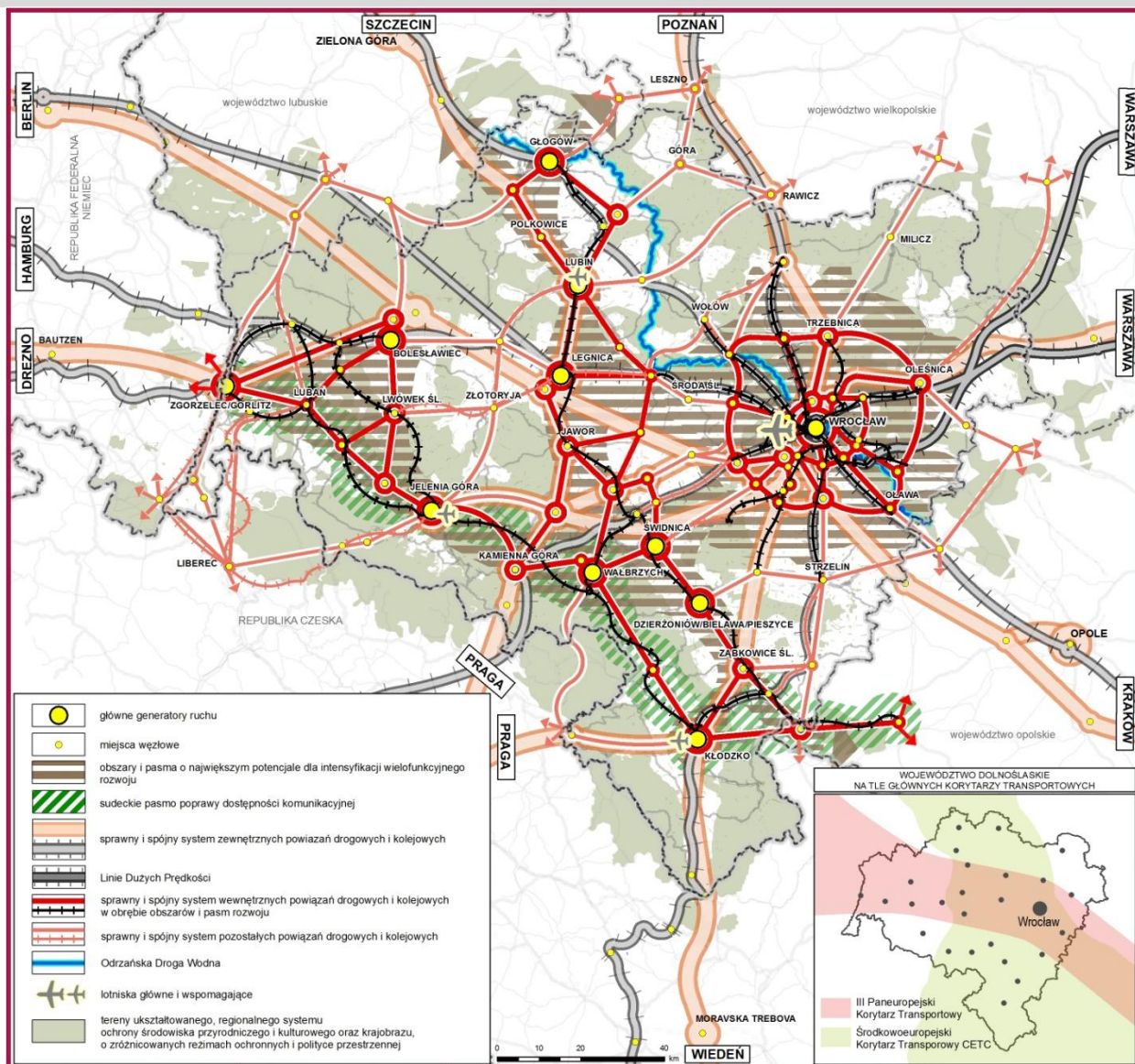
RYSUNEK 28: Wizja rozwoju przestrzennego w sferze osadniczej

5.2.2. WIZJA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO W SFERZE OSADNICZEJ

1. Struktura przestrzenna województwa jest ukształtowana w sposób sprzyjający uzyskaniu jego wysokiej spójności i kumulowaniu aktywności gospodarczej i innowacyjnej w głównych ośrodkach osadniczych oraz obszarach i pasmach rozwoju. Wśród tych obszarów szczególne miejsce zajmuje kształtujący się WrOM, który może stać się centrum Regionu Metropolitalnego Dolnego Śląska w którego skład wejdą także główne ośrodki miejskie jak Legnica, Jelenia Góra i Wałbrzych oraz Świdnica. Obszary i ośrodki wiążą wysokiej jakości połączenia komunikacyjne oraz rozwinięte sieci współpracy, służące zintegrowaniu wspólnych działań i wzmocnieniu potencjału całego województwa.

RYSUNEK 29: Wizja rozwoju przestrzennego w sferze technicznej – komunikacja

- Głównym ośrodkiem wzrostu regionu jest Wrocław – centrum rozwijającego się Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego. Jego funkcje rozwojowe są wzmacniane z korzyścią zarówno dla jego mieszkańców, jak i mieszkańców całego regionu. Służą temu rozbudowane formy współpracy w ramach jej odpowiednio zinstytucjonowanych ram. Rozwijają się ośrodki aktywizacji o znaczeniu regionalnym: Legnica, Wałbrzych i Jelenia Góra, o znaczeniu subregionalnym: Głogów, Lubin, Świdnica, Bolesławiec, zespół miast Dzierżoniów/Bielawa/Pieszyce, Polkowice i Kłodzko.
- Ważną rolę pełnią ośrodki transgraniczne Zgorzelec/Görlitz i Bogatynia/Hradec/Zittau, w których następuje integracja rozwoju przestrzennego.
- Podstawową strukturę osadniczą uzupełniają ośrodki równoważenia rozwoju, w tym miasta we Wrocławskim Obszarze Metropolitalnym, które pełnią uzupełniające, w stosunku do głównych ośrodków, funkcje.
- W paśmie sudeckim funkcjonują wyspecjalizowane ośrodki turystyczne.

6. Decydujący udział w rozwoju przestrzennym regionu przy uwzględnieniu wymogów utrzymania najcenniejszych zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych oraz ich przyjaznego dla osadnictwa udostępniania mają:

- 1) obszary i pasma integracji i intensyfikacji wielofunkcyjnego rozwoju;
- 2) strefy intensywnej gospodarki rolnej;
- 3) strefy rozwoju turystyki międzynarodowej, krajowej, międzyregionalnej i regionalnej.

7. Uzyskanie wysokiej spójności i konkurencyjności regionu wiąże się z rozwojem jego zintegrowanej policentrycznej struktury osadniczej i głównych ośrodków wzrostu. W ośrodkach tych skoncentrowana jest działalność gospodarcza o wysokim stopniu zaawansowania technologicznego i innowacyjności. Rozwijają się one przy wykorzystaniu synergicznych skutków budowania sieci współpracy wewnętrznych i zewnętrznych powiązań komunikacyjnych, infrastrukturalnych i społeczno-gospodarczych, rozwijanych także w skali międzynarodowej. Dzięki temu województwo staje się ważnym europejskim obszarem węzłowym, posiadającym powiązania komunikacyjne i społeczno-gospodarcze z głównymi miastami europejskimi, stanowiącymi „motory rozwoju”: Berlinem, Pragą i Wiedniem.

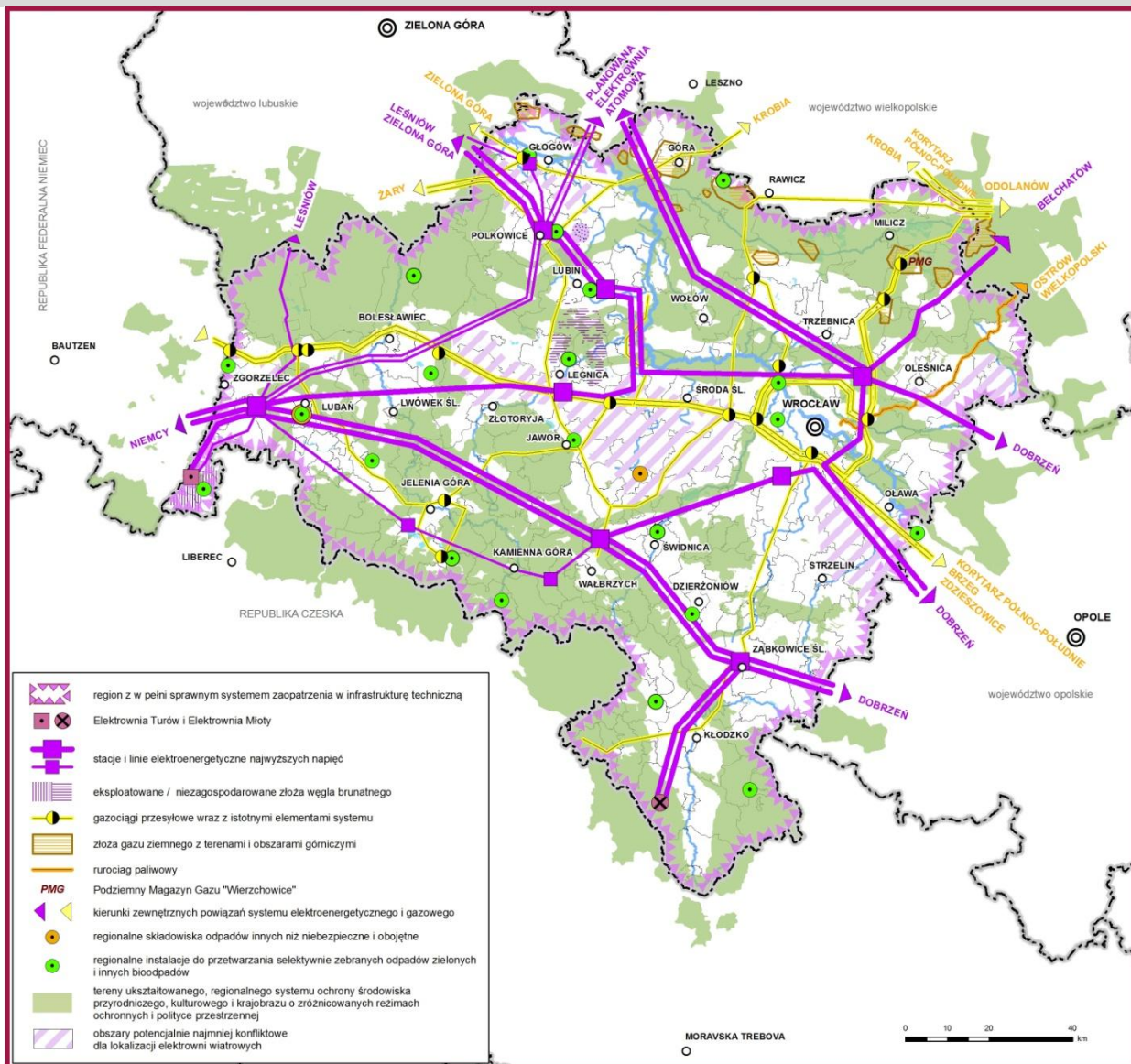
8. Dzięki swemu położeniu na granicy trzech państw, szczególne znaczenie mają działania na rzecz integracji obszarów przygranicznych, służące niwelowaniu barier oraz wspólnemu wykorzystaniu istniejącego tu potencjału.

5.2.3. WIZJA ROZWOJU PRZESTRZENNEGO W SFERZE TECHNICZNEJ

1. Dolny Śląsk stanowi region, w którym zakończona została budowa najważniejszych połączeń drogowych z systemem dróg europejskich oraz zakończona modernizacja głównych szlaków kolejowych, łączących m.in. WrOM z sąsiednimi metropoliami zarówno w kraju jak i za granicą.

RYСУNEK 30: Wizja rozwoju przestrzennego w sferze technicznej – infrastruktura techniczna

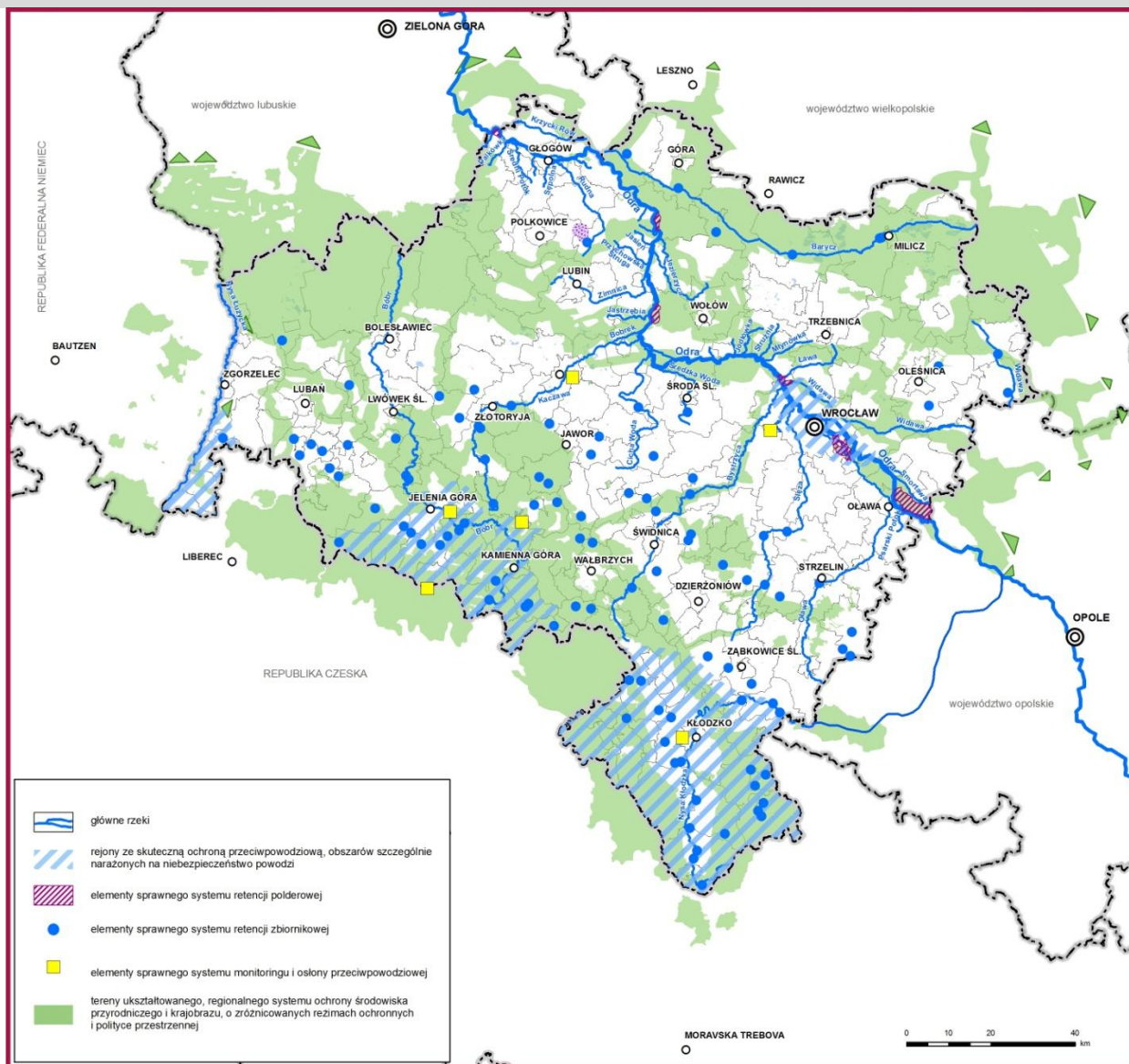
Zrealizowany został odcinek Kolei Dużych Prędkości, łączącej Wrocław z Warszawą. Rozwija się także przyjazna dla środowiska żegluga na ODW, powiązanej ze zrealizowanym Kanałem Odra-Dunaj-Łaba.

2. Sprawny, regionalny system dróg o znaczeniu krajowym i wojewódzkim przyczynia się do rozwoju struktur osadniczych, postępującego w nawiązaniu do rozbudowywanej sieci powiązań wewnętrznych, gwarantujących wysoką mobilność mieszkańców. Obszary i pasma osadnicze, charakteryzujące się największym potencjałem dla intensyfikacji wielofunkcyjnego rozwoju regionu są dobrze skomunikowane, co umożliwia płynny przepływ ludzi i dóbr, a tym samym wzmacnia jego wysoką konkurencyjność.

3. Dolny Śląsk jest regionem, w którym dzięki sprawnemu systemowi rozbudowanej sieci wodociągowej gwarantuje się mieszkańcom odpowiednią ilość i jakość wody do celów konsumpcyjnych i gospodarczych. Funkcjonuje spójny system oczyszczania ścieków oraz regionalny system gospodarki odpadami, prowadzony przy wykorzystaniu najlepszych dostępnych technik.

4. Region dysponuje sprawnym systemem dostaw energii, zapewniającym jego wysokie bezpieczeństwo energetyczne. Dla zbilansowania krajowych potrzeb energetycznych system ten może uzupełnić elektrownia szczytowo-pompowa w Młotach.

RYSUNEK 31: Wizja rozwoju przestrzennego w sferze technicznej – infrastruktura przeciwpowodziowa.

5. W regionie funkcjonuje sprawny system telekomunikacji, obejmujący również tereny trudno dostępne i o małej gęstości zaludnienia, stworzony w oparciu o nowoczesne technologie i nie kolidujący z walorami krajobrazowymi województwa.

6. Województwo stanowi region skutecznie przygotowany do zmian klimatycznych i zapewniający jego mieszkańcom poczucie bezpieczeństwa przed ekstremalnymi zjawiskami katastrofalnych powodzi, zwłaszcza na terenach górskich oraz na terenach intensywnie zurbanizowanych. Zrealizowane zostały przy tym zasadnicze elementy Programu dla Odry 2006, przeprowadzono w pełni modernizację Wrocławskiego Węzła

Wodnego i zrealizowano program ochrony przeciwpowodziowej Kotliny Kłodzkiej i innych rejonów województwa.

7. W województwie funkcjonuje sprawny system obronności i bezpieczeństwa publicznego.

CZĘŚĆ II - CELE, KIERUNKI, ZASADY ORAZ DZIAŁANIA I ZADANIA DLA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA W PERSPEKTYWIE 2020 R. ORAZ PONADLOKALNE INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO

1. STRATEGICZNE CELE ROZWOJU PRZESTRZENNEGO
2. PODSTAWOWE KIERUNKI I ZASADY ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO
3. DZIAŁANIA I ZADANIA, SŁUŻĄCE REALIZACJI PRZYJĘTYCH KIERUNKÓW I
ZASAD ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
4. USTALENIA PLANU W ZAKRESIE REALIZACJI PONADLOKALNYCH
INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO

1 | STRATEGICZNE CELE ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

1. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa stanowi podstawowe narzędzie dla kształtowania przez samorząd wojewódzki regionalnej polityki przestrzennej. Jej prowadzenie służy realizacji celu publicznego, jakim jest ochrona i kształtowanie ładu przestrzennego, traktowanego jako zasadniczy element prowadzenia polityki zrównoważonego rozwoju województwa przy uwzględnieniu potrzeb:

- 1) ochrony i odnowy środowiska przyrodniczego i krajobrazu oraz racjonalnego gospodarowania zasobami: surowców mineralnych, wód oraz gruntów rolnych i leśnych;
- 2) ochrony i odnowy dziedzictwa kulturowego i zabytków, miejsc pamięci oraz dóbr kultury współczesnej;
- 3) ochrony i wzmacniania walorów urbanistycznych, architektonicznych i krajobrazowych;
- 4) rozwoju terenów zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej w sposób zaspokajający potrzeby społeczne i gospodarcze;
- 5) rozwoju infrastruktury społecznej;
- 6) rozwoju infrastruktury technicznej, w tym systemów transportu i komunikacji;
- 7) ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, w tym ochrony przeciwpowodziowej;
- 8) uwzględniania walorów ekonomicznych przestrzeni;
- 9) realizacji potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa.

2. **Cele strategiczne rozwoju przestrzennego województwa**, wynikające z przyjętych ustaleń KPZK 2030, SRWD 2020 oraz zaleceń zawartych w krajowych i regionalnych dokumentach planowania strategicznego to:

- 1) umocnienie jego wewnętrznej i zewnętrznej integracji przestrzennej, społeczno-gospodarczej oraz infrastrukturalnej w powiązaniu z sąsiednimi regionami Polski, Czech i Niemiec oraz ukształtowanie Dolnego Śląska jako harmonijnie rozwiniętego, europejskiego regionu węzłowego o wysokim stopniu konkurencyjności i gospodarce opartej na wiedzy;
- 2) zintegrowana ochrona zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i racjonalne ich wykorzystanie oraz udostępnienie, a także stworzenie spójnego, regionalnego systemu obszarów chronionych;
- 3) zintegrowana ochrona i rewitalizacja zasobów dziedzictwa kulturowego oraz utrzymanie tożsamości i odrębności kulturowej regionu;
- 4) harmonijny, zintegrowany rozwój przestrzenny i społeczno-gospodarczy oraz integracja Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego jako głównego węzła sieci osadniczej województwa;
- 5) harmonizowanie rozwoju przestrzennego i społeczno-gospodarczego i aktywne przekształcanie pozostałych elementów systemu osadniczego województwa;

- 6) efektywne wykorzystanie własnych zasobów województwa dla poprawy jakości życia i standardów zaspokajania potrzeb społeczeństwa;
 - 7) ukształtowanie sprawnych, bezpiecznych systemów transportu i komunikacji, powiązanych z systemem krajowym i europejskim oraz sprawnych, sieci infrastruktury technicznej, zapewniających dostawy wody i energii, właściwą gospodarkę odpadami oraz zapobieganie awariom i negatywnym skutkom klęsk żywiołowych.
- 3.** Wskazane wyżej cele strategiczne rozwoju przestrzennego województwa są spójne z przyjętymi w SRWD 2020 celami.

2 | PODSTAWOWE KIERUNKI I ZASADY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

2.1. STREFY OCHRONY ŚRODOWISKA

1. Dla realizacji sformułowanych wyżej celów strategicznych rozwoju przestrzennego województwa, w tym dotyczących:

- 1) umocnienia jego wewnętrznej i zewnętrznej integracji przestrzennej;
- 2) zintegrowanej ochrony zasobów przyrodniczo-krajobrazowych;
- 3) zintegrowanej ochrony i rewitalizacji zasobów dziedzictwa kulturowego,

wydzielona została w jego obszarze strefa zintegrowanej ochrony walorów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu wraz z obszarami najwyższej ochrony..

2. W obrębie ww. strefy obowiązuje nadrzędność ochrony przyrody i krajobrazu w ustalaniu zasad i sposobów zagospodarowania przestrzennego oraz ściśle przestrzeganie przepisów prawa i ustaleń dokumentów, określających zasady funkcjonowania obszarów chronionych oraz ich udostępniania dla potrzeb mieszkańców i gospodarki regionu. W skład tej strefy wchodzi: rezerваты przyrody, parki narodowe, OSO i SOO Natura 2000, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, otuliny obszarów chronionych, strefy ochrony uzdrowiskowej oraz obiekty zabytkowe ujęte na Liście Światowego Dziedzictwa UNESCO, pomniki historii i parki kulturowe, (Ustalane w planie granice strefy mogą być zmieniane w trybie przewidzianym dla tworzenia lub zmian granic wskazanych wyżej terenów chronionych).

3. Pozostałe tereny województwa stanowią obszary równoważenia i ochrony środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu z rozwojem osadnictwa i gospodarki, w obrębie których stosuje się wysokie standardy środowiskowe przy planowaniu i realizowaniu inwestycji, wprowadzanie najlepszych dostępnych technik oraz wspiera proekologiczne przekształcenia w strukturze gospodarki, zmierzające do osiągnięcia planowanych celów środowiskowych i przeciwdziałaniu zmianom klimatycznym.

4. Realizacji przyjętych celów strategicznych zagospodarowania rozwoju przestrzennego województwa służy przyjęcie następujących kierunków, szczegółowo omówionych w rozdziale 2.2:

- 1) ochrony i kształtowania zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych oraz ochrony i poprawy stanu podstawowych komponentów środowiska;
- 2) rozwoju osadnictwa;
- 3) rozwoju systemów transportu;
- 4) rozwoju systemów infrastruktury technicznej;
- 5) poprawy stanu ochrony przeciwpowodziowej i poprawy stanu bezpieczeństwa militarnego i cywilnego.

2.2. KIERUNKI I ZASADY OCHRONY ORAZ WYKORZYSTANIA ZASOBÓW PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWYCH I KULTUROWYCH ORAZ POPRAWY STANU ŚRODOWISKA

1. Dla ochrony i wykorzystania zasobów przyrodniczo-krajobrazowych przy uwzględnieniu ochrony zasobów kulturowych ustala się następujące kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego:

1) **zachowanie i odtwarzanie zasobów przyrodniczo-krajobrazowych**, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:

- a. pełnej ochrony obszarów z zasobami o nieprzekształconych walorach przyrodniczych i krajobrazowych,
- b. utrzymania walorów i cech obszarów wyróżniających się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, krajobrazowymi oraz krajobrazu terenów otwartych, w tym identyfikację i ochronę walorów widokowych,
- c. renaturyzacji obszarów przekształconych, ograniczonego wprowadzania zabudowy na terenach otwartych użytkowanych rolniczo, i w dolinach rzecznych,
- d. przeprowadzania kompensacji przyrodniczych w przypadku braku rozwiązań alternatywnych dla inwestycji o istotnym negatywnym oddziaływaniu i kolidujących z obszarami NATURA 2000;
- e. uwzględnianie studiów i ocen zmian krajobrazu w pracach nad dokumentami planistycznymi

2) **rozszerzenie i umocnienie regionalnego systemu obszarów chronionych i jego zintegrowanie z systemami krajowymi i europejskimi**, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:

- a. zintegrowanego podejścia do waloryzacji, ochrony i planowania przekształceń zasobów przyrodniczo-krajobrazowych,
- b. utrzymania i rozbudowy wewnętrznych i zewnętrznych powiązań obszarów chronionych, w tym korytarzy ekologicznych,
- c. przeciwdziałania fragmentacji ww. zasobów i zmniejszania uciążliwości istniejących barier ekologicznych,
- d. dostosowania procedur dotyczących tworzenia obszarów ochrony przyrody do charakteru i skali zainwestowania terenu.
- e. uwzględnianie w dokumentach planistycznych i strategicznych, w tym w planowaniu miejscowym, ustaleń zawartych w obowiązujących planach ochrony,

2. Dla ochrony i odnowy zasobów dziedzictwa kulturowego z uwzględnieniem ochrony zasobów przyrodniczo-krajobrazowych, przyjmuje się następujące podstawowe kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego:

1) **harmonijne kształtowanie krajobrazu kulturowego oraz poprawę stanu i wykorzystania zespołów zabytkowych**, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:

- a. zachowania i odnowy walorów oraz cech krajobrazu kulturowego w miejscach o szczególnym znaczeniu dla tożsamości regionu,

- b. ochrony miejsc o wysokich wartościach kulturowych i przyrodniczo-krajobrazowych oraz zachowanej historycznej strukturze przestrzennej,
 - c. zintegrowanego podejścia do waloryzacji, ochrony i zagospodarowania przestrzennego zasobów kulturowych;
- 2) **ochrona oraz poprawa stanu i wykorzystania zespołów zabytkowych**, realizowana przy uwzględnieniu następujących zasad:
- a. uwzględniania w dokumentach strategicznych i planistycznych stref koncentracji zasobów dziedzictwa kulturowego, wymagających szczególnej ochrony ich wartości kulturowych i krajobrazowych,
 - b. prowadzenia kompleksowych rewitalizacji zespołów zabytkowych z możliwością wprowadzania nowych funkcji do obiektów zabytkowych,
 - c. eksponowania w sylwetkach miejscowości dominant architektonicznych i ochrony wglądów na nie,
 - d. ochrony obiektów ujętych w rejestrach i ewidencjach zabytków, w tym zwłaszcza obiektów usługowych, produkcyjnych, a także dworców i przystanków kolejowych oraz wiaduktów i tuneli,
 - e. ochrony stanowisk archeologicznych o zachowanych formach krajobrazowych;
- 3) **ochrona dóbr kultury współczesnej**, realizowana przy uwzględnieniu następujących zasad:
- a. uwzględnienia w planowaniu miejscowym ochrony wyróżniających się współczesnych nie objętych ochrona zabytków obiektów architektonicznych i zagospodarowania ich otoczenia,
 - b. prowadzenia badań i analiz dla wskazania ww. obiektów.
3. Dla ochrony i poprawy stanu podstawowych komponentów środowiska i koordynacji działań w tym zakresie przyjmuje się następujące podstawowe kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego:
- 1) **ochrona powierzchni ziemi**, realizowana przy uwzględnieniu następujących zasad:
- a. ograniczania przekształceń rzeźby terenu w trakcie prowadzenia prac budowlanych,
 - b. prowadzenia rekultywacji terenów górniczych wraz z postępem eksploatacji lub niezwłocznie po zakończeniu działalności wydobywczej;
- 2) **zachowanie i racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych**, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:
- a. ograniczania przeznaczania na cele inwestycyjne terenów z glebami o wysokiej bonitacji,
 - b. dostosowania formy zagospodarowania i wykorzystania gleb do ich naturalnego, biologicznego potencjału;
- 3) **racjonalna gospodarka zasobami kopalin**, realizowana przy uwzględnieniu następujących zasad:
- a. prowadzenia racjonalnej polityki koncesyjnej poszukiwań i eksploatacji kopalin,
 - b. uwzględnienia lokalizacji udokumentowanych i niezagospodarowanych złóż kopalin, w tym surowców skalnych i węgla brunatnego,
 - c. ochrony wód mineralnych i leczniczych, w szczególności w obszarach uzdrowiskowych zgodnie z ich statutami;

- 4) **zachowanie zasobów i zapewnienie wysokiej jakości wód**, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:
 - a. kompleksowego prowadzenia działań na rzecz poprawy stanu jakości wód, stanowiących zasoby o strategicznym charakterze,
 - b. racjonalnego gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych, z ich priorytetowym przeznaczeniem na potrzeby ludności i gospodarki,
 - c. zarządzania i gospodarowania wodami w granicach zlewni z uwzględnieniem ochrony układów hydrograficznych oraz potrzeb ekosystemów wodnych i od wody zależnych;
- 5) **poprawa stanu powietrza atmosferycznego**, realizowana przy uwzględnieniu następujących zasad:
 - a. likwidacji zanieczyszczeń i zagrożeń dla stanu powietrza u ich źródła,
 - b. minimalizacji uciążliwości zakładów przemysłowych oraz ograniczania emisji niskiej i emisji ze źródeł komunikacyjnych,
 - c. ograniczania emisji dla obszarów i stref określonych w przepisach szczególnych,
 - d. wzrostu udziału wykorzystania odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym regionu;
- 6) **ochrona i powiększenie zasobów leśnych**, realizowana przy uwzględnieniu następujących zasad:
 - a. kształtowania prawidłowej struktury drzewostanów i ich dostosowania do warunków siedliskowych,
 - b. ochrony różnorodności biologicznej;
- 7) **ochrona przed hałasem**, realizowana przy uwzględnieniu następujących zasad:
 - a. likwidowania ponadnormatywnych źródeł hałasu,
 - b. lokalizowania uciążliwych dla klimatu akustycznego obiektów poza miejscami stałego pobytu ludzi i ich wypoczynku,
 - c. prowadzenie działań naprawczych w obszarach przekroczeń norm, określonych w przepisach szczególnych.

2.3. KIERUNKI I ZASADY ROZWOJU OSADNICTWA

1. Struktura przestrzenna systemu osadniczego województwa powinna być kształtowana w taki sposób, aby kumulować aktywność gospodarczą i innowacyjną w obszarach, pasmach i ośrodkach rozwoju oraz kształtować silne powiązania pomiędzy nimi dla ich integracji i najbardziej efektywnego wykorzystania istniejących potencjałów. Wskazane niżej podstawowe elementy struktury przestrzennej województwa, a także tereny wiejskie, należy traktować jako obszary prowadzenia zróżnicowanych polityk rozwoju. Warunkiem osiągnięcia spójności zewnętrznej i wewnętrznej tych obszarów jest rozwijanie połączeń komunikacyjnych oraz sieci współpracy zarówno zewnętrznych jak i wewnętrznych. Towarzyszyć temu powinno kształtowanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i kulturowego, decydujące w znacznym stopniu o jakości życia mieszkańców.

2. Podstawowymi elementami struktury osadniczej w województwie są następujące obszary i ośrodki, o szczególnej roli i znaczeniu w jego rozwoju:
- 1) **Wrocławski Obszar Metropolitalny;**
 - 2) **pasmo głogowsko-kłodzkie** utworzone przez średnie i duże ośrodki osadnicze (powyżej 20 tys. mieszkańców i powyżej 5 tys. pracujących), zlokalizowane w niewielkiej odległości od siebie (ok. 30 km) i połączone drogami o dużym natężeniu ruchu (ponad 4 tys. poj. na dobę); pasmo to rozwijać może się w przedłużeniu na północ, w kierunku na Leszno, Poznań i w kierunku na Zieloną Górę, Szczecin i Berlin oraz na południe w kierunku na Opole;
 - 3) **pasmo sudeckie**, obejmujące obszar Sudetów o specyficznych warunkach rozwoju związanych z lokalizacją na obszarze górskim;
 - 4) **miejskie obszary funkcjonalne ośrodków regionalnych:** Legnica, Wałbrzycha i Jeleniej Góry; wydzielono wspólny obszar funkcjonalny ośrodka regionalnego: Legnica i ośrodków subregionalnych: Głogowa, Lubina i Polkowic jako aglomerację funkcjonalną LGOP; obszar funkcjonalny Wałbrzycha i Świdnicy został wyodrębniony jako wspólny dla układu bipolarnego Wałbrzych – Świdnica ze względu na przenikanie się stref wpływów obu tych ośrodków;
 - 5) **główne ośrodki osadnicze:**
 - a. Wrocław – ośrodek metropolitalny,
 - b. Wałbrzych, Legnica, Jelenia Góra – ośrodki regionalne,
 - c. Głogów, Lubin, Świdnica - ośrodki subregionalne, miasta o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys.,
 - d. Polkowice, zespół miast Dzierżoniów/Bielawa/Pieszycy, Bolesławiec i Kłodzko – miasta o liczbie mieszkańców poniżej 50 tys. zaliczone do ośrodków subregionalnych ze względu na szczególne znaczenie w województwie,
 - e. zespół miast Zgorzelec/Görlitz, Bogatynia/Hradek/Zittau i Kudowa Zdrój/Nachod – ośrodki transgraniczne ze względu na ważną rolę w regionie i transgraniczny charakter ich powiązań;
 - 6) **wyspecjalizowane ośrodki turystyczne w paśmie sudeckim**, tj. ośrodki o największym potencjale turystycznym i znacznej intensywności ruchu turystycznego, (mierzonej wg liczby udzielonych noclegów x 100 /liczbę stałych mieszkańców), a w tym:
 - a. Karpacz, Szklarska Poręba i Polanica-Zdrój - ośrodki o znaczeniu krajowym,
 - b. Świeradów-Zdrój, Podgórzyn, Szczawno -Zdrój, Niemcza, Kudowa -Zdrój, Duszniki -Zdrój, Lądek -Zdrój – ośrodki o znaczeniu regionalnym;
 - 7) **ośrodki równoważenia rozwoju WrOM** - miasta położone we Wrocławskim Obszarze Metropolitalnym i mogące pełnić ważne, uzupełniające w stosunku do Wrocławia funkcje;
 - 8) **pozostałe ośrodki równoważenia rozwoju**, tj. ośrodki powiatowe nie zaliczone do żadnej z wyżej wymienionych kategorii ośrodków (ośrodki te wskazano na rysunku 2).

3. Dla rozwoju przestrzennego Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego ustala się jako podstawowy kierunek **wzmacnianie funkcji metropolitalnych Wrocławia oraz rozwój ww. obszaru**, realizowany przy uwzględnieniu następujących zasad:

- 1) harmonizowania podstawowych elementów struktury przestrzennej,
- 2) rozwoju przestrzennego obszarów mieszkaniowych i aktywności gospodarczej, z zapewnieniem odpowiedniej ilości terenów zieleni publicznej oraz dogodnego skomunikowania,
- 3) zapobiegania nadmiernego zagospodarowaniu i degradacji terenów otwartych i gruntów o wysokiej przydatności dla rolnictwa,
- 4) stworzenia zintegrowanego systemu terenów chronionych,
- 5) kształtowanie styków gmin w oparciu o lokalizację nieskonfliktowanych form zagospodarowania, w tym w szczególności produkcji i mieszkalnictwa,
- 6) kontynuowania korytarzy kluczowych elementów zagospodarowania przyrodniczego na stykach gmin,
- 7) wzmacniania sieci powiązań ze strefą rekreacyjną w obszarze podmiejskim Wrocławia,
- 8) przeciwdziałania degradacji terenów biologicznie czynnych w obszarach zurbanizowanych (istniejących i projektowanych) oraz utrzymywania właściwych proporcji pomiędzy nimi,
- 9) ochrony krajobrazu WrOM w oparciu o zintegrowaną strategię krajobrazową;
- 10) wzmacnianiu i specjalizacji ośrodków równoważenia rozwoju obszaru,
- 11) stworzenia dogodnych warunków dla kumulowania kapitału ludzkiego oraz aktywności gospodarczej i innowacyjnej,
- 12) wzmacniania sieci powiązań wewnętrznych, ze szczególnym uwzględnieniem połączeń komunikacyjnych, w tym zwłaszcza transportu publicznego,
- 13) wzmacniania sieci powiązań zewnętrznych (w tym komunikacyjnych) z całym regionem oraz z najważniejszymi ośrodkami Polski i Europy,
- 14) rozbudowy systemów uzbrojenia i zapewnienia ochrony przeciwpowodziowej.

4. Dla rozwoju przestrzennego osadnictwa w obszarach funkcjonalnych, ustala się następujące kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego:

- 1) **poprawa spójności przestrzennej wewnętrznej i zewnętrznej w paśmie głogowsko-kłodzkim, paśmie sudeckim oraz integracja głównych ośrodków miejskich z ich obszarami funkcjonalnymi**, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:
 - a. wzmacniania współpracy pomiędzy głównymi ośrodkami miejskimi województwa,
 - b. prowadzenia działań na rzecz integracji przestrzennej i funkcjonalnej ośrodków miejskich i otaczających je terenów wiejskich,
 - c. wzmacniania współpracy ośrodków położonych na pograniczach polsko-czeskim i polsko-niemieckim oraz przy granicach z województwami opolskim, wielkopolskim i lubuskim, dla integracji przestrzennej ośrodków miejskich;

- 2) **wzmacnianie funkcji węzłowej głównych ośrodków miejskich**, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:
 - a. utrzymania historycznie ukształtowanej hierarchicznej, policentrycznej struktury ośrodków osadniczych o zróżnicowanych funkcjach i obszarach oddziaływania, z preferencjami dla rozwoju ośrodków wzrostu,
 - b. wzmacniania ośrodków o największym potencjale rozwojowym i stanowiących „motory rozwoju” całego województwa z preferowaniem rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach,
 - c. koncentracji obszarów aktywności gospodarczej w głównych ośrodkach wzrostu oraz w pasmach rozwoju,
 - d. wzmacniania ośrodków równoważenia rozwoju;
- 3) **wykorzystanie potencjału turystycznego oraz uzdrowiskowego regionu dla jego rozwoju gospodarczego**, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:
 - a. kompleksowego zagospodarowania ośrodków turystycznych i obszarów je otaczających z uwzględnieniem powiązań z obszarami sąsiednimi,
 - b. racjonalnego wykorzystania walorów środowiska przyrodniczo-kulturowego i krajobrazu dla rozwoju turystyki i lecznictwa uzdrowiskowego i w minimalnym stopniu kolidującego z utrzymaniem tych walorów,
 - c. podnoszenia standardów i wzbogacanie zasobów infrastruktury turystycznej i uzdrowiskowej,
 - d. wspierania rozwoju wiodących w regionie form turystyki, tj.: krajoznawczej, kulturowej, biznesowej, aktywnej i specjalistycznej, w tym narciarstwa (z uwzględnieniem specyfiki wyznaczonych w obszarze województwa subregionów turystycznych).
5. Dla rozwoju przestrzennego terenów wiejskich ustala się następujące kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego:
 - 1) **wzmacnianie restrukturyzacji i wielofunkcyjnego rozwoju wsi**, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:
 - a. rozwoju funkcji mieszkalnych i usługowych oraz specjalizowania się poszczególnych jednostek osadniczych,
 - b. wzmacniania powiązań z ośrodkami miejskimi,
 - c. priorytetowego traktowania poprawy stanu wyposażenia wsi w infrastrukturę społeczną i techniczną;
 - d. zapobiegania degradacji obszarów zagrożonych marginalizacją;
 - 2) **rozwój gospodarki żywnościowej w obszarze o wybitnych predyspozycjach dla rozwoju wybranych jej form**, realizowany przy uwzględnieniu następujących zasad:
 - a. racjonalnego wykorzystania zasobów rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym zwłaszcza gleb z wysoką bonitacją,
 - b. wspierania rozwoju gospodarstw specjalistycznych i rolnictwa ekologicznego.

6. Przy określeniu sposobów kształtowania zabudowy w planowaniu miejscowym, ustala się następujące kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego:

- 1) dążenie do spójności struktury funkcjonalno-przestrzennej w poszczególnych jednostkach osadniczych,
- 2) dążenie do zwartości struktury przestrzennej miejskich i wiejskich jednostek osadniczych oraz uzyskania równowagi terenów zabudowanych oraz terenów zieleni urządzonej oraz otwartych,
- 3) kształtowanie zabudowy w formie spójnych, całościowych i kompletnych zespołów urbanistycznych,
- 4) zachowanie charakterystycznych cech krajobrazu oraz eksponowania historycznie ukształtowanych dominant i panoram oraz wartościowych obiektów współczesnej architektury,
- 5) nie wprowadzanie dysharmonijnych form zabudowy i zagospodarowania w stosunku do walorów kulturowych istniejącej zabudowy oraz walorów krajobrazu,
- 6) kształtowanie zabudowy usługowej, w tym dla turystyki i lecznictwa uzdrowiskowego zgodnie z przyjętymi zasadami ochrony obszarów o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych oraz kulturowych,
- 7) uzyskiwanie wysokiej jakości rozwiązań architektonicznych,
- 8) racjonalności i ekonomiki wykorzystania przestrzeni zwłaszcza dla pełnienia funkcji mieszkaniowych i produkcyjno-usługowych,
- 9) tworzenie stref wyłączonych z ruchu samochodowego w centrach głównych miast, na rzecz publicznych środków transportu,
- 10) zapewnienie łatwego dostępu do transportu publicznego z terenów peryferyjnych.

2.4. KIERUNKI I ZASADY ROZWOJU TRANSPORTU I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

1. Dla rozwoju systemów transportu, ustala się następujące kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego:

- 1) **kształtowanie spójnego przestrzennie systemu zewnętrznych powiązań drogowych - poprawa dostępności zewnętrznej**, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:
 - a. poprawy drogowej dostępności komunikacyjnej wszystkich obszarów województwa oraz powiązania ich z krajowym i europejskim systemem drogowym,
 - b. planowania, projektowania i przebudowy drogowych systemów komunikacyjnych z uwzględnieniem wymogów ochrony zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego,
 - c. przejmowania części przewozów drogowych przez energooszczędne, bardziej przyjazne środowisku systemy transportowe (kolej i żeglugę śródlądową),
 - d. opracowania rozwiązań służących modernizacji i rozbudowie dróg, które stanowią alternatywne szlaki dla sieci autostrad,
 - e. budowy mostów drogowych i kolejowych sprzyjających rozwojowi powiązań transgranicznych,
 - f. zapewnienia bezpieczeństwa systemu transportu oraz wzmocnienie systemu reagowania na zdarzenia w komunikacji (służby ratunkowe);

- 2) **kształtowanie spójnego systemu powiązań wewnętrznych regionu zarówno wewnątrz obszarów rozwoju, jak i pomiędzy nimi - poprawa dostępności wewnętrznej**, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:
- a. poprawy wewnętrznej dostępności komunikacyjnej głównych ośrodków osadniczych,
 - b. modernizacji i rozbudowy istniejącego układu dróg z dopuszczeniem zmian w ich przebiegu, zwłaszcza w przypadku budowy obwodnic,
 - c. wyznaczania przebiegu nowych głównych dróg z minimalną ingerencją w tereny o najwyższych walorach przyrodniczych i obszary chronione, z jednoczesnym zapewnieniem ochrony przed negatywnym oddziaływaniem na środowisko i kompensacją przyrodniczą,
 - d. dopuszczenia lokalizacji dodatkowych węzłów drogowych w uzasadnionych przypadkach w ciągach autostrad i dróg ekspresowych w oparciu o analizy techniczno-ekonomiczne istniejącej sieci drogowej przy uwzględnieniu normatywnych warunków w zakresie odległości węzłów wynikających z przepisów szczególnych,
 - e. koordynacji rozwoju osadnictwa z istniejącą i planowaną siecią komunikacyjną przy minimalizacji czasu przejazdów, kosztów dostępu i emisji zanieczyszczeń,
 - f. poprawy warunków przejazdu przez obszary zurbanizowane i rozwoju transportu publicznego z uwzględnieniem specyfiki obszarów zabytkowych i intensywnie zabudowanych,
 - g. kompleksowe rozwiązanie problemów transportowych w obszarze przygranicznym z uwzględnieniem połączeń trans granicznych,
 - h. rozbudowy turystycznej sieci dróg w obszarze trans granicznym,
 - i. poprawy połączeń komunikacyjnych obszarów turystycznych Karkonoszy, Gór Izerskich i Gór Łużyckich poprzez Zittau,
 - j. zapewnienia bezpieczeństwa systemu transportu oraz wzmocnienie systemu reagowania na zdarzenia w komunikacji (służby ratunkowe);
- 3) **podwyższanie parametrów użytkowych sieci drogowej**, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:
- a. dostosowania parametrów technicznych dróg do obowiązujących normatywów, w oparciu o realne uwarunkowania terenowe,
 - b. ograniczenia ruchu kołowego lub jego eliminacji z obszarów zabudowanych, zwłaszcza z centrów miast,
 - c. wielowariantowego badania optymalnego przebiegu planowanych dróg,
 - d. rygorystycznego nie włączania dróg dojazdowych bezpośrednio do dróg o wyższej randze, a jedynie poprzez drogi zbiorcze oraz ograniczania lokalizacji nowych skrzyżowań i zjazdów z dróg ponadlokalnych i obsługi terenów poprzez istniejące skrzyżowania i zjazdy,

- e. wprowadzenia wydzielonych pasów ruchu dla komunikacji rowerowej oraz chodników dla pieszych wzdłuż dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych w terenie zabudowanym;
- 4) **kształtowanie spójnego systemu zewnętrznych i wewnętrznych, kolejowych powiązań transportowych**, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:
- a. poprawy dostępności komunikacyjnej głównych ośrodków osadniczych województwa z krajowym i europejskim systemem kolejowym,
 - b. planowania, projektowania i przebudowy kolejowych systemów transportowych z uwzględnieniem wymogów ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego;
 - c. modernizacji infrastruktury kolejowej z minimalną ingerencją w tereny o najwyższych walorach przyrodniczych i obszarów chronionych, z jednoczesnym zapewnieniem ochrony przed negatywnym oddziaływaniem na środowisko i kompensacją przyrodniczą,
 - d. sukcesywnego powiększania kolejowych przewozów, zwłaszcza surowców skalnych i kruszyw,
 - e. utrzymania terenów po zlikwidowanych liniach kolejowych i ich ochrona przed wprowadzaniem zabudowy (dla możliwego ich ponownego wykorzystania dla funkcji transportowej i turystycznej),
 - f. rozbudowy systemu Wrocławskiej Kolei Aglomeracyjnej oraz uruchomienie systemów Jeleniogórskiej Kolei Miejskiej (JKM) i Wałbrzyskiej Kolei Aglomeracyjnej (WKA),
 - g. skracania czasów przejazdu w ruchu osobowym i przewozów w ruchu towarowym,
 - h. zachowania i rozbudowy szynowych połączeń między miejscowościami centralnymi w ruchu transgranicznym,
 - i. rozbudowa transgranicznej, regionalnej komunikacji publicznej,
 - j. prowadzenia prac przygotowawczych do budowy kolei dużych prędkości w regionie,
 - k. zapewnienia bezpieczeństwa systemu transportu oraz wzmocnienie systemu reagowania na zdarzenia w komunikacji (służby ratunkowe);
- 5) **podwyższanie parametrów użytkowych sieci kolejowej**, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:
- a. przeprowadzenia modernizacji istniejących szlaków kolejowych z podniesieniem ich parametrów technicznych,
 - b. poprawy warunków przejazdu przez obszary zurbanizowane,
 - c. poprawy i rozbudowy powiązań przygranicznych;
- 6) **wzmacnianie transportu lotniczego - poprawa dostępności**, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:
- a. prowadzenia rozbudowy głównego, regionalnego portu lotniczego we Wrocławiu przy utrzymaniu odpowiednich norm dla uciążliwości od hałasu,
 - b. kompleksowej rozbudowy powiązań drogowych i kolejowych portu lotniczego z centrum Wrocławia oraz głównych ośrodków osadniczych regionu,

- c. rozbudowy sieci małych lotnisk o znaczeniu regionalnym,
 - d. modernizacja istniejących lotnisk sportowych, sanitarnych i powojeskowych w regionie,
 - e. spełnienia wymogów prawnych przez obiekty budowlane oraz naturalne w otoczeniu lotnisk (dla zapewnienia bezpieczeństwa ruchu cywilnych statków powietrznych i wykonywanych do i z lotniska operacji lotniczych),
 - f. zapewnienia bezpieczeństwa systemu transportu oraz wzmocnienie systemu reagowania na zdarzenia w komunikacji (służby ratunkowe);
- 7) **poprawa żeglowności ODW**, realizowana przy uwzględnieniu następujących zasad:
- a. doprowadzenia Drogi do parametrów III klasy żeglowności przy uzyskaniu wysokiego stopnia spójności form i sposobu prowadzenia żeglugi z systemami ochrony przyrody doliny Odry,
 - b. modernizacji i rozbudowy obiektów infrastruktury związanej z prowadzeniem żeglugi,
 - c. uwzględniania możliwości powiązania ww. drogi wodnej ze szlakami wodnymi na Dunaju i Łabie. zwłaszcza w kontekście uwarunkowań środowiskowych,
 - d. zapewnienia bezpieczeństwa systemu transportu oraz wzmocnienie systemu reagowania na zdarzenia w komunikacji (służby ratunkowe);
- 8) **wzrost konkurencyjności żeglugi śródlądowej**, realizowany przy uwzględnieniu następujących zasad:
- a. zapewnienia większej niezawodności transportu wodnego i umożliwienie regularnej żeglugi przez co najmniej 270 dni w roku,
 - b. wzrostu odrzańskich przewozów długodystansowych w ruchu krajowym i międzynarodowym,
 - c. wykorzystania dróg wodnych do żeglugi pasażerskiej i turystycznej oraz rozwoju wybranych typów przewozów;
- 9) **kształtowanie spójnego, intermodalnego systemu publicznego transportu zbiorowego zapewniającego wysokiej jakości możliwości przemieszczeń wewnątrz regionu, obszaru metropolitalnego, obszarów rozwoju oraz jednostek osadniczych**, realizowane przy poszanowaniu następujących zasad:
- a. integracji przestrzennej, funkcjonalnej i taryfowej poszczególnych form transportu zbiorowego,
 - b. doboru optymalnych środków transportu zbiorowego do skali popytu na przewozy przy jednoczesnym stosowaniu narzędzi, zgodnych z zasadą zrównoważonej mobilności, kształtujących popyt na przemieszczanie się,
 - c. ułatwień infrastrukturalnych i organizacyjnych w dostępie do transportu zbiorowego dla użytkowników transportu indywidualnego (parkingi P&R, B&R oraz bezpieczne i wygodne ciągi piesze),
 - d. powszechnej dostępności i wysokiego standardu pasażerskiej informacji statycznej i dynamicznej;
2. Dla rozwoju systemów infrastruktury technicznej, ustala się następujące kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego:
- 1) **zapewnienie niezawodnych dostaw wody pitnej oraz budowa i rozbudowa infrastruktury dla odprowadzania i oczyszczania ścieków**, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:

- a. racjonalnego gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych oraz ochrony terenów źródliskowych i ujęć wody poprzez właściwe zagospodarowanie stref ochronnych;
 - b. zapewnienia niezawodności funkcjonowania systemu zaopatrzenia w wodę;
 - c. kompleksowego i równoczesnego rozwiązywania problemów zaopatrzenia w wodę i oczyszczania ścieków;
 - d. porządkowania gospodarki wodno-ściekowej w całych zlewniach rzek;
 - e. rozwoju współpracy regionalnej w zakresie poprawy jakości wód płynących, w szczególności w obszarach ochrony pobierania wody do spożycia;
 - f. rozwoju współpracy międzynarodowej dla ograniczenia ilości zanieczyszczeń transgranicznych (w ramach porozumień wynikających z międzynarodowych umów i programów);
- 2) **utworzenie sprawnie działającego systemu gospodarki odpadami**, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:
- a. kompleksowego i systemowego rozwiązywania gospodarki odpadami (z uwzględnieniem najnowocześniejszych dostępnych technik ich unieszkodliwiania i odzysku, w tym wykorzystania do produkcji energii);
 - b. realizacji wspólnych przedsięwzięć z regionami sąsiednimi;
 - c. kompleksowego prowadzenia gospodarki i unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, w tym możliwe powiększenie obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych „Żelazny Most” wraz z budową nowej kwatery oraz eliminacją lub ograniczeniem negatywnego oddziaływania na środowisko oraz życie i zdrowie ludzi.
- 3) **rozbudowa i modernizacja sieci i urządzeń energetycznych wraz z ich dostosowaniem do potrzeb krajowego i europejskiego rynku energii i paliw**, realizowana przy uwzględnieniu następujących zasad:
- a. stosowania działań minimalizujących negatywne oddziaływanie produkcji i przesyłu energii oraz paliw na środowisko (m. in. poprzez zachowanie pasów technologicznych, ograniczających zabudowę wzdłuż sieci energetycznych);
 - b. racjonalnego gospodarowania zasobami złóż surowców energetycznych (węгля kamiennego, brunatnego i gazu);
 - c. ograniczenia transportu paliw siecią drogową i kolejową na rzecz ich przesyłania rurociągami;
 - d. zwiększenia efektywności przesyłu, zaopatrzenia i zużycia energii – rozwój technologii sieci inteligentnych;
 - e. zwiększenia udziału energii wytwarzanej w układzie skojarzonym;
 - f. rozbudowy i modernizacji połączeń energetycznych z województwami i państwami sąsiednimi dla zapewnienia alternatywnych dróg dostaw energii i paliw;
- 4) **wzrost wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych**, realizowany przy uwzględnieniu następujących zasad:

- a. rozwoju wytwarzania energii z zasobów odnawialnych przy wykorzystaniu naturalnych uwarunkowań regionu;
 - b. lokalizowania inwestycji związanych z farmami wiatrowymi:
 - w obszarach potencjalnie najmniej konfliktowych poza strefą zintegrowanej ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz krajobrazu i w obszarach turystyczno-wypoczynkowych,
 - z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z ochrony ekspozycji obszarów o istotnych walorach krajobrazowych oraz zachowanych wartościach krajobrazu kulturowego, w tym odcinki związane z ekspozycją zespołów osadniczych oraz zespołów architektonicznych w Brzezimierzu (gm. Domaniów), Oleśnicy Małej i Niemilu (gm. Oława), miejscowościach w gminach Środa Śląska i Miękinia;
 - c. realizowania inwestycji wodnych wymagających budowy urządzeń piętrzących przy zapewnieniu pełnej funkcjonalności ekologicznej rzek oraz ekosystemów dolinnych;
 - d. wspierania rozwoju rozproszonej energetyki odnawialnej;
- 5) **rozwój systemów telekomunikacyjnych**, realizowany przy uwzględnieniu następujących zasad:
- a. wspierania rozwoju infrastruktury przewodowej i bezprzewodowej zwiększającej dostęp do szerokopasmowego internetu;
 - b. budowy systemów telekomunikacji, niekolidujących z istniejącym zainwestowaniem i ochroną środowiska.
3. Dla poprawy stanu ochrony przeciwpowodziowej, ustala się następujące kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego:
- 1) **wdrożenie nowoczesnego systemu zarządzania ryzykiem powodziowym**, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:
 - a. zwiększania naturalnej retencji oraz maksymalnego zatrzymywania wód deszczowych w miejscach ich opadu, zwłaszcza na terenach górskich i zurbanizowanych;
 - b. respektowania i wykorzystywania wszelkich dostępnych informacji dotyczących ochrony przeciwpowodziowej, zasięgu terenów zalewowych i specyfiki rzek przy sporządzaniu studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
 - c. nie wprowadzania zabudowy mieszkaniowej na tereny zalewowe oraz dostosowania intensywności ich zagospodarowania przestrzennego do występującego stopnia zagrożenia powodziowego;
 - d. szczególnej ochrony zagrożonych powodzią głównych ciągów komunikacyjnych;
 - e. wdrażania działań z zakresu pośredniej i bezpośredniej ochrony przeciwpowodziowej, wskazanych w opracowanych przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu studiach ochrony przed powodzią.

Dopóki nie zostaną wyznaczone nowe granice obszarów ryzyka powodziowego, obowiązują granice obszarów szczególnego i potencjalnego zagrożenia powodzią oraz obszarów wymagających ochrony przed powodzią wyznaczone przez dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej (RZGW) w Studiach ochrony przed powodzią wykonanych dla poszczególnych zlewni rzek. Dla województwa dolnośląskiego są to zlewnie: Bystrzyca, Górnego Bobru, Kaczawy, Kwisy, Nysy Kłodzkiej. Na pozostałych terenach, zgodnie z ustawą Prawo wodne, obszar szczególnego zagrożenia powodzią stanowi teren pomiędzy linią brzegu rzeki i wałem przeciwpowodziowym.

2) **koordynacja działań w dorzeczu Odry na rzecz prewencyjnego planowania przestrzennego**, realizowana przy uwzględnieniu następujących zasad:

a. prowadzenia wszelkich działań dla ochrony przed powodzią w obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, takich jak:

- obszary szczególnego i potencjalnego zagrożenia powodzią oraz obszary wymagające ochrony przed powodzią;
- obszary zagrożone powodzią dla rzeki Odry (wg projektu „Bezpieczna gmina nad Odrą”, WWF, RZGW);
- pozostałe tereny szczególnego zagrożenia powodzią, stanowiące tereny położone pomiędzy liniami brzegowymi rzek i wałami przeciwpowodziowymi;

b. uzgadniania zadań w zakresie projektowanej ochrony przed powodzią z sąsiednimi krajami i województwami, położonymi w granicach właściwych dorzeczy;

c. wykorzystanie prewencyjnych możliwości planowania przestrzennego w minimalizowaniu negatywnych skutków powodzi;

d. wykorzystania uspołecznienia procesu planowania przestrzennego oraz zwiększenia gotowości regionów odrzańskich do współdziałania w zarządzaniu przestrzenią całego dorzecza Odry;

e. monitorowania i uzgadniania wszelkich działań inwestycyjnych, mogących zwiększać ryzyko powodziowe, prowadzonych w obszarze województwa i poza nim (w granicach ww. dorzecza).

4. Dla poprawy stanu obronności i bezpieczeństwa, ustala się następujące kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego:

1) **utrzymanie funkcji terenów zamkniętych oraz ich stref ochronnych**, realizowane przy określeniu zasady utrzymania terenów zamkniętych z ich strefami ochronnymi z wprowadzeniem niezbędnych zmian ich granic, o ile wystąpią takie potrzeby;

2) **poprawa funkcjonowania systemów zapewnienia bezpieczeństwa publicznego**, realizowaną przy uwzględnieniu następujących zasad:

- a. minimalizowania skutków awarii przemysłowych i klęsk żywiołowych;
- b. budowy systemów bezpieczeństwa odpornych na awarie i klęski żywiołowe;

- c. rozbudowy i odbudowy krajowego systemu elektroenergetycznego i gazowego w celu zapewnienia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej i gazu;
- d. wzmocnienia zintegrowanego systemu ratownictwa medycznego;
- e. wytrasowania bezpiecznych dla otoczenia dróg służących do transportu materiałów niebezpiecznych i podniesienie ich klas technicznych;
- f. zapewnienia zasobów ratowniczych gwarantujących optymalny czas dotarcia sił i środków do osób zagrożonych.

2.5. ZASADY PLANOWANIA ROZWOJU I ZAGOSPODAROWANIA OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

1. Zakłada się opracowanie kompleksowych studiów i analiz dla wyodrębnionych w Planie, 12 obszarów problemowych, uznanych w SRWD 2020 za Obszary Interwencji:

- 1) Wrocławski Obszar Metropolitalny;
- 2) Legnicko-Głogowski Okręg Przemysłowy;
- 3) Ziemia Kłodzka;
- 4) Ziemia Dzierżoniowska;
- 5) Aglomeracja Wałbrzyska;
- 6) Aglomeracja Jeleniogórska;
- 7) Worek Turoszowski;
- 8) Dolina Baryczy i Wzgórz Trzebnickich;
- 9) Obszar Transgraniczny;
- 10) Autostrada Nowej Gospodarki;
- 11) Obszar Rolniczy;
- 12) Dolina Odry.

2. W powyższych studiach i analizach należy uwzględniać główne cele rozwoju wskazane w SRWD 2020 i zamieszczone w tabeli 3.

3. Podstawą sporządzenia ww. opracowań winno być porozumienie, zawarte pomiędzy Marszałkiem Województwa, zainteresowanymi samorządami oraz innymi podmiotami, w tym organizacjami pozarządowymi, zgodnie z zasadą partnerstwa i współpracy.

4. W odniesieniu do wyznaczonych obszarów problemowych (Obszarów Interwencji) obowiązujące są zasady zagospodarowania przestrzennego określone w rozdziale 2. Podstawowe kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego, w odniesieniu do poszczególnych sfer i dziedzin.

5. Zasady prowadzenia polityki rozwoju, w tym polityki przestrzennej województwa dolnośląskiego, również wobec obszarów problemowych, określone zostały w SRWD 2020, w następujący sposób:

- 1) Zasada partnerstwa i współpracy (partnerstwo: publiczno-publiczne, publiczno-społeczne, publiczno-prywatne);
- 2) Zasada wieloszczeblowego zarządzania i zintegrowanych projektów inwestycyjnych;

- 3) Zasada budowania tożsamości regionalnej;
 - 4) Zasada zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego dla następnych pokoleń (zasada zrównoważonego rozwoju);
 - 5) Zasada decentralizacji i dekoncentracji systemu wdrażania;
 - 6) Zasada celowości i efektywności interwencji;
 - 7) Zasada równości szans.
-

TABELA 3: Realizacja 8 głównych celów rozwoju w obszarach interwencji – za Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego – skala od 1 (najistotniejszy) do 8.

OBSZARY INTERWENCJI		Wrocławski Obszar Metropolitalny	Legnicko Głogowski Obszar Przemysłowy	Ziemia Kłodzka	Ziemia Dzierżoniowska	Aglomeracja Wałbrzyska	Aglomeracja Jeleniogórska	Worek Turoszowski	Kraina Baryczy	Obszar Transgraniczny	Autostrada Nowej Gospodarki	Obszar Rolniczy	Dolina Odry
CELE ROZWOJU		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
CEL 1	Rozwój gospodarki opartej na wiedzy	4	4	6	7	3	5	7	8	4	5	6	8
CEL 2	Zrównoważony transport i poprawa dostępności transportowej	1	1	1	1	1	1	8	2	1	1	8	1
CEL 3	Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP	6	3	4	2	2	3	5	5	2	3	4	4
CEL 4	Ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa	2	2	5	5	8	4	4	1	5	4	1	2
CEL 5	Zwiększenie dostępności technologii komunikacyjno-informacyjnych	8	8	7	8	4	6	6	7	7	7	5	7
CEL 6	Wzrost zatrudnienia i mobilności pracowników	5	5	2	3	7	2	3	3	3	2	7	5
CEL 7	Włączenie społeczne i podnoszenie poziomu życia	3	7	3	6	6	7	1	6	6	6	3	6
CEL 8	Podniesienie poziomu edukacji, kształcenie ustawiczne	7	6	8	4	5	8	2	4	8	8	2	3

3 | DZIAŁANIA I ZADANIA, SŁUŻĄCE REALIZACJI PRZYJĘTYCH KIERUNKÓW I ZASAD ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

3.1. DZIAŁANIA I ZADANIA DLA OCHRONY I WYKORZYSTANIA ZASOBÓW PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWYCH I KULTUROWYCH ORAZ POPRAWY STANU ŚRODOWISKA

1. Wskazane w Planie działania i zadania służą realizacji przyjętych kierunków ochrony i wykorzystania zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych regionu oraz są zgodne z obowiązującymi przepisami, dokumentami planistycznymi, krajowymi i regionalnymi oraz programami rozwoju.
2. W Planie, w tekście i na załącznikach graficznych, rysunkach Planu nr 1A i 1B, obejmujących „Kierunki ochrony zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych oraz poprawy stanu środowiska”, określone zostały elementy (istniejące i planowane) systemu ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, ochrony uzdrowisk oraz dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, w tym:
 - 1) strefa zintegrowanej ochrony walorów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu oraz obszary najwyższej ochrony;
 - 2) obszary zasilania Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) wymagające szczególnej ochrony przed zanieczyszczeniem;
 - 3) tereny udokumentowanych i niezagospodarowanych złóż kopalin;
 - 4) obszary najlepszych gleb wymagających szczególnej ochrony;
 - 5) parki narodowe z otulinami;
 - 6) rezerваты przyrody z otulinami;
 - 7) parki krajobrazowe z otulinami;
 - 8) obszary chronionego krajobrazu
 - 9) obszary Natura 2000 specjalnej ochrony (OSO);
 - 10) obszary Natura 2000 – obszary specjalne ochrony (SOO);
 - 11) strefy ochronne uzdrowisk;
 - 12) parki kulturowe.

TABELA 4: Ochrona przyrody i krajobrazu

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących
1.	Zachowanie i odtwarzanie zasobów przyrodniczo-krajobrazowych	1. Przeprowadzenie waloryzacji krajobrazu lokalnego i opracowanie studiów dla jego ochrony	obszar województwa	Samorządy lokalne (zmiany suikzp oraz mpzp)
		2. Zachowanie i odtwarzanie technicznej i biologicznej zabudowy cieków i zbiorników wodnych	obszar województwa	RZGW, DZMiUW (projekty realizacyjne)
		3. Ochrona, uzupełnianie i rozbudowa terenów zielonych w miastach i ich otoczeniu, a także na terenach wiejskich	obszar województwa w tym obszar WrOM	Samorząd województwa, samorządy lokalne (zmiany suikzp oraz mpzp)
		4. Ochrona georóżnorodności poprzez tworzenie stanowisk i parków geologicznych	- Sudety i Przedgórze Sudeckie	samorząd województwa, samorządy lokalne (zmiany suikzp oraz mpzp), PiG, organizacje pozarządowe
2.	Zachowanie i ochrona przestrzeni o zasobach i walorach uzdrowiskowych	1. Ochrona uzdrowisk statutowych w granicach stref A,B,C zgodnie z obowiązującymi statutami	Cieplice Zdrój, Czerniawa Zdrój, Długopole Zdrój, Duszniki Zdrój, Jedlina Zdrój, Kudowa Zdrój, Lądek Zdrój, Polanica Zdrój, Przerzeczyn Zdrój, Szczawno Zdrój, Świeradów Zdrój,	Samorząd województwa, samorządy lokalne gmin uzdrowiskowych
		2. Ochrona obszarów o walorach uzdrowiskowych przez zapewnienie odpowiednich warunków prawnych, przestrzennych i ekologicznych dla zachowania i rozwoju funkcji uzdrowiskowej	Sokołowsko, Trzebnica, Sobótka, obszary i miejscowości o walorach uzdrowiskowych w obszarze województwa	Samorząd województwa, samorządy lokalne gmin o walorach uzdrowiskowych
3.	Rozszerzenie i umocnienie regionalnego systemu obszarów chronionych i jego zintegrowanie z systemami krajowymi i europejskimi	1. Uzupełnienie sieci i ochrona siedlisk i stanowisk w obrębie Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000	obszar województwa	Minister właściwy ds. środowiska, GDOŚ, RDOŚ
		2. Powiększenie obszarów Parków Narodowych (w trybie wymagającym uzgodnień z zainteresowanymi gminami):		Dyrektorzy Parków Narodowych, Minister właściwy ds. środowiska, samorządy lokalne (zmiany suikzp oraz mpzp)
		- Karkonoskiego (dotyczy wyłącznie KPN na terenie województwa dolnośląskiego)	m. Jelenia Góra, gm. Kamienna Góra, m. Karpacz, m. Kowary, gm. Lubawka, m. Piechowice, gm. Podgórzyn, m. Szklarska Poręba	
		- Gór Stołowych	gm. Lewin Kłodzki, m. Kudowa-Zdrój, gm. Radków, gm. Szczytna,	
	3. Utworzenie rezerwatów Lasek Kondratowski oraz	gm. Męcinka, gm. Paszowice (powyższe lokalizacje mogą	RDOŚ, samorządy lokalne	

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących
		Muchowskie Wzgórze/Mszana i Obłoga, Swarna Góra, łąki Muchowskie, Rataj oraz innych rezerwatów	być uzupełnione o inne, dodatkowe obiekty)	
		4. Powiększenie rezerwatów Torfowisko Borówki, Wąwóz Myśluborski	gm. Gromadka, gm. Męcinka, gm. Paszowice	RDOŚ, samorządy lokalne
		5. Utworzenie parku krajobrazowego w dolinie Odry i Oławy	gm. Czernica, gm. Jelcz Laskowice, gm. Oława, m. Oława, gm. Siechnice, m. Wrocław	Instytucje właściwe zgodnie z ustawą o ochronie przyrody
		6. Opracowanie planów ochrony lub planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych oraz obszarów NATURA 2000	obszary chronione nie posiadające planów ochrony lub planów zadań ochronnych w województwie	Instytucje właściwe zgodnie z ustawą o ochronie przyrody
		7. Ukształtowanie sieci korytarzy ekologicznych		Samorząd województwa, samorządy lokalne (zmiany suikzp oraz mpzp)
		- części Południowo-Centralnego,	pasmo łączące Bory Dolnośląskie z lasami milickimi, doliną Baryczy i Borami Stobrawskimi (w woj. opolskim),	
		- części Zachodniego,	pasma łączące kompleksy leśne od Sudetów, poprzez Bory Dolnośląskie do lasów zielonogórskich (w lubuskim)	
		- pozostałych	pasma łączące izolowane obszary cenne przyrodniczo (np. Masyw Ślęży, Wzgórze Niemczańsko-Strzelińskie i inne)	
		8. Ochrona i wzmocnienie roli dolin rzecznych jako ważnych korytarzy ekologicznych	Odra, Barycz, Bóbr, Bystrzyca, Dobra, Kaczawa, Kwisa, Nysa Kłodzka, Nysa łużycka, Oława, Strzegomka, Ścinawka, Ślęza, Widawa i pozostałe rzeki województwa	Dyrekcja Dolnośląskiego Zespołu Parków Krajobrazowych, samorządy lokalne (zmiany suikzp oraz mpzp)RZGW, RDOŚ
		9. Utworzenie obszarów chronionego krajobrazu głównie dla ochrony wybranych korytarzy ekologicznych	Karkonosze-Góry Izerskie (w tym m.in.: m. Jelenia Góra, m. Karpacz, m. Kamienna Góra, m. Kowary, gm. Lubawka, gm. Mirsk, gm. Mysłakowice, m. Piechowice, gm. Podgórzyn, gm. Stara Kamienica, m. Szklarska Poręba, m. Świeradów Zdrój); Wzgórze Niemczańsko-Strzelińskie (w tym m.in.: gm. Kondratowice, gm. Strzelin); Wzgórze Trzebnickie (a w	Samorząd województwa, samorządy lokalne (zmiany suikzp oraz mpzp)

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących
			tym m.in.: gm. Brzeg Dolny, gm. Długołęka, gm. Dobroszyce, gm. Oborniki Śląskie, gm. Wisznia Mała, gm. Trzebnica, gm. Zawonia); Leśniańsko-Złotnicki (gm. Leśna, gm. Gryfów Śląski, gm. Olszyna).	
		10. Wdrażanie koncepcji zintegrowanego systemu terenów zielonych wokół Wrocławia	tereny Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego (WrOM)	jw.
		11. Koordynacja działań dla zintegrowania systemu terenów chronionych w województwie z systemami ochronnymi w województwach i regionach sąsiednich (w tym na terenach pogranicza polsko-niemieckiego i polsko-czeskiego)	tereny położone przy granicy województwa	Samorząd województwa, RDOŚ, samorządy lokalne (zmiany suikzp oraz mpzp), PIG, organizacje pozarządowe, właściwe organy krajów sąsiednich

TABELA 5: Ochrona dziedzictwa kulturowego

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących
1.	Harmonijne kształtowanie krajobrazu kulturowego oraz poprawa stanu i wykorzystania zespołów zabytkowych.	1. Utworzenie parków kulturowych na obszarach o wysokich walorach krajobrazu kulturowego.	- opactwo cystersów w Henrykowie (gm. Ziębice), Lubiążu (gm. Wołów), Kamieńcu Ząbkowickim z zamkiem i parkiem zamkowym (gm. Kamieniec Ząbkowicki), Krzeszowie (gm. Kamienna Góra); - założenie kalwaryjskie w Wambierzycach (gm. Radków); - starówka w Chełmsku Śląskim (gm. Lubawka); - zespół zamku i parku w Wałbrzychu - Książu (m. Wałbrzych); - zamki w Bolkowie - Świnach (gm. Bolków), Wleniu (gm. Wleń), Czocho (gm. Leśna), Chojnik z Sobieszowem (m. Jelenia Góra); - założenia rezydencjonalne w Maciejowcu wraz z zaporą w Pilchowicach (gm. Lubomierz, gm. Wleń); - założenia śródmiejskie i zespół pałacowo-parkowy	Wojewódzki Konserwator Zabytków, samorządy gminne (plany ochrony parków kulturowych i mpzp)

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących
			<p>w Miliczu (gm. Milicz); układ wsi Wierzchowice - Krośnice (gm. Krośnice); - zespół historycznego miasta we Wrocławiu; - zespół budownictwa przysłupowego w Bogatyni-Markocicach (gm. Bogatynia); - zespół kopalni węgla kamiennego w Wałbrzychu - instytucja kultury Park Kulturowy - Stara Kopalnia (m. Wałbrzych). <i>(powyższe lokalizacje mogą być uzupełniane o inne, dodatkowe obiekty).</i></p>	
		<p>2. Wprowadzenie na listę pomników historii obiektów zabytkowych o bardzo wysokich wartościach historycznych, naukowych i artystycznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kościół Pokoju w Jaworze (m. Jawor); - Kościół Pokoju w Świdnicy (m. Świdnica); - opactwa cystersów w Henrykowie (gm. Ziębice), Lubiązu (gm. Wołów), Trzebnicy (gm. Trzebnica); - Kościół Wang w Karpaczu Górnym (m. Karpacz); - katedra w Świdnicy (m. Świdnica); - zespół poklasztorny w Oleśnicy Małej (gm. Oława);- zamek w Oleśnicy (gmina Oleśnica); - zespół pałacowy w Bagnie (gm. Oborniki Śląskie); - zespół zamku i parku krajobrazowego w Wałbrzychu-Książu (m. Wałbrzych); - Obozowisko Homo Erectusa -Winna Góra w Trzebnicy (gm. Trzebnica); - część staromiejska oraz Twierdza Kłodzka i Fort Owcza Góra w Kłodzku (m. Kłodzko); - zespół drewnianych kościołów w subregionie wrocławskim w: Boguszycach (gm. Oleśnica), Bystrzycy Oławskiej (gm. Oława), Chełstowie, Grabownie Małym (gm. Twardogóra), Dzielawicach (gm. Międzybórz), Godzięcinie (gm. Brzeg Dolny), Koniowie (gm. Trzebnica), Miliczu, Sułowie 	<p>Prezydent RP, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Wojewódzki Konserwator Zabytków</p>

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących
			<p>(gm. Milicz), Pawłowie Trzebnickim (gm. Prusice), Pełczynie (gm. Wołów), Radzowicach (gm. Dziadowa Kłoda), Sułowie Wielkim (gm. Wąsosz), Świętym Marku (gm. Syców), Trzebicku (gm. Cieszków), Wierzchowicach (gm. Krośnice), Złotowie (gm. Zawonia);</p> <p>- kaplica Czaszek w Czermej (m. Kudowa Zdrój).</p> <p>(powyższe lokalizacje mogą być uzupełniane o inne, dodatkowe objekty).</p>	
2.	Ochrona oraz poprawa stanu i wykorzystania zespołów zabytkowych.	<p>3. Wpisanie na listę światowego dziedzictwa UNESCO Doliny Pałaców i Ogrodów Kotliny Jeleniogórskiej.</p> <p>1. Realizacja kompleksowej rewitalizacji zabytkowych układów przestrzennych miast i zespołów zabytkowych oraz zachowanie zabytkowych obiektów i zespołów architektury regionalnej na terenach wiejskich.</p> <p>2. Zagospodarowanie terenów pól bitew historycznych oraz utrzymanie miejsc pamięci narodowej.</p> <p>3. Ekspozowanie i</p>	<p>- Dolina Pałaców i Ogrodów Kotliny Jeleniogórskiej (gm. Mysłakowice, gm. Podgórzyn, m. Kowary, m. Jelenia Góra).</p> <p>- obszar województwa</p> <p>- pola bitewne m.in.: w Głogowie (m. Głogów), Legnickim Polu (gm. Legnickie Pole), Niemczy (gm. Niemcza), pod Dzierżoniowem (m. Dzierżoniów), Lutynią (gm. Miękinia), nad Kaczawą - Dunino (gm. Krotoszyce), pod Strugą (gm. Dobromierz);</p> <p>- tereny byłego niemieckiego, nazistowskiego obozu koncentracyjnego w Rogoźnicy - Gross Rosen (gm. Strzegom) i jego 58 podobozów na terenie obecnego województwa dolnośląskiego, pomniki i cmentarze wojenne m.in.: w Kolcach (gm. Głuszycy), Głuszycy (gm. Głuszycy), Walimiu (gm. Walim), Wrocławiu (m. Wrocław), Zgorzelcu (m. Zgorzelec), Bolesławcu (m. Bolesławiec).</p> <p>- obszary lokalizacji</p>	<p>Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Wojewódzki Konserwator Zabytków, UNESCO</p> <p>Wojewódzki Konserwator Zabytków, samorządy gminne (lokalne programy rewitalizacji), samorząd województwa</p> <p>gminy</p> <p>Wojewódzki Konserwator</p>

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących
		udostępnianie stanowisk archeologicznych o zachowanych formach krajobrazowych.	stanowisk archeologicznych o zachowanych formach krajobrazowych na terenie województwa.	Zabytków, samorządy lokalne (suikzp oraz mpzp) PIG, organizacje pozarządowe
3.	Ochrona dóbr kultury współczesnej	1. Wprowadzenie ochrony wybranych obiektów architektury współczesnej (w zakresie utrzymania ich form i ukształtowania).	<ul style="list-style-type: none"> - dom parafialny w Bielawie (m. Bielawa); - odbudowa rynku w Bolesławcu (m. Bolesławiec); - stopień wodny na Odrze w Brzegu Dolnym (gm. Brzeg Dolny); - budynek administracyjny i obiekty produkcyjne kopalni Konrad w Iwinach (gm. Warta Bolesławiecka); - odbudowa pierzei Rynku w Jaworze (m. Jawor); - odbudowa pierzei rynku, osiedle zakładowe „Celwiskozy”, przedszkole „Polfy”, hotel Cieplice w Jeleniej Górze (m. Jelenia Góra); - dom kultury i osiedle mieszkaniowe w Kowarach (m. Kowary); - szkoła podstawowa, schronisko z obserwatorium meteorologicznym na Śnieżce (m. Karpacz); - dom towarowy Savia w Legnicy (m. Legnica); - zespół domów jednorodzinnych na os. J. Sobieskiego w Oławie (m. Oława); - dawny ośrodek wypoczynkowy OSiR w Rokitekach (gm. Chojnów); - Hotel CRR KRUS (dawny Granit) w Szklarskiej Porębie (m. Szklarska Poręba); - wieża ciśnień w Świdnicy (m. Świdnica); - szkoła podstawowa nr 21 w Wałbrzychu (m. Wałbrzych); - zespół obiektów wskazanych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania stanowiących dobra kultury współczesnej we Wrocławiu (m. Wrocław); - ośrodek sportowy nad jez. Bystrzyckim w Zagórzcu Śląskim (gm. Walim); - kościół św. Józefa i centrum 	Samorządy lokalne (suikzp oraz mpzp), Wojewódzki Konserwator Zabytków, organizacje pozarządowe

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących
			<p>sportowe w Zgorzelcu (m. Zgorzelec);</p> <p>- miejski ośrodek kultury, osiedle mieszkaniowe w Złotorzy (m. Złotorzyja).</p> <p><i>Uwaga: Lista obiektów ma charakter otwarty i może być uzupełniana w ramach prac nad zmianami planów miejscowych.</i></p>	

TABELA 6: Ochrona podstawowych komponentów środowiska

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
1.	Ochrona powierzchni ziemi	1. Rekultywacja terenów powojсковych na obszarach leśnych zarządzanych przez PGL LP	▪ tereny powojсковe zarządzane przez PGL LP	PGL LP
		2. Rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych w wyniku działalności przemysłowej w tym górniczej	▪ obszar województwa	Samorządy lokalne, użytkownicy terenów
		3. Rekultywacja zamkniętych oraz opuszczonych składowisk odpadów wydobywczych	▪ obszar województwa	Minister właściwy ds. środowiska, Samorząd Województwa, właściciele i zarządcy terenów
2.	Zachowanie i racjonalne wykorzystanie zasobów glebowych	1. Ochrona gleb najwyższej jakości przed ich przeznaczaniem na cele nierolnicze	▪ obszary z glebami w klasach bonitacyjnych I – III na obszarach wiejskich	MRiRW, geodeta województwa, samorządy lokalne (zmiany suikzp oraz mpzp)
		2. Ujednolicenie systemu monitoringu gleb	▪ obszar województwa	WIOŚ, OSChR. starostwa
		3. Wdrażanie działań rolno-środowiskowych	▪ strefy priorytetowe: Dolina Odry, Masyw Ślęży, Obszar Przyrodniczo Wrażliwy Dolina Baryczy, Sudety, Wzniesienia Chocianowskie oraz pozostałe tereny województwa	Samorząd województwa, ARiMR (PROW)
		4. Utrzymywanie prawidłowych stosunków wodno-powietrznych w glebach	▪ obszary województwa użytkowane rolniczo	Właściciele gruntów, samorząd województwa, DZMiUW
3.	Racjonalna gospodarka zasobami kopalin	1. Opracowanie wykazu złóż o strategicznym znaczeniu dla kraju podlegających	▪ obszar województwa	Minister właściwy ds. Gospodarki, Minister Środowiska

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
		ochronie przed zabudową		
		2. Uwzględnianie lokalizacji udokumentowanych i niezagospodarowanych złóż kopalin, w tym:	▪ obszar województwa	Samorząd województwa, samorzady lokalne (suikzp oraz mpzp)
		- węgla brunatnego	▪ złoża węgla brunatnego w rejonie Legnicy	Samorząd województwa, samorzady lokalne (utrzymanie odpowiednich ustaleń lub ich aktualizacja)
		- gazu ziemnego	▪ północna część województwa	
		- rud miedzi i pierwiastków metalicznych współtowarzyszących	▪ LGOP, złoża: Bytom Odrzański, Retków, Gaworzyce, Radwanice, złoża Wartowice i Niecka Grodziecka	
		- surowców kaolinowych	▪ powiat świdnicki,	
		- surowców ilastych biało-wypalających się, kamionkowych i ogniotrwałych,	▪ złoża: Nowe Jaroszewice, Ocice, Ocice II (powiat bolesławiecki) ▪ złoża Lusina-Udanin i Różana (powiat średzki)	
		- piasków szklarskich,	▪ powiat bolesławiecki,	
		- złóż kamieni łamanych i blocznych,	▪ Sudety i Przedgórze Sudeckie,	
		- surowców skaleniowych	▪ złoża: Góra Sośnia, Kopaniec, Maciejowa (powiat jeleniogórski)	
		4. Eksploatacja surowców zgodnie z warunkami ustalonymi w koncesjach na ich wydobywanie	▪ obszar województwa	
		5. Ochrona i racjonalne wykorzystanie potencjału rozpoznanych i eksploatowanych zasobów wód mineralnych, radonowych i termalnych, szczególnie będących podstawą gospodarki uzdrowskiej	▪ Sudety i Przedgórze Sudeckie, w tym uzdrowiska statutowe: Cieplice Zdrój, Czerniawa Zdrój, Długopole Zdrój, Duszniki Zdrój, Jedlina Zdrój, Kudowa Zdrój, Lądek Zdrój, Polanica Zdrój, Przerzeczyn Zdrój, Szczawno Zdrój, Świeradów Zdrój,	Minister Środowiska, , podmioty posiadające koncesje, organy wydające pozwolenia wodno prawne i podmioty posiadające pozwolenia wodnoprawne dla wód mineralnych niebędących kopalinami
		6. Waloryzacja niezagospodarowanych złóż surowców z uwzględnieniem aspektów społecznych	▪ obszar województwa	Minister Środowiska, samorząd województwa
		7. Identyfikacja	▪ obszar województwa	Minister Środowiska,

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
		potencjalnych obszarów występowania złóż kopalin w wyniku prowadzenia prac geologicznych		Marszałek Województwa, starostowie
4.	Zachowanie zasobów i zapewnienie wysokiej jakości wód	<p>1. Uzyskanie optymalnego stanu wód powierzchniowych wykorzystywanych dla zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia, w tym w części przeznaczonych dla celów rekreacyjnych</p> <p>2. Wprowadzenie ochrony obszarów zasilania Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) zgodnie z planem gospodarowania wodami w obszarze Odry</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ obszar województwa ▪ zlewnia rzeki Baryczy ▪ (nr 302) Pradolina Barycz-Głogów (W); ▪ (nr 303) Pradolina Barycz-Głogów E; ▪ (nr 306) Zbiornik Wschowa; ▪ (nr 309) Zbiornik międzymorenowy Smoszew-Chwaliszew-Sulmierzyce; ▪ (nr 314) Pradolina rzeki Odry (Głogów); ▪ (nr 315) Zbiornik Chocianów-Gozdnicza; ▪ (nr 316) Subzbiornik Lubin; ▪ (nr 317) Niecka zewnętrznosudecka Bolesławiec; ▪ (nr 318) Zbiornik Słup-Legnica; ▪ (nr 319) Subzbiornik Prochowice-Środa Śl.; ▪ (nr 320) Pradolina rzeki Odry; ▪ (nr 322) Zbiornik Oleśnica; ▪ (nr 338) Subzbiornik Paczków-Niemodlin; ▪ (nr 339) Zbiornik paleozoiczny Śnieżnik-Góry Bialskie; ▪ (nr 340) Dolina kopalna rzeki Nysa Kłodzka; ▪ (nr 341) Niecka wewnątrzsudecka Kudowa Zdrój-Bystrzyca Kłodzka; ▪ (nr 342) Niecka wewnątrzsudecka Krzeszów; 	<p>RZGW, użytkownicy wód, samorządy lokalne</p> <p>Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej "Dolina Baryczy"</p> <p>KZGW/RZGW</p>

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ (nr 343) Dolina rzeki Bóbr (Marciszów). 	
		3. Wdrażanie zrównoważonego i zintegrowanego zarządzania zasobami wód w układzie zlewniowym	<ul style="list-style-type: none"> ▪ obszar województwa 	RGZW, gminy (plany gospodarowania wodami)
		4. Identyfikacja i neutralizacja potencjalnego zanieczyszczenia wodami pokopalnianymi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ obszar województwa 	podmioty posiadające koncesje, NFOŚiGW, administracja samorządowa
		5. Zwiększenie skuteczności działań z zakresu ochrony cieków przed zagrożeniami chemiczno – ekologicznymi, poprzez zapewnienie profili alarmowych tj. miejsc przewidzianych do realizacji zadań związanych z ustawianiem zapór tamujących i sorpcyjnych, z przygotowanymi stałymi mocowaniami dla tych zapór, z dogodnym dojazdem i możliwością rozwinięcia separatorów w celu realizacji usuwania i minimalizacji wycieków awaryjnych na ciekach wodnych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ obszar województwa 	RZGW, samorzady lokalne
5.	Poprawa stanu powietrza atmosferycznego	1. Eliminowanie emisji zanieczyszczeń przemysłowych w obrębie aglomeracji miejskich	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wrocław; ▪ LGOP; ▪ inne tereny województwa. 	samorząd województwa, podmioty gospodarcze, WIOŚ (monitoring)
		2. Opracowanie programów naprawczych ochrony powietrza dla stref przekroczeń dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ aglomeracja wrocławska; ▪ strefa m. Jelenia Góra; ▪ strefa m. Legnica; ▪ strefa dolnośląska 	samorząd województwa, WIOŚ (monitoring)
		3. Ograniczanie zanieczyszczeń ze źródeł związanych z transportem	<ul style="list-style-type: none"> ▪ obszary zurbanizowane 	samorząd województwa, samorzady lokalne, WIOŚ (monitoring)
		4. Likwidacja niskiej emisji	<ul style="list-style-type: none"> ▪ obszary zurbanizowane, w tym szczególnie obszary o walorach uzdrowiskowych 	samorządy lokalne, właściciele obiektów, WIOŚ (monitoring), WFOŚiGW
		5. Wspieranie wykorzystania odnawialnych niekonwencjonalnych źródeł energii zgodnie z istniejącymi uwarunkowaniami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ obszar województwa 	Minister właściwy ds. środowiska, Minister Infrastruktury, samorząd województwa, samorzady, WFOŚiGW
6.	Ochrona i powiększenie	1. Realizacja programu małej	<ul style="list-style-type: none"> ▪ obszary Nadleśnictw: 	DGLP

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
	zasobów leśnych	retencji w lasach, w tym na obszarach objętych siecią Natura 2000	Milicz, Bolesławiec, Chocianów, Pieńsk, Ruszów, Węgliniec, Przemków, Świątoszów	
		2. Przeciwdziałanie odpływowi wód i poprawa retencji na terenach leśnych w obszarach górskich	▪ tereny górskie województwa	DGLP
		3. Przebudowa gatunkowa obszarów leśnych	▪ obszar województwa	PGL LP, Parki Narodowe (plany urządzenia lasu i plany ochrony)
		4. Zalesianie gruntów niskiej jakości lub zdegradowanych poprzez:		samorządy lokalne, RDLP
		- uzupełnianie zalesień w korytarzach ekologicznych,	▪ wyznaczone części korytarzy ekologicznych	
		- uzupełnianie systemu terenów zielonych w miastach i w wokół nich,	▪ obszary wokół miast	
		- zalesienia obszarów narażonych na erozję	▪ tereny zagrożone erozją	
7.	Ochrona przed hałasem	1. Obniżenie lub eliminacja uciążliwego hałasu	▪ planowane obszary ograniczonego użytkowania na obszarach przekroczeń norm akustycznych, wskazane w Programie ochrony środowiska przed hałasem dla województwa dolnośląskiego na lata 2009-2013	PIOŚ, samorząd województwa, samorzady lokalne (mapy akustyczne dla terenów przekroczeń norm akustycznych i programy ochrony środowiska przed hałasem)
		2. Wyznaczanie „obszarów ciszy” na terenach aglomeracji miejskich i innych miast	▪ obszar województwa	PIOŚ, samorząd województwa, samorzady lokalne

3.2. DZIAŁANIA I ZADANIA DLA ROZWOJU OSADNICTWA

1. Określone w Planie działania i zadania służą realizacji przyjętych kierunków rozwoju osadnictwa oraz są zgodne z obowiązującymi przepisami, dokumentami planistycznymi, krajowymi i regionalnymi oraz programami rozwoju.
2. W Planie, w tekście i na rysunku Planu nr 2 „Kierunki rozwoju osadnictwa”, określone zostały elementy systemu osadniczego województwa, w tym:
- 1) wojewódzki ośrodek administracji,
 - 2) ośrodki powiatowe i gminne,
 - 3) ośrodek metropolitalny, ośrodki regionalne i subregionalne,
 - 4) wyspecjalizowane ośrodki turystyczne w paśmie sudeckim,
 - 5) ośrodki równoważenia rozwoju we Wrocławskim Obszarze Metropolitalnym i pozostałe ośrodki równoważenia rozwoju,
 - 6) ośrodki transgraniczne,
 - 7) Wrocławski Obszar Metropolitalny,
 - 8) pasma rozwoju,
 - 9) miejskie obszary funkcjonalne ośrodków regionalnych.

TABELA 7: Rozwój Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących
1.	Wzmocnienie funkcji metropolitalnych Wrocławia oraz rozwój Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego	<p>1. Tworzenie wysokiej jakości oferty inwestycyjnej w obszarze metropolitalnym Wrocławia w oparciu o ład przestrzeni i zintegrowane planowanie przestrzenne</p> <p>2. Rozwijanie zaplecza dla organizacji wydarzeń kulturalnych, konferencyjno – wystawienniczych i sportowych o randze krajowej i międzynarodowej, a także usług wyższego rzędu</p> <p>3. Rozwijanie bazy dla gospodarki opartej na wiedzy oraz funkcjonowania tzw. przemysłów kreatywnych</p> <p>4. Kreowanie zróżnicowanej oferty mieszkaniowej w obszarze metropolitalnym Wrocławia z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju, w tym przede wszystkim: zapewnienia obsługi mieszkańców transportem publicznym oraz dogodnego dostępu do</p>	<p>- Wrocławski Obszar Metropolitalny (WrOM): gm. Borów, m. i gm. Brzeg Dolny, gm. Czernica, gm. Długołęka, gm. Dobroszyce, gm. Domaniów, m. i gm. Jelcz-Laskowice, gm. Jordanów Śląski, m. i gm. Kąty Wrocławskie, gm. Kobierzyce, gm. Kostomłoty, gm. Mietków, gm. Miękinia, m. i gm. Oborniki Śląskie, m. Oleśnica, gm. Oleśnica, m. Oława, gm. Oława, m. i gm. Prusice, m. i gm. Siechnice, m. i gm. Sobótka, m. i gm. Środa Śląska, m. i gm. Trzebnica, gm. Wisznia Mała, gm. Zawonia, gm. Żórawina oraz m. Wrocław.</p>	<p>samorząd województwa, samorzady lokalne, zrzeczenia jednostek samorządu terytorialnego (np. ARAW), instytucje o charakterze non-profit (np. WARR), uczelnie wyższe</p>

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących
		<p>miejsc pracy i usług, ograniczania nadmiernej konsumpcji terenów otwartych, energooszczędności</p> <p>5. Tworzenie narzędzi dla kompleksowego i spójnego planowania przestrzennego ze szczególnym uwzględnieniem budowy zintegrowanego systemu informacji przestrzennej dla WrOM</p>		
3.	Wzmocnienie policentrycznego układu WrOM	<p>1. Aktywizacja rozwoju miast we WrOM jako ośrodków równoważenia rozwoju, wspieranie ich tożsamości i specjalizacji w oparciu o indywidualne uwarunkowania i predyspozycje</p> <p>2. Wzmocnienie wzajemnych powiązań funkcjonalnych miast WrOM</p> <p>3. Wspieranie różnorodności funkcjonalnej obszaru, w tym: dążenie do racjonalnego wykorzystania zaplecza żywnościowego Wrocławia, w oparciu o glebę wysokiej jakości i nowoczesne technologie</p> <p>4. Tworzenie warunków dla rozwoju klastrów produkcji i wiedzy w oparciu o zaplecze technologiczne i naukowe Wrocławia</p> <p>5. Integracja wielofunkcyjnych terenów położonych w dolinie Odry</p>	<p>- m. Bierutów, m. Brzeg Dolny, m. Jelcz-Laskowice, m. Kąty Wrocławskie, m. Międzybórz, m. Milicz, m. Oborniki Śląskie, m. Oleśnica, m. Oława, m. Prusice, m. Siechnice, m. Sobótka, m. Strzelin, m. Syców, m. Środa Śląska, m. Trzebnica, m. Twardogóra, m. Wiązów, m. Wołów, m. Żmigród oraz m. Wrocław</p> <p>- WrOM</p>	<p>samorząd województwa, samorzady lokalne, zrzeszenia jednostek samorządu terytorialnego (np. ARAW), instytucje o charakterze non-profit (np. WARR), uczelnie wyższe</p> <p>samorząd województwa, samorzady lokalne, zrzeszenia jednostek samorządu terytorialnego (np. ARAW), instytucje o charakterze non-profit (np. WARR), uczelnie wyższe</p>

TABELA 8: Rozwój sieci ośrodków miejskich

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących
1.	Poprawa spójności przestrzennej wewnętrznej i zewnętrznej w paśmie głogowsko-klódzkim, paśmie sudeckim i integracja ośrodków regionalnych i	1. Kompleksowe, zintegrowane planowanie rozwoju w wyznaczonym paśmie głogowsko-klódzkim, paśmie sudeckim oraz w obszarach funkcjonalnych ośrodków regionalnych i	<ul style="list-style-type: none"> ▪ obszary o szczególnej roli i znaczeniu w rozwoju województwa; ▪ pasmo głogowsko-klódzkie; 	Samorząd województwa, samorzady powiatowe i lokalne, podmioty gospodarcze i instytucje, organizacje pozarządowe

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących
	subregionalnych z ich obszarami funkcjonalnymi	subregionalnych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pasmo sudeckie; ▪ miejskie obszary funkcjonalne ośrodków regionalnych: legnicki (LGOP), jeleniogórski, wałbrzyski. 	
		2. Wspólne programowanie i planowanie rozwoju w miastach – ośrodkach transgranicznych	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zespół miast Zgorzelec/Görlitz, Bogatynia/Hradec/Zittau, Kudowa Zdrój/Nachod 	
2.	Wzmacnianie funkcji węzłowej ośrodków regionalnych, subregionalnych, transgranicznych, oraz ośrodków równoważenia rozwoju	<p>1. Rozwój sieci obiektów innowacji i przedsiębiorczości: centrów transferu technologii, inkubatorów przedsiębiorczości, parków technologicznych przemysłowych, centrów jakości i wzornictwa przemysłowego</p> <p>2. Rozwój infrastruktury społecznej o znaczeniu ponadlokalnym, służącej wzmocnieniu pozycji ośrodków równoważenia rozwoju</p>	<p>Ośrodki regionalne: m. Jelenia Góra, m. Legnica, m. Wałbrzych,</p> <p>Ośrodki subregionalne: m. Bolesławiec, zespół miast m. Dzierżoniów/m. Bielawa/m. Pieszyce, m. Głogów, m. Lubin, m. Kłodzko, m. m. i gm. Polkowice, m. Świdnica,</p> <p>Ośrodki transgraniczne: m. Zgorzelec/Görlitz oraz zespół Bogatynia/Hradec/Zittau, Kudowa Zdrój/Nachod</p> <p>ośrodki równoważenia rozwoju : ośrodki powiatowe</p> <p>ośrodki równoważenia rozwoju: ośrodki powiatowe</p>	Samorząd województwa, samorządy powiatowe i lokalne, podmioty gospodarcze i instytucje, organizacje pozarządowe
3.	Wykorzystanie potencjału turystycznego i uzdrowiskowego regionu dla jego rozwoju gospodarczego	<p>1. Rozwój infrastruktury turystycznej związanej z wydłużeniem sezonu turystycznego</p> <p>2. Modernizacja i rozwój wysokostandardowej bazy noclegowej i gastronomicznej</p> <p>3. Budowa i modernizacja infrastruktury narciarskiej, rowerowej, pieszej, wodnej, sportów ekstremalnych</p> <p>4. Realizacja regionalnego centrum szkolenia kadr dla turystyki z zapleczem infrastruktury szkoleniowej</p> <p>5. Intensyfikacja rozwoju ośrodków obsługi turystyki</p>	<p>pasmo sudeckie</p> <p>wyspecjalizowane ośrodki turystyczne w Paśmie Sudeckim</p> <p>miejsowości atrakcyjne</p>	Samorząd województwa, samorządy powiatowe i lokalne, podmioty gospodarcze i instytucje, związki turystyczne gmin, organizacje turystyczne

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących
			turystycznie w regionie	
		<p>6. Rozwój turystyki uzdrowiskowej i zdrowotnej poprzez;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowanie i wdrożenie projektu Sudety Zdrój ▪ modernizację i rozwój infrastruktury uzdrowiskowej ▪ realizację nowoczesnej bazy turystyki zdrowotnej 	<p>Cieplice Śląskie – Zdrój, Czarniawa-Zdrój Długopole - Zdrój, Duszniki - Zdrój, Jedlina - Zdrój, Kudowa - Zdrój, Lądek - Zdrój, Polanica - Zdrój, Przerzeczyń – Zdrój, Szczawno – Zdrój, Świeradów - Zdrój</p> <p>obszar województwa, szczególnie duże ośrodki miejskie oraz obszary i ośrodki atrakcyjne turystycznie, uzdrowiska,</p>	
		7. Rozwój turystyki biznesowej	▪ obszar województwa	
		8. Rozwój turystyki kulturowej i miejskiej	▪ obszar województwa	
		9. Poprawa dostępności dolnośląskiej przestrzeni turystycznej poprzez:	▪ obszar województwa	
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozwój infrastruktury turystycznej służącej integracji ośrodków turystyczno-wypoczynkowych z ich otoczeniem ▪ rozbudowę zewnętrznych i wewnętrznych powiązań komunikacyjnych o znaczeniu turystycznym 		
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ rewitalizację i kompleksowe zagospodarowanie ponadlokalnych szlaków turystycznych 	<p><i>Szlaki piesze:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - międzynarodowe: Transeuropejski Dalekobieżny Szlak Turystyczny E-3; - regionalne: Szlak Zamków Piastowskich, Główny Szlak Sudecki im. M. Orłowicza, Szlak Św. Jakuba / Dolnośląski i Via Regia /, Szlak Historii i Tradycji Wrocławia; <p><i>Szlaki rowerowe:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - międzynarodowe: Wrocław-Praga, Wrocław-Drezno, EV9 Euro-Velo Bałtyk-Adriatyk, Szlak Odry Greenways, ER-2 Liczyrzepy, Góry Stołowe, Ściany, Trasa im. T.G. Masaryka, Cyklotrasa L-J-O, U styku 	Samorząd województwa, samorządy powiatowe i lokalne, podmioty gospodarcze i instytucje, związki turystyczne gmin, organizacje turystyczne

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących
			<p>trzech granic;</p> <ul style="list-style-type: none"> - krajowe: Szlak Odry; - regionalne: Dolnośląska Obwodnica Rowerowa, ER 3b Szlak wzdłuż Nysy Łużyckiej i Odry, ER-4 Średniowiecznych Miast, Dolnośląski Szlak Św. Jakuba, ER-6 Doliny Bobru, ER-7 Pogórza Izerskiego, Szlak Doliny Baryczy, Szlak Odrzański, Szlak Podziemnych Atrakcji; <p><i>Szlaki samochodowe:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - międzynarodowe: Południowo-zachodni szlak Cystersów, Via Montana /vel Droga Śródsudecka/, Szlak Miast i Miejsc UNESCO - regionalne: Szlak Obiektów Dziedzictwa Techniki Przemysłowej, Szlak Dolnośląskich Zamków i Pałaców, Szlak Doliny Pałaców i Ogrodów Kotliny Jeleniogórskiej, Szlak Marianny Orańskiej, Szlak Sanktuariów i Ośrodków Pielgrzymkowych, Szlak Historycznych Parków i Ogrodów Borów Dolnośląskich; <p><i>Szlaki konne:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - regionalne: Sudecki Szlak Konny, Szlak Konny Doliny Baryczy; <p><i>Szlaki wodne:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - międzynarodowe: żeglugowy Odry i kajakowy Nysy Łużyckiej; - regionalne: kajakowe: Odry, Kwisy, Bobru, Baryczy, Nysy Kłodzkiej, Oławy i Bystrzycy. <p><i>Szlaki kolejowe:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - rewitalizacja i turystyczne wykorzystanie szczególnie atrakcyjnych pod względem krajoznawczym i widokowym linii kolejowych pogranicza polsko-czeskiego, w tym Kolei Sudeckiej na odcinku Wałbrzych Główny – Nowa Ruda – Kłodzko Główny – Międzylesie, z zespołem cennych kolejowych budowli inżynierskich (mosty, wiadukty, tunele liniowe, 	

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących
			lokomotywowania na stacji Wałbrzych Główny) m. in. na potrzeby rozwoju i promocji województwa dolnośląskiego	
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ realizację nowych ponadlokalnych szlaków turystycznych 	- obszar województwa	
		10. Aktywizacja turystyczna Odry i jej dorzecza poprzez:	- gminy i powiaty dorzecza Odry i jej i jej dopływów	
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ zagospodarowanie turystyczne nabrzeży rzek w powiązaniu z infrastrukturą turystyczną ich dalszego otoczenia 		
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ podniesienie jakości wizualnej frontów wodnych miast poprzez zmianę tendencji rozwoju obszarów nadrzecznych miast – „odwracanie się miast ku rzece” 		

TABELA 9: Rozwój terenów wiejskich

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących
1.	Wzmacnianie restrukturyzacji i wielofunkcyjnego rozwoju wsi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zintegrowane planowanie rozwoju obszarów wiejskich na obszarach funkcjonalnych miast 2. Kształtowanie powiązań obszarów wiejskich z miastami, pełniącymi funkcje głównych ośrodków rozwoju, w tym tworzenie zintegrowanych systemów komunikacji infrastruktury 3. Realizacja infrastruktury społecznej 4. Rozwój agroturystyki na obszarach turystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> - gminy wiejskie na obszarach funkcjonalnych głównych ośrodków miejskich i we WrOM - obszary wiejskie, w tym gminy wiejskie na obszarach funkcjonalnych głównych ośrodków miejskich i we WrOM - obszary wiejskie, w szczególności wsie graniczące z miastami, w których intensywnie rozwija się budownictwo jednorodzinne - sudeckie pasmo turystyczne, Dolina Baryczy oraz atrakcyjne turystycznie tereny wiejskie w obszarze całego województwa 	Samorząd województwa, samorządy lokalne
2.	Rozwój gospodarki żywnościowej w obszarze o wybitnych	1. Ochrona przed zabudową gruntów rolnych najwyższych klas	- obszary wiejskie posiadające gleby o najwyższych klasach	Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, samorząd województwa, samorządy

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących
	predyspozycjach dla wybranych jej form	bonitacyjnych	bonitacyjnych, przede wszystkim wyznaczona strefa najlepszych gleb	lokalne, Izba Rolnicza
		2. Rozwój rolnictwa ekologicznego w obszarach wiejskich, objętych różnymi formami ochrony przyrody oraz w strefach ochronnych ujęć wód	- obszary wiejskie położone w obrębie terenów objętych ochroną przyrody oraz w granicach stref ochronnych ujęć wód	Samorząd województwa, samorządy powiatowe i lokalne

3.3. DZIAŁANIA I ZADANIA DLA ROZWOJU TRANSPORTU

1. Określone w Planie działania i wybrane zadania służą realizacji przyjętych kierunków rozwoju transportu i wynikają z obowiązujących przepisów, dokumentów planistycznych, krajowych i regionalnych oraz programów inwestycyjnych.

2. W Planie, w tekście i na rysunku Planu nr 3 „Kierunki rozwoju systemów transportu”, określone zostały elementy powiązań komunikacyjnych (istniejące i planowane), w tym:

- 1) autostrady;
- 2) drogi ekspresowe;
- 3) istniejące drogi krajowe przewidziane do modernizacji i dostosowania do obowiązujących normatywów oraz ewentualnej zmiany ich przebiegu przy realizacji obwodnic;
- 4) istniejące drogi wojewódzkie przewidziane do modernizacji i dostosowania do obowiązujących normatywów oraz ewentualnej zmiany ich przebiegu przy realizacji obwodnic;
- 5) planowane drogi o znaczeniu ponadregionalnym (w przebiegach orientacyjnych);
- 6) planowane drogi o znaczeniu regionalnym (w przebiegach orientacyjnych);
- 7) istniejące ważniejsze drogi o znaczeniu ponadlokalnym;
- 8) drogi w miastach na prawach powiatu;
- 9) węzły drogowe na autostradach i drogach ekspresowych;
- 10) główne mosty drogowe;
- 11) linie kolejowe o znaczeniu międzynarodowym;
- 12) pozostałe czynne linie kolejowe;
- 13) odcinki Odrzańskiej Drogi Wodnej z III i II klasą żeglowności;
- 14) Port Lotniczy Wrocław z obszarem ograniczonego użytkowania.

TABELA 10: Rozwój powiązań drogowych

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących
1.	Kształtowanie spójnego przestrzennie systemu zewnętrznych powiązań drogowych - poprawa	1. Realizacja nowych i rozbudowa istniejących powiązań zewnętrznych jako dróg bezkolizyjnych:	Autostrady: - A4, Wrocław - Krzywa (przebudowa);	GDDKiA, samorządy lokalne

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących
	dostępności zewnętrznej	autostrad i dróg ekspresowych w części w ramach sieci TEN-T	<ul style="list-style-type: none"> - A18 (odcinek granica województwa-Golnice) - przebudowa drugiej jezdni; Drogi ekspresowe: - S3 (odcinek granica województwa-Legnica - Lubawka); - S5 (odcinek granica województwa-Wrocław-Boboszów); 	
2.	Kształtowanie spójnego przestrzennie systemu powiązań komunikacyjnych wewnątrz obszarów rozwoju i pomiędzy nimi - poprawa dostępności wewnętrznej	<p>1. Realizacja sprawnego systemu powiązań drogowych we WrOM poprzez budowę lub modernizację dróg</p> <p>2. Realizacja sprawnego systemu powiązań drogowych w paśmie głogowsko- kłodzkim poprzez budowę lub modernizację dróg</p> <p>3. Realizacja sprawnego systemu powiązań drogowych w południowo-zachodniej części województwa poprzez budowę lub modernizację dróg</p> <p>4. Realizacja systemu powiązań drogowych w paśmie Przedgórze Sudeckiego poprzez budowę lub modernizację dróg</p>	<p>Drogi w relacjach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Długołęka - Węzeł Krajków (łącznie A4 - S8); Oborniki Śląskie - Brzeg Dolny - Błonie (łącznie A4 - S5); - Oława - Oleśnica (Obwodnica Aglomeracji Wrocławskiej); - DW336 – łącznie A4-S5; Oborniki – Wrocław (tzw. Trasa Obornicka). <p>Drogi w relacjach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jawor – Świdnica – Paczków; - Kamienna Góra - Wałbrzych; - Wałbrzych - Świdnica; - Jawor - Kamienna Góra – Wałbrzych – Kłodzko - Paczków; - Głogów – Studzionki – Lubin - Góra. <p>Drogi w relacjach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - (A4) „Węzeł Bolesławiec Centrum” - Lwówek Śląski - Pasiecznik; - Aglomeracja Jeleniogórska – (S3) „Węzeł Bolków”; - Zgorzelec/Görlitz - Lubań - Jelenia Góra. <p>Drogi w relacjach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zgorzelec/Görlitz - Jelenia Góra - (rozwidlenie) - Jawor - Świdnica – Dzierżonów - Paczków / Kamienna Góra - Wałbrzych - Kłodzko - Paczków <p>(„Trasa integrująca południowy obszar województwa dolnośląskiego wraz z powiązaniem północ-południe - Trasa Sudecka”);</p>	GDDKiA i DSDiK, samorządy lokalne

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących
		<p>5. Stworzenie uzupełniającego systemu powiązań drogowych, umożliwiających sprawny przepływ ludzi, dóbr i informacji</p>	<p>Drogi w relacjach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wrocław - Świdnica - Wałbrzych; - Błonie - Kostomłoty / Kąty Wrocławskie; - Rusko - Żarów – Świdnica; - połączenie układów obwodnicowych Szczawna-Zdroju, Boguszowa Gorc oraz Wałbrzycha w rejonie Chełmca; - łączniki w ramach powiązania projektowanej S3 z Aglomeracją Jeleniogórką i Aglomeracją Wałbrzyską. 	
		<p>6. Stworzenie systemu powiązań drogowych umożliwiających współpracę o znaczeniu regionalnym</p>	<p>Drogi w relacjach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Studzionki - Góra - Leszno; - Zgorzelec/Görlitz - Zittau - Liberec. 	
		<p>7. Rozbudowa infrastruktury drogowej obsługującej obszary aktywności gospodarczej, w tym przede wszystkim SSE, DSDile, RPO/Projekty</p>	<p>obszar województwa</p>	
3.	Podwyższenie parametrów użytkowych sieci drogowej	<p>1. Budowa dróg o znaczeniu regionalnym</p>	<p>Drogi wojewódzkie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - od DK98 (Wrocław, ul. Karkonoska) do DW395 (Żerniki Wrocławskie); - od DW395 (Żerniki Wrocławskie) do DK94 (Siechnice); - od DK94 (Siechnice) do DW455 (Łany) wraz z budową mostu na rz. Odrze; - od DW455 (Łany) do DK98 (Długotłęka); - od A4 (Kąty Wrocławskie/Kostomłoty) do DK94 (Błonie); - od DK94 (Błonie) do DW340 (Bukowice) wraz z budową mostu na rz. Odrze w Brzegu Dolnym; - od DW340 (Bukowice) do DW339 (Strupina); - most na rz. Odrze w Ciechanowie w ciągu DW323; - połączenie drogowe pomiędzy miastami Zittau i Hradek nad Nisou wraz z włączeniem do polskiej sieci drogowej; 	<p>GDDKiA i DSDiK, samorządy lokalne</p>
		<p>2. Przebudowa dróg o</p>	<p>Autostrada A4/A18</p>	<p>GDDKiA i DSDiK, samorządy</p>

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących
		<p>znaczeniu krajowym i regionalnym</p>	<p>rozbudowa odc. Wrocław – Krzywa - Golenice; Drogi krajowe: - od DK35 (Gniechowice) do A4 (projektowany węzeł "Strzegalowice") – przełożenie DK35; - przebudowa DK 35 na terenie Aglomeracji Wałbrzyskiej oraz w kierunku granicy państwa; - rozbudowa korytarza transportowego w oparciu o DK 12; <i>Drogi wojewódzkie:</i> - DW292 (Głogów – Studzionki - Nieszczyce); - DW296 (od DW30 do A4 – węzeł „Lubań” oraz Stary Węgliniec - Ruszów); - DW297 (granica województwa – A18 węzeł „Golnice” – Bolesławiec); - DW323 (Góra – Ciechanów-Nieszczyce - /.../ - Studzionki – Rudna - Lubin); - DW339 (Strupina – S5 Żmigród); - DW340 (Bukowice – Obornik Śląskie – S5 Trzebnica); - DW352 (Radomierzyce – Zatonie); - DW 354 (Sieniawka – Bogatynia/Zatonie); - DW 374 (Świebodzice, ul. Wodna – DP2888D); - DW384 (Dzierżoniów – Łagiewniki); - DW395 (Żerniki Wrocławskie) - A4 (węzeł „Wrocław – Wschód”); - DW403 (Łukowice Brzeskie – granica województwa);</p>	<p>lokalne</p>
		<p>3. Budowa obwodnic miejscowości</p>	<p>1) Obwodnice w ciągach dróg krajowych: Lubina (S3), Jawora (S3), Bolkowa (DK3 i DK5), Głogowa (DK12 wraz z budową mostu na rzece Odrze), Trzebnicy, Cieszkowa i Zdun (DK15), Biedrzychowic, Chmielenia, Pasicznika (DK30), Kłodzka (DK33 i DK46), Małuszowa, Wałbrzycha, Świdnicy (DK35), Ścinawy (DK36 wraz z nowym mostem przez</p>	

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących
			<p>rzekę Odrę), Legnicy (DK94), Oławy (DK94 i DW 396/455 wraz z nowym mostem na rzece Odrze);</p> <p>2) Obwodnice w ciągach dróg wojewódzkich: Brzeg Dolny (nowa droga), Bolesławca (DW297), Góry (DW323), Obornik Śląskich (DW340), Kąty Wrocławskie (DW346), Złotoryi (od DW364 do DW328), Mysłakowic i Kostrzycy (DW366), Boguszowa-Gorc (DW 367), Kozic (DW379), Strzegomia (DW374), Szczawna Zdroju (DW376) wraz z powiązaniem z al. Podwale, Nowej Rudy (DW381), Świdnicy, Dzierżoniowa, Ząbkowic Śląskich (DW382), południowa obwodnica Jeleniej Góry;</p>	
		4. Modernizacja istniejącej sieci drogowej, dostosowanie do obowiązujących normatywów oraz ewentualnej zmiany ich przebiegu	województwo dolnośląskie	

TABELA 11: Rozwój powiązań kolejowych

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
1.	Kształtowanie spójnego systemu zewnętrznych i wewnętrznych, kolejowych powiązań transportowych	1. Modernizacja i rozbudowa istniejących magistralnych linii kolejowych oraz budowa Linii Dużych Prędkości w ramach rozbudowy międzynarodowej sieci TEN-T	Linie o znaczeniu międzynarodowym (AGC, AGTC); Linia Dużych Prędkości w obszarze województwa (Wrocław/Poznań – Warszawa oraz Wrocław - Praga)	Ministerstwo Infrastruktury
2.	Podwyższanie parametrów użytkowych sieci kolejowej	1. Modernizacja linii kolejowych o znaczeniu ponadregionalnym i międzynarodowym	Modernizacja magistrali kolejowych: - E-30: Zgorzelec – Węgliniec – Legnica – Wrocław – Opole – Katowice – Kraków – Rzeszów – Przemyśl – Medyka; - CE-30: (kolejowy ciąg towarowy): Drezno/Horka – Węgliniec – Legnica – Wrocław Gądów – (z ominięciem stacji Wrocław	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Kolej Niemiecka DB S.A.

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
			<p>Główny) – Wrocław Brochów – Jelcz Laskowice – Opole Groszowice – Strzelce Opolskie – Gliwice – Kraków – Przemyśl – Medyka;</p> <p>- E-59: Świnoujście – Szczecin – Poznań – Wrocław – Opole – Chałupki;</p> <p>- CE-59 (kolejowy ciąg towarowy): Świnoujście – Szczecin Rzepin - Nowa Sól (odbicie do Zawidowa – przejście graniczne z Republiką Czeską określana symbolem CE-59/1) - Głogów – Wrocław Kuźniki – (z ominięciem stacji Wrocław Główny) – Wrocław Brochów - Jelcz Laskowice – Opole Groszowice – Kędzierzyn Koźle - Chałupki;</p> <p>- C-59/2: Wrocław - Kamieniec Ząbkowicki – Kłodzko – Międzylesie;</p> <p>Modernizacja linii kolejowej nr 274: Wrocław-Jelenia Góra-Zgorzelec wraz z możliwością budowy nowych odcinków;</p> <p>Dostosowanie do prędkości 160-200 km/h linii kolejowych relacji : (Liberec) Zawidów-Zgorzelec-Węgliniec-Legnica-Wrocław;</p> <p>Poprawa efektywności linii kolejowej dla transportu towarowego przez przejście graniczne Horka – Węgliniec;</p> <p>Rozbudowa transgranicznej komunikacji publicznej/komunikacji regionalnej na odcinku Görlitz – Jelenia Góra.</p>	
3.	Kształtowanie spójnego przestrzennie systemu powiązań wewnątrz obszarów rozwoju i pomiędzy nimi	<p>1. Stworzenie sprawnego systemu powiązań kolejowych we WROM, ze szczególnym uwzględnieniem publicznego transportu szynowego</p> <p>2. Stworzenie sprawnego</p>	<p>Powiązania kolejowe o kluczowym znaczeniu:</p> <p>- Dolnośląska Kolej Aglomeracyjna;</p> <p>- budowa linii kolejowej od PL Wrocław Strachowice do linii nr 275;</p> <p>- budowa dodatkowej linii kolejowej od PL Wrocław Strachowice do linii nr 274;</p> <p>- budowa obwodnicy kolejowej Wrocławia.</p> <p>Powiązania kolejowe o</p>	<p>Przewozy Regionalne Sp. z o.o.</p> <p>Koleje Dolnośląskie S.A.</p> <p>Województwo Dolnośląskie jako zarządca kolei</p> <p>PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.</p> <p>PKP Polskie Linie Kolejowe</p>

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
		<p>systemu powiązań kolejowych w Paśmie Głogowsko- Kłodzkim</p>	<p>kluczowym znaczeniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - modernizacja linii kolejowej nr 137 (Katowice- Legnica); - modernizacja linii kolejowej nr 274 (Wrocław– Zgorzelec); - modernizacja linii kolejowej nr 289 (Legnica-Rudna Gwizdanów); - modernizacja i dostosowanie parametrów technicznych przemysłowej linii kolejowej na odcinku Lubin-Polkowice-Potoczek do prowadzenia ruchu pasażerskiego; - budowa linii kolejowej na odcinku Potoczek-Nielubia. 	<p>S.A.</p>
		<p>3. Stworzenie systemu powiązań kolejowych w Paśmie Przedgórze Sudeckiego</p>	<p>Powiązania kolejowe o kluczowym znaczeniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Węgliniec - Zgorzelec/ Görlitz – Jelenia Góra – Kamieniec Ząbkowicki – Nysa - realizacja Wałbrzyskiej Kolei Aglomeracyjnej (WKA); - realizacja Jeleniogórskiej Kolei Miejskiej (JKM); 	<p>PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.</p>
		<p>4. Wykorzystanie istniejących oraz o ruchu zawieszonym, linii kolejowych jako ważnego elementu aktywizacji turystycznej obszaru pogranicza</p>	<p>Rewitalizacja linii kolejowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nr 285 Wrocław Główny – Świdnica Przedmieście; - nr 771 Świdnica Przedmieście – Świdnica Miasto; <p>Reaktywacja połączeń kolejowych na osi Legnica – Lubin – Rudna – Polkowice – Głogów;</p> <p>Wykorzystanie tras relacji, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Drezno - Zgorzelec/Görlitz – Legnica – Wrocław Główny i dalej do Przemyśla; - Wrocław Główny – Kamieniec Ząbkowicki – Kłodzko - Międzyzlesie – Lichkov i dalej do Pardubic/Pragi/Brna; - Kolei Sudeckiej relacji: Zgorzelec/Görlitz – Jelenia Góra (z odbiciem do Tanwaldu) – Sędziszów (z odbiciem do Lubawki, Trutnova i Adršpachu) – Boguszów-Gorce Wschodnie 	<p>PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Przewozy Regionalne Sp. z o.o. Koleje Dolnośląskie S.A. Województwo Dolnośląskie jako zarządca kolei</p>

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
			<p>(z odbiciem do Meziměstí i Broumova) – Wałbrzych Główny – Ścinawka Średnia (z odbiciem do Tłumaczowa) – Kłodzko (z odbiciem do Stronia Śląskiego i Kudowy Zdroju);</p> <p>- pętli kolejowej Euroregionu Glacensis obejmującej odcinki czynnych linii na terytorium Polski i Czech według trasy przebiegu w obu kierunkach: Kłodzko Główny – Międzyzlesie – Letohrad - Týniště nad Orlicí – Náchod – Teplice nad Metují (z odbiciem do Adršpach) – Meziměstí (z odbiciem do Broumov) – Mieroszów – Wałbrzych Główny – Nowa Ruda – Kłodzko Główny;</p> <p>- Jelenia Góra – Kowary;</p> <p>- Tłumaczów – Otovice;</p> <p>- Kudowa – Nachod;</p> <p>- Radomierzyce – Frydlant;</p> <p>Rozbudowa połączeń transgranicznych komunikacji publicznej/komunikacji regionalnej na odcinku Görlitz – Jelenia Góra.</p>	

TABELA 12: Rozwój lotnictwa

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących
1.	Wzmacnianie transportu lotniczego – poprawa dostępności	<p>1. Rozbudowa i modernizacja głównego portu lotniczego regionu,</p> <p>2. Rozbudowa lotnisk w Jeleniej Górze i Lubinie w powiązaniu z głównym portem lotniczym regionu,</p> <p>3. Rozbudowa sieci małych lotnisk wielofunkcyjnych o znaczeniu regionalnym,</p> <p>4. Modernizacja pozostałych istniejących lotnisk</p>	<p>Wrocław – Starachowice (m. Wrocław oraz m. i gm. Kąty Wrocławskie)</p> <p>- Jelenia Góra (m. Jelenia Góra), Lubin (m. Lubin oraz gm. Lubin)</p> <p>Grodziec Mały koło Głogowa (gm. Głogów), Stara Kamienica k. Jeleniej Góry (gm. Stara Kamienica), Głogowa (gm. Głogów), Boguszyn (gm. Kłodzko), okolice Lubnowa i Pęgowa (m. i gm. Oborniki Śląskie), Żarska Wieś (gm. Zgorzelec)</p> <p>Jeżów Sudecki (gm. Jeżów Sudecki), Mirosławice (gm.</p>	<p>PL Wrocław SA</p> <p>Aerokluby, samorządy lokalne</p> <p>Inwestorzy, samorządy lokalne</p> <p>Zarządy lotnisk</p>

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących
		sportowych, sanitarnych i powojaskowych	Sobótka), Mieroszów (m. i Gm. Mieroszów), Oleśnica (gm. Oleśnica), Szewce-Szymanów (gm. Wisznia Mała), Świebodzice (m. Świebodzice), Bystrzyca Kłodzka (gm. Bystrzyca Kłodzka), Golędzinów (gm. Oborniki Śląskie), Orsk (gm. Rudna)	

TABELA 13: Rozwój żeglugi śródlądowej

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
1.	Poprawa żeglowności odrzańskiej drogi wodnej	<p>1. Uzyskanie III klasy żeglowności na całej długości Odry w granicach województwa dolnośląskiego z uwzględnieniem istniejących odcinków o klasach wyższych przy zachowaniu spójności modernizacji żeglugi z systemami ochrony przyrody doliny Odry,</p> <p>2. Poprawa warunków nawigacyjnych,</p> <p>3. Zapewnienie stabilnych warunków transportowych.</p>	<p>Dokończenie budowy stopnia wodnego Malczyce; <i>Modernizacja:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - stopnia wodnego Brzeg Dolny; - śluz i jazów Odry skanalizowanej (od gr. z woj. opolskim do Brzegu Dolnego); - budowli regulacyjnych na Odrze swobodnie płynącej (od Brzegu Dolnego do gr. z woj. lubuskim); <p><i>Budowa:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - zbiornika retencyjnego Kamieniec Żąbkowicki (gm. Kamieniec Żąbkowicki); - jazu w Oławie; <p>Przebudowa mostów odrzańskich do poziomu wymaganego klasą IV (Oława, Ratowice, Głogów, Janowice, Gajków, Kamieniec, Ścinawa).</p>	RZGW
2.	Wzrost konkurencyjności żeglugi śródlądowej	<p>1. Rozwój portów odrzańskich i centrów logistycznych umożliwiający nowoczesną obsługę przewozów pasażerskich i towarowych</p> <p>2. Rozwój żeglugi pasażerskiej i turystycznej</p> <p>3. Rozwój wybranych typów przewozów (transport kontenerów, ładunków niebezpiecznych, wielkogabarytowych, kruszyw)</p>	<p>Oława – port rzeczny;</p> <p>Wrocław – porty, nabrzeża, planowane centrum logistyczne,; mariny, przystanie;</p> <p>Brzeg Dolny, Prężyce,</p> <p>Pogolewo Górne – przeładownie, przystań;</p> <p>Malczyce, Ścinawa – porty rzeczne;</p> <p>Głogów – porty rzeczne, nabrzeża, potencjalne centrum logistyczne.</p>	

3.4. DZIAŁANIA I ZADANIA DLA ROZWOJU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

1. Określone w Planie działania i wybrane zadania, służą realizacji przyjętych kierunków rozwoju systemów infrastruktury technicznej i są zgodne z obowiązującymi przepisami, krajowymi i regionalnymi dokumentami planistycznymi oraz programami rozwoju.

2. W Planie, w tekście i na rysunku Planu nr 4 „Kierunki rozwoju gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami i energetyki”, określone zostały elementy (istniejące i planowane) systemów infrastruktury technicznej, w tym:

- 1) strefy ochronne ujęć wód powierzchniowych i podziemnych (wykaz w Aneksie 7.4.)
- 2) obiekty unieszkodliwiania odpadów wydobywczych;
- 3) regionalne i zastępcze instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych;
- 4) sieć gazowa wysokiego ciśnienia (trasy planowane w orientacyjnym przebiegu);
- 5) rurociąg paliwowy;
- 6) napowietrzne i kablowe linie elektroenergetyczne 400 kV, 220 kV i 110 kV (trasy planowane w orientacyjnym przebiegu).

TABELA 14: Rozwój gospodarki wodno-ściekowej

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących
1.	Zapewnienie wszystkim niezawodnych dostaw wody pitnej w odpowiedniej ilości oraz jakości oraz budowa i rozbudowa infrastruktury dla odprowadzania i oczyszczania ścieków	<p>1. Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci i urządzeń wodociągowych, a w tym:</p> <p>budowa nowych ujęć wody dla terenów niezwodociągowanych i obszarów aktywności gospodarczej, w tym SSE;</p> <p>budowa, rozbudowa i modernizacja stacji uzdatniania wody;</p> <p>budowa, rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej;</p> <p>2. Budowa, rozbudowa i modernizacja systemów kanalizacji i oczyszczania ścieków komunalnych, a w tym:</p>	<p>obszar województwa (w tym wg RPO WD: m. Złotoryja)</p> <p>obszar województwa (w tym wg RPO WD na terenach wiejskich gmin: m. i gm. Brzeg Dolny, gm. Męcinka, m. i gm. Nowogrodziec, gm. Osiecznica, m. i gm. Sobótka, gm. Świdnica, gm. Złotoryja)</p> <p>obszar województwa (w tym wg RPO WD na terenach wiejskich gmin: gm. Dzierżoniów, gm. Gromadka, gm. Kłodzko, gm. Kotla, gm. Legnickie Pole, gm. Męcinka, gm. Nowa Ruda, m. i gm. Nowogrodziec, m. i gm. Sobótka, gm. Świdnica, m. i gm. Wąsosz oraz w m. Wojcieszów</p>	Podmioty zarządzające sieciami i inwestycjami, samorządy lokalne

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących
		<p>rozbudowa i modernizacja istniejących oczyszczalni ścieków zgodnie z KPOŚK dla województwa:</p>		
		<p>na obszarze miast</p>	<p>Bielawa, Brzeg Dolny, Bystrzyca Kłodzka, Chocianów, Czarny Bór (dla m. Boguszów-Gorce), Głogów, Golińsk (dla m. Mieroszów), Jelenia Góra, Jugowice (dla m. Głuszycy i Jedlina Zdrój), Kamienna Góra, Kłodzko, Lądek Zdrój, Legnica, Lwówek Śląski, Międzyzlesie, Milicz, Niemcza, Oleśnica, Piechowice, Piława Górna, Polkowice, Prochowice, Przemków, Siechnice, Sobótka, Strachocin (dla m. Stronie Śląskie) – zrealizowana, Strzegom, Szklarska Poręba, Syców, Środa Śląska, Świebodzice-Ciernie, Świerzawa, Twardogóra, Wąsosz, Wołów, Wrocław-Janówek, Wszemiłowice-Jurczyce (dla m. Kąty Wrocławskie), Ząbkowice Śląskie, Złotoryja, Złoty Stok-Płonica, Żmigród</p>	
		<p>w obszarach wiejskich</p>	<p>Wolbromek (m. i gm. Bolków), Borek Strzeliński (gm. Borów), Łozina (gm. Długoleś), Dobroszyce, Dziadowa Kłoda, Mościsko (gm. Dzierżoniów), Koźlice (gm. Gaworzycy), Gromadka, Kamieniec Ząbkowicki, Odrzychowice Kłodzkie (gm. Kłodzko), Kobierzyce, Piotrowice (gm. Kostomłoty), Kotła, Krośnice i Bukowice (gm. Krośnice), Smolnik (m. i gm. Leśna), Malczyce, Sułów (gm. Milicz), Przerzeczyn Zdrój (m. i gm. Niemcza), Radwanice, Piekary (gm. Udanin), Tomaszów Bolesławiecki (gm. Warta Bolesławiecka), Wińsko, Strzeszów (gm. Wisznia Mała), Henryków (m. i gm. Ziębice), Nielubia (gm. Żukowice), Żórawina</p>	
		<p>rozbudowa i modernizacja istniejących oczyszczalni ścieków zgodnie z planami</p>	<p>Bierutów, Okmiany (gm. Chojnów), Gniechowice (m. i gm. Kąty Wrocławskie),</p>	

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących
		rozwojowymi gmin:	Piotrowice (gm. Kostomłoty), Raszków-Siedlce-Szklary Górne (gm. Lubin), Snowidza (gm. Mściwojów) Pęcław, Radwanice, Krzyżowa (gm. Świdnica)	
		budowa lokalnych oczyszczalni ścieków komunalnych zgodnie z KPOŚK dla województwa: w miastach na obszarach wiejskich	Międzybórz (zrealizowana), Pietrowice Małe (dla m. Prusice) Dobrzyń (gm. Ciepłowody), Zamienice (gm. Chojnów), Gniewków (gm. Dobromierz), Domaniów, Czernina Dolna (m. i gm. Góra), Jemielno, Pustków Żurawski (gm. Kobierzyce), Kondratowice, Pobiedna (m. i gm. Leśna), Marciszów, Gądkowice (m. i gm. Milicz), Dobrzejów (gm. Miłkowice), Niechlów, Kierżno (modernizacja istniejącej oczyszczalni w Nowogrodźcu zgodnie z Rozporządzeniem WD), Stanowice (gm. Oława), Wojcieszyn (gm. Pielgrzymka), Skokowa (m. i gm. Prusice), Stara Kamienica, Stoszowice, Sulików, Kuźnia Goszczyńska (m. i gm. Twardogóra), Ujazd Dolny (gm. Udanin), Ruszów (m. i gm. Węglińiec), Modlikowice (gm. Zagrodno)	
		budowa lokalnych oczyszczalni ścieków komunalnych zgodnie z planami rozwojowymi gmin:	Borowa - Dobroszów Oleśnicki – Pasikowice - Prusowice (gm. Długotęka), Skarszyn i Ujeździec Wielki (m. i gm. Trzebnica), Bogunów (gm. Żórawina)	
		3. Budowa, rozbudowa i modernizacja systemów kanalizacji w aglomeracjach zgodnie z KPOŚK, w tym:		
		aglomeracje priorytetowe dla wypełnienia Traktatu Akcesyjnego wyznaczone na terenie woj. dolnośląskiego (110 aglomeracji)	Bardo, Bielawa, Bogatynia, Boguszów Gorce, Bolesławiec, Bołków, Brzeg Dolny, Bystrzyca Kłodzka,	

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących
			<p>Chełmsko Śląskie (m. i gm. Lubawka), Chocianów, Chojnów, Chwaliszów (gm. Stare Bogaszowice), Ciepłowodny, Długotęka, Dobroszyce, Dobrzykowice (gm. Czernica), Dziećmorowice (gm. Walim), Dzierżoniów, Głogów, Góra, Grębocice, Gromadka, Janowice Wielkie, Jawor, Jelcz-Laskowice, Jelenia Góra, Kamienna Góra, Kąty Wrocławskie, Kłodzko, Koberzyce, Kondratowice, Kostomłoty, Kotla, Kowary, Krosnowice (gm. Kłodzko), Kudowa Zdrój, Lądek Zdrój, Legnica, Legnickie Pole, Leśna, Lubań, Lubawka, Lubiąż (m. i gm. Wołów), Lubin, Lubomierz, Lwówek Śląski, Łagiewniki, Malczyce, Mieroszów, Międzybórz, Międzyzlesie, Milicz, Mirsk, Mościsko (gm. Dzierżoniów), Mściwojów, Mysłakowice, Niemcza, Nowa Ruda, Nowogrodziec, Oborniki Śląskie, Oleśnica, Olszyna, Oława, Piechowice, Pieńsk, Pieszycy, Piława Górna, Pobiedna (m. i gm. Leśna), Podgórzyn, Polanica Zdrój, Polkowice, Prochowice, Przemków, Radwanice, Ruszów (m. i gm. Węglińiec), Sieniawka (m. i gm. Bogatynia), Sobótka, Stronie Śląskie, Strzegom, Strzelin, Syców, Szklarska Poręba, Ścinawa, Środa Śląska, Świdnica, Świeradów Zdrój, Świerzawa, Święta Katarzyna (m. i gm. Siechnice), Trzebnica, Udanin, Walim, Wałbrzych, Warta Bolesławiecka, Wądroże Wielkie, Wąsosz, Wiązów, Wińsko, Wojcieszków, Wołów, Wrocław, Zawidów, Zawonia, Ząbkowice Śląskie, Zgorzelec, Ziębice, Złotoryja, Złoty Stok, Żarów, Żmigród, Żórawina</p>	
		wyznaczone na terenie woj. opolskiego:		
		aglomeracja Brzeg	część gminy Oława	
		wyznaczone na terenie woj.		

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących
		wielkopolskiego:		
		aglomeracja Leszno	gminy Góra i Niechlów	
		aglomeracja Zduny	gmina Cieszków	
		aglomeracje nie stanowiące priorytetu dla wypełnienia Traktatu Akcesyjnego (25 aglomeracji)	Borek Strzeleński (gm. Borów), Bukowice (gm. Krośnice), Dobromierz, Domaniów, Dziadowa Kłoda, Gaworzycze, Gądkowice i Sułów (m. i gm. Milicz), Jemielno, Jordanów Śląski, Kamieniec Żąbkowicki, Krośnice, Marciszów, Niechlów, Odrzychowice Kłodzkie (gm. Kłodzko), Pielgrzymka, Prusice, Skokowa (m. i gm. Prusice), Stanowice (gm. Oława), Stara Kamienica, Sulików, Twardogóra, Wisznia Mała, Zagrodno, Żukowice	
		pozostałe aglomeracje (6)	Czernina Dolna (m. i gm. Góra), Dobrzejów i Miłkowice (gm. Miłkowice), Gmina Wiejska Chojnów, Gniewków (gm. Dobromierz), Stoszowice	
		4. Realizacja dodatkowych zadań zgodnie z RPO (2007-2013) dotyczących:		
		budowy, rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków	m. i gm. Bardo, m. i gm. Bolków, gm. Kostomłoty, m. i gm. Prusice, gm. Radwanice, gm. Żórawina	
		budowy i rozbudowy sieci kanalizacyjnej	m. i gm. Bardo, gm. Gromadka, gm. Kłodzko, gm. Kondratowice, gm. Kotla, gm. Kostomłoty, gm. Legnickie Pole, gm. Malczyce, m. i gm. Prusice, gm. Radwanice, m. i gm. Stronie Śląskie, m. i gm. Twardogóra, gm. Udanin, m. Wojcieszów	
		5. Budowa lokalnych, przydomowych urządzeń służących oczyszczaniu ścieków na terenach wiejskich przy zabudowie rozproszonej	obszar województwa	
		6. Budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków dla ścieków pochodzących z zakładów produkcyjno-usługowych	obszar województwa	

TABELA 15: Rozwój gospodarki odpadami

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
1.	Utworzenie sprawnie działającego systemu gospodarki odpadami zgodnie z Wojewódzkim planem gospodarki odpadami dla województwa dolnośląskiego 2012	1. Podział województwa na 6 regionów gospodarki odpadami komunalnymi, w których wyznaczono instalacje regionalne i zastępcze do przetwarzania odpadów komunalnych:		Samorządy lokalne
		wschodni	16 gmin, w tym 3 z województwa opolskiego: Brzeg (m), Lubsza i Skarbimierz,	
		północno-centralny	29 gmin	
		południowy	36 gmin	
		północny	28 gmin	
		środkowosudecki	32 gminy	
		zachodni	20 gmin	
		2. Akces gmin z terenu województwa dolnośląskiego do regionów województw sąsiednich, gdzie obowiązywać będzie system gospodarki odpadami komunalnymi ujęty w WPGO tych województw	11 gmin, w tym: 6 gmin współpracujących z woj. wielkopolskim (gm. Cieszków, gm. Dziadowa Kłoda, m. i gm. Międzybórz, m. Oleśnica, gm. Oleśnica i m. i gm. Syców), 5 gmin współpracujących z woj. opolskim (m. i gm. Bierutów, gm. Kamieniec Ząbkowicki, m. i gm. Łądek Zdrój, m. i gm. Stronie Śląskie i m. i gm. Złoty Stok);	
		3. Utrzymanie i rozbudowa istniejących regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych w regionach gospodarki odpadami komunalnymi:		Samorządy lokalne
		<u>Region wschodni:</u>		
		1 instalacja do mech.-biol. przetwarzania zmieszanych odpadów – MBP	Gać (gm. Oława)	
		1 instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów – Kompostownia	Gać (gm. Oława)	
		<u>Region północno-centralny:</u>		
		3 instalacje do mech.-biol. przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych –	Rudna Wielka (m. i gm. Wąsosz), Kryniczno (m. i gm. Środa Śląska) i Jarosów (m. i	

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
		MBP	gm. Strzegom)	
		3 instalacje do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów – Kompostownia	Wrocław (2), Rudna Wielka (m. i gm. Wąsosz)	
		2 składowiska odpadów powstających w procesie mech.-biol. przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych	Rudna Wielka (m. i gm. Wąsosz) i Jarosów (m. i gm. Strzegom)	
		<u>Region południowy:</u>		
		3 instalacje do mech.-biol. przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych – MBP	Bielawa, Zawiszów (gm. Świdnica), Ścinawka Dolna (m. i gm. Radków)	
		3 instalacje do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów - Kompostownia	Bielawa, Zawiszów (gm. Świdnica), Ścinawka Dolna (m. i gm. Radków)	
		2 składowiska odpadów powstających w procesie mech.-biol. przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych	Zawiszów (gm. Świdnica), Ścinawka Dolna (m. i gm. Radków)	
		<u>Region północny:</u>		
		4 instalacje do mech.-biol. przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych – MBP	Głogów, Legnica, Lubin, Trzebcz (m. i gm. Polkowice)	
		5 instalacji do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów – Kompostownia	Głogów, Legnica, Lubin (2), Trzebcz (m. i gm. Polkowice)	
		4 składowiska odpadów powstających w procesie mech.-biol. przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych	Głogów-Biechów (m. Głogów), Legnica, Lubin, Trzebcz (m. i gm. Polkowice)	
		<u>Region środkowosudecki:</u>		
		2 instalacje do mech.-biol. przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych – MBP	Lubawka (m. i gm. Lubawka), Ściegny-Kostrzyca (gm. Mysłakowice)	
		4 instalacje do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów – Kompostownia	Jawor, Lubawka, Lubomierz, Ściegny-Kostrzyca (gm. Mysłakowice)	
		1 składowisko odpadów	Ściegny-Kostrzyca (gm.	

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
		<p>powstających w procesie mech.-biol. przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych</p> <p><u>Region zachodni:</u></p> <p>1 instalacja do mech.-biol. przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych – MBP</p> <p>5 instalacji do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów – Kompostownia</p> <p>2 składowiska odpadów powstających w procesie mech.-biol. przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych</p>	<p>Mysłakowice)</p> <p>Lubań</p> <p>Bogatynia (m. i gm. Bogatynia), Trzebień (gm. Bolesławiec), Lubań (m. Lubań), Jędrzychowice (m. i gm. Zgorzelec), Lubków-Raciborowice Górne (gm. Warta Bolesławiecka)</p> <p>Trzebień (gm. Bolesławiec), Lubań</p>	
		<p>4. Utrzymanie bądź utrzymanie i rozbudowa istniejących zastępczych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych w regionach gospodarki odpadami komunalnymi</p> <p><u>Region wschodni:</u></p> <p>1 składowisko odpadów powstających w procesie mech.-biol. przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych</p> <p>4 instalacje zastępcze spoza regionu wschodniego:</p>	<p>Gać (gm. Oława)</p>	Samorządy lokalne
		<p>1 instalacja do mech.-biol. przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych</p> <p>1 składowisko odpadów powstających w procesie mech.-biol. przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych</p> <p>2 instalacje do przetwarzania selektywnie zbieranych odpadów zielonych i innych bioodpadów</p> <p><u>Region północno-centralny:</u></p> <p>3 instalacje do mech.-biol. przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych</p>	<p>Zawiszów (gm. Świdnica)</p> <p>Zawiszów (gm. Świdnica)</p> <p>Wrocław, Rudna Wielka (m. i gm. Wąsosz)</p> <p>Marcinowo (m. i g. Trzebnica), Wrocław, Żmigród (m. i gm. Żmigród)</p>	

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
		<p>4 składowiska odpadów powstających w procesie mech.-biol. przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych:</p> <p><u>Region południowy:</u></p> <p>1 instalacja do mech.-biol. przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych</p> <p>2 składowiska odpadów powstających w procesie mech.-biol. przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych</p> <p>5 instalacji zastępczych spoza regionu południowego do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów</p> <p><u>Region północny:</u></p> <p>1 instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów</p> <p>2 składowiska odpadów powstających w procesie mech.-biol. przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych</p> <p><u>Region środkowosudecki:</u></p> <p>1 instalacja do mech.-biol. przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych</p> <p>1 instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów</p> <p>7 składowisk odpadów powstających w procesie mech.-biol. przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych</p> <p><u>Region zachodni:</u></p> <p>3 instalacje do mech.-biol. przetwarzania zmieszanych odpadów</p>	<p>Wołów, Marcinowo (m. i gm. Trzebnica), Grabowno Wielkie (m. i gm. Twardogóra), Skotniki (gm. Zawonia);</p> <p>Wałbrzych</p> <p>Wałbrzych, Stary Jaworów (m. i gm. Jaworzyna Śląska);</p> <p>Wrocław, Ściegny-Kostrzyca (gm. Mysłakowice), Jawor, Lubomierz (m. i gm. Lubomierz), Lubawka (m. i gm. Lubawka);</p> <p>Rudna</p> <p>Biała (gm. Chojnów), Rudna (gm. Rudna)</p> <p>Płóczki Dolne (m. i gm. Lwówek Śląski);</p> <p>Płóczki Dolne (m. i gm. Lwówek Śląski)</p> <p>Czarny Bór, Jawor, Lubawka, Lubomierz, Płóczki Dolne (m. i gm. Lwówek Śląski), Karłowiec-Mirsk (m. i gm. Mirsk), Pielgrzymka;</p> <p>Trzebień (gm. Bolesławiec), Lubków-Raciborowice (gm. Warta Bolesławiecka), Jędrzychowice (gm. Zgorzelec)</p>	

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
		5 składowisk odpadów powstających w procesie mech.-biol. przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych:	Bogatynia, Świątoszów (gm. Osiecznica), Pieńsk-Stojanów (m. i gm. Pieńsk), Lubków-Raciborowice (gm. Warta Bolesławiecka), Jędrzychowice (gm. Zgorzelec).	
		5. Planowane regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych		Samorządy lokalne
		<u>Region wschodni:</u> 1 lokalizacja składowiska odpadów powstających w procesie mech.-biol. przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych	Gać (gm. Oława)	
		<u>Region północno-centralny:</u> 2 lokalizacje instalacji do mech.-biol. przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych – MBP	Wołów, Miękinia,	
		<u>Region południowy:</u> 4 lokalizacje instalacji do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów – Kompostownia	Bielawa 1, Szalejów Górny (gm. Kłodzko), Przystronie (gm. Łagiewniki), Nowa Ruda,	
		<u>Region środkowosudecki:</u> 1 lokalizacja składowiska odpadów powstających w procesie mech.-biol. przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych	Pielgrzymka	
		6. Zgłoszone do WPGO 2012 planowane inwestycje związane z termicznym przetwarzaniem odpadów	Lokalizacje instalacji na terenie gmin: Bolesławiec, Legnica, Legnickie Pole, Lwówek Śląski, Łagiewniki, Oborniki Śląskie, Polkowice, Wrocław, Zgorzelec, Żmigród.	
		7. Pozostałe do likwidacji mogilniki w województwie dolnośląskim	Stary Julianów (gm. Walim)	właściciel gruntów
2.	Utworzenie sprawnie działającego systemu gospodarki odpadami dla gmin planujących współpracę z województwami	1. Istniejące i planowane instalacje regionalne i zastępcze zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2012-2017		Samorządy lokalne

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
	ościennymi	<p><u>Region południowo-zachodni:</u></p> <p>- istniejące instalacje regionalne:</p> <p>1 instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów</p> <p>- istniejące instalacje zastępcze:</p> <p>1 instalacja do mech.-biol. przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych:</p> <p>- planowane instalacje regionalne:</p> <p>1 lokalizacja instalacji do mech.-biol. przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych</p> <p><u>Region północny:</u></p> <p>2. Istniejące i planowane instalacje regionalne i zastępcze zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2012-2017</p> <p><u>Region IX:</u></p> <p>istniejące instalacje zastępcze:</p> <p>1 instalacja do sortowania odpadów</p> <p>3 składowiska odpadów powstających w procesie mech.-biol. przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych</p>	<p>gm. Kamieniec Ząbkowicki, m. i gm. Lądek Zdrój, m. i gm. Stronie Śląskie, m. i gm. Złoty Stok</p> <p>Lądek Zdrój</p> <p>Lądek Zdrój</p> <p>Lądek Zdrój.</p> <p>m. i gm. Bierutów (instalacje do przetwarzania odpadów zlokalizowane są na terenie gmin województwa opolskiego.</p> <p>gm. Cieszków, gm. Dziadowa Kłoda, m. i gm. Międzybórz, m. Oleśnica, gm. Oleśnica, m. i gm. Syców</p> <p>Smolna (gm. Oleśnica)</p> <p>Guzowice (gm. Cieszków), Smolna (gm. Oleśnica), Międzybórz.</p>	
3.	Poprawa stanu gospodarki odpadami na terenie województwa zgodnie z projektami	<p>Zamknięcie i rekultywacja składowisk odpadów</p> <p>Rekultywacja składowisk odpadów komunalnych</p>	<p>Wierzchosławice (m. i gm. Bolków), gm. Żukowice</p> <p>Gryfów Śląski (m. i gm. Gryfów Śląski), Cieszyce (gm.</p>	Samorządy lokalne

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
	dofinansowanymi z RPO WD 2007-2013		Kobierzyce), Wichrów (gm. Kostomłoty), Nowogrodziec (m. i gm. Nowogrodziec), Wojczyce (m. i gm. Środa Śląska), Mokrzeszów (gm. Świdnica), Gatka (m. i gm. Żmigród).	
		Likwidacja dzikich wysypisk śmieci	gm. Gromadka	
		Poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez zakup wyposażenia do selektywnego zbierania odpadów	gm. Nowa Ruda	
		Budowa kompostowni odpadów ulegających biodegradacji i zakup wyposażenia do selektywnego zbierania odpadów	m. Zgorzelec	
		Budowa punktu przeładunkowego odpadów komunalnych;	m. Polanica Zdrój	
		Budowa środkowosudeckiego regionu gospodarki odpadami w oparciu o zakład unieszkodliwiania odpadów	Lubawka (m. i gm. Lubawka)	
		Budowa instalacji mech. obróbki odpadów komunalnych oraz wykonanie drugiego etapu uszczelnienia kwatery	Centrum Utylizacji Odpadów Gmin Łużyckich w Lubaniu (gm. Lubań)	
		Rozbudowa Karkonoskiego Centrum Gospodarki Odpadami	Związek Gmin Karkonoskich – Ściegny-Kostrzyca (gm. Mysłakowice)	

TABELA 16: Rozwój energetyki

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
1.	Rozbudowa i modernizacja układu krajowego sieci gazowej i obiektów systemowych oraz zapewnienie strategicznej rezerwy dla systemu gazowniczego z wykorzystaniem naturalnych walorów	1. Realizacja inwestycji służących rozwojowi i poprawie stanu technicznego systemu gazowej sieci przesyłowej wysokiego ciśnienia, a w tym: budowa gazociągów o ciśnieniu 8,4 MPa:		Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-System S.A. Warszawa

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
	morfologicznych regionu	<p>relacji Lasów-Jeleniów (DN 700)</p> <p>relacji Jeleniów-Taczalin</p> <p>relacji Gałów-Kiełczów (DN 500)</p> <p>W ramach korytarza gazowego Północ – Południe:</p> <p>a/ relacji Czeszów-Wierzchowice (DN 1000)</p> <p>b/ relacji Czeszów – Kiełczów (DN 1000)</p> <p>c/relacji Zdieszowice-Wrocław</p> <p>d/ relacji Lwówek – Odolanów</p> <p>relacji Gałów-Zębice (Zamknięcie Obwodnicy Wrocławia)</p> <p>relacji ZZU Czarnogoźdźce – ZZU Wierzchowice (DN 500) wraz ze stacją redukcyjno-pomiarową I⁰</p> <p>zasilających stacje redukcyjno-pomiarowe I⁰ Leśna, Olszyna, Lubań, Gryfów Śląski, Lwówek Śląski i Mirsk (planowane przebiegi wzdłuż istniejących gazociągów)</p> <p>zasilających planowaną elektrociepłownię Wrocław (lub przebudowa gazociągu istniejącego) wraz ze stacją redukcyjno-pomiarową I⁰ oraz pomiarową</p> <p>budowa gazociągu o ciśnieniu 5,5 MPa:</p>	<p>m. i gm. Pieńsk, gm. Zgorzelec, m. i gm. Węglińiec i m. i gm. Nowogrodziec</p> <p>m. i gm. Nowogrodziec, m. Bolesławiec, gm. Bolesławiec, gm. Warta Bolesławiecka, gm. Zagrodno, gm. Złotoryja, gm. Krotoszyce, m. Legnica, gm. Legnickie Pole</p> <p>gm. Miękinia, m. i gm. Oborniki Śląskie, gm. Wisznia Mała, m. Wrocław i gm. Długołęka</p> <p>gm. Zawonia i gm. Krośnice</p> <p>gm. Zawonia, gm. Długołęka</p> <p>gm. Oława, m. Oława, gm. Domaniów, m. i gm. Siechnice, gm. Czernica i gm. Długołęka</p> <p>gm. Cieszków, m. i gm. Milicz</p> <p>gm. Miękinia, m. i gm. Kąty Wrocławskie, gm. Kobierzyce, m i gm. Siechnice</p> <p>Wierzchowice (gm. Krośnice)</p> <p>m. i gm. Olszyna, m. i gm. Leśna, m. Lubań – ul. Zawidowska, m. i gm. Gryfów Śląski, m. i gm. Lwówek Śląski, m. i gm. Mirsk</p> <p>m. Wrocław ul. Cholewkarska</p>	

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
		relacji Polkowice-Olszynec (Żary)	m. i gm. Polkowice, gm. Jerzmanowa, gm. Radwanice gm. Gaworzycy	
		relacji węzeł Lubiechów – Wałbrzych ul. Uczniowska (DN 300).	m. Wałbrzych	
		dostosowanie gazociągu do przesyłu gazu pod ciśnieniem 6,6 MPa: relacji Dziwiszów-Taczalin	gm. Jeżów Sudecki, m. Wojcieszów, m. i gm. Świerzawa, gm. Męcinka, gm. Paszowice, gm. Mściwojów, gm. Wądroże Wielkie i gm. Legnickie Pole	
		budowa tłoczni Jeleniów II	bezpośrednie sąsiedztwo tłoczni Jeleniów – m. i gm. Nowogrodziec	
		rozbudowa istotnych elementów systemu: Lasów, Dziwiszów, Taczalin, Szewce, Czeszów, Jelenia Góra	m. i gm. Pieńsk, gm. Jeżów Sudecki, gm. Legnickie Pole, gm. Wisznia Mała, gm. Zawonia, m. Jelenia Góra - Sobieskiego	
		budowa stacji redukcyjno-pomiarowych I ⁰	m. Oława ul. Opolska, Ubocze m. i gm. Gryfów Śląski, Kietczów - kierunek Oleśnica gm. Długołęka (stacja pomiarowa);	
		przebudowa i modernizacja istniejących stacji redukcyjno-pomiarowych I ⁰ :		
		Bardo 2	m. i gm. Bardo	
		Duszniki Dolina	m. Duszniki-Zdrój	
		Jelenia Góra	m. Jelenia Góra	
		Szalejów	gm. Kłodzko	
		Wilczyce	gm. Krotoszyce	
		Lewin Kłodzki	gm. Lewin Kłodzki	
		Lubin-Lotnisko	m. Lubin	
		Oława -ul. Zaciszna	m. Oława	
		Wolany	m. i gm. Szczytna	
		Wrocław - Mirków	m. Wrocław	
		Radziechów	gm. Zagrodno	
		Jędrzychowice 1 i Jędrzychowice 2	gm. Zgorzelec	
		przyłączenie Elektrociepłowni Wrocław ul. Obornicka i Czechnica	m. Wrocław, m. i gm. Siechnice	

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
		<p>2. Rozwój urzędzeń służących magazynowaniu gazu ziemnego - zwiększenie możliwości w zakresie magazynowania gazu w PMG Wierzchowice</p>	gm. Krośnice, m. i gm. Milicz	Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. Warszawa
		<p>3. Rozwój dystrybucyjnej sieci gazowej - budowa gazociągów wysokiego ciśnienia wraz ze stacjami redukcyjno-pomiarowymi I stopnia:</p> <p>relacji Kopalnia Gazu Ziemnego Kościan-KGHM Żukowi-ce/Polkowice</p> <p>relacji Oława-Chociwel</p>	<p>gm. Głogów, m. Głogów, gm. Żukowice, gm. Grębocice, m. i gm. Polkowice</p> <p>gm. Oława, gm. Domaniów, m. i gm. Wiązów, m. i gm. Strzelin</p>	Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. Warszawa, Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. Oddział we Wrocławiu oraz G.EN. Gaz Energia S.A. i samorządy lokalne
		relacji Tyniec Legnicki-Ścinawa	gm. Ruja, m. i gm. Prochowice oraz m. i gm. Ścinawa	
		<p>4. Doprowadzenie gazu przewodowego do wszystkich niezgazyfikowanych miast województwa oraz terenów wiejskich (przy spełnieniu warunków opłacalności ekonomicznej planowanej inwestycji):</p> <p>na terenach miast</p> <p>na terenach niezgazyfikowanych obszarów wiejskich:</p> <p>Długopole Dolne i Długopole Zdrój</p> <p>Chrząstawa Mała, Chrząstawa Wielka, Nadolice Małe</p> <p>Domaszczyn, Długoleka, Szczodre i Kamień</p> <p>Dobra, Dobroszyce, Dobrzeń, Siekierowice</p>	<p>m. i gm. Bierutów, m. i gm. Bogatynia, m. i gm. Lubomierz, m. i gm. Mieroszów, m. i gm. Mirsk, m. i gm. Prusice, m. i gm. Ścinawa, m. i gm. Świerzawa, m. i gm. Węgliniec, m. i gm. Wiązów, m. i gm. Wleń, gm. Wojcieszów, m. Zawidów, m. i gm. Złoty Stok</p> <p>m. i gm. Bystrzyca Kłodzka</p> <p>gm. Czernica</p> <p>gm. Długoleka</p> <p>gm. Dobroszyce</p>	Samorządy lokalne, Polska Spółka Gazownictwa sp. z o.o. Oddział we Wrocławiu, G.EN GAZ ENERGIA S.A.

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
		<p>Dziuplina, Miłoszyce</p> <p>Chomiąże, Malczyce, Mazurowice</p> <p>Źródła</p> <p>Pęgów, Zajączków, Golędzinów, Paniowice</p>	<p>m. i gm. Jelcz Laskowice</p> <p>gm. Malczyce</p> <p>gm. Miękinia</p> <p>m. i gm. Oborniki Śląskie</p>	
		<p>osiedla „Nowe Polkowice” w Polkowicach Dolnych wraz z obszarem przyległym</p> <p>Radomierzyce</p> <p>Szewce</p> <p>Suchy Dwór, Mędłów, Żórawina i Wojkowice</p>	<p>m. i gm. Polkowice</p> <p>m. i gm. Siechnice</p> <p>gm. Wisznia Mała</p> <p>gm. Żórawina</p>	
		<p>5. Rozbudowa dystrybucyjnej sieci gazowej na terenach przeznaczonych do przyszłego zainwestowania</p>	<p>obszar województwa</p>	
2.	Rozbudowa i modernizacja systemów sieci ciepłowniczych	<p>1. Realizacja inwestycji służących produkcji ciepła i energii elektrycznej w układzie skojarzonym (kogeneracji):</p> <p>budowa elektrociepłowni CHP Wrocław przy ul. Obornickiej</p> <p>modernizacja elektrociepłowni Wrocław przy ul. Łowieckiej</p> <p>modernizacja Elektrociepłowni Czechnica w Siechnicach</p>	<p>m. Wrocław</p> <p>m. Wrocław</p> <p>m. i gm. Siechnice</p>	<p>Zespół Elektrociepłowni Wrocławskich KOGENERACJA S.A., Fortum Power and Heat Polska sp. z o.o. samorządy lokalne</p>
		<p>2. Rozbudowa i modernizacja obiektów energetyki konwencjonalnej z wykorzystaniem możliwości doprowadzenia gazu przewodowego</p>	<p>obszar województwa</p>	<p>Samorządy lokalne</p>
		<p>3. Zmniejszenie udziału paliw stałych w procesie uzyskiwania ciepła na rzecz paliw niskoemisyjnych, energii elektrycznej i odnawialnej</p>	<p>obszar województwa</p>	<p>Samorządy lokalne oraz inwestorzy indywidualni</p>
3.	Rozbudowa i modernizacja obiektów i sieci elektroenergetycznych	<p>1. Realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych i rozwojowych dla przesyłowej sieci elektroenergetycznej najwyższych napięć:</p>		<p>PSE S.A. – Warszawa Fortum Power and Heat Polska sp. z o.o.</p>

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
		rozbudowa stacji o rozdzielnię 400 kV	m. i gm. Polkowice, m. Świebodzice, m. i gm. Ząbkowice Śląskie po 2020 r.	
		modernizacja i rozbudowa stacji 400/220/110 kV Mikułowa	gm. Sulików	
		rozbudowa stacji 400/110 kV:		
		Pasikurowice	gm. Długołęka	
		Czarna	gm. Lubin	
		modernizacja stacji 220/110 kV Żukowice	gm. Żukowice	
		budowa linii 400+110 kV relacji Wrocław-Świebodzice po trasie istniejącej linii 220 kV Świebodzice-Klecina(w trakcie realizacji)	gm. Kobierzyce, m. i gm. Kąty Wrocławskie, m. i gm. Sobótka, gm. Miet-ków, gm. Marcinowice, m. i gm. Żarów, m. i gm. Jaworzyna Śląska, gm. Świdnica.	
		budowa dwutorowej linii 400 kV:		
		relacji Czarna-Polkowice w wariantie 1	gm. Lubin, Rudna i Grębocice oraz m. i gm. Polkowice	
		relacji Czarna-Polkowice w wariantie 2	gm. Lubin, m. Lubin i m. i gm. Polkowice	
		relacji Dobrzeń-nacięcie linii Pasikurowice-Wrocław wzdłuż autostrady A4	gm. Kobierzyce, Żórawina, Domaniów i Oława oraz m. i gm. Wiązów	
		relacji Mikułowa-Świebodzice trasa istniejącej linii 220 kV (z jednym torem pracującym czasowo na napięciu 220 kV)	gm. Sulików, Platerówka i Siekierczyn, m. Lubań, gm. Lubań, m. i gm. Nowogrodziec, Lwówek Śląski i Wleń, gm. Pielgrzymka, m. i gm. Świerzawa i Bolków, gm. Paszowice i Stare Bogaczowice, m. Świebodzice, gm. Świdnica	
		relacji Polkowice-Zielona Góra	m. i gm. Polkowice, gm. Jerzmanowa, Radwanice i Gaworzycy po 2020 r.	
		relacji Plewiska Bis-Pasikurowice (z określeniem przebiegu linii w dalszych pracach studialnych) po 2020 r.	brak	
		budowa linii 400 kV		

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
		relacji Świebodzice-Ząbkowice Śląskie-Dobrzeń	gm. Świdnica i Dzierżoniów, m. Dzierżoniów, m. Pieszyce, m. Bielawa, m. Piława Górna, gm. Stoszowice, m. i gm. Ząbkowice Śląskie i Ziębice; po 2020 r.	
		relacji elektrociepłownia Wrocław (ul. Obornicka)-Pasikurowice	m. Wrocław, gm. Wisznia Mała i gm. Długołęka	
		modernizacja linii 400 kV relacji Mikułowa-Czarna-Joachimów	gm. Sulików, Platerówka, Siekierczyn, m. Lubań, gm. Lubań, m. i gm. Nowogrodziec, Lwówek Śląski, gm. Pielgrzymka, Zagrodno, Złotoryja, Krotoszyce, Legnickie Pole, Ruja, m. i gm. Prochowice, Ścinawa, gm. Lubin, m. i gm. Środa Śląska, gm. Miękinia, m. i gm. Oborniki Śląskie, gm. Wisznia Mała, Długołęka, Oleśnica, m. i gm. Bierutów	
		instalacja przesuwników fazowych na linii Mikułowa-Hangenwerder (przy stacji Mikułowa)	gm. Sulików	
		modernizacja linii 220 kV: relacji Mikułowa-Leśniów	gm. Sulików, Siekierczyn, Zgorzelec, m. i gm. Pieńsk, Nowogrodziec, Węgliniec	
		relacji Mikułowa-Polkowice-Leszno-Plewiska wraz z wymianą przewodów roboczych na wysokotemperaturowe – po 2020 r.	gm. Sulików, Platerówka, Siekierczyn i Lubań, m. i gm. Nowogrodziec, gm. Bolesławiec, Warta Bolesławiecka i Chojnów, m. i gm. Chocianów i Polkowice, gm. Grębocice i Pęcław	
		2. Realizacja stacji elektroenergetycznych 110/20 kV dla krajowego systemu przesyłowego wysokich napięć		TAURON Dystrybucja S.A. Przedsiębiorstwo Energetyczne „ESV” S.A. Siechnice Enea-Operator Spółka z o.o. ENERGA-Operator S.A. Gdańsk
		budowa nowych stacji:		
		Bierutów	m. i gm. Bierutów	
		Bolesławiec-Modłowa	gm. Bolesławiec	
		Byków	gm. Długołęka	
		Grębocice (Wariant A i B)	gm. Grębocice	
		Krzywa	gm. Gromadka	
		Jaworzyna Śląska	m. i gm. Jaworzyna Śląska	

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
		Jelenia Góra-Południe	m. Jelenia Góra	
		Kostomłoty	gm. Kostomłoty	
		Lubań Wschód	gm. Lubań	
		Lubin-Ustronie	m. Lubin	
		Łagiewniki	gm. Łagiewniki	
		Orłowice	gm. Mirsk	
		Nowogrodziec	m. i gm. Nowogrodziec	
		Oleśnica Północ	gm. Oleśnica	
		Oława ul.Rybacka	m. Oława	
		Ścinawa Polska, Godzikowice	gm. Oława	
		Kalinówka	gm. Rudna	
		Strzegom WSSE	m. i gm. Strzegom	
		Komorniki	gm. Środa Śląska	
		Pałcznica	m. Świebodzice	
		Wiązów	m. i gm. Wiązów	
		Wińsko	gm. Wińsko	
		Pilchowice	m. i gm. Wleń	
		Wojcieszów	m. Wojcieszów	
		Psie Pole Przemysłowe, ul. Mennicza, Złotniki, Jagodno, ul. Mokronoska, ul. Składowa, ul. Stysia	m. Wrocław	
		Złotoryja-Złota	m. Złotoryja	
		- przebudowa, rozbudowa lub modernizacja istniejących stacji:		
		2 stacje w Bogatyni	m. i gm. Bogatynia	
		Głogów-Brzegowa	m. Głogów	
		Jelenia Góra Wiskoza	m. Jelenia Góra	
		Kąty Wrocławskie	m. i gm. Kąty Wrocławskie	
		Legnica-Górka	m. Legnica	
		Marciszów	gm. Marciszów	
		Oborniki Śląskie	m. i gm. Oborniki Śląskie	
		Oława	m. Oława	
		Świętoszów	gm. Osiecznica	
		Paszowice	gm. Paszowice	
		Skąteczno	m. i gm. Radków	
		Zacharzyce	m. i gm. Siechnice	
		Sobótka	m. i gm. Sobótka	
		Strzelin	m. i gm. Strzelin	

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
		Wałbrzych-Uczniowska Leśnica, Łowiecka, ul. Pułaskiego, ul. Skarbowców, Swojec, ul. Walecznych, Zachód, ul. Żelazna Złotoryja Żórawina	m. Wałbrzych m. Wrocław m. Złotoryja gm. Żórawina	
		3. Budowa napowietrznych i kablowych linii elektroenergetycznych 110 kV łączących planowane stacje z istniejącym systemem wysokich napięć oraz służących zaopatrzeniu obszarów zwiększonej aktywności społeczno - gospodarczej, w tym SSE	obszar województwa, nowe tereny działalności gospodarczej na terenie województwa	operatorzy dystrybucyjnej sieci elektroenergetycznej
		4. Przebudowa lub modernizacja istniejących napowietrznych linii elektroenergetycznych 110 kV	obszar województwa	operatorzy dystrybucyjnej sieci elektroenergetycznej
		5. Rozbudowa i modernizacja sieci elektroenergetycznych średniego i niskiego napięcia na obszarach wiejskich i wyznaczonych do przyszłego zainwestowania	obszar województwa	operatorzy dystrybucyjnej sieci elektroenergetycznej

TABELA 17: Rozwój odnawialnych źródeł energii

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
1.	Wykorzystanie naturalnych uwarunkowań regionu do pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł energii opartych o wodę	1. Kompleksowe wykorzystanie stopni wodnych i zbiorników retencyjnych dla lokalizacji elektrowni wodnych w dorzeczu Odry, a w tym: - realizacja elektrowni wodnych przy istniejących stopniach wodnych - rozbudowa i modernizacja elektrowni wodnej - budowa elektrowni przy stopniu wodnym	- Ratowice (działanie 5.1 RPO), Opatowice, Rędzin (na Odrze), Bolesławiec i Dębowy Gaj (na Bobrze), - Janowice (na Odrze), MEW „Orzeł” w Mysłakowicach (działanie 5.1 RPO) - Malczyce (na Odrze)	PGE Energia Odnawialna S.A. RZGW Wrocław TAURON EKOENERGIA Sp. z o.o

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
		- budowa obiektów piętrzących i elektrowni wodnej	- w Lubiążu (na Odrze), Ławszowa (na Kwisie)	
		- budowa elektrowni wodnej na planowanym zbiorniku Kamieniec Żąbkowicki	- Kamieniec Żąbkowicki (na Nysie Kłodzkiej)	
		- budowa i modernizacja elektrowni wodnych	- MEW „Orzeł” w Mysłakowicach i Prochowice-Lisowice (na Kaczawie) - działanie 5.1 RPO, - 2 lokalizacje w m. Bolesławiec i 2 lokalizacje w gm. Janowice Wielkie	Samorządy lokalne, podmioty gospodarcze i indywidualni inwestorzy
		2. Wznowienie budowy elektrowni szczytowo-pompowej Młoty wraz z wyprowadzeniem mocy liniami elektroenergetycznymi 400 kV do stacji Żąbkowice Śląskie (po 2020 r.)	- na terenach: m. i gm. Bystrzyca Kłodzka, gm. Kłodzko, m. Kłodzko, m. i gm. Bardo, gm. Stoszowice, m. i gm. Żąbkowice Śląskie	Zespół Elektrociepłowni Wrocławskich KEGENERACJA S.A
		3. Produkcja energii pochodzącej ze źródeł geotermalnych	rejony występowania wód geotermalnych w obszarze województwa	Samorządy lokalne (zmiany studiów i plany miejscowe) i podmioty gospodarcze
2.	Wytwarzanie energii przy użyciu urządzeń wykorzystujących siłę wiatru	Racjonalny rozwój energetyki wiatrowej	obszar województwa – preferowane lokalizacje w obszarach potencjalnie najmniej konfliktowych ze względu na uwarunkowania przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe dla lokalizacji elektrowni wiatrowych	Samorządy lokalne (zmiany studiów i plany miejscowe) i podmioty gospodarcze
3	Zrównoważone wykorzystanie odpadów komunalnych oraz zasobów przestrzeni rolniczej i leśnej na cele odnawialnych źródeł energii	Budowa obiektów wykorzystujących biomasę do celów grzewczych	obszar województwa	Samorządy lokalne (zmiany studiów i plany miejscowe) i podmioty gospodarcze
		Budowa biogazowni rolniczych	obszary województwa spełniające warunki opłacalności lokalizowania takich inwestycji, m. in. w łągiwnikach (działanie 5.1 RPO)	Samorządy lokalne (zmiany studiów i plany miejscowe) i podmioty gospodarcze
		Budowa biogazowni przy oczyszczalniach ścieków i składowiskach odpadów	obszar województwa	Samorządy lokalne (zmiany studiów i plany miejscowe) i podmioty gospodarcze
4.	Wspieranie energetyki rozproszonej do wytwarzania energii elektrycznej, ciepła i paliw płynnych w sposób zdecentralizowany i do ich lokalnego wykorzystania	Rozwój energetyki rozproszonej współpracującej z siecią dystrybucyjną lub bezpośrednio zasilającej odbiorcę, zwłaszcza mikrogeneracji wykorzystującej m.in. energię słoneczną i	obszar województwa	Samorządy lokalne (zmiany studiów i plany miejscowe), podmioty gospodarcze i indywidualni inwestorzy

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
		geotermalną		

TABELA 18: Rozwój systemów telekomunikacji

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
1.	Rozwój systemów telekomunikacyjnych sprzyjających rozwojowi społecznemu, gospodarstwu i sprawności zarządzania oraz wyrównaniu dysproporcji rozwojowych pomiędzy terenami wiejskimi i miejskimi	<p>Rozbudowa sieci telekomunikacyjnych i objęcie światłowodową infrastrukturą wszystkich miast i siedzib gmin,</p> <p>Wprowadzenie łącz bezprzewodowych dla terenów trudno dostępnych lub o małej gęstości zaludnienia,</p> <p>Wprowadzenie szerokopasmowego dostępu do Internetu.</p>	obszar województwa	Operatorzy sieci telekomunikacyjnych

3.5. DZIAŁANIA I ZADANIA DLA POPRAWY OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ I BEZPIECZEŃSTWA

1. W Planie, w tekście i na rysunku Planu nr 5 „Kierunki poprawy stanu ochrony przeciwpowodziowej i bezpieczeństwa”, określone zostały elementy związane z poprawą ochrony przeciwpowodziowej oraz bezpieczeństwa: dotyczące wskazania lokalizacji lub zasięgów przestrzennych wybranych elementów istniejących i planowanych poprawy ochrony przeciwpowodziowej i bezpieczeństwa, które winne być obligatoryjnie uwzględnione w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a w tym:

- 1) obszary szczególnego (1%) i potencjalnego zagrożenia powodzią oraz wymagające ochrony;
- 2) obszary zagrożenia powodzią dla rzeki Odry 1% i 10%;
- 3) zbiorniki retencyjne;
- 4) suche zbiorniki przeciwpowodziowe;
- 5) poldery;
- 6) trasa przerzutu wód katastrofalnych doliną Widawy;
- 7) strefy ochronne od stacji radarowej Pastewnik;
- 8) główne tereny zamknięte związane z obronnością.

2. Wymienione wyżej elementy służą realizacji przyjętych kierunków poprawy ochrony przeciwpowodziowej i bezpieczeństwa oraz są zgodne z obowiązującymi przepisami, krajowymi i regionalnymi dokumentami planistycznymi, oraz programami rozwoju.

TABELA 19: Poprawa stanu ochrony przeciwpowodziowej

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
1.	Wdrożenie nowoczesnego systemu zarządzania ryzykiem powodziowym, w tym realizacja oraz koordynacja pośredniej i bezpośredniej ochrony przeciwpowodziowej	Opracowanie i wdrożenie dokumentów wynikających z dyrektywy powodziowej: wstępnej oceny ryzyka powodziowego do grudnia 2011 roku (wykonano) map zagrożenia i map ryzyka powodziowego (do grudnia 2013 roku) planów zarządzania ryzykiem powodziowym (do grudnia 2015 roku)	obszar województwa w dorzeczu Odry	KZGW
		Realizacja kompleksowego systemu retencji (zbiornikowej, polderowej i małej retencji), połączonej z ochroną ekosystemów, poprzez:	obszar województwa	DZMiUW, PGL, RZGW, samorządy
		budowę zbiorników przeciwpowodziowych (<u>o pojemności powyżej 5 mln m³</u>)		
		retencyjnych:	Bierkowice na Ścinawce (gm. Kłodzko), Bolesławów na Białej Łądeckiej (m. i gm. Stronie Śl.), Długopole Górne na Nysie Kłodzkiej (m. i gm. Międzyzlesie), Gorzanów na Nysie Kłodzkiej (gm. Kłodzko), Gorzuchów na Ścinawce (gm. Kłodzko), Goszów na Białej Łądeckiej (m. i gm. Stronie Śl.), Kamieniec na Nysie Kłodzkiej (gm. Kamieniec), Mała Kamienica na Kamienicy (gm. St. Kamienica), Pilichowice II na Bobrze (m. i gm. Wleń), Złotno na Kamiennym Potoku (m. i gm. Szczytna),	
		suchych:	Czechy na Pełcznicy (m. i gm. Jaworzyna Śl, m. i gm. Strzegom), Pawłowice na Budzówce (m. i gm. Ząbkowice Śl.), Rzymówka na Kaczawie (gm. Złotoryja), Sarny na Włodzicy (m. i gm. Radków), Szalejów Górny na Bystrzycy Duszn. (gm. Kłodzko), Wawrzeńczyce na Strzegomce (gm. Mietków)	
	rozbudowę i modernizację istniejących zbiorników retencyjnych	obszar województwa, w tym: Topola (gm. Kamieniec Ząbkowicki, m. i gm. Złoty		

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
			Stok)	
		budowę polderów	Bieliszów-Lubów/Chobienia (gm. Jemielno), Dobrzejowice - Czerna (gm. Żukowice), Domaszków-Tarchalice (m. i gm. Wołów)	
		budowę zbiorników małej retencji (zgodnie z Programem Małej Retencji)	obszar województwa	
		realizację działań przestrzennych zatrzymujących wody deszczowe w miejscach ich opadu, poprzez: podnoszenie lesistości zwiększającej retencyjność; przekształcanie gruntów ornych w użytki zielone; racjonalną gospodarkę wodami opadowymi na terenach silnie zurbanizowanych	obszar województwa	
		Umocnienie systemu obwałowań, w tym: budowa wałów cofkowych na dopływach rzeki Odry i kanałów przerzutowych (ulgi) oraz modernizacja koryt rzecznych, zwłaszcza w miejscach szczególnego ryzyka: w obszarach silnie zurbanizowanych, przy obiektach mogących stworzyć wtórne zagrożenie, w rejonach górskich	obszar województwa	RZGW, DZMIUW
		Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego:	gm. Siechnice, Czernica, Długołęka, Wrocław, Wisznia Mała, Oborniki Śląskie	RZGW, DZMIUW
		budowa i przebudowa wałów (w tym m.in. podwyższenie, poszerzenie)	Dolina Widawy, Jeszkowice, Kozanów, Janówek, Rędzin, Lesica, Kotowice-Siedlce, Wilczyce, Blizanowice - Trestno, Opatowice, Kamieniec Wrocławski – Wojnów, Różanka, Szczepin, Kozanów, Maślice, Kowale, Pracze Odrzańskie, Radwanice, Siechnice, Janowice, Nowy Dom, Rędzin, Lesica, Polder Oławka	
		rozbiórka wałów	Dolina Widawy, polder Paniowice	

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
		zwiększenie przepustowości	Kanał Miejski, Kanał Powodziowy, koryto Starej Odry wzdłuż Kanału Miejskiego, bulwarów Odry Śródmiejskiej oraz Jazu Wrocław I, koryto rzeki Odry poniżej koryta Starej Odry do Ujścia Widawy, oraz pod mostami: Swojczyckim, Jagiellońskim, Trzebnickim, Osobowym, Warszawskimi, Poznańskimi, na starej Widawie w Psarach,	
		przebudowa mostów (nowa rozpiętość)	Dolina Widawy, kanał Odra-Widawa	
		Ochrona przed powodzią Ziemi Kłodzkiej, w tym:		
		budowa suchych zbiorników przeciwpowodziowych	Boboszów na Nysie Kłodzkiej (m. i gm. Międzyzlesie); Krosnowice na potoku Duna (gm. Kłodzko); Rostoki Bystrzyckie na Goworówce (m. i gm. Międzyzlesie); Szalejów na Bystrzycy Dusznickiej (gm. Kłodzko).	
		zwiększenie przepustowości Nysy Kłodzkiej i jej dopływów (w tym budowa, przebudowa, rozbiórka wałów i modernizacja koryt)	powiat kłodzki	
		ochrona przeciwpowodziowa doliny rzeki Białej Łądeckiej	powiat kłodzki	
		Ochrona od powodzi obszaru Kotliny Żytawskiej i Sudetów Zachodnich	powiat jeleniogórski, m. Jelenia Góra, powiat kamiennogórski, część powiatów: pd. – zgorzeleckiego; pd – wsch – lwóweckiego; pd. – złotoryjskiego.	RZGW, DZMiUW, samorządy,
		Rozbudowę osłony przeciwpowodziowej, systemu prognozowania powodzi, kontroli i wczesnego ostrzegania oraz wsparcie inicjatyw lokalnych dla realizacji lokalnych systemów ostrzegania i ochrony przeciwpowodziowej	obszar województwa	IMiGW, OKI
		Uwzględnianie ograniczeń w zakresie lokalizacji obiektów mogących negatywnie	Jelenia Góra, m. Wałbrzych, m. Boguszów-Gorce, m. Bolków, gm. Czarny Bór, gm.	samorządy lokalne

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
		wpływać na prawidłowe funkcjonowanie stacji radarowej Pastewnik	Dobromierz, gm. Janowice Wielkie, m. Jawor, gm. Jeżów Sudecki, m. Kamienna Góra, gm. Kamienna Góra, m. Kowary, m. i gm. Lubawka, gm. Marciszów, gm. Męcinka, gm. Mściwojów, gm. Mysłakowice, gm. Paszowice, gm. Podgórzyn, gm. Stare Bogaczowice, m. i gm. Strzegom, m. Szczawno-Zdrój, m. Świebodzice, m. i gm. Świerzawa, m. Wojcieszków	
		Rozwój działań prewencyjnych na terenach zagrożonych powodzią zw. z: określeniem zasięgu zagrożenia powodziowego i obszarów wymagających ochrony przed powodzią zwiększeniem ochrony przeciwpowodziowej zwłaszcza na terenach zurbanizowanych ograniczaniem rozwoju zagospodarowania dolin rzecznych i dostosowanie ich zainwestowania do stopnia zagrożenia powodziowego	obszar województwa	RZGW (mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego, plany zarządzania ryzykiem powodziowym, opracowanie warunków zabudowy i zasad użytkowania terenów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi oraz katalogi projektów domów odpornych na szkodliwe działanie wody)
2.	Koordynacja działań systemowych na poziomie dorzecza Odry dla prewencyjnej gospodarki przestrzennej	Wprowadzenie monitoringu działań przestrzennych, prowadzonych na terenach zagrożonych zalaniem	obszar województwa w dorzeczu Odry	RZGW, gminy (raporty o zmianach w zagospodarowaniu, rejestr dokumentów planistycznych sporządzonych dla terenów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi)
		Uzgadnianie, koordynacja oraz ujednocianie działań i zasad gospodarowania przestrzenią w dorzeczu Odry	obszar województwa w dorzeczu Odry	RZGW, samorządy polskich województw, niemieckich landów i czeskich krajów położonych w dorzeczu Odry (system aktualizacji danych przestrzennych i wymiany informacji)
		Realizacja i uwzględnianie ustaleń Programu dla Odry 2006 w dokumentach opracowywanych dla kolejnych okresów programowania, Sektorowych i Regionalnych Programach Operacyjnych, w tym:	obszar województwa w dorzeczu Odry	DZMiUW RZGW RDLP
		realizacja dodatkowych zadań z zakresu ochrony przeciwpowodziowej,	Domaszków-Tarchalice-odtworzenie naturalnej retencji przeciwpowodziowej doliny	DZMiUW

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
			<p>rzeki Odry-dokumentacja (m. i gm. Wołów); Radwanice - etap II modernizacja wału polderowego na odcinku drogi opolska – Siechnice (obiekt WWW nr 2 – m. i gm. Siechnice); budowle regulacyjne dla ochrony od powodzi w zlewni Bobru oraz Bystrzycy, w tym remont zabudowy regulacyjnej rzeki Piławy w km 39+400 – 38+814 i w km 39+750 – 40+612.</p>	
		<p>realizacja zadań z zakresu lokalnej ochrony przeciwpowodziowej zw. z melioracjami wodnymi,</p>	<p>m. i gm. Bogatynia, m. i gm. Chocianów, gm. Długołęka, gm. Dobromierz, gm. Dobroszyce, gm. Domaniów, gm. Dzierżoniów, gm. Gaworzyce, m. i gm. Góra, m. i gm. Gryfów Śląski, m. i gm. Jaworzyna Śląska, gm. Jemielno, gm. Kamieniec Ząbkowicki, gm. Kondratowice, gm. Kotla, gm. Krotoszyce, m. Legnica, m. Lubań, gm. Lubań, gm. Lubin, gm. Malczyce, gm. Marcinowice, gm. Miękinia, m. i gm. Niemcza, m. i gm. Nowogrodziec, m. i gm. Oborniki Śląskie, m. i gm. Olszyna, gm. Oława, gm. Paszowice, gm. Pęcław, m. i gm. Pieńsk, gm. Platerówka, m. i gm. Polkowice, m. i gm. Prusice, m. i gm. Przemków, gm. Radwanice, gm. Rudna, m. i gm. Siechnice, gm. Siekierczyn, gm. Stoszowice, m. i gm. Strzegom, m. i gm. Strzelin, gm. Sulików, m. i gm. Ścinawa, m. i gm. Środa Śląska, m. Świdnica, gm. Świdnica, m. Świebodzice, gm. Zgorzelec, m. i gm. Żarów, gm. Żórawina, gm. Żukowice</p>	<p>DZMiUW</p>
		<p>realizacja zadań z zakresu infrastruktury przeciwpowodziowej i zapobiegania suszy</p>	<p>Przelew Odra - Widawa – jaz kłapowy. Obiekt WWW nr 40; Grobla - budowa zbiornika na rzece Nysa Mała (gm. Paszowice); Jawornik-Myślubórz (gm. Paszowice) - przywrócenie retencji w zlewni cieku;</p>	<p>DZMiUW</p>

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
			Kasina – odbudowa i modernizacja koryta rzeki, (m. i gm. Kąty Wrocławskie, gm. Kobierzyce, m. Wrocław).	

TABELA 20: Poprawa stanu bezpieczeństwa

Lp.	Kierunki	Działania i wybrane zadania	Lokalizacja zadań	Informacje o instytucjach realizujących i instrumentach realizacji
1.	Zapewnienie sprawnego systemu obronności państwa	Utrzymanie obiektów i urządzeń związanych z systemem obronności państwa	obszar województwa	Ministerstwo Obrony Narodowej
		Utrzymanie i rozbudowa sieci bezpieczeństwa granic	obszar województwa	Straż Graniczna Rzeczypospolitej Polskiej
		Utrzymanie jednostek pozamilitarnych i gospodarczych ogniw	Wrocław, Bogatynia, Jelenia Góra, Lubań, Czernica, Bolesławiec	Ministerstwo Obrony Narodowej
2.	Podniesienie poziomu bezpieczeństwa obywateli	Utrzymanie i rozbudowa sieci Centra Zarządzania Kryzysowego	obszar województwa	Urząd Wojewódzki
		Poprawa sprawności funkcjonowania systemu ratownictwa medycznego, w tym m.in. stworzenie zintegrowanego systemu transmisji krytycznych danych medycznych pacjenta z ambulansów ratownictwa Medycznego do Szpitalnych Oddziałów Ratunkowych (E-medycyna)		Wszystkie Stacje Pogotowia Ratunkowego w regionie, Szpitalne Oddziały Ratunkowe
		Realizacja wniosków Analizy zabezpieczenia operacyjnego województwa dolnośląskiego		Urząd Wojewódzki, samorządy lokalne
		Utworzenie regionalnego centrum urazów wielonarządowych dla dzieci i młodzieży		Partnerstwo podmiotów leczniczych, jednostki badawczo – naukowe, szkoły i uczelnie wyższe, jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe
		Stworzenie zintegrowanego regionalnego systemu ochrony zdrowia		Samorząd Województwa Dolnośląskiego, jednostki samorządu terytorialnego z obszaru Dolnego Śląska

4 | USTALENIA PLANU W ZAKRESIE ROZMIESZCZENIA PONADLOKALNYCH INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO

4.1. ZESTAWIENIE INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU KRAJOWYM

1. W Planie uwzględnione zostały inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, które ustalono w dokumentach przyjętych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa (zgodnie z art. 39 ust.5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).
2. Inwestycje stanowiące zadania o znaczeniu krajowym ustalone zostały w następujących dokumentach:
 - 1) Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013,
 - 2) Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013,
 - 3) Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2011-2015,
 - 4) Master Plan dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 r.,
 - 5) Wieloletni Program Inwestycji Kolejowych na lata 2010-2013,
 - 6) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu, Dz. U. z dnia 4 czerwca 2009 r.
 - 7) Program dla Odry - 2006 ,
 - 8) Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych 2009.
3. Tabele nr 20-26 zawierają wykazy inwestycji celu publicznego, ujęte w ww. dokumentach. Ich realizacja jest zgodna z przyjętymi w Planie kierunkami rozwoju przestrzennego województwa, i przewidywana przede wszystkim na lata 2011- 2013.
4. Rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym zostało ustalone orientacyjnie na rysunku Planu nr 6. Inwestycje te winny być uwzględniane w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
5. Poniższe zestawienie dotyczy inwestycji ujętych w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko. Program zatwierdzony został przez Komisję Europejską decyzją z dnia 7 grudnia 2007 r. oraz przyjęty Uchwałą nr 2/2008 Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 2008 r. a następnie podlegał zmianom. Celem Programu jest poprawa atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu

spójności terytorialnej. Program, zgodnie z Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia (NSRO) zatwierdzonymi 7 maja 2007 r. przez Komisję Europejską, stanowi jeden z programów operacyjnych będących podstawowym narzędziem do osiągnięcia założonych w nim celów, przy wykorzystaniu środków Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

TABELA 21: Lista projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013, obowiązuje od 29 marca 2013 r.

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Institucja odpowiedzialna za realizację i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
Lista podstawowa projektów indywidualnych przewidzianych do realizacji na obszarze województwa			
a) inwestycje dla ochrony i wykorzystania zasobów przyrodniczych i krajobrazu oraz poprawy środowiska			
1.1.	Rekultywacja na cele przyrodnicze terenów zdegradowanych, popoligonowych i powojennych zarządzanych przez PGL Lasy Państwowe	obszar województwa	PGL Lasy Państwowe Inwestycja realizowana
1.2.	Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski	obszary Natura 2000	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska Inwestycja realizowana
b) inwestycje dla osadnictwa			
1.3.	Budowa Narodowego Forum Muzyki we Wrocławiu	m. Wrocław	Wrocław Inwestycja realizowana
1.4.	Rozbudowa Akademii Muzycznej we Wrocławiu – budowa sali muzyczno - dydaktycznej wraz z infrastrukturą	m. Wrocław	Akademia Muzyczna im. K. Lipińskiego we Wrocławiu Inwestycja realizowana
1.5.	Budowa nowego budynku Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej I i II st. im. Karola Szymanowskiego we Wrocławiu	m. Wrocław	Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I i II ST.stopnia im. Karola Szymanowskiego we Wrocławiu Inwestycja realizowana
1.6.	Międzyuczelniane Centrum Dydaktyczno - Technologiczne „Technopolis” we Wrocławiu	m. Wrocław	Politechnika Wrocławska Inwestycja realizowana
1.7.	Budowa i wyposażenie Zintegrowanego Centrum Edukacji i Innowacji Wydziału Farmaceutycznego Akademii Medycznej we Wrocławiu	m. Wrocław	Akademia Medyczna im. Piastów Śląskich we Wrocławiu Inwestycja realizowana
1.7A.	Ponadregionalne Centrum Onkologii Dziecięcej we Wrocławiu - „Przylądek Nadziei”. Rozbudowa Akademickiego Szpitala Klinicznego we Wrocławiu o nowy blok Kliniki Transplantacji Szpiku, Onkologii i Hematologii Dziecięcej	m. Wrocław	Akademia Medyczna im. Piastów Śląskich we Wrocławiu Inwestycja realizowana
1.8.	Budowa kompleksu edukacyjno - badawczego Biotechnologii Uniwersytetu Wrocławskiego	m. Wrocław	Uniwersytet Wrocławski Inwestycja realizowana
c) inwestycje dla komunikacji			
1.9.	Budowa autostrady A18 odcinek	gm. Bolesławiec, gm. Osiecznica	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
	Olszyna - Golnice (przebudowa jezdni południowej)		Autostrad (GDDKiA) Inwestycja planowana
1.10	Budowa drogi ekspresowej S5, odcinek Kaczkowo - Korzeńsko	m. i gm. Żmigród	GDDKiA Inwestycja realizowana
1.11	Budowa/Przebudowa drogi ekspresowej S8 (odcinek Wrocław - Psie Pole – Syców)	gm. Długołęka, gm. Dobroszyce, m. Oleśnica, gm. Oleśnica, m. i gm. Syców, gm. Wisznia Mała, m. Wrocław	GDDKiA Inwestycja zrealizowana
1.12.	Budowa/Przebudowa drogi ekspresowej S8, odcinek Syców – Kępno- Wieruszów-Walichnowy	m. i gm. Syców oraz wielkopolskie, łódzkie	GDDKiA Inwestycja realizowana
1.13.	Rozwój infrastruktury państwowego organu zarządzania ruchem lotniczym	obszar województwa	Polska Agencja Żeglugi Powietrznej
1.14.	Port Lotniczy Wrocław - rozbudowa i modernizacja infrastruktury lotniskowej i portowej -	m. Wrocław	Port Lotniczy Wrocław S.A. Inwestycja realizowana
1.15.	Modernizacja linii kolejowej E 59 na odcinku Wrocław - Poznań, etap II, odcinek Wrocław - granica województwa dolnośląskiego	m. i gm. Oborniki Śląskie, m. i gm. Prusice, gm. Wisznia Mała, m. Wrocław, m. i gm. Żmigród	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. (PKP PLK SA) Inwestycja realizowana
1.16.	Modernizacja linii kolejowej E 30, etap II, odcinek Bielawa Dolna - Horka: budowa mostu przez Nysę Łużycką oraz elektryfikacja	m. i gm. Pieńsk	PKP PLK SA Inwestycja realizowana
1.17.	Modernizacja linii kolejowej E 30, etap II. Wdrożenie ERTMS/ETCS i ERTMS/GSM-R w Polsce na odcinku Legnica – Wrocław – Opole	gm. Kunice, m. Legnica, gm. Malczyce, gm. Miękinia, m. Oława, gm. Oława, m. i gm. Prochowice, gm. Ruja, m. i gm. Siechnice, m. i gm. Środa Śląska, m. Wrocław oraz opolskie	PKP PLK SA Inwestycja realizowana
1.18.	Modernizacja linii kolejowej E 30(etap II. Pilotażowe wdrożenie ERTMS/ETCS i ERTMS/GSM-R w Polsce na odcinku Legnica - Węglińiec – Bielawa Dolna	m. Bolesławiec, gm. Bolesławiec, m. Chojnów, gm. Chojnów, m. Legnica, gm. Miłkowice, m. i gm. Nowogrodziec, m. i gm. Pieńsk, gm. Warta Bolesławiecka, m. i gm. Węglińiec, gm. Zagrodno	PKP PLK SA Inwestycja realizowana
1.19.	Modernizacja linii kolejowej E 30, etap II. Pilotażowe wdrożenie ERTMS/ETCS i ERTMS/GSM-R na odcinku Legnica - Węglińiec – Bielawa Dolna – prace przygotowawcze	m. Bolesławiec, gm. Bolesławiec, m. Chojnów, gm. Chojnów, m. Legnica, gm. Miłkowice, m. i gm. Nowogrodziec, m. i gm. Pieńsk, gm. Warta Bolesławiecka, m. i gm. Węglińiec, gm. Zagrodno	PKP PLK SA Inwestycja realizowana
1.21.	Odtworzenie zabytkowego Kompleksu Dworca Wrocław Główny z przebudową kolejowej infrastruktury technicznej	m. Wrocław	PKP S.A. Inwestycja zrealizowana
1.21.A.	Analiza kierunków rozwoju sieci kolejowej w Polsce z ograniczeń w węzłach kolejowych	obszar województwa	PKP PLK S.A. Inwestycja realizowana
1.21.A.B.	Poprawa bezpieczeństwa i likwidacja zagrożeń eksploatacyjnych na przejazdach kolejowych - etap I i II	obszar województwa	PKP PLK S.A. Inwestycja planowana
1.21.A.C.	Budowa infrastruktury systemu GSM-	obszar województwa	PKP PLK S.A.

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Institucja odpowiedzialna za realizację i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
	R; etap 1: na liniach kolejowych zgodnych z harmonogramem NPW ERTMS		Inwestycja planowana
1.22.	Zintegrowany System Transportu Szynowego w Aglomeracji i we Wrocławiu - Etap I	m. Wrocław	Miasto Wrocław Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne we Wrocławiu Sp. z o.o. Inwestycja planowana
1.23.	Modernizacja śluz odrzańskich (na odcinku będącym w zarządzie RZGW Wrocław – przystosowanie do III kl. drogi wodnej)	obszar województwa	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu (RZGW we Wrocławiu) Inwestycja zrealizowana
1.24.	Modernizacja jazów odrzańskich (na odcinku w zarządzie RZGW Wrocław w obszarze województwa)	obszar województwa	RZGW we Wrocławiu Inwestycja realizowana
1.25.	Modernizacja stopnia Brzeg Dolny (przystosowanie do III kl. drogi wodnej)	m. i gm. Brzeg Dolny, gm. Miękinia	RZGW we Wrocławiu Inwestycja realizowana
1.26.	Odbudowa zabudowy regulacyjnej (przystosowanie do III kl. drogi wodnej)	obszar województwa	RZGW we Wrocławiu Inwestycja realizowana
d) inwestycje dla systemów infrastruktury technicznej			
1.27.	Uporządkowanie gospodarki ściekowej w zlewni rzeki Baryczy	gm. Cieszków, m. i gm. Milicz, m. i gm. Żmigród,	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej "Dolina Baryczy" Sp. z o.o. Inwestycja realizowana
1.28.	Rozbudowa PMG (podziemnego magazynu gazu) Wierzchowice	gm. Krośnice	Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. Inwestycja realizowana
1.29.	Budowa gazociągu Jeleniów - Dziwiszów wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi na terenie województwa dolnośląskiego	m. i gm. Gryfów Śląski, m. Jelenia Góra, gm. Jeżów Sudecki, m. Lubań - wiejska, gm. Lubań - miejska, m. i gm. Lubomierz, m. i gm. Nowogrodziec, m. i gm. Olszyna, gm. Stara Kamienica	Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Inwestycja realizowana
1.30.	Budowa gazociągu Polkowice-Żary	gm. Gaworzyce, gm. Jerzmanowa, m. i gm. Polkowice, gm. Radwanice	Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Inwestycja planowana
e) inwestycje dla ochrony przeciwpowodziowej i poprawy bezpieczeństwa			
1.31.	Zwiększenie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych	tereny nizinne województwa	Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych Inwestycja realizowana
1.32.	Przeciwdziałanie skutkom odpływu wód opadowych na terenach górskich oraz zwiększenie retencji i utrzymanie potoków i związanej z nimi infrastruktury w dobrym stanie	tereny górskie województwa	Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych Inwestycja realizowana
1.33.	Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego	m. Wrocław	RZGW we Wrocławiu Inwestycja realizowana
1.34.	Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego - przebudowa systemu ochrony przeciwpowodziowej m.	gm. Czernica, gm. Długołęka, m. i gm. Oborniki Śląskie, m. i gm. Siechnice, gm. Wisznia Mała, m. Wrocław	Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Wrocławiu Inwestycja realizowana

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
	Wrocławia - zmiana montażu finansowego – pożyczka z Banku Światowego		
1.35.	Budowa i remont oraz doposażenie baz Lotniczego Pogotowia Ratunkowego (etap 2)	obszar województwa	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Lotnicze Pogotowie Ratunkowe (SP ZOZ LPR) Inwestycja realizowana
1.36.	Domaszków-Tarchalice, odtworzenie naturalnej retencji przeciwpowodziowej doliny rzeki Odry	gm. Wołów	Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Wrocławiu Inwestycja realizowana
1.37.	Stworzenie koniecznej infrastruktury technicznej i wyposażenia do utworzenia Centrum Urazowego w Akademickim Szpitalu klinicznym im. Jana Mikulicza-Radeckiego we Wrocławiu	m. Wrocław	Akademicki Szpital Kliniczny im. Jana Mikulicza – Radeckiego we Wrocławiu Inwestycja realizowana
1.38.	Budujemy miasteczka ruchu drogowego	obszar województwa	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji Inwestycja planowana
Lista rezerwowa projektów indywidualnych			
b) inwestycje dla osadnictwa			
1.39.	Rewaloryzacja i przebudowa budynku „Pawilonu Czterech Kopuł” na cele Wystawiennicze Muzeum Narodowego we Wrocławiu	m. Wrocław	Muzeum Narodowe we Wrocławiu Inwestycja planowana
1.41.	Kamienne Piekło KL Gross-Rosen II - projekt Pomnika Zagłady w Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy	m. i gm. Strzegom	Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy Inwestycja planowana
c) inwestycje dla komunikacji			
1.42.	Budowa drogi ekspresowej S3, odcinek Legnica – Lubawka	m. i gm. Bolków, gm. Czarny Bór, gm. Dobromierz, m. Jawor, m. Kamienna Góra, gm. Kamienna Góra, gm. Krotoszyce, m. i gm. Lubawka, gm. Męcinka, gm. Mściwojów, gm. Paszowice, gm. Stare Bogaczowice	GDDKiA Inwestycja planowana
1.43.	Budowa drogi ekspresowej S3, odcinek Nowa Sól - Legnica (A4)	gm. Gaworzyce, gm. Jerzmanowa, gm. Krotoszyce, m. Legnica, m. Lubin, gm. Lubin, gm. Miłkowice, m. i gm. Polkowice, gm. Radwanice,	GDDKiA Inwestycja planowana
1.44.	Budowa drogi S-5 Poznań – Wrocław, odcinek Korzeńsko - Wrocław(A-8, węzeł "Widawa")	m. i gm. Oborniki Śląskie, m. i gm. Prusice, m. i gm. Trzebnica, gm. Wisznia Mała, m. Wrocław, m. i gm. Żmigród	GDDKiA Inwestycja planowana
1.45.	Port Lotniczy Wrocław - dodatkowe obiekty infrastruktury	m. Wrocław	PL Wrocław S.A. Inwestycja zrealizowana
1.46.	Dokumentacja przedprojektowa dla modernizacji i	m. i gm. Głogów, gm. Kotla	PKP PLK S.A. Inwestycja planowana

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
	elektryfikacji linii kolejowej nr 14 na odcinku Ostrów Wielkopolski - Głogów		
1.47.	Budowa infrastruktury systemu GSM-R; etap 2: na liniach kolejowych zgodnych z harmonogramem NPW ERTMS	obszar województwa	PKP PLK S.A. Inwestycja planowana
1.48.	Dokumentacja przedprojektowa dla elektryfikacji linii nr 278 (E30) na odcinku Węgliniec - Zgorzelec	gm. Węgliniec, m. i gm. Pieńsk, m. i gm. Zgorzelec	PKP PLK S.A. Inwestycja planowana
1.50.	Modernizacja śluz odrzańskich na odcinku będącym w zarządzie RZGW Wrocław – przystosowanie do III kl. drogi wodnej – Etap II	obszar województwa	Miasto Wrocław Inwestycja planowana
1.51.	Modernizacja stopnia Brzeg Dolny - przystosowanie do III kl. drogi wodnej – Etap II	obszar województwa	Miasto Wrocław Inwestycja realizowana
1.52.	Modernizacja jazów odrzańskich na odcinku w zarządzie RZGW Wrocław – województwo dolnośląskie – Etap II	obszar województwa	Miasto Wrocław Inwestycja planowana
1.53.	Odbudowa zabudowy regulacyjnej - przystosowanie do III kl. drogi wodnej – Etap II	obszar województwa	Miasto Wrocław Inwestycja planowana
1.53A.	Modernizacja Stopnia Ujście Nisy – przystosowanie do III kl. drogi wodnej	obszar województwa	RZGW Wrocław
d) inwestycje dla systemów infrastruktury technicznej			
1.54.	Gazociąg Zdziechowice-Wrocław	gm. Czernica, gm. Długołęka, m. Oława, gm. Oława, m. i gm. Siechnice, gm. Domaniów	OGP Gaz System S.A. Inwestycja planowana
1.55.	Modernizacja systemu przesyłowego na Dolnym Śląsku w celu poprawy jego funkcjonalności oraz optymalnego wykorzystania połączenia Polska-Niemcy: gazociągu granica Rzeczpospolitej Polskiej (Lasów)-Taczalin-Radakowice-Gałów-Wierzchowice wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi na terenie województwa dolnośląskiego	obszar województwa	OGP Gaz System S.A. Inwestycja realizowana

6. Poniższe zestawienie dotyczy inwestycji ujętych w Programie Operacyjnym Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013. Program został zatwierdzony przez Komisję Europejską decyzją z dnia 1 października 2007 r. oraz przyjęty Uchwałą Nr 267 Rady Ministrów z dnia 30 października 2007 r.

Program ma na celu bezpośrednie wsparcie dla przedsiębiorstw, instytucji otoczenia biznesu oraz jednostek naukowych, świadczących przedsiębiorstwom usługi o wysokiej jakości, a także wsparcie systemowe dla innowacyjnych przedsiębiorstw.

TABELA 22: Lista projektów indywidualnych dla Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013, obowiązuje od 21 grudnia 2012 r.

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Institucja odpowiedzialna za realizację i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
Lista podstawowa projektów indywidualnych na lata 2007 – 2013			
b) inwestycje dla osadnictwa			
2.1.	Budowa Środowiskowej Biblioteki Nauk Ścisłych i Technicznych	m. Wrocław	Politechnika Wrocławska Inwestycja realizowana
2.2.	Budowa Dolnośląskiego Centrum Materiałów i Biomateriałów we Wrocławiu Centrum Badań (EIT+)	m. Wrocław	Wrocławskie Centrum Badań (EIT+) Sp. z o.o. Inwestycja realizowana
2.3.	Program „Od Wrocławskiego Parku Technologicznego do Innowacji Wrocław”	m. Wrocław	Wrocławski Park Technologiczny S.A. Inwestycja zrealizowana
2.4.	Utworzenie ogólnopolskiego ośrodka innowacji i transferu technologii w zakresie e-zdrowia	m. Wrocław	Wrocławski Medyczny Park Naukowo-Technologiczny Sp. z o.o. Inwestycja planowana
2.5.	Zagospodarowanie południowo-zachodniego Szlaku Cystersów	obszar województwa	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego Inwestycja zrealizowana
2.6.	Międzynarodowy turystyczny produkt markowy „Uzdrowiska Kłodzkie”	m. Duszniki Zdrój, m. Kudowa Zdrój, m. Polanica Zdrój	Zespół Uzdrowisk Kłodzkich SA Inwestycja zrealizowana
2.7.	Budowa Term Cieplickich - Dolnośląskiego Centrum Rekreacji Wodnej	m. Jelenia Góra	Miasto Jelenia Góra Inwestycja realizowana
2.8.	Hala Stulecia we Wrocławiu – Centrum Innowacyjności w Architekturze i Budownictwie	m. Wrocław	Wrocławskie Przedsiębiorstwo Hala Ludowa Sp. z o.o. Inwestycja zrealizowana

7. Poniższe zestawienie dotyczy Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2011-2015, który został przyjęty Uchwałą Nr 10/2011 Rady Ministrów z dnia 25 stycznia 2011 r. i zawiera przedsięwzięcia, których celem jest stworzenie zasadniczego szkieletu dróg o dużej przepustowości, o wyższych niż obecnie parametrach użytkowych, stanowiących sieć połączeń pomiędzy największymi ośrodkami gospodarczymi kraju. Nadzór nad realizacją Programu sprawuje minister właściwy do spraw transportu, wykonawcą jest GDDKiA.

TABELA 23: Zestawienie inwestycji zawartych w Programie Budowy Dróg Krajowych na lata 2011-2015.

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Institucja odpowiedzialna za realizację i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
3.1.	Dostosowanie A-4 Wrocław – Katowice na odc. Wrocław – Sońnica do standardów autostrady płatnej i poboru opłat	gm. Domaniów, gm. Kobierzyce, gm. Oława, m. i gm. Wiązów, gm. Żórawina	GDDKiA Inwestycja zrealizowana
3.2.	Budowa obwodnicy Wrocławia A-8	gm. Kobierzyce, m. i gm. Kąty Wrocławskie, m. Wrocław, gm. Wisznia Mała	GDDKiA Inwestycja zrealizowana
3.3.	Budowa autostrady A-18 Olszyna - Gólnice (przebudowa jezdni południowej)	gm. Bolesławiec, gm. Osiecznica	GDDKiA Inwestycja planowana
3.4.	Budowa drogi S-3 Nowa Sól - Legnica (A-4)	gm. Jerzmanowa, gm. Krotoszyce, m.	GDDKiA

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Institucja odpowiedzialna za realizację i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
		Legnica, m. Lubin, gm. Lubin, gm. Miłkowice, m. i gm. Polkowice, gm. Radwanice oraz lubuskie	Inwestycja planowana
3.5.	Budowa drogi S-3 Legnica (A4) - Lubawka	m. i gm. Bolków, gm. Czarny Bór, gm. Dobromierz, m. Jawor, m. Kamienna Góra, gm. Kamienna Góra, gm. Krotoszyce, m. i gm. Lubawka, gm. Męcinka, gm. Mściwojów, gm. Paszowice, gm. Stare Bogaczowice	GDDKiA Inwestycja planowana
3.6.	Budowa drogi S-5 Poznań – Wrocław, odcinek węzeł Korzeńsko – Wrocław (A-8, węzeł Widawa)	m. i g. Oborniki Śląskie, m. i gm. Prusice, m. i gm. Trzebnica, gm. Wisznia Mała, m. Wrocław, m. i gm. Żmigród	GDDKiA Inwestycja planowana
3.7.	Budowa drogi S-8 Wrocław - Psie Pole - Syców	gm. Długołęka, gm. Dobroszyce, m. Oleśnica, gm. Oleśnica, m. i gm. Syców gm. Wisznia Mała, m. Wrocław	GDDKiA Inwestycja zrealizowana
3.8.	ETAP I - Budowa obwodnicy Tyńca Małego w ciągu drogi krajowej nr 35	gmina: Kobierzyce	GDDKiA Inwestycja zrealizowana
3.9.	Budowa obwodnicy Wałbrzycha w ciągu drogi krajowej nr 35	m. Wałbrzych, m. Szczawno-Zdrój	GDDKiA Inwestycja planowana
3.10.	ETAP II - Budowa łącznika drogi krajowej nr 35 z autostradą A-4 węzeł Strzegonowice	m. i gm. Kąty Wrocławskie, gm. Kobierzyce	GDDKiA Inwestycja planowana
3.11.	Budowa obwodnicy Bolkowa na drodze krajowej nr 3/5	m. i gm. Bolków	GDDKiA Inwestycja planowana
3.12.	Budowa obwodnicy Kłodzka w ciągu drogi krajowej nr 33 wraz z łącznikiem droga krajowa 46	m. Kłodzko, gm. Kłodzko	GDDKiA Inwestycja planowana
3.13.	Wzmocnienie drogi krajowej 94 Mazurówice – Wrocław na odcinku Wilczków – Środa Śląska	gm. Malczyce, gm. Miękinia, m. i gm. Środa Śląska, m. Wrocław	GDDKiA Inwestycja zrealizowana
3.14.	Przebudowa drogi krajowej 94 na odcinku Krzywa - Chojnów	m. Chojnów, gm. Chojnów	GDDKiA Inwestycja planowana
3.15.	Przebudowa drogi krajowej 94 na odcinku Chojnów - Legnica	m. Chojnów, gm. Chojnów, gm. Miłkowice	GDDKiA Inwestycja planowana
3.16.	Przebudowa drogi krajowej 94 na odcinku Legnica - Prochowice	gm. Kunice, m. Legnica, m. i gm. Prochowice	GDDKiA Inwestycja planowana

8. Poniższe zestawienie dotyczy inwestycji ujętych w Master Planie dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 r. Jest to strategiczny dokument planistyczny, przyjęty Uchwałą Nr 277 Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 2008 r., który pozwoli na podejmowanie zadań inwestycyjnych w obszarze transportu kolejowego, ze szczególnym uwzględnieniem projektowania i przygotowania inwestycji, budowy i modernizacji infrastruktury, świadczenia usług przewozowych oraz zarządzania i utrzymania.

TABELA 24: Zestawienie inwestycji zawartych w Master Planie Dla Transportu Kolejowego w Polsce do 2030 roku.

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Institucja odpowiedzialna za realizację i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
c) inwestycje dla komunikacji			

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
4.1.	Budowa w Polsce sieci linii dużych prędkości obejmującej zmodernizowaną Centralną Magistralę Kolejową oraz całkowicie nową linię Wrocław/Poznań – Łódź – Warszawa. Uzupełnieniem tej sieci będzie sieć linii konwencjonalnych zmodernizowanych do prędkości 160-200 km/h	obszar województwa	PKP PLK S.A. Inwestycja planowana
4.2.	Modernizacja linii E59 Wrocław – Poznań – Szczecin	m. i gm. Oborniki Śląskie, gm. Prusice, gm. Wisznia Mała, m. Wrocław, m. i gm. Żmigród	PKP PLK S.A. Inwestycja realizowana
4.3.	Modernizacja linii E30/CE30 Zgorzelec/Bielawa Dolna – Wrocław	m. Bolesławiec, gm. Bolesławiec, m. Chojnów, gm. Chojnów, gm. Czernica, m. i gm. Jelcz-Laskowice, gm. Kunice, m. Legnica, gm. Malczyce, gm. Miękinia, gm. Miłkowice, m. i gm. Nowogrodzic, m. Oława, gm. Oława, m. i gm. Pieńsk, m. i gm. Prochowice, gm. Ruja, m. i gm. Siechnice, m. i gm. Środa Śląska, gm. Warta Bolesławiecka, m. i gm. Węglińiec, m. Wrocław, gm. Zagrodno, m. Zgorzelec, gm. Zgorzelec oraz opolskie, śląskie, małopolskie, podkarpackie	PKP PLK S.A. Inwestycja realizowana
4.4.	Modernizacja linii E30/CE30 (wdrożenie pilotażowe) Legnica – Węglińiec - Bielawa Dolna	m. Bolesławiec, gm. Bolesławiec, m. Chojnów, gm. Chojnów, m. Legnica, gm. Miłkowice, m. i gm. Nowogrodzic, m. i gm. Pieńsk, gm. Warta Bolesławiecka, m. i gm. Węglińiec, gm. Zagrodno	PKP PLK S.A. Inwestycja realizowana
4.5.	Modernizacja linii E30 na odcinku Opole – Wrocław – Legnica	gm. Kunice, m. Legnica, gm. Malczyce, gm. Miękinia, m. Oława, gm. Oława, m. i gm. Prochowice, gm. Ruja, m. i gm. Siechnice, m. i gm. Środa Śląska, m. Wrocław oraz opolskie	PKP PLK S.A. Inwestycja realizowana
4.6.	Modernizacja linii CE59 na odcinkach Wrocław – Zielona Góra – Szczecin, Kędzierzyn Koźle – Chałupki oraz Wrocław - Międzyziesie	m. i gm. Bardo, gm. Borów, m. i gm. Brzeg Dolny, m. i gm. Bystrzyca Kłodzka, m. Głogów, gm. Głogów, gm. Grębocice, gm. Kamieniec Ząbkowicki, m. Kłodzko, gm. Kłodzko, m. i gm. Międzyziesie, gm. Miękinia, gm. Rudna, m. i gm. Siechnice, m. i gm. Strzelin, m. i gm. Ścinawa, m. i gm. Wołów, m. Wrocław, m. i gm. Ziębice, gm. Żórawina, gm. Żukowice	PKP PLK S.A. Inwestycja planowana

(Uwaga: ww. inwestycje realizowane będą w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Na okres 2007-2013 przewidziano szereg działań dotyczących transportu kolejowego realizowanych m.in. w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla województwa dolnośląskiego. Działania te obejmują modernizację odcinków linii kolejowych poza siecią TEN-T, lecz o dużym znaczeniu dla obsługiwanych regionów. Zakres tych inwestycji będzie dostosowany do obecnego stanu technicznego ww. linii oraz do przewidywanego sposobu ich eksploatacji.)

9. Poniższe zestawienie dotyczy inwestycji ujętych w Wieloletnim Programie Inwestycji Kolejowych do 2013 roku z perspektywą 2015.(Uchwała Nr 219/2011 Rady Ministrów z dnia 7 listopada 2011 r.) Zadania, które zostały ujęte w Programie obejmują infrastrukturę kolejową zarządzaną przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.

i koncentrują się na kolejowej części Transeuropejskiej Sieci Transportowej (TEN-T) oraz liniach o znaczeniu państwowym i regionalnym.

TABELA 24: Zestawienie inwestycji zawartych w Wieloletnim Programie Inwestycji Kolejowych na lata 2010-2013

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO (POIŚ)			
4.1.A.	Modernizacja linii kolejowej E 59 na odcinku Wrocław - Poznań, etap II, odcinek Wrocław - granica województwa dolnośląskiego	m. i gm. Oborniki Śląskie, m. i gm. Prusice, gm. Wisznia Mała, m. Wrocław, m. i gm. Żmigród	PKP PLK S.A. Inwestycja realizowana
4.2.A.	Modernizacja linii kolejowej E 30 etap II, odcinek Bielawa Dolna - Horka: budowa mostu przez Nyse łążyczką oraz elektryfikacja	m. i gm. Pieńsk	PKP PLK S.A. Inwestycja realizowana
4.3.A.	Modernizacja linii kolejowej E 30 etap II wdrożenie ERTMS/ETCS i ERTMS/GSM-R w Polsce na odcinku Legnica – Wrocław – Opole	gm. Kunice, m. Legnica, gm. Malczyce, gm. Miękinia, m. Oława, gm. Oława, m. i gm. Prochowice, gm. Ruja, m. i gm. Siechnice, m. i gm. Środa Śląska, m. Wrocław oraz opolskie	PKP PLK S.A. Inwestycja realizowana
4.4.A.	Modernizacja linii kolejowej E 30 (etap II. pilotażowe wdrożenie ERTMS/ETCS i ERTMS/GSM-R w Polsce na odcinku Legnica - Węglińiec – Bielawa Dolna)	m. Bolesławiec, gm. Bolesławiec, m. Chojnów, gm. Chojnów, m. Legnica, gm. Miłkowice, m. i gm. Nowogrodzic, m. i gm. Pieńsk, gm. Warta Bolesławiecka, m. i gm. Węglińiec, gm. Zagrodno	PKP PLK S.A. Inwestycja realizowana
4.5.A.	Budowa sieci telekomunikacji GSM-R	obszar województwa	PKP PLK S.A. Inwestycja planowana
4.6.A.	Przygotowanie budowy linii dużych prędkości	obszar województwa	PKP PLK S.A. Inwestycja realizowana
4.6.A.A.	Dokumentacja przedprojektowa dla modernizacji i elektryfikacji linii kolejowej nr 14 na odcinku Ostrów Wielkopolski - Głogów	m. i gm. Głogów, gm. Kotla	PKP PLK S.A. Inwestycja planowana
4.6.A.B.	Dokumentacja przedprojektowa dla elektryfikacji linii nr 278 (E30) na odcinku Węglińiec - Zgorzelec	gm. Węglińiec, m. i gm. Pieńsk, m. i gm. Zgorzelec	PKP PLK S.A. Inwestycja planowana
4.6.A.C.	Poprawa bezpieczeństwa i likwidacja zagrożeń eksploatacyjnych na przejazdach kolejowych - etap I i II	obszar województwa	PKP PLK S.A. Inwestycja planowana
REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY (RPO)			
4.7.A.	Modernizacja regionalnej linii kolejowej nr 309 Kłodzko Nowe - Kudowa Zdrój na odcinku Duszniki Zdrój - Kudowa Zdrój	m. Duszniki Zdrój, m. Kudowa Zdrój, gm. Lewin Kłodzki, m. i gm. Szczytna	PKP PLK S.A. Uwaga: inwestycja usunięta z indykatywnego wykazu indywidualnych projektów kluczowych RPO WD w 2012r.
4.8.A.	Modernizacja regionalnej linii kolejowej nr 311 Jelenia Góra - Szklarska Poręba Górna	m. Jelenia Góra, m. Piechowice, gm. Stara Kamienica, m. Szklarska Poręba	PKP PLK S.A. Uwaga: inwestycja usunięta z indykatywnego wykazu

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
			indywidualnych projektów kluczowych RPO WD w 2012r.
INNE PROGRAMY (POZA POiŚ i RPO)			
4.9.A.	Modernizacja układu torowego i elementów infrastruktury kolejowej w obrębie stacji Wrocław Główny	m. Wrocław	PKP PLK S.A. Inwestycja zrealizowana
4.10.A.	Modernizacja linii kolejowej nr 274 Wrocław – Zgorzelec na odcinku Wrocław – Jelenia Góra	m. Boguszów-Gorce, gm. Czarny Bór, gm. Janowice Wielkie, m. i gm. Jaworzyna Śląska, m. Jelenia Góra, m. i gm. Katy Wrocławskie, gm. Marciszów, gm. Mietków, gm. Mysłakowice, m. Świebodzice, m. Wałbrzych, m. Wrocław, m. i gm. Żarów	PKP PLK S.A. Inwestycja realizowana
4.11.A.	Modernizacja linii kolejowej nr 137 Kędzierzyn Koźle - Legnica	m. Dzierżoniów, gm. Dzierżoniów, m. Jawor, gm. i m. Jaworzyna Śląska, gm. Kamieniec Ząbkowicki, m. Legnica, gm. Legnickie Pole, gm. Męcinka, gm. Mściwojów, m. i gm. Niemcza, gm. Paszowice, m. Piława Górna, m. i gm. Strzegom, m. Świdnica, gm. Świdnica, m. i gm. Ząbkowice Śląskie, m. i gm. Ziębice	PKP PLK S.A. Inwestycja planowana
4.13.A.	Modernizacja linii kolejowej nr 273 na odcinku Głogów – Zielona Góra – Rzepin – Dolna Odra	m. Głogów, gm. Żukowice	PKP PLK S.A. Inwestycja planowana
4.14.A.	Modernizacja mostu w km 202,403 linii kolejowej nr 274 Wrocław Świebodzki - Zgorzelec		PKP PLK S.A. Inwestycja planowana
4.15.A.	Odbudowa i modernizacja linii kolejowej E30 i C-E 30 na odcinku Opole – Wrocław - Legnica	gm. Czernica, m. i gm. Jelcz-Laskowice, gm. Kunice, m. Legnica, gm. Malczyce, gm. Miękinia, m. Oława, gm. Oława, m. i gm. Prochowice, gm. Ruja, m. i gm. Siechnice, m. i gm. Środa Śląska, m. Wrocław, gm. Zagrodno, m. Zgorzelec, gm. Zgorzelec	PKP PLK S.A. Inwestycja realizowana
4.16.A.	Modernizacja linii kolejowej E30 na odcinku Węgliniec - Legnica	m. Bolesławiec, gm. Bolesławiec, m. Chojnów, gm. Chojnów, m. Legnica, gm. Miłkowice, m. i gm. Nowogrodzic, m. Oława, gm. Oława, gm. Osiecznica, gm. Warta Bolesławiecka, m. i gm. Węgliniec, gm. Zagrodno	PKP PLK S.A. Inwestycja zrealizowana
4.17.A.	Modernizacja linii kolejowej E30 na odcinkach Węgliniec – Zgorzelec i Węgliniec – Bielawa Dolna	m. i gm. Pieńsk, m. i gm. Węgliniec, m. Zgorzelec, gm. Zgorzelec	PKP PLK S.A. Inwestycja realizowana
4.18.A.	Modernizacja linii kolejowej E 59, odcinek Wrocław – Poznań (Etap I)	m. i gm. Oborniki Śląskie, m. i gm. Prusice, gm. Wisznia Mała, m. i gm. Żmigród, m. Wrocław	PKP PLK S.A. Inwestycja realizowana

10. Poniższe zestawienie dotyczy inwestycji ujętych w wykazie inwestycji towarzyszących inwestycjom w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu.

(Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu, Dz. U. z dnia 4 czerwca 2009 r.)

Tabela 25: Wykaz inwestycji towarzyszących inwestycjom w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w świnoujściu

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Institucja odpowiedzialna za realizację i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
5.1.A.	Rozbudowa podziemnego magazynu gazu Wierzchowice	gm. Krośnice, gm. Milicz	Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo spółka akcyjna z siedzibą w Warszawie Inwestycja realizowana
5.2.A.	Budowa gazociągu Jeleniów – Dziwiszów wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi na terenie województwa dolnośląskiego	gm. Nowogrodzic, m i gm. Lubań, gm. Olszyna, gm. Gryfów Śląski, gm. Lubomierz, gm. Stara Kamienica, gm. Jeżów Sudecki, m. Jelenia Góra	Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ SYSTEM spółka akcyjna z siedzibą w Warszawie Inwestycja realizowana
5.3.A.	Budowa gazociągu granica Rzeczypospolitej Polskiej (Lasów) – Taczalin – Radakowice – Gałów – Wierzchowice (powiat milicki) wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi na terenie województwa dolnośląskiego	obszar województwa	Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ SYSTEM spółka akcyjna z siedzibą w Warszawie Inwestycja realizowana
5.4.A.	Budowa gazociągu Lwówek – Odolanów wraz z infrastrukturą niezbędną do jego obsługi na terenie województwa wielkopolskiego	gm. Cieszków, gm. Milicz	Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ SYSTEM spółka akcyjna z siedzibą w Warszawie Inwestycja realizowana (proces lokalizacji gazociągu)

11. Poniższe zestawienie dotyczy inwestycji ujętych w Programie dla Odry-2006 (Ustawa z dnia 6 lipca 2006 r.), stanowiącym średniookresową strategię modernizacji OSW. Jego celem jest wzrost bezpieczeństwa przeciwpowodziowego z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju terenu całego dorzecza Odry oraz poszanowaniem bogatych na tym obszarze zasobów przyrody i stanu środowiska.

TABELA 26: ZESTAWIENIE INWESTYCJI ZAWARTYCH W PROGRAMIE DLA ODRY-2006

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Institucja odpowiedzialna za realizację i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
Lista kluczowych projektów dla ochrony przeciwpowodziowej i poprawy bezpieczeństwa			
6.1.	Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego	gm. Czernica, gm. Długołęka, m. i gm. Oborniki Śl., m. i gm. Siechnice, gm. Wisznia Mała, m. Wrocław	Pełnomocnik Rządu do Spraw Programu dla Odry - 2006 / RZGW, DZMiUW Inwestycja realizowana
6.2.	Ochrona przed powodzią Ziemi Kłodzkiej. Przedsięwzięcia ochrony bezpośredniej miasta Kłodzka.	Ziemia Kłodzka	Pełnomocnik Rządu do Spraw Programu dla Odry - 2006 / RZGW, DZMiUW Inwestycja planowana
6.3.	Dokończenie budowy stopnia wodnego Malczyce	gm. Malczyce	Pełnomocnik Rządu do Spraw Programu dla Odry - 2006 / RZGW, DZMiUW Inwestycja realizowana

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
6.4.	Budowa zbiornika Grobla na rzece Nysa Mała	gm. Paszowice	Pełnomocnik Rządu do Spraw Programu dla Odry - 2006 / RZGW, DZMiUW Inwestycja planowana
6.5.	Ochrona od powodzi Wrocławia		Pełnomocnik Rządu do Spraw Programu dla Odry - 2006 / RZGW, DZMiUW Inwestycja realizowana
6.6.	Modernizacja systemów suchych zbiorników przeciwpowodziowych w dorzeczu Nysy Kłodzkiej, Kaczawy i Bobru		Pełnomocnik Rządu do Spraw Programu dla Odry - 2006 / RZGW, DZMiUW Inwestycja planowana
Pozostałe przedsięwzięcia			
6.7.	Budowa zbiornika retencyjnego Kamieniec Ząbkowicki	gm. Kamieniec Ząbkowicki	Pełnomocnik Rządu do Spraw Programu dla Odry - 2006 / RZGW Inwestycja planowana
6.8.	Budowa jazu Oława	gm. Oława	Pełnomocnik Rządu do Spraw Programu dla Odry - 2006 / RZGW, DZMiUW Inwestycja planowana
6.9.	Zbiornik Rzymówka na rzece Kaczawie	gm. Złotoryja	Pełnomocnik Rządu do Spraw Programu dla Odry - 2006 / RZGW, DZMiUW Inwestycja planowana
6.10.	Pielgrzymka – budowa zbiornika na rzece Skora	gm. Pielgrzymka	Pełnomocnik Rządu do Spraw Programu dla Odry - 2006 / RZGW, DZMiUW Inwestycja planowana

12. Ostatnim z omawianych programów rządowych jest Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych 2009. Został on sporządzony przez Ministra Środowiska, a następnie zatwierdzony przez Radę Ministrów w dniu 2 marca 2010 r., dla wypełnienia zobowiązań, przyjętych w Traktacie Akcesyjnym Polski do Unii Europejskiej (dyrektywa 91/271/EWG). Program określa plan inwestycyjny w dziedzinie gospodarki wodno-ściekowej, jaki musi zostać zrealizowany przez Polskę, aby osiągnąć wymagane efekty ekologiczne. Program AKPOŚK 2009 zawiera gminne inwestycje celu publicznego, związane z wyposażeniem aglomeracji ściekowych w systemy kanalizacji zbiorczej i oczyszczanie ścieków komunalnych, przewidziane do realizacji i osiągnięcia efektów ekologicznych w zakresie oczyszczania w terminie do końca 2015 r.

(Uwaga: ww. inwestycje wskazane zostały w Części II projektu – cele, kierunki, zasady i zadania dla zagospodarowania przestrzennego województwa w Tabeli 14: Rozwój gospodarki wodno-ściekowej oraz na załączniku graficznym, rysunku Planu nr 4 kierunki rozwoju gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami i energetyki)

13. Rozmieszczenie inwestycji ujętych w powyższych zestawieniach, wskazane zostało na rysunku Planu nr 6, w podziale na inwestycje w zakresie:

- 1) osadnictwa i ochrony dziedzictwa kulturowego - szlaki kulturowe;

- 2) transportu drogowego;
- 3) transportu kolejowego;
- 4) ochrony przeciwpowodziowej i poprawy bezpieczeństwa.

4.2. ZESTAWIENIE INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU WOJEWÓDZKIM

1. Plan określa rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu wojewódzkim, które, zgodnie z art. 39 ust. 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2012r. poz. 647 z późn. zm.) zostały ustalone w dokumentach, przyjętych przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego. Do tego typu dokumentów należą:

- 1) Program Małej Retencji Wodnej w Województwie Dolnośląskim
 - 2) Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego 2012 (WPGO 2012)
2. W tabelach 29 i 30, ujęto inwestycje celu publicznego o znaczeniu wojewódzkim wskazane w ww. dokumentach. Ich realizacja jest zgodna z kierunkami rozwoju przestrzennego województwa i przewidywana, przede wszystkim w latach 2011-2013 i po 2013 r.
3. Rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu wojewódzkim zostało wskazane na rysunku Planu nr 7. Inwestycje te winny być uwzględniane w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
4. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu wojewódzkim ustalone zostały również w następujących dokumentach:
- 1) Indykatywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych dla Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013;
 - 2) Wykaz zadań przewidzianych do finansowania w ramach limitów zobowiązań określonych w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Dolnośląskiego.
5. Oba dokumenty zostały przyjęte uchwałami Zarządu Województwa Dolnośląskiego (Uchwała Nr 3674/IV/13 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 12 marca 2013 r., Uchwała Nr 3501/IV/13 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 29 stycznia 2013 r.), dlatego inwestycje zamieszczone w nich nie spełniają wymogu art. 39 ust. 5 ww. ustawy. Jednak są one odzwierciedleniem polityki samorządu województwa realizowanej na podstawie dwóch kluczowych dokumentów: Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013 oraz Wieloletniej Prognozy Finansowej, dlatego zostały zamieszczone w Planie, w tabeli 27 i 28 oraz na rysunku Planu nr 7, jako warstwa informacyjna.
6. Poniższy wykaz indykatywnych projektów kluczowych dla RPO WD na lata 2007-2013 przyjęty został Uchwałą Nr 3674/IV/13 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 12 marca 2013 r.

TABELA 27: Indykatorywny wykaz indywidualnych projektów kluczowych dla regionalnego programu operacyjnego dla województwa dolnośląskiego na lata 2007-2013

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Institucja odpowiedzialna za realizację projektu i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
Lista podstawowa projektów kluczowych			
b) inwestycje dla osadnictwa			
7.1.	Utworzenie Regionalnego Centrum Turystyki Biznesowej we Wrocławiu	m. Wrocław	Wrocławskie Przedsiębiorstwo Hala Ludowa Sp. z o.o. Inwestycja zrealizowana
7.2.	Przebudowa i modernizacja III piętra na cele wystawiennicze i konferencyjne - Centrum Kongresowo - Kulturalne Zamek Książ)	m. Wałbrzych	Urząd Miasta Wałbrzych Inwestycja zrealizowana
7.3.	Modernizacja Zespołu pałacowo-folwarcznego w Pawłowicach na potrzeby Ponadregionalnego Rolniczego Centrum Kongresowego w Pawłowicach	m. Wrocław	Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu Inwestycja zrealizowana
7.4.	Przebudowa poddasza nieużytkowego budynku Muzeum Narodowego we Wrocławiu na prezentację kolekcji sztuki współczesnej Muzeum Narodowego we Wrocławiu z uwzględnieniem dużego zespołu prac Magdaleny Abakanowicz	m. Wrocław	Muzeum Narodowe we Wrocławiu Inwestycja zrealizowana
7.5.	Modernizacja Teatru Dramatycznego im. Jerzego Szaniawskiego w Wałbrzychu	m. Wałbrzych	Teatr Dramatyczny im. Jerzego Szaniawskiego w Wałbrzychu Inwestycja realizowana
7.6.	Dolnośląskie Centrum Filmowe (przebudowa Kina „Warszawa” we Wrocławiu)	m. Wrocław	ODRA-FILM Inwestycja zrealizowana
7.7.	Modernizacja i rozbudowa Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze	m. Jelenia Góra	Muzeum Karkonoskie w Jeleniej Górze Inwestycja zrealizowana
7.8.	„Kamienne Piekło KL Gross-Rosen I”. Projekt konserwatorsko-budowlany na terenie Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy	m. i gm. Strzegom	Muzeum Gross – Rosen w Rogoźnicy Inwestycja zrealizowana
7.9.	Adaptacja budynku środków Chemicznych MPWiK na magazyn dekoracji i kostiumów Opery Wrocławskiej	m. Wrocław	Opera Wrocławka Inwestycja planowana
7.10.	Modernizacja sceny im. J. Grzegorzewskiego w Teatrze Polskim we Wrocławiu wraz z zakupem niezbędnego sprzętu	m. Wrocław	Teatr Polski Inwestycja zrealizowana
7.11.	Dolnośląskie Centrum Informacji Naukowej i Ekonomicznej	m. Wrocław	Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu Inwestycja zrealizowana
7.12.	Budowa kompleksu edukacyjno-badawczego Geocentrum Politechniki	m. Wrocław	Politechnika Wroclawska Inwestycja zrealizowana (etap I)

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Institucja odpowiedzialna za realizację projektu i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
	Wrocławskiej: (etap I) i Centrum Innowacji - Kompleks badawczy GeoCentrum II Politechniki Wrocławskiej etap II		Inwestycja planowana (etap II)
7.13.	Budowa Centrum Nauk o Żywności i Żywieniu	m. Wrocław	Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu Inwestycja zrealizowana
7.14.	Budowa kompleksu boisk z zapleczem na Terenie Pól Marsowych w kompleksie Stadionu Olimpijskiego we Wrocławiu.	m. Wrocław	Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu Inwestycja zrealizowana
7.15.	Budowa i wyposażenie Ośrodka Badawczo - Naukowo - Dydaktycznego Dolnośląskiej Farmacji we Wrocławiu	m. Wrocław	Akademia Medyczna im. Piastów Śląskich we Wrocławiu Inwestycja zrealizowana
7.16.	Budowa infrastruktury sportowo - rehabilitacyjnej w Ośrodku Szkolno - Wychowawczym Dzieci Niewidomych we Wrocławiu	m. Wrocław	Województwo Dolnośląskie Inwestycja zrealizowana
7.17.	Modernizacja budynku Instytutu Historycznego Uniwersytetu Wrocławskiego - etap I	m. Wrocław	Uniwersytet Wrocławski Inwestycja realizowana
7.18.	Budowa pawilonu pediatrycznego na terenie Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. J. Gromkowskiego we Wrocławiu	m. Wrocław	Województwo Dolnośląskie Inwestycja zrealizowana
7.41.	Centrum Konferencyjno-Wystawiennicze w Zamku Książąt Głogowskich w Głogowie	m. Głogów	Gmina Miejska Głogów Inwestycja planowana
7.45.	Likwidacja obszarów wykluczenia informacyjnego i budowa dolnośląskiej sieci szkieletowej	Województwo Dolnośląskie	Województwo Dolnośląskie Inwestycja planowana
7.46	Likwidacja, rekultywacja i zagospodarowanie służbowych stacji paliw w 23 jednostkach miejskich i powiatowych Policji woj. dolnośląskiego	Województwo Dolnośląskie	Komenda Wojewódzka Policji we Wrocławiu Inwestycja planowana
c) inwestycje dla komunikacji			
7.19.	Budowa mostu na rzece Odrze w ciągu drogi wojewódzkiej nr 323	gm. Jemielno, gm. Rudna	Dolnośląska Służba Dróg i Kolei we Wrocławiu (DSDiK) Inwestycja zrealizowana
7.20.	Budowa drogi powiatowej nr 3396 D (na odcinku pomiędzy drogą krajową nr 5 a drogą wojewódzką nr 382 i ul. Stęczyńskiego w Świdnicy)	m. i gm. Jaworzyna Śląska, m. Świdnica, gm. Świdnica, m. i gm. Żarów,	Starostwo Powiatowe w Świdnicy Inwestycja zrealizowana
7.21.	Budowa połączenia Obwodnicy Śródmiejskiej z Portem Lotniczym we Wrocławiu (etap I)	m. Wrocław	Gmina Wrocław Inwestycja zrealizowana
7.22.	Budowa infrastruktury drogowej w otoczeniu stadionu piłkarskiego Euro 2012 we Wrocławiu	m. Wrocław	Gmina Wrocław Inwestycja zrealizowana

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Institucja odpowiedzialna za realizację projektu i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
7.23.	Budowa połączenia Obwodnicy Śródmiejskiej z Portem Lotniczym we Wrocławiu (etap II)	m. Wrocław	Gmina Wrocław Inwestycja zrealizowana
7.24.	Budowa obwodnicy południowej I Etap – Zadanie I (ul. W. Pola – ul. Sudecka) w Jeleniej Górze	m. Jelenia Góra	Miasto Jelenia Góra Inwestycja zrealizowana
7.25.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 376 w m. Jabłów na odcinku od km 11+501 do km 13+733 wraz z przebudową mostu	gm. Stare Bogaczowice	DSDiK Inwestycja zrealizowana
7.26.	Budowa obwodnicy Nowej Rudy w ciągu drogi wojewódzkiej nr 381 (etap III)	m. Nowa Ruda, gm. Nowa Ruda	DSDiK Inwestycja realizowana
7.27.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 384 (na odcinku Dzierżoniów-Łagiewniki)	gm. Dzierżoniów, gm. Łagiewniki	DSDiK Inwestycja realizowana
7.28.	Budowa mostu na rzece Odrze w m. Brzeg Dolny wraz z drogami dojazdowymi	m. i gm. Brzeg Dolny, gm. Miękinia	DSDiK Inwestycja realizowana
7.29.	Budowa obwodnicy Dobroszyc w ciągu drogi wojewódzkiej nr 340	gm. Dobroszyce	DSDiK Inwestycja zrealizowana
7.30.	Budowa obwodnicy Szczawna Zdroju w ciągu drogi wojewódzkiej nr 376	gm. Stare Bogaczowice, m. Szczawno Zdrój	DSDiK Inwestycja zrealizowana
e) inwestycje dla ochrony przeciwpowodziowej i poprawy bezpieczeństwa			
7.33.	Modernizacja magazynów przeciwpowodziowych	obszar województwa	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu (RZGW) Inwestycja zrealizowana
7.34.	Remont istniejącej zabudowy regulacyjnej wraz z modernizacją stopni celem poprawienia spływu wód oraz umożliwienia migracji ryb na potoku Włodzica od km 5+300 do km 9+000 w m. Nowa Ruda	m. Nowa Ruda	RZGW Inwestycja zrealizowana
7.35.	Zabezpieczenie prawego brzegu rzeki Białej Łądeckiej od km 24+250 do km 25+130 w m. Łądek Zdrój	m. i gm. Łądek Zdrój	RZGW Inwestycja zrealizowana
7.36.	Remont zabudowy regulacyjnej rzeki Kamiennej od km 0+000 do km 10+500 w m. Jelenia Góra	m. Jelenia Góra	RZGW Inwestycja zrealizowana
7.37.	Bezpieczny Dolny Śląsk - rozbudowa centrów ratownictwa województwa dolnośląskiego - zakup specjalistycznego sprzętu technicznego	Obszar Województwa	KWP Straży Pożarnej we Wrocławiu Inwestycja realizowana
7.38.	Lipki-Oława – modernizacja obwałowań, gm. Oława i Jelcz-Laskowice. Modernizacja wału W-4(S)	gm. Oława, gm. Jelcz-Laskowice	Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych we Wrocławiu (DZMiUW) Inwestycja realizowana

Lp.	Tytuł inwestycji	Lokalizacja	Institucja odpowiedzialna za realizację projektu i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
7.39.	Lipki-Oława – modernizacja obwałowań, gm. Oława i Jelcz-Laskowice. Modernizacja wału W-1(OM).	gm. Oława, gm. Jelcz-Laskowice	DZMIUW Inwestycja realizowana
7.40	Odbudowa zniszczeń popowodziowych przy ul. Waryńskiego	m. Bogatynia	Gmina Bogatynia Inwestycja realizowana
7.46.	Likwidacja, rekultywacja i zagospodarowanie służbowych stacji paliw w 23 jednostkach miejskich i powiatowych Policji woj. dolnośląskiego	Województwo Dolnośląskie	Komenda Wojewódzka Policji we Wrocławiu
7.47.	Budowa budynku dla Jednostki Ratowniczo-Gaśniczej PSP przy ul. Kosmonautów we Wrocławiu	Województwo Dolnośląskie	Gmina Wrocław Inwestycja zrealizowana
Lista rezerwowa projektów kluczowych			
c) inwestycje dla komunikacji			
7.42.	Budowa obejścia miejscowości Mysłakowice i Kostrzyca w ciągu drogi wojewódzkiej nr 366 na odcinku Głębock – Kowary	gm. Mysłakowice, gm. Podgórzyn	DSDiK Lista rezerwowa – zmiana IWIPK z dn. 27.07.2010r. Inwestycja planowana
7.44.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 297 wraz z obwodnicą Bolesławca (etap II)	m. Bolesławiec, gm. Bolesławiec	DSDiK Inwestycja planowana

7. Wieloletnia Prognoza Finansowa Samorządu Województwa stanowi podstawowe narzędzie realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa na lata 2007-2013. Stanowi ona instrument realizacji polityki krótko- i średniookresowej samorządu województwa. Poniższy wykaz zawiera zadania przyjęte Uchwałą Nr 3753/Iv/13 Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 19 marca 2013 r.

TABELA 28: Wykaz zadań przewidzianych do finansowania w ramach limitów zobowiązań określonych w Wieloletniej Prognozie Finansowej Samorządu Województwa Dolnośląskiego

Lp.	Tytuł Inwestycji	Lokalizacja	Institucja odpowiedzialna za realizację projektu i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
Inwestycje dla komunikacji			
8.1.	Drogi dojazdowe do mostu na Odrze w m. Ciechanów na odcinku Ciechanów-Góra wraz z obwodnicą Góry	m. i gm. Góra, gm. Jemielno	DSDiK Inwestycja planowana
8.2.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 297 – Etap I	gm. Bolesławiec	DSDiK Inwestycja planowana
8.3.	Drogi dojazdowe do mostu na Odrze w m. Ciechanów na odcinku Lubin, Głogów - Ciechanów	m. Głogów, gm. Głogów, gm. Grębocice, gm. Rudna	DSDiK Inwestycja planowana

Lp.	Tytuł Inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację projektu i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
8.4.	Budowa lub przebudowa infrastruktury drogowej na sieci dróg wojewódzkich Dolnego Śląska w zakresie: chodników, odwodnienia drogi, zatok autobusowych, skrzyżowań dróg, sygnalizacji świetlnej, murów oporowych, małych obiektów mostowych oraz przebudowa/budowa krótkich odcinków dróg wojewódzkich	obszar województwa	DSDiK Inwestycja planowana
8.5.	Budowa drogi wojewódzkiej od węzła A4 Bielany Wrocławskie (ul. Karkonoska) do drogi wojewódzkiej 395 (rondo Żerniki Wrocławskie) i do granicy Wrocławia (ul. Buforowa)	m. i gm. Siechnice, m. Wrocław	DSDiK Inwestycja planowana
8.6.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 296 od drogi krajowej nr 30 do autostrady A-4	m. Lubań, gm. Lubań, gm. Nowogrodzic	DSDiK Inwestycja planowana
8.7.	Skomunikowanie mostu na rzece Odrze w miejscowości Brzeg Dolny z Droga krajową nr 94 i drogą wojewódzką nr 340	m. i gm. Brzeg Dolny, gm. Miękinia	DSDiK Inwestycja planowana
8.8.	Budowa drogi wojewódzkiej od drogi wojewódzkiej nr 455 do drogi krajowej nr 8	gm. Czernica, gm. Długotęka, m. Wrocław,	DSDiK Inwestycja planowana
8.9.	Budowa obwodnicy Dzierżoniowa w ciągu drogi wojewódzkiej nr 382	m. Bielawa, m. Dzierżoniów, gm. Dzierżoniów, m. Pieszycy	DSDiK Inwestycja planowana
8.10.	Modernizacja mostów, w tym po kontroli NIK	obszar województwa	DSDiK Inwestycja planowana
8.11.	Budowa obejścia m. Złotoryja od drogi nr 363 do drogi nr 328 (na trasie Legnica - Jelenia Góra)	m. i gm. Złotoryja	DSDiK Inwestycja planowana
8.12.	Koncepcja skomunikowania A4 z S5 wraz z obwodnicą Obornik Śląskich	m. i gm. Brzeg Dolny, m. i gm. Kąty Wrocławskie, gm. Kostomłoty, gm. Miękinia, m. i gm. Oborniki Śląskie, m. i gm. Trzebnica	DSDiK Inwestycja planowana
8.13.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 297 – Etap III	m. Bolesławiec, gm. Bolesławiec	DSDiK Inwestycja planowana
8.14.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 354 na odcinku Sieniawka -Bogatynia/ Zatonie	m. i gm. Bogatynia	DSDiK Inwestycja planowana
8.15.	Budowa obejścia miejscowości Mysłakowice i Kostrzyca w ciągu drogi wojewódzkiej nr 366 na odcinku Głębock – Kowary	gm. Mysłakowice, gm. Podgórzyn	DSDiK Inwestycja planowana
8.16.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 403	gm. Wiązów, gm. Oława	DSDiK Inwestycja zrealizowana
8.17.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 374 na odcinku od skrzyżowania z ul. Wodną do skrzyżowania z drogą powiatową nr 2888 w m. Świebodzice	m. Świebodzice	DSDiK Inwestycja planowana

Lp.	Tytuł Inwestycji	Lokalizacja	Institucja odpowiedzialna za realizację projektu i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
8.18.	Nabycie gruntów pod budowę przyszłej obwodnicy Kątów Wrocławskich	gm. Kąty Wrocławskie	DSDiK Inwestycja planowana
8.19.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 395 na odcinku od ronda w miejscowości Żerniki Wrocławskie do węzła autostradowego Wrocław - Wschód w miejscowości Krajków	gm. Czernica, m. i gm. Siechnice	DSDiK Inwestycja zrealizowana
8.20.	Środkowoeuropejski Korytarz Transportowy CETC	województwo dolnośląskie	Departament Rozwoju Regionalnego Inwestycja realizowana
8.21	Pomoc finansowa Województwa Dolnośląskiego dla Gminy Walim na realizację zadania Budowa łącznika drogi wojewódzkiej nr 379 z ul. Uczniowską w Wałbrzychu (skomunikowanie ze strefą SSE)	gm. Walim	Departament Infrastruktury Inwestycja zrealizowana
8.22.	Budowa obwodnicy Strzegomia w ciągu drogi wojewódzkiej nr 374 i DK 5	m. i gm. Strzegom	DSDiK Inwestycja planowana
8.23.	Budowa drogi wojewódzkiej od drogi krajowej nr 94 do drogi wojewódzkiej nr 455 wraz z ich węzłami	gm. Czernica, m. i gm. Siechnice, m. Wrocław	DSDiK Inwestycja zrealizowana
8.24.	Budowa mostu na rzece Odrze w m. Brzeg Dolny wraz z drogami dojazdowymi	m. i gm. Brzeg Dolny, gm. Miękinia	DSDiK Inwestycja realizowana
8.25.	Budowa drogi wojewódzkiej Żerniki Wrocławskie - Siechnice (od ronda w ciągu drogi wojewódzkiej nr 395 do drogi krajowej nr 94)	m. i gm. Siechnice	DSDiK Inwestycja realizowana
8.26.	Budowa obejścia ul. Kamienieckiej w m. Ząbkowice Śląskie w ciągu drogi wojewódzkiej nr 382	m. i gm. Ząbkowice Śląskie	DSDiK Inwestycja realizowana
8.27.	Budowa obwodnicy Nowej Rudy w ciągu drogi wojewódzkiej nr 381 - Etap III	m. Nowa Ruda, gm. Nowa Ruda	DSDiK Inwestycja realizowana
8.28.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 352 Radomierzyce-Zatonie	m. Zgorzelec, gm. Zgorzelec	DSDiK Inwestycja realizowana
8.29.	Budowa mostu na rzece Odrze w ciągu drogi wojewódzkiej nr 323	gm. Jemielno, gm. Rudna	DSDiK Inwestycja zrealizowana
8.30.	Budowa małej obwodnicy Świdnicy	m. Świdnica, gm. Świdnica	DSDiK Inwestycja realizowana
8.31.	Przebudowa systemu sterowania ruchem w Jaworzynie Śląskiej	m. Jaworzyna Śląska	Departament Infrastruktury Inwestycja planowana
8.32.	Budowa połączenia drogowego pomiędzy miastami Zittau i Hradek nad Nisou wraz z włączeniem do polskiej sieci drogowej	m. i gm. Bogatynia	DSDiK Inwestycja realizowana
8.33.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 384 na odcinku Dzierżoniów - Łagiewniki	m. Dzierżoniów, gm. Dzierżoniów, gm. Łagiewniki	DSDiK Inwestycja realizowana

Lp.	Tytuł Inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację projektu i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
8.34.	Pomoc finansowa Województwa Dolnośląskiego dla Powiatu Świdnickiego na realizację zadania pn. "Budowa drogi powiatowej nr 3396 D na odcinku pomiędzy drogą krajową nr 5 a drogą wojewódzką nr 382 i ul. Stęczyńskiego w Świdnicy	m. i gm. Jaworzyna Śląska, m. Świdnica, gm. Świdnica, m. i gm. Żarów	Departament Infrastruktury Inwestycja zrealizowana
8.35.	Śnieżka - opracowanie koncepcji pasażerskiego transportu publicznego w korytarzu Bautzen - Goerlitz - Lubań - Jelenia Góra - Kamienna Góra na rzecz rozwoju turystyki w Euroregionie Nysa	m. i gm. Gryfów Śląski, gm. Janowice Wielkie, m. Jelenia Góra, m. Kamienna Góra, gm. Kamienna Góra, m. Lubań, gm. Lubań, m. i gm. Lubomierz, m. i gm. Marciszów, m. i gm. Mirsk, gm. Mysłakowice, m. i gm. Olszyna, gm. Platerówka, gm. Siekierczyn, gm. Stara Kamienica, gm. Sulików, m. Zgorzelec, gm. Zgorzelec	Departament Infrastruktury Inwestycja realizowana
8.36.	Champions	m. Wrocław	Departament Marszałka/Sekretarz Województwa Inwestycja zrealizowana
8.95	Budowa obwodnicy Szczawna Zdroju w ciągu drogi wojewódzkiej nr 376	Szczawno Zdrój	DSDiK Inwestycja zrealizowana
8.96	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 352 Radomierzyce – Zgorzelec z obwodnicą m. Zgorzelec	m. Zgorzelec	DSDiK Inwestycja zrealizowana
8.97	Budowa obwodnicy Dobroszyc w ciągu drogi wojewódzkiej nr 340	Dobroszyce	DSDiK Inwestycja zrealizowana
Inwestycje dla osadnictwa			
8.37.	Budowa sali sportowej w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Biedrzychowicach	m. i gm. Olszyna	Departament Infrastruktury Inwestycja planowana
8.38.	Modernizacja centrów kształcenia zawodowego na Dolnym Śląsku	obszar województwa	Departament Spraw Społecznych Inwestycja realizowana
8.39.	Budowa Centrum Biblioteczno-Kulturalnego wraz z zapleczem sportowym i remizą OSP w Mościsku – Etap I Centrum Biblioteczno-Kulturalne	gm. Dzierżoniów	Departament Spraw Społecznych Inwestycja realizowana
8.40.	Modernizacja sceny im. J. Grzegorzewskiego w Teatrze Polskim we Wrocławiu wraz z zakupem niezbędnego sprzętu	m. Wrocław	Departament Spraw Społecznych Inwestycja zrealizowana
8.41.	Utworzenie powierzchni magazynowej na dekoracje i kostiumy dla Opery Wrocławskiej na terenie MPWiK	m. Wrocław	Departament Spraw Społecznych Inwestycja planowana
8.42.	Rewaloryzacja i przebudowa budynku "Pawilonu Czterech Kopuł" na cele wystawiennicze Muzeum Narodowego we Wrocławiu	m. Wrocław	Departament Spraw Społecznych Inwestycja planowana

Lp.	Tytuł Inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację projektu i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
8.43.	Modernizacja infrastruktury IT oraz tworzenie i upowszechnianie baz danych dotyczących wydarzeń kulturalnych realizowanych przez Filharmonię Sudecką w Wałbrzychu przy ul. Słowackiego 4	m. Wałbrzych	Departament Spraw Społecznych Inwestycja realizowana
8.44.	Obserwatorium Dolnośląskiego Rynku Pracy i Edukacji	m. Wrocław	Departament Spraw Społecznych Inwestycja zrealizowana
8.45.	Południowo-zachodni Szlak Cysterski	obszar województwa	Departament Spraw Społecznych Inwestycja zrealizowana
8.46.	Nowy Szpital Wojewódzki Spółka z o.o. - Budowa Nowego Szpitala	m. Wrocław	Departament Marszałka Inwestycja realizowana
8.48.	Budowa Szpitala Onkologicznego w formule partnerstwa prywatno-publicznego w okolicy miasta Wrocławia wraz z Filią Ośrodka Radioterapii zlokalizowaną w Jeleniej Górze	m. Wrocław	Departament Marszałka Inwestycja planowana
8.50.	Modernizacja i rozbudowa wraz z wyposażeniem obiektu „Leśne” na potrzeby ośrodka Dolnośląskiego Centrum Chorób Płuc we Wrocławiu w Placówce Zamiejskiej w Obornikach Śląskich	m. i gm. Oborniki Śląskie	Departament Polityki Zdrowotnej Inwestycja planowana
8.51.	Zakupy inwestycyjne dla sp zoz w zakresie perinatologii	obszar województwa	Departament Polityki Zdrowotnej Inwestycja planowana
8.52.	Utworzenie Centrum Geriatrii na terenie Szpitala Specjalistycznego im. A. Falkiewicza we Wrocławiu – Modernizacja Oddziału Chorób Wewnętrznych i Geriatrii wraz z zakupem nowoczesnego sprzętu	m. Wrocław	Departament Polityki Zdrowotnej Inwestycja realizowana
8.53.	Likwidacja obszarów wykluczenia informacyjnego i budowa dolnośląskiej sieci szkieletowej	obszar województwa	DSDiK Inwestycja planowana
8.54.	Dolnośląskie Obserwatorium Rozwoju Terytorialnego	m. Wrocław	Departament Rozwoju Regionalnego Inwestycja zrealizowana
Inwestycje dla ochrony przeciwpowodziowej i poprawy bezpieczeństwa			
8.55.	Lwówek Śl. – zabezpieczenie p/pow. miasta Lwówek Śl.	m. Lwówek Śląski	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana
8.56.	Pielgrzymka – budowa zbiornika na rz. Skora gm. Pielgrzymka	gm. Pielgrzymka	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja planowana
8.57.	Jawornik - Myślubórz, gm. Paszowice	gm. Paszowice	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana
8.58.	Kasina - odbudowa i modernizacja koryta rzeki, gm. Wrocław, gm. Kąty Wrocławskie, gm. Kobierzyce	m. i gm. Kąty Wrocławskie, gm. Kobierzyce, m. Wrocław	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana

Lp.	Tytuł Inwestycji	Lokalizacja	Institucja odpowiedzialna za realizację projektu i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
8.59.	Lipki - Oława - modernizacja obwałowań, gm. Oława i Jelcz-Laskowice. Modernizacja wału W-1 (OM)	m. i gm. Jelcz-Laskowice, m. Oława, gm. Oława	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana
8.60.	Lipki - Oława - modernizacja obwałowań, gm. Oława i Jelcz-Laskowice. Modernizacja wału W-4 (S)	m. i gm. Jelcz-Laskowice, m. Oława, gm. Oława	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana
8.61.	Melioracje PROW 2007-2013 Włosienica - odbudowa koryta ciek gm. Platerówka	gm. Platerówka	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana
8.62.	Melioracje PROW 2007-2013 Kalinówka-odbudowa i modernizacja koryta rzeki gm. Góra	m. i gm. Góra	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana
8.63.	Melioracje PROW 2007-2013 Olszówka-odbudowa koryta ciek oraz ciek R-S gm. Olszyna, Lubań Gryfów Śląski	m. i gm. Gryfów Śląski, m. Lubań, gm. Lubań, m. i gm. Olszyna	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana
8.64.	Wał rzeki Kaczawy (Kartuska) m. Legnica	m. Legnica	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja zrealizowana
8.65.	Domaszków – Tarchalice – odtworzenie naturalnej retencji przeciwpowodziowej doliny rzeki Odry gm. Wołów	gm. Wołów	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana
8.66.	Opatowice – odbudowa wału od strony Kanału Opatowickiego i rz. Odry m. Wrocław	m. Wrocław	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana
8.67.	Osobowice – odbudowa wału m. Wrocław	m. Wrocław	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana
8.68.	Modernizacja wału P-1 rz. Odry gm. Głogów i Kotła	gm. Głogów i Kotła	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana
8.69.	Modernizacja obwałowań w rejonie Widawy. Odcinek Kotowice-Paniowice gm. Oborniki Śl.	gm. Oborniki Śl.	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana
8.70.	Melioracje PROW 2007-2013 Gostkowice - Janków - odbudowa i modernizacja koryt rzek, gm. Domaniów	gm. Domaniów	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana

Lp.	Tytuł Inwestycji	Lokalizacja	Institucja odpowiedzialna za realizację projektu i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
8.71.	Melioracje PROW 2007-2013 Maleszów - budowa zbiornika retencyjnego gm. Kondratowice	gm. Kondratowice	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana
8.72.	Melioracje PROW 2007-2013 Czarna Woda-zbiornik Kątki, gm. Marcinowice	gm. Marcinowice	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana
8.73.	Melioracje PROW 2007-2013 Wał Strzegomki-Kruków - budowa wału p. powodziowego gm. Żarów	m. i gm. Żarów	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana
8.74.	Melioracje PROW 2007-2013 Tarnawka-odbudowa i modernizacja koryta gm. Żarów	m. i gm. Żarów	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana
8.75.	Melioracje PROW 2007-2013 Skidniów - Pękoszów zabezpieczenie przed wodami przesiąkowymi gm. Kotla	gm. Kotla	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana
8.76.	Melioracje PROW 2007-2013 Śląski Rów zad.3 - odbudowa i modernizacja koryta rzeki, przepompownia gm. Góra	m. i gm. Góra	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana
8.77.	Melioracje PROW 2007-2013 Siekierka - odbudowa koryta cieku gm. Siekierczyn	gm. Siekierczyn	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana
8.78.	Melioracje PROW 2007-2013 Szymanowski Potok-odbudowa koryta potoku gm. Strzegom i Dobromierz	gm. Dobromierz, m. i gm. Strzegom	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana
8.79.	Melioracje PROW 2007-2013 Potok Gębicki-przebudowa koryta, gm. Strzelin	m. i gm. Strzelin	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana
8.80.	Melioracje PROW 2007-2013 Śląski Rów zad.4 - odbudowa i modernizacja koryta rzeki, przepompownia gm. Góra	m. i gm. Góra	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana
8.81.	Melioracje PROW 2007-2013 Czermnica - odbudowa koryta rzeki, gm. Świerzawa i Pielgrzymka	gm. Pielgrzymka, m. i gm. Świerzawa	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana

Lp.	Tytuł Inwestycji	Lokalizacja	Instytucja odpowiedzialna za realizację projektu i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
8.82.	Melioracje PROW 2007-2013 Kwiatkowice - Rogów Legnicki – odbudowa wałów p/pow gm. Prochowice	m. i gm. Prochowice	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana
8.83.	Melioracje PROW 2007-2013 Wały rzeki Piławy - Mościsko budowa wałów przeciwpowodziowych gm. Dzierżoniów	gm. Dzierżoniów	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana
8.84.	Melioracje PROW 2007-2013 Ścinawa-modernizacja wału p/pow.rz. Odry w km 316+800-325+500 gm. Ścinawa	m. i gm. Ścinawa	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana
8.85.	Melioracje PROW 2007-2013 Oldza - odbudowa koryta cieku m. Gryfów Śląski, gm. Lubomierz	m. i gm. Gryfów Śląski, gm. Lubomierz	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana
8.86.	Melioracje PROW 2007-2013 Wały rzeki Piławy -Mościsko remont wałów przeciwpowodziowych gm. Dzierżoniów	gm. Dzierżoniów	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana
8.87.	Szprotawa modernizacja koryta i wałów, gm. Polkowice, Chocianów, Radwanice, Przemków, Gaworzycy	gm. Polkowice, gm. Chocianów, gm. Radwanice, gm. Przemków, gm. Gaworzycy	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana
8.88.	Wierzbak – zabezpieczenie przeciwpowodziowe miasta Legnica	m. Legnica	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja w fazie realizacji
8.89.	Melioracje PROW 2007-2013 Kanał Ulgi Bolkowice-melioracje podstawowe gm. Paszowice	gm. Paszowice	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana
8.90.	Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego	obszar województwa	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW Inwestycja realizowana
8.91	Odbudowa zniszczeń popowodziowych przy ul. Waryńskiego w Bogatyni	gm. Bogatynia	Departament Regionalnego Programu Operacyjnego Inwestycja realizowana
8.92	Oława odbudowa i modernizacja koryta rzeki	gm. Siechnice i gm. Oława	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW

Lp.	Tytuł Inwestycji	Lokalizacja	Institucja odpowiedzialna za realizację projektu i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
8.93	Oława – budowa wału	gm. Strzelin	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW
8.94	Nieszkowice – odbudowa zbiornika p/pow	gm. Strzelin	Departament Obszarów Wiejskich i Zasobów Naturalnych – DZMiUW

8. Program Małej Retencji Wodnej w Województwie Dolnośląskim został przyjęty Uchwałą Nr LIX/896/2006 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 12 października 2006 roku. W tabeli nr 11 zamieszczony został wykaz inwestycji wynikających z Aneksu Nr 1/2008, które są inwestycjami celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym (inwestycje w planach RZGW we Wrocławiu oraz DZMiUW we Wrocławiu) i ich rozmieszczenie wskazane na rysunku nr 7 stanowi ustalenie Planu.

TABELA 29: Wykaz Planowanych obiektów małej retencji wodnej 2006-2015

Lp.	Tytuł Inwestycji	Lokalizacja	Institucja odpowiedzialna za realizację i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
9.1.	Zbiornik Zagrodno	gm. Zagrodno	DZMiUW Inwestycja planowana
9.2.	Zbiornik Pielgrzymka	gm. Pielgrzymka	DZMiUW Inwestycja planowana
9.3.	Zbiornik Grodziski	gm. Pielgrzymka	DZMiUW Inwestycja planowana
9.4.	Zbiornik Usza	gm. Ruja	DZMiUW Inwestycja planowana
9.5.	Zbiornik Grobla	gm. Paszowice	DZMiUW Inwestycja planowana
9.6.	Zbiornik Skała	gm. Mściwojów	DZMiUW Inwestycja planowana
9.7.	Zbiornik Rudna IV	gm. Rudna	DZMiUW Inwestycja planowana
9.8.	Zbiornik Udanin	gm. Udanin	DZMiUW Inwestycja planowana
9.9.	Zbiornik Chwalimierz	gm. Środa Śląska	DZMiUW Inwestycja planowana
9.10.	Zbiornik Maleszów	gm. Kondratowice	DZMiUW Inwestycja planowana
9.11.	Zbiornik Długomost	gm. Dziadowa Kłoda	DZMiUW Inwestycja planowana
9.12.	Zbiornik Smolna	gm. Oleśnica	DZMiUW

Lp.	Tytuł Inwestycji	Lokalizacja	Institucja odpowiedzialna za realizację i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
			Inwestycja planowana
9.13.	Zbiornik Sokołowice	gm. Oleśnica	DZMiUW Inwestycja planowana
9.14.	Zbiornik Jamnik	gm. Żmigród	DZMiUW Inwestycja planowana
9.15.	Zbiornik Słupice	gm. Łagiewniki	DZMiUW Inwestycja planowana
9.16.	Zbiornik Ratajno	gm. Łagiewniki	DZMiUW Inwestycja planowana
9.17.	Zbiornik Unisław Śl.	gm. Mieroszów	DZMiUW Inwestycja planowana
9.18.	Zbiornik Drozdowice Wielkie	gm. Wąsosz	DZMiUW Inwestycja planowana
9.19.	Zbiornik Oleszna	gm. Oleszna	DZMiUW Inwestycja planowana
9.20.	Zbiornik Kątki	gm. Marcinowice	DZMiUW Inwestycja planowana
9.21.	Zbiornik Rybnica Leśna	gm. Mieroszów	RZGW we Wrocławiu Inwestycja planowana
9.22.	Zbiornik Mieroszów	gm. Mieroszów	RZGW we Wrocławiu Inwestycja planowana
9.23.	Zbiornik Książ	gm. Wałbrzych	RZGW we Wrocławiu Inwestycja planowana
9.24.	Zbiornik Kostrzyca	gm. Jedlica	RZGW we Wrocławiu Inwestycja planowana
9.25.	Zbiornik Karpniki	gm. Mysłakowice	RZGW we Wrocławiu Inwestycja planowana
9.26.	Zbiornik Sędziszów	gm. Marciszów	RZGW we Wrocławiu Inwestycja planowana
9.27.	Zbiornik Gościszów	gm. Nowogrodziec	RZGW we Wrocławiu Inwestycja planowana
9.28.	Zbiornik Pławna	gm. Lubomierz	RZGW we Wrocławiu Inwestycja planowana
9.29.	Zbiornik Mirsk	gm. Mirsk	RZGW we Wrocławiu Inwestycja planowana
9.30.	Zbiornik Szalejów Górny	gm. Kłodzko	RZGW we Wrocławiu Inwestycja planowana
9.31.	Zbiornik Tłumaczów	gm. Radków/Nowa Ruda	RZGW we Wrocławiu Inwestycja planowana
9.32.	Zbiornik Sarny	gm. Radków	RZGW we Wrocławiu Inwestycja planowana
9.33.	Zbiornik Bolesławów	gm. Stronie Śląskie	RZGW we Wrocławiu Inwestycja planowana

Lp.	Tytuł Inwestycji	Lokalizacja	Institucja odpowiedzialna za realizację i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
9.34.	Zbiornik Goszów	gm. Stronie Śląskie.	RZGW we Wrocławiu Inwestycja planowana
9.35.	Zbiornik Nagodzice	gm. Międzyzlesie	RZGW we Wrocławiu Inwestycja planowana
9.36.	Zbiornik Boboszów	gm. Międzyzlesie	RZGW we Wrocławiu Inwestycja planowana
9.37.	Zbiornik Krosnowice	gm. Kłodzko	RZGW we Wrocławiu Inwestycja planowana
9.38.	Roztoki Bystrzyckie	gm. Międzyzlesie	RZGW we Wrocławiu Inwestycja planowana
9.39.	Zbiornik Świecie	gm. Leśna	RZGW we Wrocławiu Inwestycja planowana
9.40.	Zbiornik Jurków	gm. Leśna	RZGW we Wrocławiu Inwestycja planowana
9.41.	Zbiornik Wolbromek	gm. Bolków	RZGW we Wrocławiu Inwestycja planowana
9.42.	Zbiornik Nowy Kościół-Bystrzyk	gm. Świerzawa	RZGW we Wrocławiu Inwestycja planowana
9.43.	Zbiornik Bożanów	gm. Żarów	RZGW we Wrocławiu Inwestycja planowana
9.44.	Zbiornik Czechy	gm. Strzegom	RZGW we Wrocławiu Inwestycja planowana

9. Gospodarowanie odpadami na obszarze województwa dolnośląskiego reguluje Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego 2012 (WPGO 2012) przyjęty Uchwałą Nr XXIV/616/12 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 czerwca 2012,

oraz częściowo:

- 1) Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2012-2017 przyjęty Uchwałą Nr XX/271/2012 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 sierpnia 2012 r.,
- 2) Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2012-2017 przyjęty Uchwałą Nr XXV/440/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 sierpnia 2012 r. Zawierają one wykazy planowanych regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, które stanowią inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym. Ich rozmieszczenie wskazane na rysunku nr 7 stanowi ustalenie Planu. Celem wojewódzkich planów jest wprowadzenie nowego, zgodnego z założeniami ustawy z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 152, poz. 897, z późn. zm.), systemu gospodarki odpadami komunalnymi w województwie.

TABELA 30: Wykaz planowanych regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych

Lp.	Tytuł Inwestycji	Lokalizacja	Institucja odpowiedzialna za realizację i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego 2012			
Region południowy			
10.1.	Instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów	Zawiszów 5 58-100 Świdnica	Przedsiębiorstwo Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. ul. Zawiszów 5, 58-100 Świdnica Inwestycja zrealizowana
10.2.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów	Zawiszów 5 58-100 Świdnica	Przedsiębiorstwo Utylizacji Odpadów Sp. z o.o. ul. Zawiszów 5, 58-100 Świdnica Inwestycja zrealizowana
10.3.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów	Ścinawka Dolna, gm. Radków	PRO EKO NATURA Sp. Z o.o. ul. Al. Jerozolimskie 65/79, 00-697 Warszawa Inwestycja planowana
10.4.	Instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów	Ścinawka Dolna, gm. Radków	PRO EKO NATURA Sp. Z o.o. ul. Al. Jerozolimskie 65/79, 00-697 Warszawa Inwestycja zrealizowana
10.5.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne	Ścinawka Dolna, gm. Radków	PRO EKO NATURA Sp. Z o.o. ul. Al. Jerozolimskie 65/79, 00-697 Warszawa Inwestycja zrealizowana
10.6.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przekształcania odpadów	ul. Ceglana 58-260 Bielawa	Zakład Usług Komunalnych Tadeusz Drozdowski ul. Bielawska 6, , 58-250 Pieszycy Inwestycja zrealizowana
10.7.	Instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów	ul. Ceglana 2 58-260 Bielawa	Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. Z o. o. w Bielawie ul. Dzierżoniowska 31, 58-260 Bielawa Inwestycja planowana
10.8.	Instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów	ul. Ceglana 58-260 Bielawa	Zakład Usług Komunalnych Tadeusz Drozdowski ul. Bielawska 6, 58-250 Pieszycy Inwestycja planowana
10.9.	Instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów	Szalejów Górny	Miejski Zakład Komunalnych w Polanicy Zdroju Sp. Z o. o. Polanica Zdrój , ul. Spacerowa 2 Inwestycja planowana
10.10	Instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów	Przystronie gm. Łagiewniki	Gmina Łagiewniki ul. Jedności Narodowej 21, 58-210 Łagiewniki Inwestycja planowana
10.11.	Instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów	ul. Niepodległości 45c Nowa Ruda	„Noworudzkie Usługi Komunalne” Sp. Z o.o. ul. Stefana Żeromskiego 15, Nowa Ruda Inwestycja planowana
Region północny			
10.12.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przekształcania odpadów	Trzebcz 59-100 Polkowice	„Przedsiębiorstwo Gospodarki Miejskiej” Sp. z o. o. ul. Dąbrowskiego 2, 59-100 Polkowice

Lp.	Tytuł Inwestycji	Lokalizacja	Institucja odpowiedzialna za realizację i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
			Inwestycja zrealizowana
10.13.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przekształcania odpadów	Głogów	„Głogowskie Przedsiębiorstwo Komunalne – SITA Głogów” Sp. z o.o., ul. Przemysłowa 7A, 67-200 Głogów Inwestycja zrealizowana
10.14.	Instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów	Głogów	„Głogowskie Przedsiębiorstwo Komunalne – SITA Głogów” Sp. z o.o., ul. Przemysłowa 7A, 67-200 Głogów Inwestycja zrealizowana
10.15.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne	Głogów	„Głogowskie Przedsiębiorstwo Komunalne – SITA Głogów” Sp. z o.o., ul. Przemysłowa 7A, 67-200 Głogów Inwestycja zrealizowana
Region północno-centralny			
10.16.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przekształcania odpadów	Rudna Wielka 56-210 Wąsosz	CHEMEKO-SYSTEM Sp. z o.o. Zakład Utylizacji, Recyklingu, Przerobu i Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych i Przemysłowych ul. Jerzmanowska 4-6, 54-519 Wrocław Inwestycja zrealizowana
10.17.	Instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów	Rudna Wielka 56-210 Wąsosz	CHEMEKO-SYSTEM Sp. z o.o. Zakład Utylizacji, Recyklingu, Przerobu i Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych i Przemysłowych ul. Jerzmanowska 4-6, 54-519 Wrocław Inwestycja zrealizowana
10.18.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przekształcania odpadów	Rusko 66 58-120 Jarosów	„Ekologiczne Centrum Utylizacji” Sp. z o.o. Rusko 66, 58-120 Rusko Inwestycja zrealizowana
10.19.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne	Rusko 66 58-120 Jarosów	„Ekologiczne Centrum Utylizacji” Sp. z o.o. Rusko 66, 58-120 Rusko Inwestycja zrealizowana
10.20.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przekształcania odpadów	Obręb Kryniczno gm. Środa Śląska	Przedsiębiorstwo Higieny Komunalnej TRANS-FORMERS Wrocław Sp. z o.o. Bielany Wrocławskie ul. Atramentowa 10, 55-040 Kobierzyce Inwestycja zrealizowana
10.21.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przekształcania odpadów	gm. Miękinia obręb Miękinia	Przedsiębiorstwo Higieny Komunalnej TRANS-FORMERS Wrocław Sp. z o.o. Bielany Wrocławskie ul. Atramentowa 10, 55-040 Kobierzyce Inwestycja planowana
10.22.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przekształcania odpadów	56-100 Wołów	Gmina Wołów, 56-100 Wołów Inwestycja planowana
Region śródkowosudecki			
10.23.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przekształcania odpadów	Ściegny– Kostrzyca 58-533 Mysłakowice	Związek Gmin Karkonoskich Bukowiec – Pałac, ul. Robotnicza 6, 58-533 Mysłakowice Inwestycja zrealizowana

Lp.	Tytuł Inwestycji	Lokalizacja	Institucja odpowiedzialna za realizację i etap realizacji wg stanu na koniec stycznia 2013 r.
10.24.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przekształcania odpadów	58-420 Lubawka	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „SANIKOM” Sp. z o.o. ul. Nadbrzeżna 5A, 58-420 Lubawka Inwestycja zrealizowana
10.25.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne	59-524 Pielgrzymka	„Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne” Sp. z o.o. 109A/1, 59-524 Pielgrzymka Inwestycja planowana
Region zachodni			
10.26.	Instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów	Raciborowice Dolne	Zakład Gospodarki Komunalnej w Warcie Bolesławieckiej z s. w Lubkowie, Lubków 63, 59-720 Raciborowice Górne Inwestycja zrealizowana
10.27.	Instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów	Jędrzychowice 59-900 Zgorzelec	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. ul. Łużycka 3, 59-900 Zgorzelec Inwestycja zrealizowana
Region wschodni			
10.28.	Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne	Gać 90 55-200 Oława	Zakład Gospodarowania Odpadami Sp. z o.o. , Gać 90, 55-200 Oława Inwestycja planowana
Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego na lata 2012-2017			
Region południowo-zachodni			
10.29.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przekształcania odpadów	Lądek Zdrój	Zarząd Budynków Komunalnych, ul. Fabryczna 7a, 57-540 Lądek Zdrój Inwestycja planowana
10.30.	Instalacja do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów	Lądek Zdrój	Zarząd Budynków Komunalnych, ul. Fabryczna 7a, 57-540 Lądek Zdrój Inwestycja zrealizowana

Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2012-2017 – brak planowanych regionalnych instalacji w granicach administracyjnych województwa dolnośląskiego.

CZĘŚĆ III - ZASADY I NARZĘDZIA REALIZACJI PLANU

1. ZASADY I NARZĘDZIA PROWADZENIA REGIONALNEJ POLITYKI PRZESTRZENNEJ
2. ZASADY WDRAŻANIA USTALEŃ I POSTULATÓW PLANU NA POZIOMIE LOKALNYM
3. WNIOSKI DLA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W REGIONACH SĄSIEDNICH
4. WNIOSKI DLA POLITYKI PRZESTRZENNEJ PAŃSTWA
5. ZASADY PROWADZENIA MONITORINGU ZMIAN STANU ZAGOSPODAROWANIA ORAZ POSTĘPÓW W PLANOWANIU PRZESTRZENNYM
6. REKOMENDACJE I WNIOSKI DLA OPRACOWAŃ WDROŻENIOWYCH ANEKSY

1 | ZASADY I NARZĘDZIA PROWADZENIA REGIONALNEJ POLITYKI PRZESTRZENNEJ

1. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa stanowi jeden z dwóch, obok strategii rozwoju województwa, podstawowych dokumentów prowadzenia regionalnej polityki przestrzennej. Jest również podstawą uwzględnienia przestrzennego wymiaru rozwoju województwa przy realizacji polityki rozwoju.
2. Dla uzyskania spójności (integracji) wszystkich strategii i programów rozwoju, jako narzędzi planowania przestrzennego oraz społeczno-gospodarczego, służących ukierunkowaniu średnio- i długookresowego rozwoju regionu, zakłada się przy ich opracowywaniu stosowanie takich zasad jak:
 - 1) utrzymanie równorzędności obu ww. sfer planowania i rozbudowanie ich wzajemnych relacji;
 - 2) prowadzenie prac nad ww. dokumentami planistycznymi w sposób kompleksowy i przy ścisłej współpracy instytucji i jednostek odpowiedzialnych za ich przygotowanie;

- 3) przyjmowanie wspólnych rozwiązań dla ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, ochrony zabytków, rozwoju osadnictwa, transportu i infrastruktury technicznej;
- 4) prowadzenie stale aktualizowanej, kompleksowej diagnozy stanu istniejącego zagospodarowania regionu, stałego monitorowania zmian w jego zagospodarowaniu wraz z obserwacją zachodzących przemian społecznych i gospodarczych, a także stopnia realizacji założonych celów i wizji rozwoju przestrzennego;
- 5) szerokiego upowszechnienia i rozbudowy metod partycypacji społecznej w planowaniu przestrzennym i społeczno-gospodarczym oraz poprawy dostępności dokumentów planistycznych.

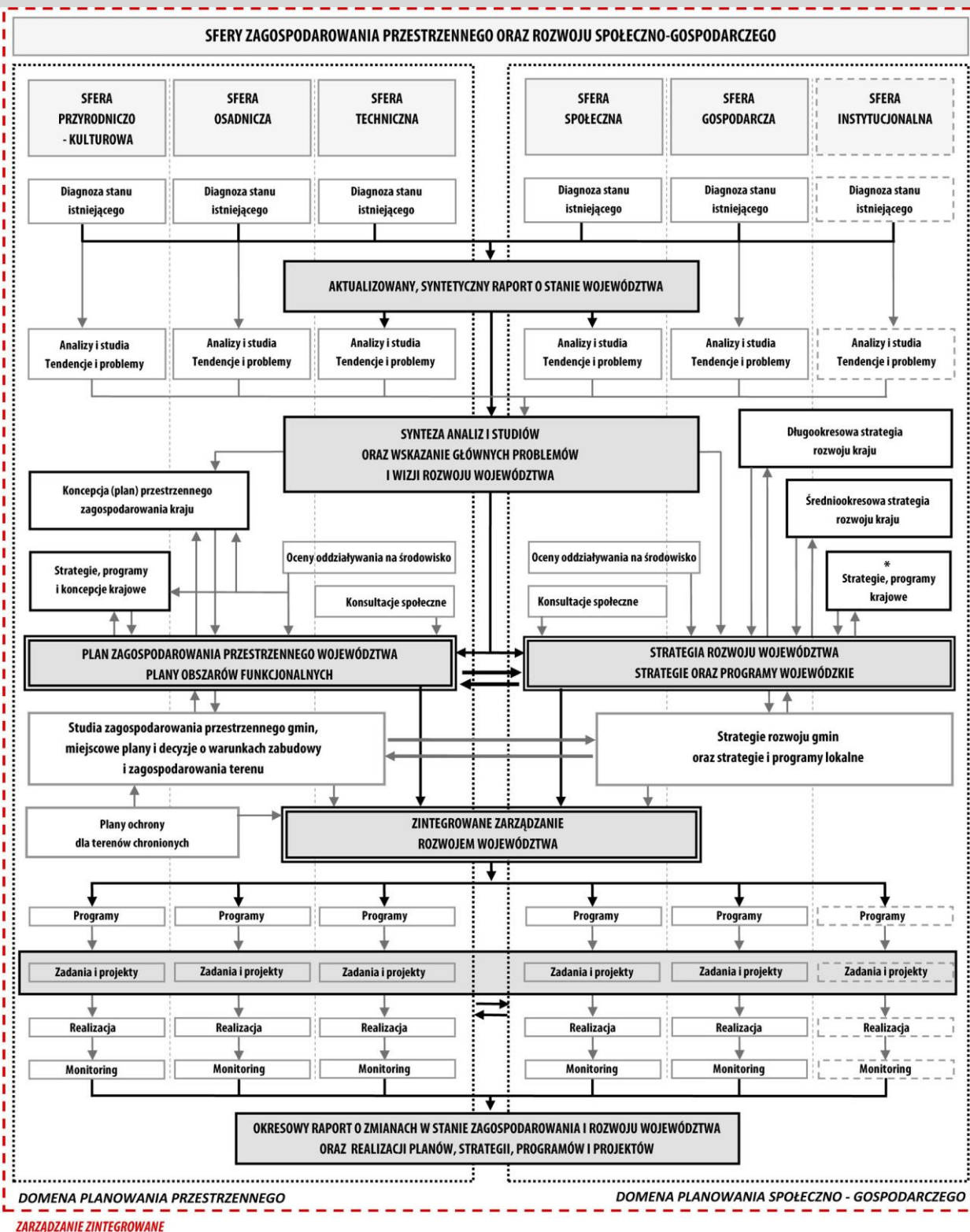
3. Powyższe zasady będą stosowane także przy prowadzeniu analiz, studiów i koncepcji oraz sporządzaniu programów, odnoszących się do odpowiednich obszarów i zagadnień dla określenia uwarunkowań i kierunków polityki przestrzennej województwa, a także przy opracowywaniu dolnośląskiego systemu informacji przestrzennej.

4. Przy prowadzeniu regionalnej polityki przestrzennej używane będą także inne narzędzia poza ww., a w tym:

- 1) wspomaganie lub bezpośrednio prowadzenie inwestycji publicznych, związane z zaspokajaniem potrzeb społecznych (prowadzone m.in. przez Dolnośląską Służbę Dróg i Kolei i niektóre wydziały Urzędu Marszałkowskiego);

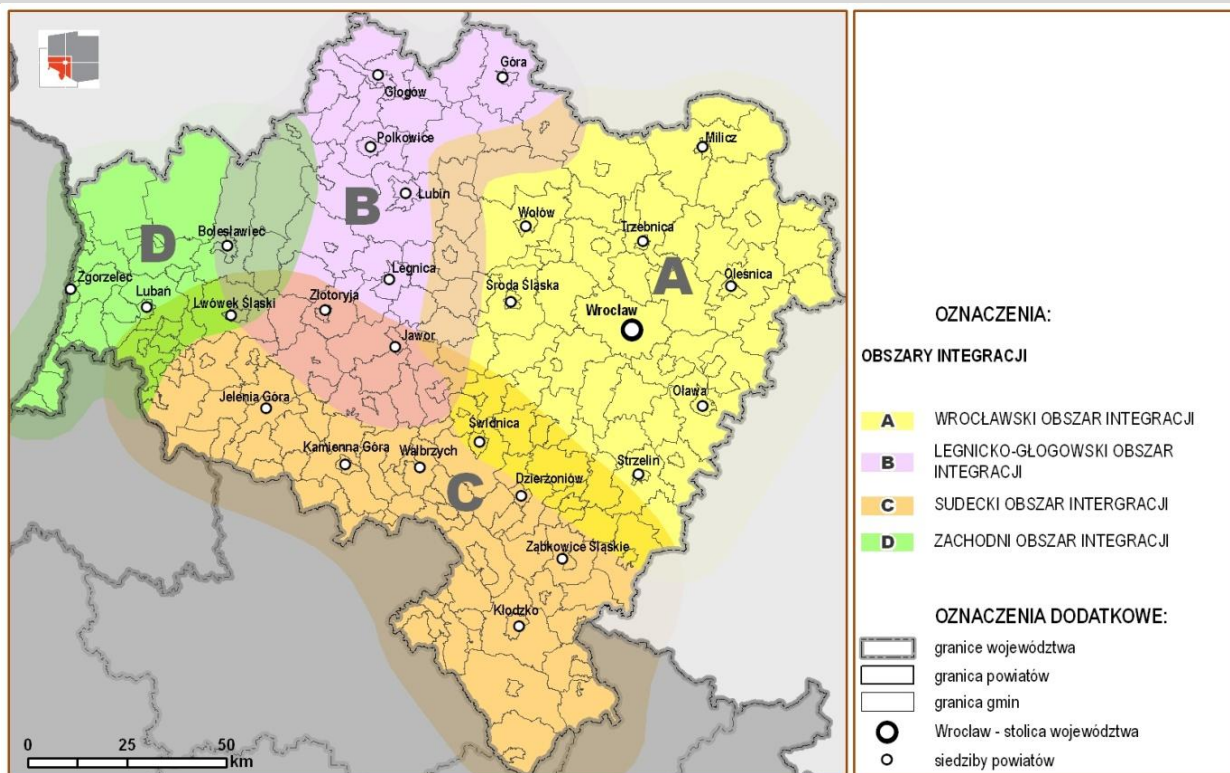
SCHEMAT 4: Modelowe zasady zintegrowanego programowania i zarządzania zrównoważonym rozwojem województwa.

- 2) stosowanie środków ekonomicznego wsparcia, dla stymulowania lub wspierania realizacji pożądanych działań w zakresie zagospodarowywania przestrzeni (prowadzone m.in. poprzez Dolnośląski Fundusz Pomocy Rozwojowej);
 - 3) uspołecznienie procesów podejmowania decyzji, związane z rozwojem kontroli i partycypacji społecznej w planowaniu przestrzennym oraz edukacja, na rzecz pogłębiania świadomości zagadnień przestrzennych w życiu społeczeństwa;
 - 4) wspomaganie badań naukowych, tworzących podstawy teoretyczne, poznawcze i metodologiczne rozwoju regionalnego oraz planowania przestrzennego na tym poziomie;
 - 5) doskonalenie struktur organizacyjnych dla systemowego planowania, monitorowania i funkcjonowania aktywnej polityki kształtowania przestrzeni.
5. Pomocne dla prowadzenia regionalnej polityki przestrzennej może być wykorzystanie modelowych zasad zintegrowanego diagnozowania programowania, planowania i zarządzania rozwojem województwa, które zostały przedstawione na schemacie 4.
6. Pozostając w zgodzie z zasadami i celami polityki przestrzennego zagospodarowania kraju, wyrażonymi w KPZK 2030, a także z ustaleniami SRWD 2020, zakłada się zintegrowane podejście do rozwoju województwa, oparte na efektywnym wykorzystaniu terytorialnego zróżnicowania potencjałów rozwojowych.
7. W oparciu o analizy przeprowadzone w ramach Diagnozy, biorąc pod uwagę uwarunkowania rozwoju województwa, a także główne obszary problemowe, wyznaczone zostały następujące cztery obszary integracji, wskazane w sposób orientacyjny na rysunku 32:
- 1) Wrocławski Obszar Integracji,
 - 2) Legnicko-Głogowski Obszar Integracji,
 - 3) Sudecki Obszar Integracji,
 - 4) Zachodni Obszar Integracji.
8. W identyfikacji obszarów integracji duże znaczenie miały charakterystyczne cechy obszarów (funkcja podstawowych ośrodków osadniczych, poziom i dynamika urbanizacji, mobilność mieszkańców, powiązania transportowe, poziom wyposażenia w infrastrukturę społeczną i techniczną, walory przyrodnicze i kulturowe) oraz ich problemy rozwojowe, które grupują się obszarowo, bez względu na granice administracyjne oraz częściowo nakładają się na siebie.
9. Wyznaczenie obszarów integracji ma na celu wskazanie obszarów, w odniesieniu do których powinno nastąpić wypracowanie wspólnych, zintegrowanych działań skierowanych na osiągnięcie spójności przestrzennej województwa. Polityka rozwoju województwa będzie prowadzona w układzie obszarów integracji z jednoczesnym promowaniem współpracy różnych podmiotów w celu wspólnego rozwiązywania problemów ponadlokalnych oraz wzmocnienia synergii między Wrocławiem a resztą regionu.

10. Integracja powinna przebiegać w oparciu o wykorzystanie dla rozwoju całego województwa potencjału wyznaczonych obszarów integracji, w tym specjalizacji podstawowych ośrodków osadniczych oraz specyficznych czynników rozwojowych.

RYSUNEK 32: Obszary integracji

A. Wrocławski Obszar Integracji – obejmuje Wrocław i obszar, który posiada z nim silne powiązania funkcjonalne. Posiada cechy rozwijającej się metropolii. Charakteryzuje się największą gęstością zaludnienia, również na terenach otaczających Wrocław, w wyniku czego dochodzi do intensywnych zmian struktury użytkowania gruntów, a w efekcie do tworzenia niespójnego układu przestrzennego. Obszar wyróżnia się dużym potencjałem edukacyjnym i naukowo-badawczym, również w wymiarze innowacyjności, skoncentrowanym głównie we Wrocławiu. Kulturalne oddziaływanie stolicy regionu ma wymiar krajowy i międzynarodowy. Jego przewaga nad innymi obszarami regionu stale wzrasta, lecz jednocześnie kumulują się tutaj problemy, charakterystyczne dla terenów intensywnego rozwoju, położonych wokół wielkich miast. Zagroženiem dla tych terenów jest inwestycyjna presja na tereny otwarte, w tym obszary najlepszych gleb oraz doliny rzeczne, objęte ochroną prawną w ramach sieci NATURA 2000 – stanowiące ponadto ważne korytarze ekologiczne - przy niewystarczająco, rozwiniętym systemie komunikacyjno - transportowym, w tym publicznym transporcie zbiorowym oraz niespójnym systemie komunikacji rowerowej. Poważnym wyzwaniem dla tego obszaru jest zintegrowane zarządzanie, zwłaszcza w świetle ciążenia do Obszaru Metropolitalnego Wrocławia gmin i ośrodków spoza województwa dolnośląskiego, optymalne wykorzystanie potencjału intelektualnego, gospodarczego, kulturalnego i przyrodniczego.

- B. Legnicko-Głogowski Obszar Integracji** – obejmuje obszar zagłębia miedziowego, w zasięgu obecnym i historycznym, wraz z jego zapleczem, którego rozwój jest silnie związany z przemysłem górniczym. Prowadzona jest tu eksploatacja rud miedzi i pierwiastków metalicznych współtowarzyszących przez KGHM „Polska Miedź” SA, będący najważniejszym podmiotem gospodarczym regionu. Możliwy spadek popytu i cen miedzi na rynkach światowych, w obliczu dominacji wydobycia tego surowca w obszarze, może stanowić zagrożenie dla gospodarki regionu. Szansą na podtrzymanie rozwoju tego obszaru jest dzisiaj zapewnienie warunków dla przemysłu przetwórstwa miedzi i surowców towarzyszących oraz rozszerzenie wachlarza działalności gospodarczych.. Główne ośrodki miejskie: Legnica (ośrodek regionalny) oraz Bolesławiec, Głogów, Lubin i Polkowice (ośrodki subregionalne), stanowią centra rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru. Obszar posiada cechy policentrycznej aglomeracji funkcjonalnej, stanowiącej swoistą przeciwagę dla funkcjonalnego wrocławskiego Obszaru Integracji.
- C. Sudecki Obszar Integracji** – obejmuje południowy obszar województwa dolnośląskiego i jest to rejon o specyficznych uwarunkowaniach rozwoju wyróżniającymi się peryferyjnym położeniem w województwie. Charakteryzuje się gęstą siecią osadniczą, z ośrodkami lecznictwa uzdrowiskowego i ośrodkami turystycznymi, cennymi walorami przyrodniczymi i kulturowymi, w tym dwoma parkami narodowymi, a także największym, nie w pełni wykorzystanym potencjałem turystyczno-uzdrowiskowym. Jego dalszy rozwój zależy od stworzenia i wypromowania kompleksowej oferty turystycznej, wypoczynkowej i uzdrowiskowej we współpracy ze stroną czeską, uwzględniającej wymogi i zasady ochrony cennych walorów środowiska. Cechuje się również wieloma barierami rozwojowymi, wynikającymi m.in. ze słabej dostępności transportowej, depopulacji, dużego bezrobocia i utrudnionych warunków prowadzenia inwestycji prorozwojowych i infrastrukturalnych (specyfika terenów górskich i podgórszych, tereny cenne przyrodniczo, w tym chronione prawnie).
- D. Zachodni Obszar Integracji** – obejmuje tereny leżące przy zachodniej granicy regionu, o zagrożeniach związanych z przekształcaniem środowiska naturalnego i krajobrazu. Transgraniczny charakter obszaru, wyrażający się silną lokalną współpracą – miasto Zgorzelec-Görlitz – stanowi szansę na rozwój lokalnej przedsiębiorczości. Szansą na zrównoważony rozwój Obszaru Zachodniego jest rekultywacja terenów powydobywczych i optymalne wykorzystanie walorów przyrodniczych obszaru we współpracy ze stroną niemiecką i czeską, jak również zapewnienie wsparcia dla MŚP i inwestorów, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i podnoszenie jakości życia. Dużym zagrożeniem dla tego obszaru jest również postępująca depopulacja oraz wzrost bezrobocia związany z wyczerpywaniem się złóż węgla brunatnego.

2 | ZASADY WDRAŻANIA USTALEŃ I POSTULATÓW PLANU NA POZIOMIE LOKALNYM

1. Wprowadzanie ustaleń i postulatów, zawartych w II części Planu, do dokumentów planowania lokalnego stanowi jeden z elementów prowadzenia regionalnej polityki przestrzennej. Wiąże się ono z potrzebą uzyskania spójności (integracji) ustaleń, obowiązujących dokumentów planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego województwa z aktualizowanymi sukcesywnie dokumentami tego typu na poziomie lokalnym. Podstawową grupę wśród nich stanowią studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz strategie rozwoju gmin.
2. Zasadniczymi formami wprowadzania ustaleń i postulatów, zawartych w Planie, zgodnie z przepisami art. 9 ust. 2, art. 11 pkt. 4 i 6, art. 17 pkt. 6b oraz art. 23 ustawy z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012r. poz. 647 z późn. zm.), są:
 - 1) składanie wniosków i wyrażanie opinii dotyczących studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin;
 - 2) uzgadnianie projektów suikzpg w zakresie ich zgodności z ustaleniami Planu, zwłaszcza w odniesieniu do rozmieszczenia inwestycji celu publicznego;
 - 3) składanie wniosków i wyrażanie opinii dotyczących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ;
 - 4) uzgadnianie projektów mpzp w zakresie zadań samorządowych.
3. Plan województwa nie jest aktem prawa, zgodnie z obowiązującymi przepisami, i nie narusza uprawnień gmin do ustalania przeznaczenia terenów, w tym dla inwestycji celu publicznego, oraz do określania sposobów ich zagospodarowania i zabudowy.
4. Część II. tekstu Planu określa politykę przestrzenną samorządu województwa w perspektywie 2020 roku, wyrażoną za pomocą celów, kierunków i zasad a także działań i zadań, służących realizacji przyjętych kierunków, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów, uwarunkowań prawnych i przestrzennych, ustaleń obowiązujących dokumentów. Ilustrację graficzną stanowi osiem rysunków planu.
5. W tej części tekstu, w punkcie 4 oraz na rysunkach nr 6 i 7 zawarte zostały ustalenia w zakresie rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, które zostały ustalone w dokumentach przyjętych przez Sejm, Radę Ministrów, właściwego ministra i Sejmik Województwa Dolnośląskiego. Dodatkowo, jako informacja, wskazane zostało rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, które zostały ustalone w dokumentach przyjętych przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego: Indykatywnym wykazie indywidualnych projektów kluczowych dla Regionalnego Programu

Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013 oraz w wykazie zadań przewidzianych do finansowania w ramach limitów zobowiązań określonych w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Dolnośląskiego.

6. W II części Planu oraz na załącznikach graficznych (rysunkach Planu) określone zostały również podstawowe elementy zagospodarowania przestrzennego województwa, obejmujące:

- 1) w zakresie ochrony i wykorzystania zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych oraz poprawy stanu środowiska:
 - a. strefę zintegrowanej ochrony walorów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu oraz obszary najwyższej ochrony,
 - b. obszary zasilania GZWP wymagające szczególnej ochrony przed zanieczyszczeniem,
 - c. tereny udokumentowanych i niezagospodarowanych złóż kopalin,
 - d. obszary najlepszych gleb wymagających szczególnej ochrony,
 - e. parki narodowe z otulinami,
 - f. rezerваты przyrody z otulinami,
 - g. parki krajobrazowe z otulinami,
 - h. obszary chronionego krajobrazu
 - i. obszary Natura 2000 specjalnej ochrony (OSO),
 - j. obszary Natura 2000 – obszary specjalne ochrony (SOO),
 - k. strefy ochronne uzdrowisk
 - l. parki kulturowe;
- 2) w zakresie rozwoju osadnictwa:
 - a. wojewódzki ośrodek administracji,
 - b. ośrodki powiatowe i gminne,
 - c. ośrodek metropolitalny, ośrodki regionalne i subregionalne,
 - d. wyspecjalizowane ośrodki turystyczne w paśmie sudeckim,
 - e. ośrodki równoważenia rozwoju we Wrocławskim Obszarze Metropolitalnym i pozostałe ośrodki równoważenia rozwoju,
 - f. ośrodki transgraniczne,
 - g. Wrocławski Obszar Metropolitalny (w orientacyjnym zasięgu),
 - h. pasma rozwoju (w orientacyjnym zasięgu),
 - i. miejskie obszary funkcjonalne ośrodków regionalnych (w orientacyjnym zasięgu).
- 3) w zakresie rozwoju transportu:
 - a. autostrady (z ich numerami),
 - b. drogi ekspresowe (z ich numerami),

- c. istniejące drogi krajowe przewidziane do modernizacji i dostosowania do obowiązujących normatywów oraz ewentualnej zmiany ich przebiegu przy realizacji obwodnic,
 - d. istniejące drogi wojewódzkie przewidziane do modernizacji i dostosowania do obowiązujących normatywów oraz ewentualnej zmiany ich przebiegu przy realizacji obwodnic,
 - e. planowane drogi o znaczeniu ponadregionalnym (w orientacyjnych przebiegach),
 - f. projektowane i planowane drogi o znaczeniu regionalnym (w orientacyjnych przebiegach),
 - g. ważniejsze drogi w miastach na prawach powiatu,
 - h. węzły drogowe na autostradach i drogach ekspresowych,
 - i. główne mosty drogowe,
 - j. linie kolejowe o znaczeniu międzynarodowym,
 - k. pozostałe czynne linie kolejowe,
 - l. odcinki ODW z III i II klasą żeglowności,
 - m. Port Lotniczy Wrocław z obszarem ograniczonego użytkowania;
- 4) W zakresie rozwoju systemów infrastruktury technicznej:
- a. strefy ochronne ujęć wód powierzchniowych,
 - b. obiekty unieszkodliwiania odpadów wydobywczych,
 - c. sieć gazowa wysokiego ciśnienia;
 - d. rurociąg paliwowy,
 - e. napowietrzne i kablowe linie elektroenergetyczne 400 kV, 220 kV i 110 kV (trasy planowane w orientacyjnym przebiegu);
- 5) W zakresie poprawy ochrony przeciwpowodziowej i bezpieczeństwa:
- a. obszary bezpośredniego i potencjalnego zagrożenia powodzią 1%,
 - b. obszary zagrożenia powodzią dla rzeki Odry 1% i 10%,
 - c. zbiorniki retencyjne,
 - d. poldery,
 - e. trasa przerzutu wód katastrofalnych doliną Widawy,
 - f. główne tereny zamknięte związane z obronnością.

3 | WNIOSKI DLA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W REGIONACH SĄSIEDNICH

1. Za podstawowe wnioski, rekomendowane dla polityki przestrzennej w regionach sąsiednich, uznaje się te, które dotyczą uwzględnienia powiązań systemu przyrodniczego województwa z jego otoczeniem. Wśród elementów tych powiązań wymienić należy m.in.:

- 1) wspólne i sąsiadujące istniejące złoża surowców mineralnych, w tym zwłaszcza złoża rud miedzi(niezagospodarowane złoża Bytom Odrzański) oraz gazu ziemnego (złoża zagospodarowane: Szlichtyngowa, Wilków i Grochowice i niezagospodarowane: Dębina i Kandlew);
- 2) 11 wspólnych i sąsiadujących ze sobą zbiorników wód powierzchniowych i podziemnych;
- 3) wspólne i sąsiadujące obszary ochrony przyrody i krajobrazu, spośród których szczególne znaczenie, w paśmie przyrodniczych powiązań województwa z jego otoczeniem mają: Bilateralny Rezerwat Biosfery Karkonosze/Krkonoše, położony w obszarze Sudetów Zachodnich oraz w obszarach Natura 2000, o różnym statusie i charakterystyce;
- 4) krajowe korytarze ekologiczne, łączące obszary Natura 2000 w Polsce (zachodni i południowo-centralny).

2. Do najważniejszych transgranicznych i transregionalnych problemów z zakresu ochrony przyrody, wymagających wspólnego rozwiązania należą:

- 1) niedostateczna ochrona wspólnych ekosystemów leżących po obu stronach granicy,
- 2) brak skoordynowanych planów ochrony dla obszarów wchodzących w skład krajowego systemu NATURA 2000 (obszary położone na terenach Republiki Czeskiej i Republiki Federalnej Niemiec);
- 3) degradacja cennych walorów krajobrazowych i przyrodniczych jako konsekwencja nieracjonalnych decyzji lokalizacyjnych dotyczących farm wiatrowych (cały obszar pogranicza);
- 4) zanieczyszczenie zlewni Baryczy, Oławy i Widawy, pochodzenia rolniczego (woj. wielkopolskie i opolskie);
- 5) niedostateczna współpraca w zakresie użytkowania zlewni rzek, dotycząca zwłaszcza: odprowadzania nieoczyszczonych ścieków w dorzeczach Baryczy, Oławy, Odry, Widawy i Nysy Łużyckiej (woj. wielkopolskie, opolskie, lubuskie, RFN i Republika Czeska) oraz zaburzenia ciągłości biologicznej: w dorzeczach Bobru, Nysy Łużyckiej, Nysy Kłodzkiej, Oławy i Odry (woj. wielkopolskie, opolskie, lubuskie, RFN i Republika Czeska);
- 6) niedostateczna współpraca w zakresie monitoringu: obiegu, bilansu i czystości wód podziemnych w strefach przygranicznych Polski i Republiki Czeskiej: Niecka Wewnętrzna, obszar Kudowa Zdrój-Police-Ardspach-Mioszów

3. Za podstawowe wnioski, rekomendowane dla polityki przestrzennej w regionach sąsiednich uznaje się te, które dotyczą uwzględnienia powiązań województwa z jego otoczeniem poprzez liczne elementy systemów transportu i komunikacji. Należą do nich:

- 1) III Paneuropejski Korytarz Transportowy, łączący Drezno/Berlin-Wrocław-Katowice-Lwów-Kijów;
- 2) Środkowoeuropejski Korytarz Transportowy CETC (jako inicjatywa międzyregionalna) relacji: Ystad-Szczecin-Legnica-Lubawka-Hradec Králové-Brno (z odbiciem na: Triest przez Wiedeń, Graz, Ljubljaną oraz Rijekę przez Bratysławę, Szombathely, Zagrzeb); 3) droga wodna Odry;
- 4) europejskie tranzytowe, kolejowe i drogowe trasy komunikacyjne, łączące Europę Zachodnią i Północną z obszarami południowymi i wschodnimi kontynentu, przebiegające przez Wrocław i łączą go z europejskimi metropoliami: Warszawą, Berlinem, Pragą.

4. Do najważniejszych problemów, dotyczących transportu drogowego i kolejowego, wymagających rozwiązania na poziomach międzynarodowym i krajowym, a także międzyregionalnym należą:

- 1) brak dogodnego połączenia drogowego i kolejowego z Warszawą;
- 2) brak dogodnego, szybkiego połączenia drogowego województwa dolnośląskiego z Berlinem;
- 3) brak dogodnego i szybkiego połączenia kolejowego z Brnem i Pragą;
- 4) brak dogodnego, szybkiego połączenia drogowego Wrocławia i regionu z Brnem i dalej z: Austrią, Słowenią Włochami i Chorwacją.

5. Rzeka Odra stanowi element Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego (CETC), łączącego Skandynawię i północne Włochy oraz Bałkany, przebiegającego przez Polskę, Czechy i Austrię. Odra spełnia również ważną rolę w sieci powiązań na osi wschód-zachód, zapewniając, poprzez kanały Odra-Hawela i Odra – Sprewa, połączenie z zachodnioeuropejskim systemem żeglugowym (Niemcami oraz krajami Beneluksu). Rozwój tych połączeń umożliwiłaby - budowa połączenia Odry z systemami żeglugowymi Dunaju i Łaby, która jednak ze względów środowiskowych i ekonomicznych nie jest obecnie brana pod uwagę. W układzie krajowym oś Odry łączy Dolny Śląsk z Górnym Śląskiem oraz aglomeracjami: opolską, zielonogórską i szczecińską. Zasadniczym zagadnieniem dla prowadzenia wspólnych działań obok odnowienia funkcji transportowych Odry jest konsekwentna realizacja zadań związanych z poprawą stanu ochrony przeciwpowodziowej w dolinie i zlewni tej rzeki.

6. Województwo posiada powiązania sieciami infrastruktury technicznej zarówno z ościennymi województwami jak również w układzie transgranicznym. Najsilniejsze powiązania dotyczą systemu elektroenergetycznego, wpływającego na bezpieczeństwo energetyczne regionu: współpraca systemu krajowego z systemem niemieckim, sieć przesyłowa krajowego systemu elektroenergetycznego najwyższych napięć umożliwia wyprowadzenie mocy z Elektrowni Turów, a realizacja dodatkowych inwestycji zapewni zwiększenie dostaw energii z Elektrowni Opole. Przez Dolny Śląsk odbywa się przesył gazu importowanego z Niemiec do systemu krajowego (poprzez węzeł Lasów w gminie Pieńsk). Gazociągi wysokiego ciśnienia z obszaru województwa dolnośląskiego powiązane są ze złożami krajowymi poprzez węzeł Odolanów i Krobia.

Podziemny Magazyn Gazu Wierzchowice (w rozbudowie) pełni rolę regulatora dla pokrycia nierównomierności zapotrzebowań odbiorców.

4 | WNIOSKI DLA POLITYKI PRZESTRZENNEJ PAŃSTWA

1. Za podstawowe wnioski do prowadzenia polityki przestrzennej państwa poprzez opracowanie koncepcji (planu) zagospodarowania przestrzennego kraju, których ujęcie w tym dokumencie ma zasadnicze znaczenie dla rozwoju przestrzennego zarówno województwa jak i kraju uznaje się :
 - 1) w ustaleniach dla podstawowych elementów krajowej sieci osadniczej:
 - a. przyjęcie statusu obszaru funkcjonalnego Wrocławia jako obszaru metropolitalnego i ośrodka aktywizacji o znaczeniu europejskim;
 - b. uwzględnienie ośrodków o znaczeniu regionalnym, do których należą: Jelenia Góra, Legnica, Wałbrzych;
 - c. uwzględnienie ośrodków o znaczeniu subregionalnym.
 - 2) w ustaleniach dla ochrony środowiska:
 - a. uwzględnienie ochrony korytarza ekologicznego doliny Odry,
 - b. uwzględnienie kierunków rozbudowy regionalnego systemu ochrony przyrody;
 - 3) w ustaleniach dla rozmieszczenia obiektów infrastruktury technicznej i transportowej, strategicznych zasobów wodnych i obiektów gospodarki wodnej:
 - a. uwzględnienie w krajowym systemie autostrad i dróg ekspresowych docelowych przebiegów drogi ekspresowej S5 do Poznania i do Brna oraz autostrady lub drogi ekspresowej S8 do Warszawy i do Pragi;
 - b. uwzględnienie w krajowym systemie transportu dróg S3 i S5 oraz linii kolejowych E 59 i C-E 59 jako składowych elementów Środkowoeuropejskiego Korytarza Transportowego CETC;
 - c. uwzględnienie w krajowym systemie transportu wodnego ODW E 30;
 - d. włączenie Wrocławia do systemu krajowych i międzynarodowych sieci Kolei Dużych Prędkości oraz jego połączenie w tej sieci z Berlinem i Pragą;
 - e. uwzględnienie w krajowym systemie transportu kolejowego poprawy konwencjonalnych powiązań Wrocławia z Warszawą oraz Pragą;
 - f. uwzględnienie w krajowym systemie energetycznym budowy elektrowni szczytowo-pompowej „Młoty”;

- 4) we wskazaniu obszarów problemowych, stanowiących obszary interwencji, wymagających szczegółowych studiów i planów:
 - a. uwzględnienie obszarów problemowych, wymagających interwencji publicznej.

5 | ZASADY PROWADZENIA MONITORINGU ZMIAN STANU ZAGOSPODAROWANIA ORAZ POSTĘPÓW W PLANOWANIU PRZESTRZENNYM

1. Potrzeba budowy systemu monitoringu zmian w zagospodarowaniu przestrzennym województwa, postępów w planowaniu przestrzennym oraz oceny realizacji ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa wynika z ustawowego obowiązku jego okresowej oceny oraz konieczności wypracowania sprawnego, nowoczesnego narzędzia zarządzania przestrzenią. Wyniki prowadzonego monitoringu winny być gromadzone, opracowywane i udostępniane dla potrzeb samorządu województw, samorządów lokalnych i innych jednostek, uczestniczących w programowaniu i planowaniu rozwoju przestrzennego województwa, a także dla obywateli. Utworzona w efekcie budowy omawianego systemu stale aktualizowana baza danych winna stanowić jeden z elementów Dolnośląskiego Systemu Informacji Przestrzennej oraz funkcjonowania Dolnośląskiego Regionalnego Obserwatorium Rozwoju. Ww. system powinien być wykorzystywany m.in. dla sporządzania raportów o stanie zagospodarowania przestrzennego województwa, następnych aktualizacji jego planu zagospodarowania oraz opracowanych dla jego potrzeb innych dokumentów planistycznych i strategiczno-operacyjnych .

2. System monitoringu będzie budowany przy wykorzystaniu dostępnych systemów przepływu danych i informacji oraz dostępnych baz danych, opracowań, stosowanych wskaźników i kryteriów ocen. Poprzez jego funkcjonowanie zapewni się powszechny dostęp do zawartych w nim wyników opracowań, wykonywanych przez podległe Marszałkowi Województwa jednostki organizacyjne. System będzie operował danymi ekonometrycznymi oraz przestrzennymi, odnoszącymi się do administracyjnego podziału województwa i odpowiednich poziomów NTS 2-5 oraz grup zjawisk i pojedynczych obiektów, związanych z gospodarką przestrzenną.

3. Zakłada się następujący zakres monitoringu zagospodarowania przestrzennego województwa i postępów w planowaniu przestrzennym

- 1) obszary prowadzenia monitoringu, obejmujące sfery :
 - a. przyrodniczo – kulturową;
 - b. osadniczą;
 - c. techniczną (transport i infrastrukturę) i ochronę przeciwpowodziową;
 - d. społeczną;
 - e. gospodarczą;

- 2) obszary związane z prowadzeniem polityki przestrzennej gmin, a w tym stan opracowania:
 - a. studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego;
 - b. miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym zmian użytkowania terenu;
- 3) obszary związane z prowadzeniem polityki przestrzennej samorządu województwa, a w tym stan realizacji ustaleń:
 - a. planu zagospodarowania przestrzennego województwa;
 - b. strategii rozwoju województwa;
 - c. wojewódzkiego programu operacyjnego i innych programów rozwojowych.
4. Dla sprawnego działania systemu monitoringu zakłada się funkcjonowanie przestrzennych danych referencyjnych, spójnych dla opracowań planistycznych na odpowiednich poziomach administracji i służących harmonizacji danych przestrzennych z tych poziomów. Jednakowa referencja jest potrzebna zarówno dla sprawnego przepływu informacji pomiędzy służbami poziomu regionalnego, jak również stanowi niezbędny element monitoringu dla poziomu lokalnego. Dla umożliwienia przełożenia, czy implementowania podstawowych części ustaleń planistycznych, zawartych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, tak aby tworzyły one bazę danych dla realizacji polityki przestrzennej na poziomie województwa, potrzebne jest:
 - 1) wypracowanie standardów zapisu ww. dokumentów, generujących przełożenie ich ustaleń na poziom wojewódzki;
 - 2) opracowanie spójnej bazy referencyjnej, umożliwiającej prowadzenie prac projektowych na poziomie lokalnym oraz wojewódzkim (taką bazą mogłaby być Topograficzna Baza Danych, przygotowywana przez wojewódzkie ośrodki dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej).
5. Przy opracowywaniu systemu monitoringu wykorzystany zostanie dorobek szeregu inicjatyw, wspierających działania monitorujące zagospodarowanie przestrzenne, a w tym m.in.:
 - 1) Dyrektywy INSPIRE - dotyczącej standaryzacji zasad wymiany i udostępniania informacji przestrzennych i stanowiącej główną inicjatywę państw Wspólnoty Europejskiej, zmierzającej do stworzenia ogólnoeuropejskiej infrastruktury informacji przestrzennej, wprowadzającej zasady i standardy, niezbędne do realizacji zadań związanych z tworzeniem, wymianą i dostępem do danych przestrzennych;
 - 2) Rozporządzenia GMES, związanego z wykorzystaniem danych z obserwacji satelitarnych przez użytkowników publicznych na szczeblu regionalnym i lokalnym do oceny zmian zachodzących w przestrzeni;
 - 3) Planu4All (realizowanego w ramach eContentplus), zmierzającego do harmonizacji danych planowania przestrzennego i bazującego na istniejących, najlepszych praktykach regionów i miast Unii Europejskiej oraz rezultatach obecnych projektów badawczych (miejskie i powiatowe).

6 | REKOMENDACJE I WNIOSKI DLA OPRACOWAŃ WDROŻENIOWYCH

1. Dodatkowymi instrumentami regionalnej polityki przestrzennej, będą także opracowania planistyczne, sporządzane stosownie do potrzeb dla wskazanych w planie obszarów problemowych, funkcjonalnych lub ich części oraz służące rozwiązaniu szczególnie istotnych problemów rozwoju województwa. Wśród ww. opracowań w pierwszej kolejności proponuje się wykonanie następujących opracowań, rozwijających przyjęte kierunki rozwoju i zagospodarowania przestrzennego województwa:

- 1) plan zagospodarowania przestrzennego Wrocławskiego Obszaru Metropolitalnego;
- 2) plany zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych ośrodków regionalnych;
- 3) studia i analizy oraz plany zagospodarowania przestrzennego obszarów problemowych.

2. Dla rozwiązania istotnych dla rozwoju przestrzennego województwa problemów w skali ponadregionalnej, zakłada się także sporządzenie następujących opracowań planistycznych we współpracy z województwami zachodniego i południowego pogranicza Polski oraz przygranicznych regionów Niemiec i Czech:

- 1) studium zagospodarowania przestrzennego polskiej części terenów pogranicza polsko-niemieckiego;
- 2) strategii rozwoju Polski Zachodniej;
- 3) koncepcji wielofunkcyjnego rozwoju Sudetów Polskich i Czeskich.

7 | ANEKSY

7.1. WYKAZ TERENÓW ZAMKNIĘTYCH POZOSTAJĄCYCH W TRWAŁYM ZARZĄDZIE LUB UŻYTKOWANIU REJONOWEGO ZARZĄDU INFRASTRUKTURY WE WROCŁAWIU (STAN NA GRUDZIEŃ 2012 R.)

Lp.	Powiat	Jednostka ewidencyjna /gmina/	Nazwa obrębu	Arkusze mapy	Numer działki	Pow. Terenu [ha]	Forma władania
1.	bolesławiecki	Gm. Bolesławiec	Łaziska	AM- 2	1005/10	8,4709	trwały zarząd
2.	bolesławiecki	Gm. Bolesławiec	Łaziska	AM- 2	1005/125	4,7768	trwały zarząd
3.	bolesławiecki	Gm. Bolesławiec	Łaziska	AM- 2	1005/126	11,6884	trwały zarząd
4.	bolesławiecki	Gm. Bolesławiec	Łaziska	AM- 2	1005/146	5,3093	trwały zarząd
5.	bolesławiecki	Gm. Bolesławiec	Łaziska	AM- 2	1005/147	0,9309	trwały zarząd
6.	bolesławiecki	Gm. Bolesławiec	Łaziska	AM- 2	1005/7	0,0164	trwały zarząd
7.	bolesławiecki	Gm. Bolesławiec	Łaziska	AM- 2	1005/8	0,0386	trwały zarząd
8.	bolesławiecki	M. Bolesławiec	Bolesławiec 12	AM- 3	299/18	0,0910	trwały zarząd
9.	bolesławiecki	M. Bolesławiec	Bolesławiec 12	AM- 3	299/19	37,2529	trwały zarząd
10.	bolesławiecki	M. Bolesławiec	Bolesławiec 12	AM- 3	299/20	6,7448	trwały zarząd
11.	bolesławiecki	M. Bolesławiec	Bolesławiec 12	AM- 3	299/21	0,0432	trwały zarząd
12.	bolesławiecki	M. Bolesławiec	Bolesławiec 12	AM- 3	299/22	0,2920	trwały zarząd
13.	bolesławiecki	M. Bolesławiec	Bolesławiec 12	AM- 3	299/23	0,3995	trwały zarząd
14.	bolesławiecki	M. Bolesławiec	Bolesławiec 12	AM- 3	299/25	9,2253	trwały zarząd
15.	bolesławiecki	M. Bolesławiec	Bolesławiec 12	AM- 3	299/26	0,4755	trwały zarząd
16.	bolesławiecki	M. Bolesławiec	Bolesławiec 12	AM- 3	299/52	1,5158	trwały zarząd
17.	bolesławiecki	M. Bolesławiec	Bolesławiec 12	AM- 3	299/53	2,7690	trwały zarząd
18.	bolesławiecki	M. Bolesławiec	Bolesławiec 15	AM- 1	2	7,2222	trwały zarząd
19.	bolesławiecki	M. Bolesławiec	Bolesławiec 15	AM-01	507/1	21,2800	użytkowanie
20.	bolesławiecki	M. Bolesławiec	Bolesławiec 15	AM-01	513/1	25,5700	użytkowanie
21.	bolesławiecki	M. Bolesławiec	Bolesławiec 15	AM-01	522/1	20,8700	użytkowanie
22.	bolesławiecki	M. Bolesławiec	Bolesławiec 15	AM-01	527	25,2996	użytkowanie
23.	bolesławiecki	M. Bolesławiec	Bolesławiec 15	AM-01	528	3,8204	użytkowanie
24.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	218/4	0,2909	trwały zarząd
25.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	80/42	0,5670	trwały zarząd
26.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	80/44	4,7041	trwały zarząd
27.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	80/45	0,0461	trwały zarząd
28.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	573/19	3,8339	trwały zarząd
29.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	573/21	1,1864	trwały zarząd
30.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	199	0,1021	trwały zarząd

Lp.	Powiat	Jednostka ewidencyjna /gmina/	Nazwa obrębu	Arkusz mapy	Numer działki	Pow. Terenu [ha]	Forma władania
31.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	565	0,2809	trwały zarząd
32.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	567	0,1361	trwały zarząd
33.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	568	0,7703	trwały zarząd
34.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	80/4	0,0093	trwały zarząd
35.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	566/1	0,6130	trwały zarząd
36.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	566/2	1,4940	trwały zarząd
37.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	569	0,0786	trwały zarząd
38.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	570	0,6579	trwały zarząd
39.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	571	0,2492	trwały zarząd
40.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	574	4,7601	trwały zarząd
41.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	575	78,7893	trwały zarząd
42.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	80/36	0,1802	trwały zarząd
43.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	80/38	0,0354	trwały zarząd
44.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	80/53	0,6977	trwały zarząd
45.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	80/13	1,2618	trwały zarząd
46.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	206/4	0,5087	trwały zarząd
47.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	74	0,0427	trwały zarząd
48.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	75/9	0,6885	trwały zarząd
49.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	213	33,4719	trwały zarząd
50.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	85/2	1,7151	trwały zarząd
51.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 16	222	5,6203	trwały zarząd
52.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	576	165,9000	użytkowanie
53.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	578	505,6500	użytkowanie
54.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	100/502	77,4300	użytkowanie
55.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	138/282	141,0200	użytkowanie
56.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	139/281	113,0700	użytkowanie
57.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	15/160	43,9700	użytkowanie
58.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	25/202	41,7200	użytkowanie
59.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	26/203	17,5800	użytkowanie
60.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	37/208	60,0300	użytkowanie
61.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	38/207	32,0200	użytkowanie
62.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	40/211	40,3300	użytkowanie
63.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	41/210	48,5000	użytkowanie
64.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	42/214	41,9800	użytkowanie
65.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	54/212	86,2300	użytkowanie
66.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	55/213	79,0100	użytkowanie
67.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	573/15	0,9597	trwały zarząd

Lp.	Powiat	Jednostka ewidencyjna /gmina/	Nazwa obrębu	Arkusze mapy	Numer działki	Pow. Terenu [ha]	Forma władania
68.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	573/16	3,7084	trwały zarząd
69.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	573/17	0,7938	trwały zarząd
70.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	573/18	1,7957	trwały zarząd
71.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	573/8	3,7164	trwały zarząd
72.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	64/219	70,2900	użytkowanie
73.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	65/220	62,2600	użytkowanie
74.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	66/498	58,3700	użytkowanie
75.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	67/499	76,6100	użytkowanie
76.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	68/500	78,9200	użytkowanie
77.	bolesławiecki	Osiecznica	Świętoszów	AM- 32	83/501	158,2400	użytkowanie
78.	głogowski	Głogów	Serby	AM- 3	655/17	53,4170	trwały zarząd
79.	głogowski	Głogów	Serby	AM- 3	655/6	1,3980	trwały zarząd
80.	głogowski	Głogów	Serby	AM- 3	673/278	1,0098	użytkowanie
81.	głogowski	Głogów	Serby Stare	AM- 1	140/1	38,2035	trwały zarząd
82.	głogowski	Jerzmanowa	Jaczów	AM- 3	777/7	1,6763	trwały zarząd
83.	głogowski	Jerzmanowa	Jaczów	AM- 3	777/8	120,3503	trwały zarząd
84.	głogowski	M. Głogów	Chrobry	AM- 2	58/2	16,5516	trwały zarząd
85.	głogowski	M. Głogów	Chrobry	AM- 3	63/7	5,0514	trwały zarząd
86.	głogowski	M. Głogów	Chrobry	AM- 3	63/19	0,2384	trwały zarząd
87.	głogowski	M. Głogów	Fabryczna	AM- 3	14	2,5970	trwały zarząd
89.	głogowski	M. Głogów	Fabryczna	AM- 4	17	10,5732	trwały zarząd
90.	kłodzki	Duszniki-Zdrój	Podgórze	AM- 1	3	5,1169	trwały zarząd
91.	kłodzki	Duszniki-Zdrój	Podgórze	AM- 1	cz. 204/121	1,0000	użytkowanie
92.	kłodzki	Duszniki-Zdrój	Wapienniki	AM- 8	101	0,0660	trwały zarząd
93.	kłodzki	Duszniki-Zdrój	Wapienniki	AM- 8	104	1,8806	trwały zarząd
94.	kłodzki	Duszniki-Zdrój	Wapienniki	AM- 8	107	1,3789	trwały zarząd
95.	kłodzki	Duszniki-Zdrój	Wapienniki	AM- 9	112	2,5499	trwały zarząd
96.	kłodzki	Duszniki-Zdrój	Wapienniki	AM- 9	116	2,4374	trwały zarząd
97.	kłodzki	Duszniki-Zdrój	Zieleniec	AM- 3	19/2	0,2692	trwały zarząd
98.	kłodzki	Duszniki-Zdrój	Zieleniec	AM- 3	28/3	0,0534	trwały zarząd
99.	kłodzki	Duszniki-Zdrój	Zieleniec	AM- 3	19/4	0,1538	trwały zarząd
100.	kłodzki	Duszniki-Zdrój	Zieleniec	AM- 3	27/4	0,0793	trwały zarząd
101.	kłodzki	Duszniki-Zdrój	Zieleniec	AM- 3	24/8	0,7609	trwały zarząd
102.	kłodzki	Duszniki-Zdrój	Zieleniec	AM- 3	24/10	0,6693	trwały zarząd
103.	kłodzki	Duszniki-Zdrój	Zieleniec	AM- 3	27/12	0,0315	trwały zarząd
104.	kłodzki	Duszniki-Zdrój	Zieleniec	AM- 4	3/1	0,3778	użytkowanie
105.	kłodzki	Duszniki-Zdrój	Zieleniec	AM- 4	cz.2/1	0,3790	użytkowanie

Lp.	Powiat	Jednostka ewidencyjna /gmina/	Nazwa obrębu	Arkusze mapy	Numer działki	Pow. Terenu [ha]	Forma władania
106.	kłodzki	Duszniki-Zdrój	Zieleniec	AM- 4	cz.3/2	0,0672	użytkowanie
107.	kłodzki	Gm. Kłodzko	Jaszkowa Dolna	AM- 4	926/59	36,1040	trwały zarząd
108.	kłodzki	Gm. Kłodzko	Jaszkowa Dolna	AM- 4	926/56	8,6214	trwały zarząd
109.	kłodzki	Gm. Kłodzko	Jaszkowa Dolna	AM- 4	926/58	106,6222	trwały zarząd
110.	kłodzki	Gm. Kłodzko	Jaszkowa Dolna	AM- 4	926/57	109,8741	trwały zarząd
111.	kłodzki	M.Łądek Zdrój	Stary Zdrój	AM- 11	370	0,1775	trwały zarząd
112.	kłodzki	M.Kłodzko	Centrum	AM- 2	53	0,1866	trwały zarząd
113.	kłodzki	M.Kłodzko	Kukułka	AM- 5	1/10	8,5060	trwały zarząd
114.	kłodzki	M.Kłodzko	Ptasia Góra	AM- 2	1/1	0,0757	trwały zarząd
115.	kłodzki	M.Kłodzko	Ptasia Góra	AM- 2	16/2	0,3873	trwały zarząd
116.	kłodzki	M.Kłodzko	Ptasia Góra	AM- 2	16/22	0,0774	trwały zarząd
117.	kłodzki	M.Kłodzko	Ptasia Góra	AM- 3	8/12	10,8715	trwały zarząd
118.	kłodzki	M.Kłodzko	Ptasia Góra	AM- 36	107/17	1,3861	trwały zarząd
119.	kłodzki	M.Kłodzko	Ptasia Góra	AM- 36	107/18	0,3465	trwały zarząd
120.	kłodzki	M.Kłodzko	Zacisze	AM- 3	9	13,6147	trwały zarząd
121.	kłodzki	M.Kłodzko	Zacisze	AM- 4	47/2	1,0216	trwały zarząd
122.	kłodzki	M.Łądek Zdrój	Stary Zdrój	AM- 10	297	0,0468	trwały zarząd
123.	kłodzki	M.Łądek Zdrój	Stary Zdrój	AM- 10	315/2	2,6743	trwały zarząd
124.	kłodzki	M.Łądek Zdrój	Stary Zdrój	AM- 11	377	0,3775	trwały zarząd
125.	kłodzki	M.Łądek Zdrój	Stary Zdrój	AM- 3	66/7	0,0839	trwały zarząd
126.	kłodzki	M.Łądek Zdrój	Stary Zdrój	AM- 3	66/13	0,3162	trwały zarząd
127.	kłodzki	M.Łądek Zdrój	Stary Zdrój	AM- 10	323	0,1871	trwały zarząd
128.	kłodzki	M.Łądek Zdrój	Stary Zdrój	AM- 10	320/1	0,9547	trwały zarząd
129.	kłodzki	Radków - Obszar Wiejski	Pasterka	AM- 2	154	0,1200	trwały zarząd
130.	kłodzki	Radków - Obszar Wiejski	Pasterka	AM- 2	242	7,2300	trwały zarząd
131.	kłodzki	Radków - Obszar Wiejski	Pasterka	AM- 2	243	0,8800	trwały zarząd
132.	kłodzki	Radków - Obszar Wiejski	Pasterka	AM- 2	244	0,4400	trwały zarząd
133.	kłodzki	Radków - Obszar Wiejski	Pasterka	AM- 2	245	2,1400	trwały zarząd
134.	kłodzki	Radków - Obszar Wiejski	Pasterka	AM- 2	246	1,3500	trwały zarząd
135.	kłodzki	Radków - Obszar Wiejski	Pasterka	AM- 2	247	1,6100	trwały zarząd

Lp.	Powiat	Jednostka ewidencyjna /gmina/	Nazwa obrębu	Arkusze mapy	Numer działki	Pow. Terenu [ha]	Forma władania
136.	kłodzki	Radków - Obszar Wiejski	Pasterka	AM- 2	248	2,8600	trwały zarząd
137.	kłodzki	Radków - Obszar Wiejski	Pasterka	AM- 2	233/1	1,1090	trwały zarząd
138.	M. Wrocław	M. Wrocław	Borek	AM- 6	3/8	1,6828	trwały zarząd
139.	M. Wrocław	M. Wrocław	Borek	AM- 6	3/9	0,0475	trwały zarząd
140.	M. Wrocław	M. Wrocław	Gaj	AM- 12	1/2	18,1349	trwały zarząd
141.	M. Wrocław	M. Wrocław	Gaj	AM- 6	18/48	0,1423	trwały zarząd
142.	M. Wrocław	M. Wrocław	Grabiszyn	AM- 44	11/5	0,3090	trwały zarząd
143.	M. Wrocław	M. Wrocław	Grabiszyn	AM- 43	2/4	0,0309	trwały zarząd
144.	M. Wrocław	M. Wrocław	Grabiszyn	AM- 43	2/5	6,5855	trwały zarząd
145.	M. Wrocław	M. Wrocław	Grabiszyn	AM- 43	3/4	0,4224	trwały zarząd
146.	M. Wrocław	M. Wrocław	Grabiszyn	AM- 43	3/5	0,0122	trwały zarząd
147.	M. Wrocław	M. Wrocław	Jarnołów	AM- 9	1/1	1,8670	trwały zarząd
148.	M. Wrocław	M. Wrocław	Karłowice	AM- 15	2/3	0,0536	właściciel
149.	M. Wrocław	M. Wrocław	Karłowice	AM- 15	2/4	13,9599	trwały zarząd
150.	M. Wrocław	M. Wrocław	Karłowice	AM- 15	2/5	35,4594	właściciel
151.	M. Wrocław	M. Wrocław	Kowale	AM- 21	16/3	0,1054	trwały zarząd
152.	M. Wrocław	M. Wrocław	Kowale	AM- 21	16/4	0,2213	trwały zarząd
153.	M. Wrocław	M. Wrocław	Kowale	AM- 21	16/5	0,9135	trwały zarząd
154.	M. Wrocław	M. Wrocław	Kowale	AM- 21	16/6	3,4505	trwały zarząd
155.	M. Wrocław	M. Wrocław	Kowale	AM- 21	16/7	1,6350	trwały zarząd
156.	M. Wrocław	M. Wrocław	Osobowice	AM- 14	2/4	0,0309	trwały zarząd
157.	M. Wrocław	M. Wrocław	Osobowice	AM- 14	2/5	0,1584	trwały zarząd
158.	M. Wrocław	M. Wrocław	Osobowice	AM- 14	2/8	4,6207	trwały zarząd
159.	M. Wrocław	M. Wrocław	Osobowice	AM- 19	39/1	0,0114	trwały zarząd
161.	M. Wrocław	M. Wrocław	Osobowice	AM- 19	39/2	0,0007	trwały zarząd
162.	M. Wrocław	M. Wrocław	Osobowice	AM- 19	39/3	5,2271	trwały zarząd
163.	M. Wrocław	M. Wrocław	Partynice	AM- 12	1/91	0,1704	trwały zarząd
164.	M. Wrocław	M. Wrocław	Południe	AM- 33	41	3,0414	trwały zarząd
165.	M. Wrocław	M. Wrocław	Południe	AM- 34	44	0,1129	trwały zarząd
166.	M. Wrocław	M. Wrocław	Południe	AM- 33	19	0,2167	trwały zarząd
167.	M. Wrocław	M. Wrocław	Poświętne	AM- 17	1	28,9115	właściciel
168.	M. Wrocław	M. Wrocław	Poświętne	AM- 17	3/1	2,1504	trwały zarząd
169.	M. Wrocław	M. Wrocław	Poświętne	AM- 17	3/2	0,3626	właściciel
170.	M. Wrocław	M. Wrocław	Poświętne	AM- 17	3/4	0,0078	właściciel
171.	M. Wrocław	M. Wrocław	Poświętne	AM- 17	3/5	68,0738	właściciel
172.	M. Wrocław	M. Wrocław	Ratyń	AM- 8	1/1	31,7113	trwały zarząd

Lp.	Powiat	Jednostka ewidencyjna /gmina/	Nazwa obrębu	Arkusz mapy	Numer działki	Pow. Terenu [ha]	Forma władania
173.	M. Wrocław	M. Wrocław	Różanka	AM- 5	2/8	0,3637	trwały zarząd
174.	M. Wrocław	M. Wrocław	Różanka	AM- 8	4/32	0,4952	trwały zarząd
175.	M. Wrocław	M. Wrocław	Różanka	AM- 8	4/33	116,8895	trwały zarząd
176.	M. Wrocław	M. Wrocław	Różanka	AM- 8	13/3	0,0373	trwały zarząd
177.	M. Wrocław	M. Wrocław	Różanka	AM- 8	11/3	0,0592	trwały zarząd
178.	M. Wrocław	M. Wrocław	Różanka	AM- 16	13/2	4,2099	trwały zarząd
179.	M. Wrocław	M. Wrocław	Różanka	AM- 8	1	0,3006	trwały zarząd
180.	M. Wrocław	M. Wrocław	Różanka	AM- 8	3	1,7073	trwały zarząd
181.	M. Wrocław	M. Wrocław	Różanka	AM- 8	8	0,0308	trwały zarząd
182.	M. Wrocław	M. Wrocław	Różanka	AM- 8	30/2	0,0068	trwały zarząd
183.	M. Wrocław	M. Wrocław	Różanka	AM- 8	30/1	0,0068	trwały zarząd
184.	M. Wrocław	M. Wrocław	Różanka	AM- 8	30/3	0,4351	trwały zarząd
185.	M. Wrocław	M. Wrocław	Różanka	AM- 8	4/24	0,2157	trwały zarząd
186.	M. Wrocław	M. Wrocław	Różanka	AM- 8	4/17	0,2435	trwały zarząd
187.	M. Wrocław	M. Wrocław	Różanka	AM- 8	4/18	0,0734	trwały zarząd
188.	M. Wrocław	M. Wrocław	Różanka	AM- 8	4/19	0,8213	trwały zarząd
189.	M. Wrocław	M. Wrocław	Różanka	AM- 8	4/20	0,0883	trwały zarząd
190.	M. Wrocław	M. Wrocław	Różanka	AM- 8	4/21	0,2973	trwały zarząd
191.	M. Wrocław	M. Wrocław	Różanka	AM- 8	4/22	0,4151	trwały zarząd
192.	M. Wrocław	M. Wrocław	Różanka	AM- 8	4/31	0,9332	trwały zarząd
193.	M. Wrocław	M. Wrocław	Sołtysowice	AM- 9	4/56	3,7021	trwały zarząd
194.	M. Wrocław	M. Wrocław	Sołtysowice	AM- 9	4/57	0,0188	trwały zarząd
195.	M. Wrocław	M. Wrocław	Sołtysowice	AM- 9	4/58	56,0790	właściciel
196.	M. Wrocław	M. Wrocław	Stare Miasto	AM- 18	6/6	10,7088	trwały zarząd
197.	M. Wrocław	M. Wrocław	Stare Miasto	AM- 26	94	0,4571	trwały zarząd
198.	M. Wrocław	M. Wrocław	Strachowice	AM- 15	1/134	27,6118	trwały zarząd
199.	M. Wrocław	M. Wrocław	Strachowice	AM- 15	1/44	0,0467	trwały zarząd
200.	M. Wrocław	M. Wrocław	Strachowice	AM- 15	1/60	0,0128	trwały zarząd
201.	M. Wrocław	M. Wrocław	Strachowice	AM- 15	1/61	0,4871	trwały zarząd
202.	M. Wrocław	M. Wrocław	Strachowice	AM- 15	1/30	0,5655	trwały zarząd
203.	M. Wrocław	M. Wrocław	Strachowice	AM- 15	1/118	0,0006	trwały zarząd
204.	M. Wrocław	M. Wrocław	Strachowice	AM- 15	1/119	0,0102	trwały zarząd
205.	M. Wrocław	M. Wrocław	Strachowice	AM- 15	1/120	0,0225	trwały zarząd
206.	M. Wrocław	M. Wrocław	Strachowice	AM- 15	1/121	0,0006	trwały zarząd
207.	M. Wrocław	M. Wrocław	Strachowice	AM- 15	1/122	0,0006	trwały zarząd
208.	M. Wrocław	M. Wrocław	Strachowice	AM- 15	1/123	0,0104	trwały zarząd
209.	M. Wrocław	M. Wrocław	Strachowice	AM- 15	1/124	0,0099	trwały zarząd

Lp.	Powiat	Jednostka ewidencyjna /gmina/	Nazwa obrębu	Arkusze mapy	Numer działki	Pow. Terenu [ha]	Forma władania
210.	M. Wrocław	M. Wrocław	Strachowice	AM- 15	1/125	0,0006	trwały zarząd
211.	M. Wrocław	M. Wrocław	Strachowice	AM- 15	1/126	0,0006	trwały zarząd
212.	M. Wrocław	M. Wrocław	Strachowice	AM- 15	1/127	0,0778	trwały zarząd
213.	M. Wrocław	M. Wrocław	Strachowice	AM- 15	1/128	0,0006	trwały zarząd
214.	M. Wrocław	M. Wrocław	Strachowice	AM- 15	1/129	237,4282	trwały zarząd
215.	M. Wrocław	M. Wrocław	Strachowice	AM- 15	1/35	0,0859	trwały zarząd
216.	M. Wrocław	M. Wrocław	Strachowice	AM- 15	1/36	0,3108	trwały zarząd
217.	M. Wrocław	M. Wrocław	Strachowice	AM- 15	1/37	0,5264	trwały zarząd
218.	M. Wrocław	M. Wrocław	Strachowice	AM- 15	1/42	3,8759	trwały zarząd
219.	M. Wrocław	M. Wrocław	Strachowice	AM- 15	1/69	0,1677	trwały zarząd
220.	M. Wrocław	M. Wrocław	Strachowice	AM- 15	1/97	2,1241	trwały zarząd
221.	milicki	M. Milicz	Milicz	AM- 14	44/2	0,0258	trwały zarząd
222.	milicki	M. Milicz	Milicz	AM- 14	44/4	10,3606	trwały zarząd
223.	milicki	M. Milicz	Milicz	AM- 14	45/2	0,5415	trwały zarząd
224.	oleśnicki	Gm. Oleśnica	Spalice	AM- 1	382/11	26,8856	trwały zarząd
225.	oleśnicki	M. Oleśnica	Oleśnica	AM- 10	8/15	1,3033	trwały zarząd
226.	oleśnicki	M. Oleśnica	Oleśnica	AM- 11	2/67	0,8106	trwały zarząd
227.	oleśnicki	M. Oleśnica	Oleśnica	AM- 29	8/23	21,5306	trwały zarząd
228.	oleśnicki	M. Oleśnica	Oleśnica	AM- 13	10/2	3,3639	trwały zarząd
229.	połkowicki	Chocianów - Obszar Wiejski	Chocianowiec	AM- 19	2286/26	217,7618	trwały zarząd
230.	średzki	Miękinia	Źródła	AM- 2	250/11	85,2716	trwały zarząd
231.	trzebnicki	Wisznia Mała	Cienin	AM- 1	1/1	118,5761	trwały zarząd
232.	trzebnicki	Wisznia Mała	Cienin	AM- 1	1/5	212,7577	właściciel
233.	trzebnicki	Wisznia Mała	Malin	AM- 2	331/2	123,9781	trwały zarząd
234.	trzebnicki	Wisznia Mała	Raków	AM- 1	1/1	27,6136	trwały zarząd
235.	trzebnicki	Wisznia Mała	Raków	AM- 1	1/4	0,3005	właściciel
236.	trzebnicki	Wisznia Mała	Raków	AM- 1	1/5	171,7929	właściciel
237.	trzebnicki	Oborniki Śl. - Obszar Wiejski	Wilczyn	AM- 1	230/3	12,9421	trwały zarząd
238.	trzebnicki	Wisznia Mała	Kryniczno	AM- 1	199/10	0,2532	właściciel
239.	trzebnicki	Wisznia Mała	Kryniczno	AM- 1	199/12	4,1018	właściciel
240.	trzebnicki	Wisznia Mała	Kryniczno	AM- 1	199/14	0,0043	trwały zarząd
241.	trzebnicki	Wisznia Mała	Kryniczno	AM- 1	199/15	0,0928	trwały zarząd
242.	trzebnicki	Wisznia Mała	Mienice	AM- 2	312/2	13,7452	trwały zarząd
243.	wrocławski	Długoleś	Pasikowice	AM- 2	668	135,7114	trwały zarząd

Lp.	Powiat	Jednostka ewidencyjna /gmina/	Nazwa obrębu	Arkusze mapy	Numer działki	Pow. Terenu [ha]	Forma władania
244.	wrocławski	Kąty Wrocławskie - Obszar Wiejski	Pietrzykowice-Rybnica	AM- 2	107/1	0,2439	trwały zarząd
245.	wrocławski	Kąty Wrocławskie - Obszar Wiejski	Pietrzykowice-Rybnica	AM- 2	107/3	10,3400	trwały zarząd
246.	wrocławski	Kąty Wrocławskie - Obszar Wiejski	Krzepków	AM- 1	111/24	0,5581	trwały zarząd
247.	wrocławski	Kąty Wrocławskie - Obszar Wiejski	Krzepków	AM- 1	111/27	1,9386	trwały zarząd
248.	wrocławski	Kąty Wrocławskie - Obszar Wiejski	Krzepków	AM- 1	111/29	1,3435	trwały zarząd
249.	wrocławski	Kąty Wrocławskie - Obszar Wiejski	Krzepków	AM- 1	111/32	4,5316	trwały zarząd
250.	wrocławski	Kąty Wrocławskie - Obszar Wiejski	Krzepków	AM- 1	111/42	0,0722	trwały zarząd
251.	wrocławski	Kąty Wrocławskie - Obszar Wiejski	Krzepków	AM- 1	111/43	45,3447	trwały zarząd

7.2. WYKAZ STREF OCHRONNYCH WOKÓŁ OBIEKTÓW WOJSKOWYCH (STAN NA GRUDZIEŃ 2012 R.)

Lp.	Nazwa obiektu	Zarządca	Uwagi
1.	<i>Duninów</i>	Rejonowy Zarząd Infrastruktury we Wrocławiu	RZI we Wrocławiu na podstawie Decyzji Nr 368/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 30.09.2011 r, w sprawie wprowadzenia do użytku „Instrukcji w sprawie udziału organów wojskowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym kraju oraz ustalaniu stref Ochronnych”, skierował w dniu 09.08.2012 r. stosowny wniosek do Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych w Bydgoszczy, celem dalszego procedowania.
2.	<i>Bolesławiec</i>	Rejonowy Zarząd Infrastruktury we Wrocławiu	Uchwała nr XXVIII/274/04 Rady Miasta Bolesławiec z dnia 22 grudnia 2004 roku. (pkt III-14. ppkt 2 - dla terenu zespołu strzelnic , będącego terenem zamkniętym, wyznacza się strefę ochronną. W strefie tej należy stosować ograniczenia w zagospodarowaniu terenu zgodnie z obowiązującymi przepisami.
3.	<i>Świątoszów</i>	Rejonowy Zarząd Infrastruktury we Wrocławiu	Strefa (pas bezpieczeństwa lewy i prawy) znajduje się na terenach leśnych dzierżawionych przez RZI we Wrocławiu (umowa dzierżawy z dnia 26.01.2005 rok na czas nieokreślony) i RZI w Zielonej Górze od Nadleśnictwa Świątoszów.
4.	<i>Wrocław - Strachowice</i>	Rejonowy Zarząd Infrastruktury we Wrocławiu	RZI we Wrocławiu na podstawie Decyzji Nr 368/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 30.09.2011 r, w sprawie wprowadzenia do użytku „Instrukcji w sprawie udziału organów wojskowych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym kraju oraz ustalaniu stref ochronnych”,

Lp.	Nazwa obiektu	Zarządca	Uwagi
			skierował w dniu 04.07.2012 r. stosowny wniosek do Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych w Bydgoszczy, celem dalszego procedowania. (działki nr. : 1/52, 1/53, 1/54, 1/76, 1/49, 1/50, 1/75, 1/47, 1/98 AM-15, obręb Strachowice, znajdują się poza terenem zamkniętym
5.	<i>Pietrzykowice gmina Kąty Wrocławskie</i>	Rejonowy Zarząd Infrastruktury we Wrocławiu	Rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 08.01.2003 roku, w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania.
6.	<i>Bolesławiec obręb XV Bolesławiec (ujecie wody)</i>	Rejonowy Zarząd Infrastruktury we Wrocławiu	Decyzja Wojewody Dolnośląskiego nr SR.I.6814-2/06 z dnia 10.08.2006 roku.
7.	<i>Duninów obręb Chocianowice (ujecie wody)</i>	Rejonowy Zarząd Infrastruktury we Wrocławiu	Decyzja Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu nr NW-7105-7/12 z dnia 11.05.2012 roku.
8.	<i>Głogów obręb Serby (ujecie wody)</i>	Rejonowy Zarząd Infrastruktury we Wrocławiu	Decyzja Starosty Głogowskiego nr OŚ 6223-16/D/00/01 z dnia 02.03.2001 roku.
9.	<i>Duszniki Zdrój obrzeń Podgórze (ujecie wody)</i>	Rejonowy Zarząd Infrastruktury we Wrocławiu	Decyzja Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu nr NW-7105-30/10 z dnia 15.12.2010 roku.
10.	<i>Pietrzykowice obrzeń Południe (ujecie wody)</i>	Rejonowy Zarząd Infrastruktury we Wrocławiu	Decyzja Wojewody Dolnośląskiego nr SR.1.6814-2/04 z dnia 08.12.2004 roku.
11.	<i>Świętoszów obręb Świętoszów dz. Nr 575 (ujecie wody)</i>	Rejonowy Zarząd Infrastruktury we Wrocławiu	Decyzja Wojewody Dolnośląskiego nr SR.I.6814-4/06/07 z dnia 08.01.2007 roku.
12.	<i>Świętoszów obręb Świętoszów dz. Nr 213 (ujecie wody)</i>	Rejonowy Zarząd Infrastruktury we Wrocławiu	Decyzja Wojewody Dolnośląskiego nr SR.I.6814-5/05/06 z dnia 06.01.2006 roku.
13.	<i>Wilczyn Leśny Obrzeń Mienice (ujecie wody)</i>	Rejonowy Zarząd Infrastruktury we Wrocławiu	Decyzja Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu nr NW-7105-28/11 z dnia 10.11.2011 roku.
14.	<i>Wrocław ul. Zwycięska (ujecie wody)</i>	Rejonowy Zarząd Infrastruktury we Wrocławiu	Decyzja Wojewody Wrocławskiego nr OŚ.1.62100/57/97 z dnia 22.12.1997 roku. Teren planowany do przekazania poza resort obrony narodowej.
15.	<i>Wrocław obrzeń Strachowice (ujecie wody)</i>	Rejonowy Zarząd Infrastruktury we Wrocławiu	Decyzja Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu nr ZW-7106-1 /13 z dnia 19.04.2013 roku.
16.	<i>Wrocław Obrzeń Strachowice dz. Nr 1/35 (ujecie wody)</i>	Rejonowy Zarząd Infrastruktury we Wrocławiu	Decyzja Wojewody Dolnośląskiego nr OŚ. 1.6814/2/2002 z dnia 05.02.2002 roku.
17.	<i>Ostra Góra gmina Radków (ujecie wody)</i>	Rejonowy Zarząd Infrastruktury we Wrocławiu	Decyzja Starosty Kłodzkiego nr OSR 6225-07/02 z dnia 22.11.2002 roku

7.3. ZAKŁADY DUŻEGO I ZWIĘKSZONEGO RYZYKA (STAN NA 14 MAJA 2013 R. WG DANYCH WIOŚ WE WROCŁAWIU)

L.p.	Zakłady dużego ryzyka poważnej awarii przemysłowej	Powiat
1.	KGHM Polska Miedź S.A. 59-301 Lubin, ul. M. Skłodowskiej Curie 48 Oddz. Huta Miedzi Głogów, 67-231 Żukowice, ul. 31 Żukowi	Głogów
2.	MINEX INVEST Sp. Z o.o. Huta Szkła Kryształowego „Violetta” S.A. w Stroniu Śląskim, ul. Hutnicza 12	Kłodzko
3.	Orion Sp. z o.o., 58-200 Dzierżoniów, ul. Pieszycza 4 Zakład nr 2 w Nowej Rudzie – Słupiec, ul. Spacerowa 26	Kłodzko
4.	KGHM Polska Miedź S.A. 59-301 Lubin, ul. M. Skłodowskiej Curie 48 Oddz. Huta Miedzi Legnica, 59-220 Legnica, ul. Złotoryjska 194	Legnica
5.	Operator Logistyczny Paliw Płynnych Sp. Z o.o., 09-400 Płock, ul. Otołińska 21 Baza Paliw nr 10, Kawice, 59-230 Prochowice	Legnica
6.	Energetyka" Sp. z o.o., 59-230 Lubin, ul. M. Skłodowskiej Curie 48 58 Wydział Gospodarki Wodno-Ściekowej W-4, 59-220 Legnica, ul. Złotoryjska 194	Legnica
7.	Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A., 00-537 Warszawa, ul. Krucza 6/14 Oddział w Zielonej Górze 65-034 Zielona Góra, ul. Bohaterów Westerplatte 15 Podziemny Magazyn Gazu Wierzchowice	Milicz
8.	ZM „Silesia” S.A., 40-155 Katowice, ul. Konduktorska 8 Oddz. Huta Oława w Oławie, 55-200 Oława, ul. Gen. W. Sikorskiego 7	Oława
9.	Maxam Polska Sp. Z o.o., 59-140 Chocianów; Duninów 3	Polkowice
10.	PCC Rokita S.A., 56-120 Brzeg Dolny, ul. H. Sienkiewicza 4	Wołów
11.	Makhteshim Agan Agro Poland S.A., 56-120 Brzeg Dolny, ul. H. Sienkiewicza 4	Wołów
12.	Tensis Sp. z o.o., 56-120 Brzeg Dolny, ul. H. Sienkiewicza 4	Wołów
13.	Vita Polymers Poland Sp. z o.o., 56-120 Brzeg Dolny, ul. Sienkiewicza 31-33	Wołów
14.	PCC Exol S.A., 56-120 Brzeg Dolny, ul. H. Sienkiewicza 4	Wołów
15.	Terminal Paliw PKN ORLEN S.A. we Wrocławiu, 51-501 Wrocław, ul. Swojczycka 44	Wrocław
16.	3M Wrocław Sp. z o.o. 51-424 Wrocław, ul. Kowalska 143	Wrocław
17.	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. w Bełchatowie – Oddział Elektrownia Turów w Bogatyni, 59-920 Bogatynia, ul. Młodych Energetyków 12	Zgorzelec

L.p.	Zakłady zwiększonego ryzyka poważnej awarii przemysłowej	Powiat
1.	PKN Orlen S.A. Baza Magazynowa nr 112, 59-700 Bolesławiec, ul. Kościuszki 112	Bolesławiec
2.	Orion Sp. z o.o., 58-200 Dzierżoniów, ul. Pieszycza 4	Dzierżonion
3.	Air Products Sp. z o.o. w Warszawie Zakład w Głogowie, 67-231 Głogów, ul. Żukowicka 1	Głogów
4.	Extra Gaz Sp. z o.o., 57-402 Nowa Ruda, ul. Kłodzko 31/33	Kłodzko
5.	DOSER Sp. z o.o., 56-400 Olesnica, Poniatowice 98G	Oleśnica
6.	DeLaval Operations Sp. z o.o. , 53-608 Wrocław, Robotnoca 72	Wrocław

Lp.	Zakłady zwiększonego ryzyka poważnej awarii przemysłowej	Powiat
7.	Bałayk-Gaz Sp. z o.o. w Rumii Oddz. Rakowice Małe, 59-600 Lwówek Śląski, Rakowice 50	Lwówek Śląski
8.	Operator Logistyczny Paliw Płynnych Sp. z o.o., 09-400 Płock, ul. Otolińska 21, Baza Paliw nr 19, 56-413 Grabowno - Wielkie	Oleśnica
9.	Faurecia Wałbrzych Zakład w Jelczu Laskowicach, ul. Europejska 3	Oława
10.	Minova-Ksante Sp. z o.o., 59-320 Trzebcz-Polkowice	Polkowice
11.	"Gazela" Rozlewnia Gazu Propan-Butan, Andrzej Cichy, 55-355 Wilkszyn, ul. Marszowicka 12	Środa Śląska
12.	Daicel Safety Systems Europe Sp. z o.o., 58-130 Żarów, ul. Strefowa 6 Magazyn materiałów pirotechnicznych	Świdnica
13.	Linpac Plastics Production Sp. z o.o., 56-120 Brzeg Dolny, Bukowice 39	Wołów
14.	Organika S.A. Malborskie Zakłady Chemiczne, Zakład w Pogalewie Wielkim	Wołów
15.	WAL-Mar Sp. z o.o. Brzeg Dolny	Wołów
16.	EPC Polska Sp. z o.o., Skład Materiałów Wybuchowych w Rogowie Sobóckim, 55-050 Rogów Sobócki, ul. Wrocławska 58	Wrocław
17.	MPWiK we Wrocławiu, Zakład Produkcji Wody nr 1, 50-421 Wrocław Mokry Dwór	Wrocław
18.	PPG Deco Polska Sp. z o.o., 51-416 Wrocław, ul. Kwizdyńska 8	Wrocław
19.	Wratislavia Bio Sp. z o.o., 51-501 Wrocław, ul. Monopolowa 4	Wrocław
20.	LINDE GAZ POLSKA Sp. z o.o., 55-040 Kobierzyce, ul. LG 2, Biskupice Podgórne	Wrocław
21.	Bazalt-Nitron Sp. z o.o., 59-500 Wilków, gm. Złotoryja	Złotoryja

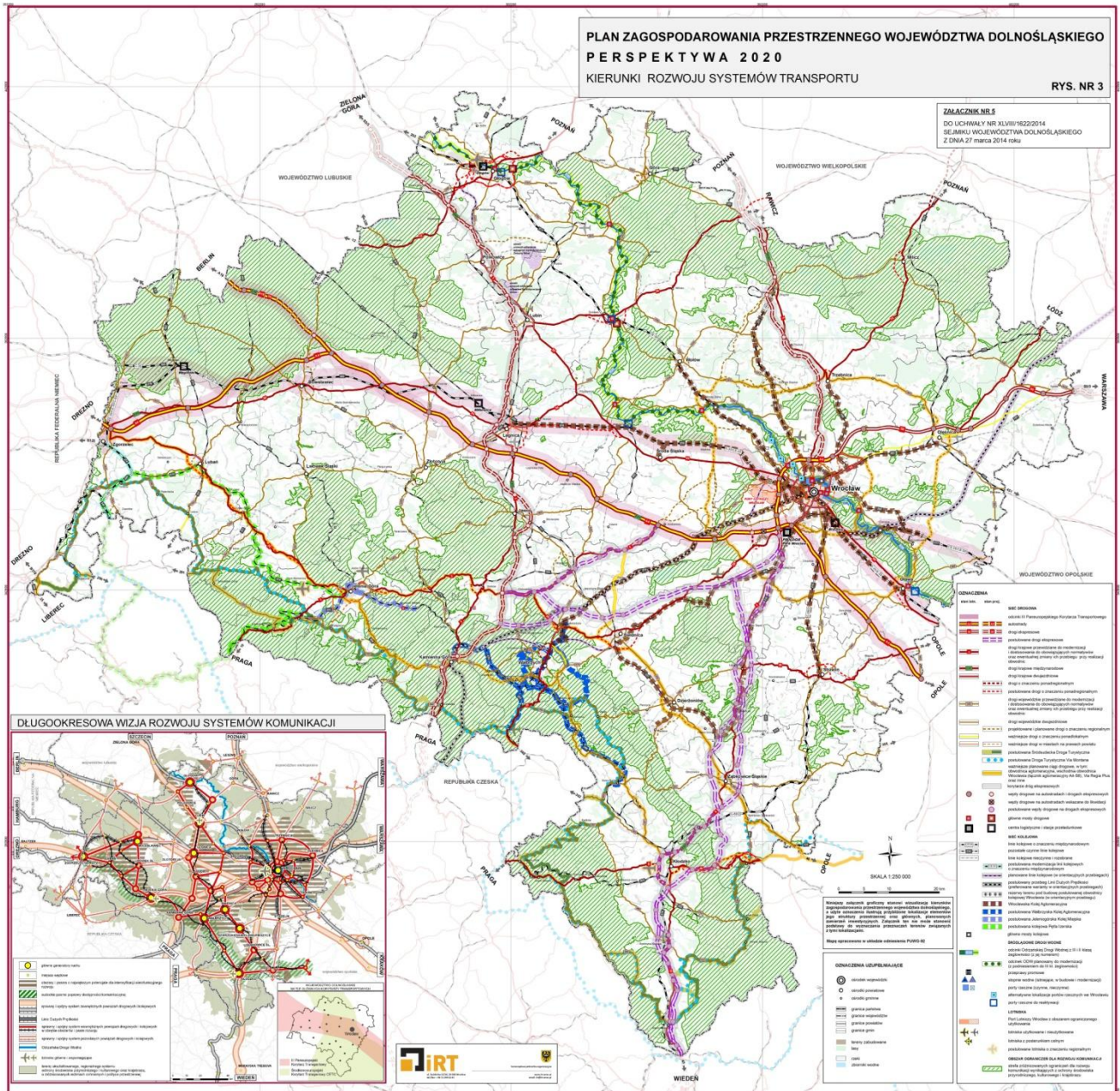
7.4. WYKAZ STREF OCHRONNYCH UJĘĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH USTANOWIONYCH ROZPORZĄDZENIEM DYREKTORA REGIONALNEGO ZARZĄDU GOSPODARKI WODNEJ WE WROCŁAWIU (STAN NA PAŹDZIERNIK 2013 R., NA PODSTAWIE WWW.BIP.WROCLAW.RZGW.GOV.PL)

Lp.	Numer i data wydania Rozporządzenia	Nazwa strefy ochronnej	Lokalizacja	Dziennik Urzędowy Województwa Dolnośląskiego
1.	z dnia 12.02.2003 r. (zmiana z dnia 04.06.2003 r.)	Ujęcie wody podziemnej w Rakowie Wielkim	Gm. Wisznia Mała	Nr 81, poz. 1702 z 2003 r. (zmiana Nr 81, poz. 1703 z 2003 r.)
2.	z dnia 04.04.2005 r. (zmiana 04.07.2005 r.)	Ujęcie wody „Brzezinka”, „Aleja Marzeń” i „Karpno” dla miasta Łądek Zdrój	Gm. Łądek Zdrój	Nr 71, poz. 1529 z 2005 r. (zmiana Nr 134, poz. 2716 z 2005 r.)
3.	z dnia 07.07.2005 r.	Ujęcie wody podziemnej w miejscowości Wyszonowice	Gm. Wiązów	Nr 134, poz. 2717 z 2005 r.
4.	z dnia 25.01.2006 r. (zmiana 23.03.2006 r.)	Ujęcie wody w Straszowicach	Gm. Wołów	Nr 33, poz. 486 z 2006 r. (zmiana Nr 74, poz. 1169 z 2006 r.)
5.	z dnia 08.03.2006 r. (zmiana 04.08.2006 r.)	Ujęcie wody podziemnej w Starym Wołowie	Gm. Wołów	Nr 66, poz. 1050 z 2006 r. (zmiana Nr 180, poz. 2763 z 2006 r.)

Lp.	Numer i data wydania Rozporządzenia	Nazwa strefy ochronnej	Lokalizacja	Dziennik Urzędowy Województwa Dolnośląskiego
6.	z dnia 18.08.2006 r.	Ujęcie wody podziemnej w Piławie Górnej	Gm. Piława Górna	Nr 183, poz. 2794 z 2006 r.
7.	z dnia 27.09.2006 r.	Ujęcie wody podziemnej w miejscowości Chociemyśl	Gm. Kotla	Nr 221, poz. 3119 z 2006 r.
8.	z dnia 15.02.2007 r.	Ujęcie wody podziemnej dla m. Twardogóra „Sosnówka – Brzezinka”	Gm. Twardogóra Gm. Dobroszyce Gm. Oleśnica	Nr 58, poz. 616 z 2007 r.
9.	z dnia 18.06.2007 r.	Ujęcie wody podziemnej „Sucha Górna”	Gm. Polkowice	Nr 163, poz. 2082 z 2007 r.
10.	z dnia 22.06.2007 r.	Ujęcie wody podziemnej dla m. Góry	Gm. Góra	Nr 163, poz. 2083 z 2007 r.
11.	1/2008 z dnia 30.01.2008 r.	Ujęcie wody powierzchniowej we wsi Rędziny	Gm. Kamienna Góra	Nr 44, poz. 585 z 2008 r.
12.	2/2008 z dnia 06.08.2008 r.	Ujęcie wody podziemnej „Załęcze” w rejonie miejscowości Świniary, Borowno i Wodniki oraz miejscowości Załęcze	Gm. Wąsosz Gm. Rawicz (województwo wielkopolskie)	Nr 221, poz. 2495 z 2008 r.
13.	1/2009 z dnia 23.01.2009 r.	Ujęcie wody podziemnej w miejscowości Ośka Piła	Gm. Międzybórz	Nr 20, poz. 529 z 2009 r.
14.	2/2009 z dnia 28.05.2009 r.	Ujęcie wody podziemnej w miejscowości Węgliniec	Gm. Węgliniec	Nr 107, poz. 2186 z 2009 r.
15.	7/2009 z dnia 10.11.2009 r.	Ujęcie wody podziemnej przy ul. Boksterskiej w Świdnicy	M. Świdnica	Nr 201, poz. 3564 z 2009 r.
16.	3/2010 z dnia 01.06.2010 r.	Ujęcie wody podziemnej „Kozłice I i II”	Gm. Lubin Gm. Rudna	Nr 111, poz. 1734 z 2010 r.
17.	6/2010 z dnia 17.12.2010 r.	Ujęcie wody podziemnej przy ul. Modłowej w Bolesławcu	M. Bolesławiec	Nr 6, poz. 62 z 2011 r.
18.	7/2010 z dnia 17.12.2010 r.	Ujęcie wody podziemnej „Nowe” przy ul. Łasickiej 53 w Bolesławcu	M. Bolesławiec	Nr 6, poz. 63 z 2011 r.
19.	8/2010 z dnia 17.12.2010 r. (zmiana 7/2012 z dnia 11.12.2012 r.)	Ujęcie wody podziemnej w Rakowicach	Gm. Bolesławiec	Nr 6, poz. 64 z 2011 r. (zmiana poz. 4839 z 2012 r.)
20.	2/2011 z dnia 10.03.2011 r.	Ujęcie wody powierzchniowej w Nowej Morawie i Starej Morawie	Gm. Stronie Śląskie	Nr 66, poz. 998 z 2011 r.
21.	8/2012 z dnia 31.12.2012 r.	Ujęcie wody podziemnej w miejscowości Gołębice	Gm. Dziadowa Kłoda	poz. 316 z 2013 r.
22.	1/2013 z dnia 04.02.2013 r. zmiana 13/2013 z dnia 18.09.2013 r.	Ujęcie wody powierzchniowej dla miasta Wrocławia	M. Wrocław Powiat wrocławski, oławski i brzeski (województwo opolskie)	poz. 918 z 2013 r. zmiana poz.5029 z 2013 r.
23.	12/2013 z dnia 18.09.2013 r.	Ujęcie wody podziemnej w Wiszni Małej	Gm. Wisznia Mała	poz. 5028 z 2013 r.
24.	14/2013 z dnia 03.10.2013 r.	Ujęcie wody ze źródła w miejscowości Piersno	Gm. Trzebnica	poz.5221 z 2013 r.

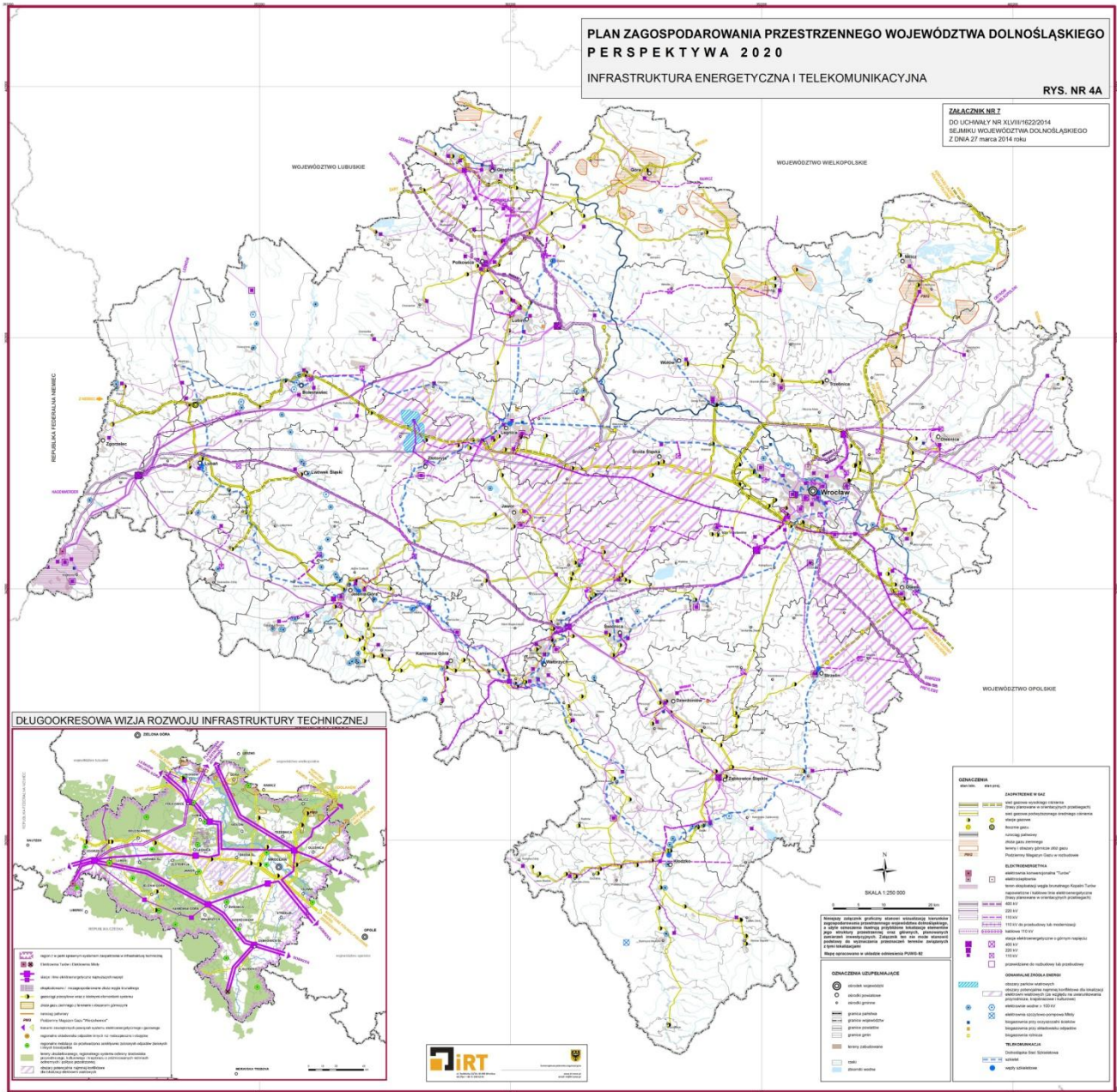
Załącznik Nr 5 do Uchwały Nr XLVIII/1622/14
Sejmiku Województwa Dolnośląskiego
z dnia 27 marca 2014 r.

Kierunki rozwoju systemów transportu

Załącznik Nr 7 do Uchwały Nr XLVIII/1622/14
Sejmiku Województwa Dolnośląskiego
z dnia 27 marca 2014 r.

Infrastruktura energetyczna i telekomunikacyjna

Załącznik Nr 11 do Uchwały Nr XLVIII/1622/14 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 marca 2014 r.

Rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu wojewódzkim

